

Jaarstukken 2019

Het betreft hier de **jaarstukken over 2019**.

Deze bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening, zie ook de inhoudsopgave.

INHOUDSOPGAVE JAARSTUKKEN 2019

Inleiding	5
-----------------	---

Jaarverslag

Programmaverantwoording	
0. Sociale voorzieningen	11
1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid	17
2. Onderwijs	27
3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	33
4. Milieu	43
5. Veiligheid	55
6. Verkeer en vervoer	61
7. Cultuur, sport en recreatie	69
8. Economische structuur	75
9. Bestuur en organisatie	83
10. Algemene baten en lasten	89
11. Overheadkosten	91
Overzicht van algemene dekkingsmiddelen en stelposten	96

Paragrafen

1. Lokale heffingen	101
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	105
3. Onderhoud Kapitaalgoederen	116
4. Treasury	121
5. Bedrijfsvoering	124
6. Verbonden partijen	126
7. Grondbeleid	140

Jaarrekening

Overzicht van baten en lasten	149
Balans met toelichting	
Balans	153
Toelichting balans	155
Specifieke uitkeringen	178

BIJLAGE

Gerealiseerde lasten en baten per taakveld	181
--	-----

Inleiding

1.1 Algemeen

Voor u ligt de jaarrekening over 2019 van de gemeente Eersel. Deze jaarrekening is net zoals voorgaande jaren ook volledig digitaal beschikbaar. Vanzelfsprekend is dit document in lijn met de vereisten zoals opgenomen in het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en alle aanvullende aanwijzingen vanuit de commissie BBV. Naast een overzicht van de financiële situatie van het afgelopen boekjaar geeft de jaarrekening een samenvatting van de wijze waarop vorm gegeven is aan de kernambities van onze gemeente.

Het jaar 2019 was een bijzonder jaar voor Eersel door de installatie van de nieuwe burgemeester Wim Wouters op 18 juni. Met het programma 'dichtbij & betrokken' als leidraad zijn er belangrijke stappen gezet richting de toekomst van onze gemeente. Deze jaarrekening geeft een overzicht van deze stappen, met de onderstaande hoogtepunten die daar uitspringen.

Duurzaamheid

In Eersel gaan we voor een duurzame samenleving. Dit omvat alles wat te maken heeft met maatschappelijk verantwoord leven, ondernemen, milieu, ecologie en toekomstgericht denken. Alle gemeentelijke gebouwen zijn ondertussen voorzien van zonnepanelen, er wordt beleid voorbereid voor grootschalige opwekking van zon- en windenergie in de Kempen en de eerste stappen richting een Kempenbrede grondstoffencentrum zijn gezet. We hebben akkerranden met wildebloemen aangelegd voor meer biodiversiteit, projecten opgezet als de Levende Beerze, maar ook bomen geplant in het Geboortebos voor ieder nieuw geboren kind in onze gemeente.

Innovatie

De gemeente Eersel durft vernieuwend te denken en te besluiten. Dit past binnen de gemeentelijke Toekomstvisie "Kempisch wonen in een wereldregio" waarbij Eersel in haar kernambities streeft naar innovatie. In Eersel zijn de doelstellingen rond innovatie verwerkt in het innovatieprogramma Slimmer Eersel. Door het gebruik van meer data en informatie zet de gemeente Eersel via dit programma in op het langer zelfstandig thuis kunnen wonen van ouderen, het efficiënter inrichten van de openbare ruimte en het zo goed mogelijk bereikbaar houden van haar kernen.

Dienstverlening

In Eersel streven we naar een optimale dienstverlening die aansluit bij de verwachtingen die inwoners en ondernemers hierbij hebben van ons. Het liefst overtreffen we die verwachtingen zelfs. In 2019 is de visie op dienstverlening 'De mens centraal' ontstaan. De servicenormen van de gemeente zijn aangepast op de visie op dienstverlening. In de resultaten van de burgerpeiling, die in 2020 wordt uitgevoerd, moeten we de waardering voor deze nieuwe normen gaan terugzien.

Samenwerkingen

Samenwerkingen zijn voor gemeenten niet meer weg te denken. Vanuit wettelijke bepalingen of vanuit de overtuiging dat het delen van kennis, vaardigheden en capaciteit de beste aanpak is neemt ook de gemeente Eersel deel aan vele samenwerkingsverbanden. De meest verregaande samenwerking is die met de Kempengemeenten. In de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden is afgelopen jaar de Strategische Kempenagenda vast gesteld. Op de thema's Transitie van het landelijk gebied, Energietransitie, Mobiliteit, Wonen en Economie zullen de vijf gemeenten op strategisch niveau verder samenwerken.

Verder kwam in 2019 de herijking van de bestuurlijke samenwerking in de Metropoolregio Eindhoven tot stand. Regionale samenwerking door de 21 deelnemende gemeenten rond de thema's 'Transitie van het landelijk gebied, Energietransitie, Mobiliteit en Economie staat hierin centraal.

Ondermijning en veiligheid

Het is belangrijk dat we ons veilig voelen in onze buurt en ons eigen huis. Veiligheid staat centraal. Dat willen we graag zo houden. Criminelen maken echter ook gebruik van diensten van de bovenwereld, waarmee ze onze samenleving beïnvloeden. Hierdoor raken normen vervaagd en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. In de strijd tegen deze ondermijnde criminaliteit werkt Eersel daarom samen in het Basisteam de Kempen. In 2019 hebben we samen met de andere zeven gemeenten in ons basisteam een projectleider ondermijning aangesteld. Daarnaast is er afgelopen jaar in het basisteam een pilot gedraaid met het 'Kempen Interventie Team' (KIT). Dit interventieteam richtte zich speciaal op de huisvesting van arbeidsmigranten.

Een passende organisatie

De uitdagingen waar onze gemeente voor staat vragen om een sterke eigen organisatie die gemeentelijke ambities en wensen van onze inwoners en ondernemers weten om te zetten in plannen en daarbij een uitstekende dienstverlening verzorgt. In 2019 is de organisatie op de sterkte gebracht die noodzakelijk is om als zelfstandige gemeente onze taken uit te kunnen voeren op het niveau dat van ons verwacht wordt. Daarbij kijken we kritisch naar de rol en taken die we als gemeente hebben binnen de Eerselse samenleving.

Cyclisch bouwen

De vraag naar woningen in onze gemeente blijft onverminderd sterk. Als we de berekende demografische trends voor de komende jaren volgen zal die vraag het komende decennium alleen maar toenemen. Een goed teken, dat wel vraagt om inventiviteit. In 2019 zijn er voor iedere kern van onze gemeente de mogelijke inbreidingslocaties samen met de dorpsraden in kaart gebracht. Een exercitie die als voorbeeld voor de hele provincie wordt gezien. Hiermee zijn het afgelopen jaar de eerste stappen gezet om cyclisch te kunnen blijven bouwen.

Ontwikkeling Eindhoven Airport

Onze gemeente is de grootste 'overlastgemeente' van Eindhoven Airport. Drie van onze kernen staan in de top vijf van gebieden die de overlast van opstijgende en dalende vliegtuigen ervaren. In 2019 werd de proefcasus van Pieter van Geel afgerond met het rapport 'Opnieuw verbonden'. Onze inbreng richting Pieter van Geel en de inbreng van de klankbordgroep van onze inwoners is overgenomen in het adviesrapport. Het aantal vluchten is tot een stand still gekomen, de geluidshinder moet de komende tien jaar met 30% worden gereduceerd, er komt een regeling voor de 'schrijnende gevallen' in onze gemeente en geplande vertrekkende vluchten na 23:00 uur zijn niet meer toegestaan. De uitwerking van deze afspraken zal de komende jaren plaatsvinden.

Dorpen maken het verschil

Het betrekken van inwoners bij ontwikkelingen in hun eigen omgeving klinkt vanzelfsprekend, maar is dat niet altijd en niet overal. Om in Eersel betrokkenheid van onze inwoners voorop te stellen en eigen initiatieven aan te moedigen is in 2019 het participatieprogramma 'Dorpen maken het verschil' gestart. Via dit programma is onder andere een gemeentelijke bijdrage aan nieuwe initiatieven van inwoners die de leefbaarheid en sociale samenhang van hun dorp kunnen versterken mogelijk. Buurtschouwen gaven ons ook in 2019 weer een inkijk in de gewenste verbeteringen van inwoners in hun eigen kernen en wijken.

Steensel weer één dorp

Het vernieuwen van het grootste deel van de infrastructuur in Steensel is één van onze grootste opgaven voor de komende jaren. Het afgelopen jaar werd hier een start mee gemaakt. De inwoners van Steensel hebben actief en uitgebreid mee mogen denken over de wijze waarop hun dorp en straat opnieuw worden ingericht. De plannen die ze zelf hebben ontworpen zien de inwoners van Steensel de komende jaren werkelijkheid worden.

Kempenvisie mobiliteit

De gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden en Oirschot hebben in 2019 de handen ineen geslagen om de Kempenregio bereikbaar te houden en de overlast van verkeer te beperken. Hiervoor is afgelopen jaar de Kempenvisie op mobiliteit ontstaan. De aanpak richt zich op het versterken van de economische toplocatie die de Kempen is, bereikbaarheid van zorg-, onderwijs- en winkelveorzieningen voor de Kempenaren te verbeteren en een bijdrage te leveren aan de Kempische energietransitie door het stimuleren van duurzame vormen van vervoer.

Welzijn en zorg

In 2019 zijn op alle thema's die zijn opgenomen in het Welzijnskader 2017 tot en met 2020 werkzaamheden verricht en activiteiten uitgevoerd, die alle bijdragen aan het bereiken van de in het kader en begroting geformuleerde doelstellingen. In de jaarrekening treft u in meerdere programma's de inhoudelijke uitwerking op onderdelen aan. Ten aanzien van het Welzijnskader heeft uw gemeenteraad in maart jl. besloten om dit kader met twee jaar te verlengen omdat de visie en de thema's die hierin zijn benoemd nog steeds actueel zijn. Op het terrein van het Sociaal Domein (participatie en zorg) hebben in 2019 in de Kempensamenwerking veranderingen plaatsgevonden. De Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) en de WVK groep zijn per 1 juli 2019 opgehouden te bestaan. Daarvoor zijn in de plaats gekomen het Participatiebedrijf KempenPlus dat de werkzaamheden in het kader van de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening voor de Kempengemeenten uitvoert.

Tegelijkertijd is voor de werkzaamheden op de terreinen Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdzorg, minimabeleid, bijzondere bijstand en schuldhulpverlening de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK opgericht.

1.2 Ontwikkeling

De programmabegroting en programmarekening geven inzicht in:

Programmabegroting	Programmarekening
Wat willen we bereiken?	Wat hebben we bereikt/gedaan?
Wat gaan we doen?	Wat is er gedaan?
Wat mag het kosten?	Wat heeft het gekost?

In de programmaverantwoording is aangegeven wat is bereikt/gedaan, waarbij teruggekeken is naar de in de begroting 2019 opgenomen prioriteiten/activiteiten en de overige activiteiten.

Door middel van kleuren in de tabel is aangegeven of de gestelde normen zijn gerealiseerd. De kleuren geven het volgende weer:

- Groene kleur : norm is gerealiseerd
- Oranje kleur : niet gemeten of cijfers nog niet voorhanden
- Rode kleur : norm is niet gehaald, in de tekst onder de tabel is een toelichting opgenomen

In totaal zijn er 63 normen opgenomen in de programmabegroting/-rekening van 2019. De kleuren laten zien dat hiervan 45 normen aantoonbaar zijn gerealiseerd, dat is 71%. Er zijn 14 normen niet gehaald, dat is 22%. Van vier norm zijn nog geen meetgegevens beschikbaar.

Per programma is naast een investeringsoverzicht ook een exploitatieoverzicht van baten en lasten opgenomen. In deze programmarekening zijn bij het exploitatieoverzicht per programma de afwijkingen met de begrotingscijfers per productgroep exclusief kapitaallasten en apparaatskosten weergegeven. Hierdoor sluit de toelichting per productgroep volledig aan op de financiële overzichten in ieder programma.

Om de totalen per programma in beeld te brengen, worden vervolgens de totale kapitaallasten en apparaatskosten per programma toegevoegd aan het financiële overzicht. Voor een toelichting op deze kapitaallasten en apparaatskosten wordt verwezen naar de toelichting bij het programma Overheadkosten.

1.3 Tussentijdse rapportages

Ook in 2019 is de gemeenteraad tweemaal tussentijds geïnformeerd (1^e en 2^e bestuursrapportage). Deze jaarrekening is in feite de derde rapportage en betreft een periode van 12 maanden.

1.4 Kredieten

Bij de vaststelling van de begroting 2019 zijn eind 2018 kredieten beschikbaar gesteld voor het doen van investeringen in 2019. Verder is in de loop van 2019 nog een aantal kredieten gevoteerd. Bij ieder programma is een overzicht opgenomen van alle op het desbetreffende programma betrekking hebbende beschikbare kredieten. Ook is hierbij aangegeven of bepaalde werkzaamheden zijn afgerond en is voor de overige kredieten de stand van zaken nader toegelicht.

1.5 Resultaat jaarstukken 2019

Het batig exploitatiesaldo over 2019 bedraagt € 4.862.315,89

Daarvan is het saldo van de bouwgrondexploitatie € 940.000,-- voordelig. Hierbij kan worden opgemerkt dat in 2019 er aan de voorziening voor toekomstige te verwachten verliezen een bedrag van € 42.493,-- per saldo is onttrokken.

Het betreft de volgende exploitaties:

- Dorpshart Knegsel	-/-	€	2.840,--
- Steensel-Noord	-/-	€	8.471,--
- Koemeersdijk		€	40.363,--
- Duizel-Noord	-/-	€	15.975,--
- Rosheuvel II	-/-	€	55.570,--

Rekening houdend met de mutaties van en naar de reserves, komt het totaalsaldo van baten en lasten (gezuiverd resultaat) uit op € 6.815.906,78 voordelig.

Saldo van baten en lasten	6.815.906,78
Beschikkingen over de reserve(s)	<u>10.138.285,79</u>
	16.954.192,57
Toevoegingen aan de reserve(s)	<u>-10.939.407,31</u>
	6.014.785,26
Rentetoevoeging aan algemene reserve	-648.699,45
Rentetoevoeging aan bestemmingsreserves	<u>-503.769,92</u>
Gerealiseerd resultaat	<u>4.862.315,89</u>

Bij de beoordeling van de batige/nadelige saldi moet steeds met het volgende rekening gehouden worden:

- De waardering van vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs. Binnen de grondexploitaties wordt hierop jaarlijks rente bijgeschreven. Op grond van het BBV moeten activa, die in relatie tot de marktwaarde voor een te hoog bedrag op de balans zijn opgenomen, worden afgewaardeerd. Dit geldt ook wanneer er geactiveerde kosten zijn, waarvoor nog geen concrete plannen zijn. In 2019 heeft er op grond van het voorgaande geen afwaardering plaatsgevonden;
- Het batig saldo jaarrekening 2019 (inclusief bouwgrondgrondexploitatie) bedraagt € 4.862.315,89. Voor een verdere specificatie van dit saldo verwijzen we naar de analyse per productgroep en de toelichting per programma (zie onderdeel exploitatie bij "Wat heeft het gekost"). Over de bestemming van dit saldo worden aan de gemeenteraad separaat nadere voorstellen gedaan.

JAARVERSLAG

0. Sociale voorzieningen

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma wordt getracht het volgende maatschappelijke effect te realiseren:

“Inwoners kunnen in hun levensbehoefte voorzien”.

Beleidsterrein/ subdoel	Indicator	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Inkomen	Percentage personen tussen de 15 en 67 jaar met een baan (=netto participatiegraad) (verplicht)	> 67,8% 2019: Eersel 70% Nederland: 66,3%	* Voor zover het personen met een Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG-uitkering) betreft, is de inzet van het (te vormen) participatiebedrijf gericht op het bevorderen van arbeidsinschakeling; * Inzet loonkostensubsidie (LKS); * Bij personen met een Werkloosheidsuitkering (WW-uitkering) ligt de verantwoordelijkheid primair bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV); * Inzet van het brede scala van re-integratie instrumenten.
	Percentage werkloze jongeren van 16 tot 22 jaar (verplicht)	< 50% van het landelijk gemiddelde 2018 Eersel: 2% Nederland: 2% (meest recent)	* De training en diagnose (T&D) van het participatiebedrijf is er op gericht om een korte tijd (max. 6 weken) uitkeringsgerechtigden aan het werk te helpen * Inzet van het brede scala van re-integratie instrumenten; * Specifieke trainingen voor jongeren; * Gerichte ondersteuning en bemiddeling; * Individuele studietoelage; * Goede overdracht van cliënten van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+).
	Aantal personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners (verplicht)	< 121,8 2019 Eersel: 109 Nederland: 382	* 100% van de huidige cliënten van ISD de Kempen middels T&D te screenen. * In het kader van de uitvoering van de Participatiewet wordt de beoogde doelgroep groter. Om uitstroom te bevorderen, zetten we diverse middelen in: * Actieve bemiddeling direct na melding uitkering; * Inzet producten voor het opdoen van

Beleidssterrein/ subdoel	Indicator	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
			werknemersvaardigheden/ werkervaring; * Inzet instrumenten voor het behouden/ verwerven van werk; * (Korte) scholingstrajecten; * Inzet capaciteit ter voorkoming instroom in de Participatiewet; * Jobhunting; * Bemiddeling; * Specifieke trainingen en trajecten; * Dienstverlening bij het Werkplein de Kempen en Kempenplus; * Werkervaringsplaatsen.
	Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 10.000 inwoners (verplicht)	> 38,2 re- integratietrajecten 2019 Eersel: 65,9	De inzet van re- integratietrajecten beoordelen we op basis van "nut en noodzaak" in het individuele geval. Trajecten zien we niet als doel op zich, maar als middel om participatie/ arbeidsinschakeling te realiseren. In het kader van de uitvoering van de Participatiewet streven we naar een jaarlijkse stijging van het aantal re- integratietrajecten.
	Aantal personen met bijzondere bijstand (absoluut aantal) (eigen indicator)	< 179 Eerste kwartaal 2018 Eersel: 175 (referentie: 1 ^e kwartaal 2016) Over 2019 geen cijfer over aantal personen ontvangen. Wel over aantal aanvragen. Dat is in totaal 353.	*Waar mogelijk collectieve afhandeling van aanvragen specifieke regelingen; *Geven van voorlichting over de diverse regelingen bijzondere bijstand/ minimaregelingen.
	Percentage uitstroom uit zittend Sociale Werkplaats (SW) bestand (Wet sociale werkvoorziening) (eigen indicator)	5% per jaar 2019: 6,5%	Afname door natuurlijk verloop.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Participatiebedrijf

In 2019 is het participatiebedrijf KempenPlus opgericht. KempenPlus is een samenvoeging van de WVK-groep en onderdelen van ISD De Kempen. Hierdoor hebben de vier Kempengemeenten één organisatie waarin alle taken die samenhangen met werk, re-integratie en uitkeringen zijn ondergebracht. De keuze is gemaakt om de inkomens gerelateerde onderdelen bijzondere bijstand, schuld-hulpverlening en minimebeleid onder te brengen bij de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de GRSK die eveneens in 2019 is opgericht.

Werk en inkomen

Het participatiebudget wordt op verschillende manieren ingezet, namelijk ten behoeve van preventie van werkloosheid of uitkeringsafhankelijkheid, arbeidsbemiddeling en -toeleiding, specifieke re-integratie producten (zoals werkervaringsplaatsen, scholing, Nederlands op de werkvloer) en instrumenten voor het verwerven/behouden van werk (reiskostenvergoeding, kinderopvang).

Als gevolg van gebruikelijke fluctuaties in de economische structuur, lokale arbeidsmarkt en samenstelling beroepsbevolking zijn er verschillen in de ontwikkeling van het BUIG-volume. De economische markt is in 2019 verslechterd ten opzichte van de afgelopen jaren en de instroom vanuit de WW in de Participatiewet is in de Kempengemeenten toegenomen. Dit heeft ook zijn invloed op het aantal werkloze jongeren, waarbij de gestelde norm niet is gehaald. Hierbij dient wel de kanttekening te worden geplaatst dat de laatste beschikbare cijfers uit 2018 zijn en derhalve niet actueel.

Gemeente	Bergeijk	Bladel	Eersel	Oirschot	Reusel-De Mierden	Totaal
Totaal 2017	49	52	41	40	33	215
Totaal 2018	57	66	52	51	42	268
Totaal 2019	83	57	60	68	40	308

Bovenstaande tabel geeft inzicht in het aantal aanvragen BUIG per gemeente de afgelopen jaren. Gedurende het jaar 2019 zijn in totaal 308 PW-aanvragen (levensonderhoud) ingediend, waarvan 60 afkomstig uit de gemeente Eersel. In de loop van 2018 is een wijziging doorgevoerd in de wijze van registratie van aanvragen. Voorheen werd bij een melding voor een uitkering eerst een werkproces doelmatigheid geregistreerd en na afhandeling daarvan werd pas eventueel een werkproces rechtmatigheid (lees aanvraag) geregistreerd. In een aantal gevallen kwam het formeel niet meer tot een aanvraag. In de nieuwe werkwijze wordt in alle gevallen een aanvraag geregistreerd. De cijfers voor 2019 zijn derhalve niet helemaal vergelijkbaar met voorgaande jaren.

	Bergeijk	Bladel	Eersel	Oirschot	Reusel-De Mierden	Totaal
2018						
Totaal ingezette activiteiten	185	211	212	166	134	908
Aantal cliënten incl. partners	120	148	121	96	96	581
2019						
Totaal ingezette activiteiten	206	198	176	176	136	892
Aantal cliënten incl. partners	158	160	162	146	106	732

Bovenstaande tabel geeft inzicht in het aantal activiteiten dat is ingezet en het aantal klanten ten behoeve waarvan deze zijn ingezet. De inzet van re-integratie interventies is afhankelijk van de individuele klantsituatie, maar heeft altijd tot doel de kans op uitstroom te bevorderen dan wel het maximaliseren van participatie door de klant.

Het toegekende BUIG-budget voor de gemeente Eersel was in 2019 € 2.090.300,-- en toereikend.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Werk (uitvoering van het re-integratiebeleid);
2. Inkomen (uitkeringen in het kader van de Participatiewet, minimabeleid/ bijzondere bijstand en schuldhulpverlening);
3. Allochtonen (asielzoekers, statushouders, oud- en nieuwkomers, inburgering en huisvesting allochtonen).

EXPLOITATIE

Programma: Sociale voorzieningen				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Werk	3.149.564	1.549.478	1.566.801	-17.323
Inkomen	2.571.300	2.469.000	2.367.348	101.652
Allochtonen	62.662	23.662	4.188	19.474
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	5.783.526	4.042.140	3.938.337	103.803
BATEN				
Werk	304.887	1.769.264	3.208.788	1.439.524
Inkomen	1.922.146	2.331.377	2.249.464	-81.913
Allochtonen	0	0	0	0
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	2.227.033	4.100.641	5.458.252	1.357.611
	3.556.493	-58.501	-1.519.914	1.461.413

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	5.783.526	4.042.140	3.938.337	103.803
Kapitaallasten	0	0	0	0
Apparaatskosten	510.077	3.655.992	3.858.127	-202.135
Totaal lasten	6.293.603	7.698.132	7.796.464	-98.332
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	2.227.033	4.100.641	5.458.252	1.357.611
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	0	0
Totaal baten	2.227.033	4.100.641	5.458.252	1.357.611
Saldo programma	4.066.570	3.597.491	2.338.213	1.259.278

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Werk

Geen significante afwijkingen.

Productgroep Inkomen**BUIG**

Het positief resultaat van de BUIG bedraagt in totaal € 86.607,-- en wordt veroorzaakt door lagere bijstandskosten dan geraamd (€ 67.818,--) en een hogere rijksbijdrage dan geraamd (€ 18.789,--). Aangezien hier een voordeel is blijft de geraamde beschikking over de bestemmingsreserve BUIG ad. € 52.489,-- nu achterwege. Hierdoor bedraagt het voordeel € 34.118,--.

Projectgroep allochtonen**Integratie statushouders**

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2019 was onduidelijk in welke mate de gemeente verantwoordelijk was voor kosten van integratie statushouders. Daarom zijn uitgaven geraamd voor onder meer het inzetten van tolken, gezinshereniging en inburgeringstrajecten. Gebleken is dat deze uitgaven voor 2019 te hoog zijn geraamd en de uitgaven ten laste van dit budget beduidend lager zijn. De werkelijke uitgaven bedroegen € 526,-- terwijl een bedrag van € 20.000,-- in de begroting was opgenomen. Het jaar 2020 staat in het teken van de voorbereiding op de nieuwe Wet inburgering. In

dat kader zal medio 2020 ook duidelijk worden welke taken precies tot de gemeentelijke verantwoordelijkheid (gaan) behoren inclusief de financiële consequenties.

1. Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een samenleving waarin inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, leven en aan deel kunnen nemen, wat hen in staat stelt zichzelf te ontplooiën in goede gezondheid”.**

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Jeugd	Percentage 12 tot 21-jarigen met delict voor de rechter (verplicht)	< 1,38% 2015 Eersel: 0,51% Nederland: 1,45% 2017: Eersel: 1% Nederland: 1% (meest recent)	*Samenwerking met politie; *Vroege signalering in het voorliggende veld (preventie); *Monitoring van de aanmeldingen Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) via de verschillende aandachtsgebieden.
	Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen (verplicht)	< 33% van het landelijk gemiddelde 2018 Eersel: 3% Nederland: 7% (meest recent)	*Vanuit één regisseur werken we integraal aan verschillende problematieken; *Nauwe samenwerking in het kader van de Participatiewet.
	Percentage meldingen van kindermishandeling (verplicht)	< 50% van het landelijk gemiddelde 2014 Eersel: 0,23% Nederland: 0,70% Geen recente cijfers beschikbaar	Nauw samenwerken met onder andere Veilig thuis en Advies en Meldpunt Kindermishandeling. Via het aandachtsgebied onderwijs nauwe samenwerking met scholen en kinderdagverblijven
	Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp (verplicht)	< 7% 2018 Eersel: 10,7% Nederland: 11,8% 1 ^e helft 2019: Eersel: 7,8% Nederland: 10%	*Verminderen aantal specialistische jeugdhulptrajecten in aantal en in duur; *Preventief werk CJG+. *Samen met het gezin een plan opstellen waardoor gezinnen zelf problemen kunnen oplossen
	Percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdbescherming (verplicht)	< 0,9% 2018 Eersel: 0,7% Nederland: 1,2%	*De gezamenlijke ambitie van zowel de gemeenten als de gecertificeerde instellingen is om op termijn

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
		1 ^e helft 2019: Eersel: 0,7% Nederland: 1,1%	te komen tot een substantiële reductie van de instroom binnen Jeugdbescherming en Jeugdreclassering en tot het verkorten van trajectduur;
	Percentage jongeren van 12 tot 23 jaar met jeugdreclassering (verplicht)	0% 2017 Eersel: 0% Nederland: 0,4% 2019 Nederland 0,3% Eersel: in 2018 en 2019 geen gegevens beschikbaar.	*Het optuigen van professionals in het Lokaal Ondersteuningsteam (LOT) en Kempenteam voor Jeugdhulp (KTJ), het ondersteunen van de ouders, vroegtijdige consultatie van Bureau Jeugdzorg en William Schrikker Groep (WSG) en zo nodig de Raad voor de Kinderbescherming; *Adviserend expertteam op afroep beschikbaar.
	Tevredenheid over hulpverlening, op basis van cliëntonderzoek uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	> 7.0 2019: Eersel: 7,2	*Jeugdhulp is zo 'licht' als het kan, en zo 'zwaar' als het moet; *Het CJG+ zorgt voor passende scholing om aan de hoge eisen te voldoen; *Inzet op afname van de administratieve last om meer tijd aan cliënten en aandachtsgebieden te besteden.
	De doelen uit het gezinsplan worden gehaald (eigen indicator)	> 80% 2019: Eersel: 100%	*Opstellen van realistische doelen door jeugd- en gezinswerkers; *Nauwe monitoring en begeleiding van cliënten.
	Gemiddelde leeftijd bij aanvang jeugdhulp (eigen indicator)	< 11,7 jaar 2019 Eersel: 9,2	*Preventief beleid; *Werken op de vindplaatsen; *Vroegsignalering in samenwerking met de aandachtsgebieden.
Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	Aantal cliënten met maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners (verplicht)	≥570 2018 Eersel: 820 (gebaseerd op gegevens waarsstaatjegemeente.nl)	Uitvoeren van de Verordening Wmo 2018. Op basis van het Welzijnskader richt de gemeentelijke aandacht zich in de jaren 2017 -2020 met name op: - ondersteuning mantelzorgers;

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
	De effecten die cliënten ervaren als gevolg van de ondersteuning die de gemeente biedt in het kader van de Wmo afgeleid uit de stellingen: - kan ik beter de dingen doen die ik wil; - kan ik mij beter redden; - heb ik een betere kwaliteit van leven. Uitgedrukt in een percentage.	≥ 80% 2019: 81%	- maatwerkvoorzieningen Wmo; - dementie; - ketenzorg; - versterking voorliggende voorzieningen; - inclusief beleid.
Gezondheid	Waardering algehele persoonlijke gezondheid uitgedrukt in rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator)	≥7,8 (gebaseerd op het rapportcijfer uit de peiling in 2016) 2018 Eersel: 7,7 Nederland: 7,6 2016 Eersel: 7,8 Nederland: 7,6	In 2018 is de nota gezondheid 'Gezondheid in Uitvoering' vastgesteld met daarin de speerpunten die de komende vier jaar van toepassing zijn.
Vrijwilligers	Het percentage inwoners dat zich heeft ingezet voor anderen en/ of maatschappelijke doelen via vrijwilligerswerk (burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator)	≥ 45% 2018 Eersel: 52% Nederland: 45%	In 2018 is een uitvoeringsplan vrijwilligerswerk opgesteld voor 2018-2021.
Gemeenschaps-huizen	Aanwezigheid van accommodaties waar activiteiten plaatsvinden op het terrein van ontmoeting, sport, cultuur en ontwikkeling (eigen indicator)	In iedere kern is een multifunctionele accommodatie (mfa)/ gemeenschaps-huis 2019 Eersel: 100%	In 2019 wordt verder uitvoering gegeven aan het welzijnskader en het toekomstbestendig accommodatiebeleid.
	Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over de aanwezigheid van Welzijnsvoorzieningen in eigen buurt	≥ 57% 2016 Eersel: 57% Nederland: 59% 2018 Eersel: 60%	

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
	(burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator)	Nederland: 57%	

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Welzijnskader 2017 tot en met 2020

We willen dat iedereen kan meedoen in de maatschappij. Diverse zorg- en welzijnsvoorzieningen dragen bij aan het welbevinden en de sociale cohesie. Dat is van belang voor de maatschappelijke verandering waarin de nadruk is komen te liggen op preventie, vraaggerichtheid, vertrouwen, maatwerk en zelfregie. We maken gezamenlijk de omslag van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Zorgen voor een vangnet voor de mensen die dat nodig hebben. De thema's die in relatie tot Programma 1 in het Welzijnskader 2017 tot en met 2020 zijn benoemd zijn: Jeugd, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), vrijwilligers, gezondheid en gemeenschapshuizen/multifunctionele accommodaties.

Per thema:

Jeugdzorg

Het Centrum voor Jeugd en Gezin De Kempen (CJG+) is de uitvoeringsorganisatie voor jeugdhulp binnen de vier Samenwerkende Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. Het afgelopen jaar heeft er een doorontwikkeling plaatsgevonden van het CJG+ door het oprichten van Team Toegang. Dit team doorloopt samen met ouders en/of de jeugdige een stappenplan om te onderzoeken wat er nodig is om de hulpvraag op te lossen. Als er ondersteuning nodig is kan deze worden geboden door de jeugd- en gezinswerkers van CJG+ behorend tot het Lokaal Ondersteuningsteam (LOT) of het Kempenteam voor jeugdhulp. Ook kan er specialistische jeugdhulp nodig zijn. Deze wordt ingekocht door inkooporganisatie Eindhoven. Een beschikking hiervoor kan worden afgegeven door de jeugd- en gezinswerkers van team toegang of een medicus. Er is de afgelopen periode geïnvesteerd in de samenwerking met onderwijs, medici en veiligheid. In 2019 is onderzocht op welke wijze de bemensing van de teams van het CJG+ vorm te geven vanaf 2020 omdat het contract met Combinatie Jeugdzorg is afgelopen per 1 januari 2020. De medewerkers van het CJG+ zijn sinds 2020 in dienst van de SK.

Verder is er een nieuwe verordening jeugdhulp 2019 vastgesteld en is er een nieuw meerjaren beleidskader voor jeugdhulp in de Kempen opgesteld. Deze is in maart 2020 vastgesteld en vormt de leidraad voor de periode 2020-2024. Tenslotte is halverwege 2019 gestart met het voorbereiden van de nieuwe contractering voor specialistische jeugdhulp vanaf 2021.

De gestelde norm "percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp" in 2019 net niet gehaald. De inzet van jeugdzorg is aan fluctuaties onderhevig en vertoont qua aantallen per jaar een wisselend beeld. Ook de gestelde norm "percentage kinderen in uitkeringsgezinnen" is niet gehaald. Deze norm is direct gekoppeld aan arbeidsparticipatie zoals vermeld in programma 0. De meest recente cijfers dateren van 2018 zodat geen actueel beeld over 2019 kan worden verkregen.

Jongerenopbouwwerk

Na de decentralisatie van de jeugdzorgtaken ontving de gemeente signalen vanuit de samenwerkingspartners dat extra inzet op jeugd wenselijk is, met name gericht op preventie. Vanaf juli 2019 heeft de gemeente Eersel een jeugdcoach ingehuurd, voor de periode van drie jaar. In 2021 wordt bekeken hoe de ervaringen met deze jeugdcoach zijn en of en op welke wijze de functie voortgezet wordt. Tevens wordt ondersteuning verkregen van een externe organisatie in de vorm van een preventiewerker. Ook hiervoor geldt dat na drie jaar bekeken wordt of de inzet voldaan heeft aan de behoefte. Met betrekking tot de inzet van de jeugdcoach en de preventiewerker is een krediet beschikbaar van € 34.000,- per jaar (voor drie jaar).

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Maatwerkvoorziening Wmo zijn geregeld in de Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Eersel en beleidsregels maatschappelijke ondersteuning. Deze documenten zijn in 2019 geactualiseerd en opnieuw vastgesteld. Actualisatie was onder meer nodig als gevolg van de invoering van het abonnementstarief in plaats van de eigen bijdrage. In 2019 is het aantal aanvragen toegenomen, onder meer als gevolg van de introductie van het abonnementstarief ten opzichte van voorgaande jaren. In 2019 is in Kempenverband wederom het Cliëntervaringsonderzoek Wmo

uitgevoerd. Resultaat is onder meer dat 81% heeft aangegeven met de ondersteuning vanuit de Wmo beter de dingen te kunnen doen die men wil, zich beter kan redden en een betere kwaliteit van leven heeft.

Pilot Dorpsondersteuner Vessem

In Vessem is in 2018 gestart met een pilot van 2 jaar waarbij een Dorpsondersteuner werkzaam is die onder meer als taak heeft de samenwerking tussen formele en informele zorgpartijen te bevorderen (ketenzorg) en het stimuleren van de samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties. Ook het ontwikkelen van activiteiten voor ouderen en eventueel andere kwetsbare groepen hoort tot het taakgebied. Begin 2019 heeft de aangestelde dorpsondersteuner aangegeven te willen stoppen. Het heeft even geduurd voordat de functie opnieuw ingevuld kon worden. Vanaf november 2019 is de functie opnieuw ingevuld. De pilot duurt nog tot 1 november 2020.

Dementie

De gemeente Eersel is dementievriendelijk. Op basis van het door het college vastgestelde werkplan is in 2019 de nodige aandacht geweest voor dit thema. Zo zijn onder meer projecten uitgevoerd op een aantal basisscholen, zijn 10 bijeenkomsten Alzheimercafé georganiseerd, is aandacht besteed aan wereld alzheimer dag en is een “verwarringsdag” georganiseerd.

Gezondheid

In 2019 is uitvoering gegeven aan de Nota Gezondheid 2018-2021 gemeente Eersel ‘Gezondheid in Uitvoering’. In de nota staan de thema’s die bijdragen aan een verbetering van de persoonlijke gezondheid, zoals voorkomen gehoorschade, verminderen alcoholgebruik, meer bewegen en niet roken. De norm “waardering van de algemene persoonlijke gezondheid” is in 2019 niet gemeten. De meest actuele norm dateert van 2018. Daarbij werd de gestelde norm niet gehaald.

Vrijwilligers

Binnen het welzijnskader is het doel dat er voldoende vrijwilligers zijn die zich zodanig ondersteund voelen, dat ze hun taak blijven vervullen. Om hieraan bij te dragen, is aandacht voor onderwerpen als:

- beheer, doorontwikkeling en uitdragen van de website Eerselvoorelkaar.nl.
- maatschappelijke stages en vrijwilligerswerk voor jongeren;
- vrijwilligersverzekering, waardering en scholing van vrijwilligers, ondersteuning van hulpvragers en – aanbieders;
- inclusief beleid en mantelzorgondersteuning.

Een deel van deze activiteiten voeren gemeente en Steunpunt Vrijwilligerswerk Eerselvoorelkaar zelf uit. Het andere deel gaat in samenspraak of samen met partners zoals Wél(zijn) de Kempen, het Rythovius College, zorgorganisaties en verenigingen en stichtingen.

In 2019 zijn ook enkele grotere activiteiten georganiseerd die bijdragen aan het beleidsdoel, waaronder de vrijwilligersmarkt voor de Kempen, de vrijwilligersavond (Pubquiz) en de Rythoviusdag bij Oktober.

Gemeenschapshuizen en multifunctionele accommodaties (MFA's)

Alle kernen van de gemeente Eersel hebben een gemeenschapshuis/MFA. Deze zien we als basisvoorziening. Hier kunnen mensen elkaar ontmoeten en activiteiten organiseren. In het document Toekomstbestendig Accommodatiebeleid 2017-2020, van contract naar contact, is vastgelegd hoe gemeenschapshuizen/MFA's hun rol in de kernen uitvoeren.

Statushouders

In 2019 is een start en verkenning gemaakt met de “veranderopgave inburgering” en gekeken welke effecten de nieuwe inburgeringswet heeft lokaal en (sub)regionaal. Door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is een procesbeschrijving ontwikkeld om de inburgeringsketen inzichtelijk te maken. Er is door de gemeente Eersel en andere Kempen gemeenten onderzocht welke stappen door gemeenten genomen moeten worden om regie te krijgen op inburgering. In 2019 is in het kader van het participatieverklaringstraject praktische hulp geboden bij arbeidsparticipatie en vrijwilligerswerk, inkomen en administratie, gezondheid en opvoeding, hulp bij het inburgeringstraject en stimulering van participatie en integratie op lokaal niveau. Dit proces van brede inzet en maatschappelijke begeleiding op verschillende leefdomen is zowel individueel als collectief ingezet en ondersteund door de regiovoerder maatschappelijke begeleiding i.s.m. Vluchtelingen werk groep Eersel.

Wat heeft het gekost?

Het programma bestaat uit de volgende productgroepen:

1. Vrijwilligers;
2. Voorzieningen jeugd en jongeren;
3. Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten;
4. Sociaal cultureel werk;
5. Gezondheid

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
2019	<i>Maatsch.dienstverl. en gezondheid</i>				
2009/2011/2012 / 2014	Jongerenopbouwwerk/inhuur jeugdcoach (MIP 2019)	34.000	17.138	16.862	16.862
	MFA Knegsel incl. duurz.h. MIP2009	3.267.126	3.257.126	10.000	0
2019	Andere kijk op dorpsraden	150.000	10.912	139.088	139.088
	Totaal programma:	3.451.126	3.285.176	165.950	155.950

Toelichting:

Jongerenopbouwwerk

Voor de inhuur van de jeugdcoach inclusief inzet preventiewerker is voor de jaren 2019 en 2020 een krediet beschikbaar gesteld van € 34.000,-- per jaar. Voor 2021 wordt weer een krediet aangevraagd middels de voorjaarsnota. De uitgaven in 2019 bedroegen € 17.138,-- zodat een bedrag van € 16.862,-- resteert. Deze onderbesteding komt doordat de inhuur van de jeugdcoach en de inzet van de preventiewerker pas vanaf augustus 2019 is. Reden hiervan is dat pas in juli 2019 de jeugdcoach is gestart en de uitgaven derhalve betrekking hebben op een halfjaar. Omdat uitgegaan wordt van drie jaar betekent dit dat het project doorloopt tot 1 juli 2022 (in plaats van 1 januari 2022) en dient het restantkrediet over 2019 overgeboekt te worden naar 2020.

MFA Knegsel inclusief duurzaamheid

Van het krediet MFA Knegsel is € 10.000,-- over dat niet meer voor het oorspronkelijke doel ingezet hoeft te worden. Dit restantkrediet kan derhalve komen te vervallen.

Krediet Andere kijk op dorpsraden

Van dit krediet resteert € 139.088,-- voor de uitvoering van initiatieven die voortvloeien uit het participatieprogramma 'Dorpen Maken Het Verschil 2019-2022'. In 2019 is dit programma opgestart en inmiddels zijn er bijdragen toegezegd aan verschillende lokale initiatieven, zoals de welkomstborden, de riksja in Knegsel, een kerstboomconstructie in Vessem en diverse picknickbankjes. Het programma loopt in 2020 door, het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2018
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Vrijwilligers	17.230	17.230	15.046	2.184
Voorzien. jeugd en jongeren	3.049.618	3.100.348	2.854.598	245.750
Oud., chron.zieken en gehand.	4.039.969	4.649.969	4.440.027	209.942
Sociaal cultureel werk	365.467	365.467	333.328	32.139
Volksgezondheid	667.202	827.502	826.936	566
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	8.139.486	8.960.516	8.469.935	490.581
BATEN				
Vrijwilligers	0	0	0	0
Voorzien. jeugd en jongeren	0	137.000	137.000	0
Oud., chron.zieken en gehand.	306.000	306.000	160.723	-145.277
Sociaal cultureel werk	125.461	125.461	139.728	14.267
Volksgezondheid	0	0	298	298
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	431.461	568.461	437.749	-130.712
	7.708.025	8.392.055	8.032.186	359.869

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2018
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	8.139.486	8.960.516	8.469.935	490.581
Kapitaallasten	393.877	579.034	480.829	98.205
Apparaatskosten	2.157.457	2.373.573	2.224.734	148.839
Totaal lasten	10.690.820	11.913.123	11.175.498	737.625
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	431.461	568.461	437.749	-130.712
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	184.000	28.050	-155.950
Totaal baten	431.461	752.461	465.799	-286.662
Saldo programma	10.259.359	11.160.662	10.709.699	450.963

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Voorzieningen jeugd en jongerenPeuterspeelzaalwerk

Het bedrag dat in de begroting 2019 is opgenomen voor de gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma is € 105.000,--. Deze middelen worden vooral gebruikt om de plaatsen in het peuterprogramma te betalen voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Van deze middelen resteert eind 2019 € 88.456,--. Deze onderschijding wordt met name veroorzaakt doordat de kosten voor de kinderen die een vve-indicatie hebben dit jaar zijn betaald vanuit een specifieke uitkering. Van de overheid ontvangt de gemeente specifieke uitkering die bedoeld zijn om onderwijsachterstanden vroegtijdig te signaleren en te bestrijden. Worden de middelen niet besteed aan het opheffen van onderwijsachterstanden dan gaan de middelen terug naar het Rijk. In de gemeente Eersel worden de middelen de afgelopen jaren ingezet voor projecten die gericht zijn op het signaleren en bestrijden van onderwijsachterstanden. Zo zijn pedagogisch medewerkers geschoold, is aandacht besteed aan de toeleiding van kinderen naar het peuterprogramma en zijn projecten rondom

ouderbetrokkenheid uitgevoerd. De middelen zijn echter nog niet volledig benut. De specifieke uitkering mag ook gebruikt worden om te voldoen aan de verplichting de ouderbijdrage in peuterspeelzalen met voorschoolse educatie ten hoogste vast te stellen op het niveau van de minimale ouderbijdrage bij de kinderopvangtoeslag. Dat is de aanleiding geweest om in 2017, 2018 en ook in 2019 de plaatsen in het peuterprogramma van kinderen met een VVE-indicatie te bekostigen (€ 65.287,--) uit de specifieke uitkering. Wettelijk is bepaald dat per 1 augustus 2020 het aantal uren VVE dat aangeboden moet worden aan doelgroepkinderen verhoogd wordt naar 16 uur per week. Dit brengt een verhoging van de uitgaven met zich mee. Ook is de keuze gemaakt de niet-doelgroepeuters een aanbod te doen van 8 uur in plaats van 5,5 uur. Ook dit brengt hogere uitgaven met zich mee.

Jeugdzorg zonder verblijf (natura).

De werkelijke uitgaven voor jeugdzorg zonder verblijf bedroegen € 1.523.799,-- en zijn daarmee € 135.510,-- lager dan geraamd.

Jeugdzorg met verblijf

De werkelijke uitgaven voor jeugdzorg met verblijf bedroegen € 618.849,-- en zijn daarmee € 224.136,-- lager dan geraamd.

Jeugdzorg zonder verblijf (pgb)

De werkelijke uitgaven voor jeugdzorg zonder verblijf bedroegen € 81.617,-- en zijn daarmee € 38.383,-- lager dan geraamd.

Jeugdzorg onderdelen Veiligheid, reclassering en overig

De werkelijke uitgaven bedroegen € 359.624,-- en zijn daarmee € 69.624,-- hoger dan geraamd.

Landelijke zorg jeugdhulp

De werkelijke uitgaven landelijke zorg jeugdhulp bedroegen € 209.475,-- en zijn daarmee € 179.475,-- hoger dan geraamd.

Productgroep Ouderen, chronisch zieken en gehandicapten.

Cliëntondersteuning

De werkelijke uitgaven voor cliëntondersteuning zijn € 35.556,-- lager dan geraamd. In de begroting was hiervoor € 138.577,-- opgenomen op basis van de verdeelsleutel die is gehanteerd voor de verdeling van de rijksbudgetten 3D. In 2019 zijn hieruit onder meer de subsidie aan MEE voor cliëntondersteuning, de uitgaven dementievriendelijke gemeente en de uitgaven Dorpsondersteuner in Vessem voldaan. Met name doordat de functie van Dorpsondersteuner langere tijd niet ingevuld was zijn de uitgaven beduidend lager dan geraamd.

Wmo hulp bij het huishouden – zorg in natura en pgb

De werkelijke uitgaven voor hulp bij het huishouden zorg in natura bedroegen € 1.193.074,-- en zijn daarmee € 28.926,-- lager dan geraamd. De werkelijke uitgaven voor hulp bij het huishouden (pgb) bedroegen € 117.739,-- en zijn daarmee € 14.261,-- lager dan geraamd.

Wmo begeleiding – zorg in natura en pgb

De werkelijke uitgaven voor begeleiding (zorg in natura) bedroegen € 1.870.947,-- en zijn daarmee € 18.053,-- lager dan geraamd. De werkelijke uitgaven voor begeleiding (pgb) bedroegen € 169.878,-- en zijn daarmee € 39.122,-- lager dan geraamd.

Wmo woonvoorziening

De werkelijke uitgaven voor woonvoorzieningen bedroegen € 146.212,-- en zijn daarmee € 66.212,-- hoger dan geraamd.

Wmo rolstoelvoorzieningen

De werkelijke uitgaven voor rolstoelvoorzieningen bedroegen € 138.374,-- en zijn daarmee € 18.374,-- hoger dan geraamd.

Wmo maatwerkvoorzieningen materieel

De werkelijke uitgaven voor maatwerkvoorzieningen materieel bedroegen € 206.541,-- en zijn daarmee € 28.541,-- hoger dan geraamd.

Productgroep Sociaal cultureel werk

Jaarlijks wordt conform het meerjarige onderhoudsplan (MOP) de storting berekend voor de voorziening onderhoud gemeenschapshuizen waarvan de storting in de voorziening ten laste komt van de exploitatie. De voorziening dient per 31-12 toereikend te zijn op basis van het 10-jarig MOP. In 2019 is zodoende € 58.007,-- van de voorziening vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

Productgroep Volksgezondheid

Geen significante afwijkingen.

2. Onderwijs

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Als gemeente de mogelijkheid scheppen om onderwijs te volgen in goede gebouwen en in nabijheid van de woonomgeving.”**

Beleidsveld/ subdoel	Indicator	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Onderwijs/ Leerplicht	Absoluut verzuim (bij absoluut verzuim is een leerling niet ingeschreven op school) (verplicht)	0 2018: 0	De leerplichtambtenaar controleert intensief of leerplichtigen ingeschreven staan op een school. Daarnaast zet de leerplichtambtenaar samen met het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC) voor voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) in op afspraken tussen het voortgezet onderwijs (VO) en MBO ter voorkoming van absoluut verzuim.
	Relatief verzuim (bij relatief verzuim is een leerling ongeoorloofd afwezig) (verplicht)	Het percentage relatief verzuim is lager dan het landelijke percentage en lager dan het percentage van een vergelijkbare gemeente met <25.000 inwoners 2018 Relatief verzuim: Per 1.000 inwoners 5-18 jaar Eersel: 3 Gemeenten <25.000 inwoners: 17	De leerplichtambtenaar beperkt verzuim zoveel mogelijk door: *intensieve contacten met scholen; *een goede leerplichtadministratie; *regionale samenwerking.
	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) (verplicht)	Het percentage voortijdig schoolverlaters (alle VO en MBO leerlingen) is lager dan het landelijke percentage 2017 Eersel: 1,2% Nederland: 2,0%	De leerplichtambtenaar en het Regionale Meld en Coördinatie punt (RMC) voeren wettelijke taken uit om de voortijdig schoolverlaters in kaart te brengen, te volgen en, indien mogelijk, weer op een traject richting onderwijs te plaatsen. Het RMC werkt daarvoor samen met 21 gemeenten in de regio.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Onderwijshuisvesting (nieuwbouw, uitbreiding) van primair, voortgezet en speciaal onderwijs

De gemeente heeft een zorgplicht voor nieuwbouw en uitbreiding van onderwijshuisvesting voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. Daaronder vallen constructiefouten en herstel in geval van bijzondere omstandigheden. Uitvoering vindt plaats zoals beschreven is in het Integraal

Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs gemeente Eersel, dat in 2018 is vastgesteld. In 2019 is gestart met de uitbreiding van 't Busseltje. Deze wordt in 2020 voortgezet. Er is ook gestart met gesprekken over de mogelijke renovatie van het Rythovius College. Afhankelijk van bevindingen en besluitvorming loopt dit onderwerp door in 2020. Gelet op de groei van enkele basisscholen is in 2019 de leerlingenprognose basisonderwijs geactualiseerd tot en met teldatum 1 oktober 2019 en aan de schoolbesturen toegezonden.

Toezicht en handhaving leerplicht

Met ingang van 1 januari 2019 wordt gewerkt met het nieuwe Centrale Leerlingenregistratiesysteem, Jeugd Volg Systeem (JVS). Dit resulteert in een trendbreuk in aantallen t.o.v. voorgaande (school)jaren. In de conversie van het oude naar het nieuwe systeem konden niet alle werkprocessen een-op-een worden overgezet. Daarnaast worden door het nieuwe systeem diverse werkprocessen, bijv. absoluut en relatief verzuim, automatisch aangemaakt. Dit leidt tot accuratere cijfers, maar maakt vergelijking met eerdere schooljaren slechts beperkt mogelijk. Schooljaar 2019-2020 is het eerste volledige schooljaar waarin in JVS wordt geregistreerd. Dit schooljaar kan gezien worden als nulmeting. Dit betekent dat vanaf het schooljaar 2020-2021 een goede en betrouwbare vergelijking mogelijk wordt.

De gestelde normen voor leerplicht worden ruim behaald. Dit is een gevolg van een breed preventief en curatieve manier van werken door leerplicht met diverse ketenpartners: 'pas toe of leg uit' (werkwijze vanuit de nieuwe Methodische Aanpak Schoolverzuim). Hierdoor wordt (steeds meer) ingezet op passende (maatwerk) trajecten om volledig thuiszitten te voorkomen. Dit vindt zijn weerslag op de verdeling van de bestede uren aan de diverse casussen. In totaal is aan uitvoering van de leerplicht (op casus niveau) 228 uur besteed waarvan 40 casussen een tijdsbesteding hadden van 0 – 4 uur en 21 casussen een tijdsbesteding van 4 uur en meer.

Voor- en vroegschoolse educatie (vve)

De wettelijke eis om 16 uur voorschoolse educatie aan te bieden aan doelgroepkinderen in plaats van 11 uur, gaat in per 1 augustus 2020. Eerder was het streven om de wet in te laten gaan per 1 januari 2020. In verband met dit uitstel is in 2019 voor de eerste helft van 2020 een verlenging van de overeenkomst peuterprogrammaplaatsen afgesproken met de kinderopvangaanbieder.

Volwasseneneducatie

De middelen voor volwasseneneducatie stellen we per regio vast en kennen we toe aan onze zogenaamde 'contactgemeente': gemeente Eindhoven. De gemeente Eindhoven heeft, in afstemming met de regiogemeenten, in 2017 een Regionaal Educatief Plan 2018-2022 vastgesteld. Aan de hand van dat plan is in 2019 uitvoering gegeven aan het verzorgen van volwasseneneducatie. In 2019 is er o.a. gewerkt aan de totstandkoming van een regionaal programma laaggeletterdheid, een monitor en een kwaliteitskader voor cursussen basisvaardigheden.

Zorgstructuur rondom scholen

De werkwijze PACT is gestart bij de Willibrordusschool (het huidige Wereldwijs) en wordt inmiddels gehanteerd op de scholen van Kindcentrum Eersel. De proeftuin is afgerond en in samenspraak met de partners wordt bekeken hoe onderdelen van de werkwijze verder kunnen worden geïmplementeerd bij de andere scholen/kinderopvanglocaties van de gemeente.

Passend onderwijs

Het samenwerkingsverband Passend Onderwijs De Kempen en de gemeenten binnen het samenwerkingsverband hebben op structurele basis overleg met elkaar gevoerd over het ondersteuningsplan. Hetzelfde geldt voor het Regionaal Samenwerkingsverband Passend Voortgezet Onderwijs Eindhoven Kempenland (RSV PVO). Tijdens het "Op Overeenstemming Gericht Overleg" hebben de wethouders tevens de veranderingsparagraaf 2020 en meerjarenbegroting van het RSV PVO goedgekeurd.

Lokaal educatieve agenda

In 2019 zijn geen bijeenkomsten georganiseerd met alle kindpartners. In een rondje langs de velden zal in 2020 worden geïnventariseerd of er behoefte is om thema's op de agenda te zetten en met elkaar te bespreken.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
10/11/12/13/14/15	<i>Onderwijs en educatie</i>				
	Binnenmilieu onderwijs (OHP '10+'11+12+13+14+15)	397.430	153.050	244.380	244.380
2015	Duurzaamheidsmaatregelen basisscholen	27.308	0	27.308	27.308
2017	Aanvullende maatregelen brede scholen Eersel	100.000	50.886	49.114	49.114
2018	EPA-U maatwerkadviezen	18.750	19.112	-362	0
2018/2019	Uitbreiding 't Busseltje	931.438	0	931.438	931.438
2019	Opheffen onderwijsachterstanden	115.000	0	115.000	115.000
	Totaal programma:	1.589.926	223.048	1.366.878	1.367.240

Toelichting:

In verband met minder ambtelijke capaciteit in 2019 op het beleidsterrein van onderwijs, is een aantal activiteiten waarvoor onderwijskredieten beschikbaar waren in 2019 niet opgepakt. In 2020 is meer ambtelijke capaciteit beschikbaar, waardoor deze activiteiten weer de volledige aandacht krijgen.

Binnenmilieu onderwijs

Dit restantkrediet betreft een budget voor maatregelen ten behoeve van het binnenklimaat van een aantal scholen die in het verleden geen gebruik hebben kunnen maken van een subsidieregeling op dit gebied. Het krediet dat nog resteert, is voor een gedeelte voor het Rythovius College en voor een gedeelte voor basisschool St. Lambertus in Vessem. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2018-2032 is opgenomen dat het budget voor het Rythovius wordt gezien in het kader van de mogelijke renovatie. Planvorming hierover wordt in 2020 tot een afronding gebracht. Bovendien is in opdracht van schoolbestuur Veldvest een bureau bezig met de plannen voor groot onderhoud bij basisschool St. Lucij in Steensel waarvan verbetering binnenmilieu onderdeel uitmaakt. Uitvoering is geraamd in 2020. Het verzoek van Veldvest is om de resterende middelen binnenmilieu in te zetten ten behoeve van basisschool St. Lucij in plaats van basisschool St. Lambertus. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Duurzaamheidsmaatregelen basisscholen

Bij de beëindiging van de doordecentralisatie met schoolbestuur Veldvest is een restantbedrag ad € 52.308,-- gerestitueerd aan de gemeente. In het verleden is hiervan € 25.000,-- ingezet voor een installatie voor luchtbehandeling bij KindCentrum Eersel. In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is opgenomen dat het overige gedeelte ingezet wordt voor duurzaamheidsmaatregelen bij basisschool St. Lucij in Steensel. Uitvoering is voorzien in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Aanvullende maatregelen brede scholen Eersel

In september 2017 heeft de raad een krediet van € 100.000,-- beschikbaar gesteld voor de inrichting van het gebied rondom KindCentrum Eersel. Een deel van dit budget is aangewend voor de verharding van het buitenterrein van Nummereen. Een ander deel is aangewend voor de aanplanting rondom het KindCentrum. Planvorming is in samenspraak met de buurt en de leerlingenraad. Naar verwachting kan in 2020 tot uitvoering worden overgegaan. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EPA-U maatwerkadviezen

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is opgenomen dat de gemeente EPA-U maatwerkadviezen laat opstellen voor de zeven scholen waar de gemeente geen eigenaar van is (van de overige drie scholen is de gemeente wel eigenaar en zijn al adviezen opgesteld). De afronding van de adviezen heeft in 2019 plaatsgevonden. Het krediet wordt afgesloten.

Uitbreiding 't Busseltje

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) is de uitbreiding van 't Busseltje opgenomen. Dit proces is in 2018 gestart met afstemmingsgesprekken met het schoolbestuur. Eind 2018 heeft de VNG de normvergoeding voor onder meer uitbreiding aanzienlijk verhoogd en vervolgens heeft de raad besloten op 29 januari 2019 het krediet te verhogen met € 462.713,--. De uitvoering van deze plannen zal in 2020 plaatsvinden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Opheffen onderwijsachterstanden

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 heeft de raad besloten om een krediet beschikbaar te stellen voor het opheffen van onderwijsachterstanden. Deze middelen zijn bedoeld om projecten uit te voeren op het gebied van voor en vroegschoolse educatie, zoals het vergroten van ouderbetrokkenheid, het toeleiden van peuters naar het peuterprogramma en stimuleren van de taalontwikkeling bij kinderen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Onderwijs en educatie				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Wettelijke onderwijstaken	525.325	777.873	770.986	6.887
Lokaal onderwijs	72.000	72.000	84.228	-12.228
Volwasseneneducatie	6.506	6.506	6.006	500
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	603.831	856.379	861.220	-4.841
BATEN				
Wettelijke onderwijstaken	116.033	389.403	420.075	30.672
Lokaal onderwijs	48.000	48.000	62.617	14.617
Volwasseneneducatie	0	0	0	0
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	164.033	437.403	482.692	45.289
	439.798	418.976	378.528	40.448

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	603.831	856.379	861.220	-4.841
Kapitaallasten	840.808	976.630	942.291	34.339
Apparaatskosten	140.765	140.765	147.036	-6.271
Totaal lasten	1.585.404	1.973.774	1.950.547	23.227
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	164.033	437.403	482.692	45.289
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	115.000	0	-115.000
Totaal baten	164.033	552.403	482.692	-69.711
Saldo programma	1.421.371	1.421.371	1.467.855	-46.484

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Wettelijke onderwijstaken

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer voor de gemeenten Eersel, Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden wordt gezamenlijk uitbesteed. Voor het leerlingenvervoer schooljaar 2019-2020 betaald de gemeente Eersel

de rekeningen van het leerlingenvervoer en declareert deze aan de gemeenten Bladel, Bergeijk en Reusel-De Mierden. Dit geldt voor het tijdvak: 26 augustus 2019 tot 11 juli 2020. Voor het leerlingenvervoer 2019 zijn door meer vervoersbewegingen in 2019 de lasten € 14.091,-- hoger dan begroot. Tevens zijn de baten in 2019 € 28.192,-- hogere baten dan begroot, dit komt door een hogere bijdrage van de overige deelnemende gemeente.

Productgroep Lokaal onderwijs

Geen significante afwijkingen.

Productgroep Volwasseneneducatie

Geen significante afwijkingen.

3. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Een aantrekkelijk woon- en leefklimaat voor huidige en toekomstige bewoners.”**

Subdoel/ beleidsterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen	Demografische druk (de som van het aantal personen van 0-20 jaar en ≥ 65 jaar in vergelijking tot de personen van 20 tot 65 jaar, uitgedrukt in percentage) (verplicht)	≤ 74% 2019: Eersel: 74,9% Nederland: 69,4% 2018 Eersel: 73,8% Nederland: 69,6% 2016: Eersel: 74% Nederland: 69%. (waarstaatjegemeente) De trend van vergrijzing vangen wij niet op door het aanbieden van zoveel mogelijk diverse woningtypen.	Zoveel mogelijk diverse woningtypen aanbieden.
	Aantal nieuw gebouwde woningen per 1.000 woningen (verplicht)	7,3 2014: Eersel 5,6 Gemeenten<25.000: 6,8 In 2019 hebben we 107 woningen opgeleverd.	In 2019 hebben we tussen de 80 en 160 woningen opgeleverd.
	Aantal te realiseren woningen en in aanbouw te nemen woningen (eigen indicator)	70 Te bouwen tussen 2018-2028 460 woningen. Dit is gemiddeld 50 woningen per jaar.	Voor een specificering van het aantal woonbouwprojecten, zie de Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019.
	Voldoende woningen voor statushouders (eigen indicator)	100% van de wettelijke taakstelling Het aantal te huisvesten statushouders wordt halfjaarlijks bekend gemaakt (medio mei en medio november)	Met de woningstichting hebben we prestatieafspraken gemaakt o.a. over in het beschikbaar stellen van voldoende huurwoningen;
Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in	Onderhoud groen in de vindt plaats op een	Het onderhoud van openbaar groen vindt heeft	*Conform bestek en werkomschrijvingen het onderhoud uitvoeren;

Subdoel/ beleidsterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
een aantrekkelijke groene gemeente	voldoende hoog beeldkwaliteitsniveau. (eigen indicator)	beeldkwaliteitsniveau B. In de centra en langs hoofdwegen is het onderhoud conform beeldkwaliteitsniveau A	*In 2019 voeren we het integraal beleidsplan landschap, natuur en groen Groen Loont! verder uit.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Een gedifferentieerd woningaanbod voor verschillende doelgroepen

Aantal te realiseren woningen

Op basis van de provinciale prognose is er voor de periode 2018-2028 behoefte aan 460 extra woningen in de gemeente Eersel. Dit zijn gemiddeld iets minder dan 50 woningen per jaar. We proberen in de woningbouwplannen zoveel mogelijk diverse woningtypen aan te bieden. In 2019 zijn in totaal 107 woningen gerealiseerd.

Regionale woonvisie en vertaling naar lokaal uitvoeringsprogramma

In maart 2019 is het regionale woondocument de Kempen vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma is vastgesteld in het najaar van 2019.

Woningbouwplannen

Ook in 2019 hebben we verder gewerkt aan de voorbereiding en verdere ontwikkeling van een aantal bouwlocaties, waarbij we naast Kempisch wonen ook rekening houden met duurzaamheid.

Duizel-Noord

Aan de noordzijde van Duizel is een uitbreidingsplan ontwikkeld voor de bouw van circa 70 woningen in de eerste fase. Het woningbouwprogramma is gedifferentieerd en bestaat uit woningen voor onder andere starters, huurwoningen, doorstroomwoningen middelduur en vrijstaande kavels. In het plan zijn nog een aantal onverkochte vrijstaande kavels.

In Duizel is de vraag naar goedkope woningen, sociale huurwoningen en middel dure woningen groot. We zijn daarom gestart met de voorbereiding van de tweede fase Duizel Noord waarin we aanvullend op de 70 woningen nog eens ongeveer de bouw van 60 woningen mogelijk gaan maken. Het bestemmingsplan voor deze woningen wordt het eerste kwartaal 2020 in procedure gebracht.

Boterbocht II

Het plan Boterbochten is in de afrondende fase. Momenteel zijn er een aantal kavels in aanbouw die uitgegeven zijn in particulier opdrachtgeverschap. In 2019 zijn de gronden toegewezen voor de bouw van 5 huurwoningen aan Woningstichting de Zaligheden, 2 woningen voor de bouw van woningen type tweekapper en 7 woningen voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. De bouwvoorbereiding is in volle gang. De bouw van deze woningen start in 2020.

Postels Huufke

Het plan betreft een herontwikkeling van de percelen op de hoek Postels Huufke-Mr. de la Courtstraat. Deze ontwikkeling loopt al een hele tijd en om dit proces te versnellen hebben we besloten de regie van dit plan over te nemen. Naar verwachting kan het plan in 2020 ter inzage worden gelegd. Het streven is om het bestemmingsplan in 2020 vast te laten stellen door de raad.

Koemeersdijk

Het plan Koemeersdijk is gelegen ten noorden van de Slikdijk en voorziet in een divers woningbouwprogramma. De eerste fase is nagenoeg klaar. Op twee (grote) vrijstaande kavels na zijn alle kavels verkocht. Begin 2019 is het woonrijp maken van het plan Koemeersdijk afgerond.

Er is nog steeds behoefte aan woningen in Wintelre en daarom is in 2019 gestart met voorbereidingen voor de tweede fase van het plangebied Koemeersdijk. In 2020 zal het ontwerp bestemmingsplan voor deze fase van het plan Koemeersdijk in procedure gebracht worden, die de bouw van ongeveer 30 woningen mogelijk moet maken. Het programma zal gedifferentieerd zijn met onder andere huurwoningen en betaalbare woningen.

Dorpshart Knegsel en Rosheuvel II Boksheidsedijk

In deze plannen zijn alle kavels verkocht. In 2020 zullen de laatste werkzaamheden plaats vinden rondom het woonrijpmaken van de plannen.

Statushouders

In 2019 hadden we de wettelijke taak om 12 statushouders te huisvesten. Voor de komende jaren is het aantal onbekend, maar is de verwachting dat het aantal te huisvesten statushouders stagneert en ongeveer hetzelfde blijft. In de prestatieafspraken met Woningstichting De Zaligheden (WSZ) willen we opnieuw afspraken maken over het aanbod van woningen vanuit WSZ. We streven verder naar een goede doorstroming van statushouders vanuit de tijdelijke huisvesting naar reguliere huisvesting, met als uiteindelijk doel het verwijderen van de woonunits

Een hoogwaardig woon- en verblijfsklimaat in een aantrekkelijke groene gemeente

Brabantse Agenda Wonen

De provincie verlangt dat wij, samen met de Kempengemeenten, een regionaal perspectief opstellen. Leidend hiervoor zijn de actielijnen en richtinggevende principes in de Brabantse Agenda Wonen:

- Accent op duurzame verstedelijking
- Meer nadruk op bestaande woningvoorraad
- Inzetten op een vraaggericht, flexibel planaanbod met ruimte voor nieuwe woonvormen
- Versterken van de regionale samenwerking en vernieuwen van regionale woningbouwafspraken

Eersel-West

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een stedenbouwkundig plan voor Eersel West. Deze zullen wij delen met de raad. In vervolg op het stedenbouwkundig plan gaan wij verder met het opstarten van een bestemmingsplanprocedure voor het plangebied Eersel-West. Dit bestemmingsplan heeft tot doel ruimte te bieden aan ontwikkelingen die op basis van de visie geschikt worden geacht voor het gebied.

Herbestemming Jacobusschool

De Jacobusschool is verhuisd naar de Brede School aan de Pankenstraat. Voor het achtergebleven pand is gezocht naar een nieuwe invulling. Inmiddels is met het burgerinitiatief 'De Omscholing' een koopovereenkomst gesloten voor de herontwikkeling van het pand naar woningbouw en is de bouwvergunning verleend. De (ver)bouwwerkzaamheden zijn in volle gang en worden naar verwachting in 2020 afgerond.

Huis van de Brabantse Kempen

De partijen in de regio vinden het belangrijk dat we samenwerken met bedrijven, maatschappelijke organisaties, inwoners, overheden en onderwijs- en kennisinstellingen. Dit om de duurzame vitaliteit van de Brabantse Kempen te behouden. De gemeente Eersel participeert daarom in het Huis van de Brabantse Kempen.

Wij betalen een bijdrage van € 1,50 per inwoner. Voor deelname aan projecten die vanuit het Huis van de Brabantse Kempen worden geïnitieerd, wordt een aparte bijdrage gevraagd. Voor deelname aan projecten is in 2019 € 12.000,- geraamd.

Toetsingskader E3

Voor het E3-strand en omgeving stellen we een toetsingskader op voor toekomstige ruimtelijke en economische ontwikkelingen.

Overige ruimtelijke plannen

In 2019 is ook gewerkt aan verschillende particuliere initiatieven in verschillende stadia van het planproces.

Biodiversiteit

Samen met het biodiversiteitsteam (b-team) gaan we de biodiversiteit bevorderen. Dit kan bijvoorbeeld door bloemrijke akkerranden, verschraving van bermen, bosrandenbeheer en geen monocultuur beplanting. In 2019 is de proef met de Vogelakkers afgelopen. Drie jaar op rij is jaarlijks 5 ha pachtgrond van de gemeente ingezaaid als voedselakker voor akkervogels. De proef is zeer succesvol gebleken; het aantal waargenomen vogels en insecten was vele malen groter dan op vergelijkbare landbouwpercelen. In 2020 wordt project dan ook voortgezet.

In het reguliere groenbeheer en bij groenvervangingen is biodiversiteit telkens meegenomen in de gemaakte keuzes. Bijvoorbeeld door bloemrijke mengsels in te zaaien in plaats van gazons. Ook zijn de voorbereidingen getroffen om samen met de andere kempengemeenten in 2020 grootschalig onderzoek te doen naar de ecologische kwaliteit van de bermen, met als doel een goed beheerplan op te stellen.

Groen Blauw Stimuleringskader (STIKA)

Met STIKA worden grondeigenaren gestimuleerd om op hun percelen maatregelen te treffen voor natuur- en landschapsbehoud. De uitvoering heeft in de eerste helft van 2019 stilgelegd door de provincie omdat de regeling niet goed past in de provinciale subsidieverordening. Er is nu een nieuwe regeling in de maak waarin de juridische belemmeringen zijn opgeheven. Met dit in het vooruitzicht zijn in de tweede helft van het jaar zijn wel weer contracten met grondeigenaren afgesloten, onder andere voor wandelpaden, amfibieënpoeien, hakhoutsingels, hoogstamfruitbomen en bloemrijke randen.

Vervanging groen

Jaarlijks worden een aantal groenvervangingsprojecten opgestart, zo ook in 2019. Het gaat hierbij om openbaar groen waarvan de onderhoudskosten te hoog zijn, dat niet meer aantrekkelijk is en wat overlast veroorzaakt door bijvoorbeeld boomwortels. Bij het vervangen van groen richten we ons op het voorkomen van overlastsituaties, lage beheerkosten, biodiversiteit en aanpassingen aan een veranderend klimaat. In 2019 hebben we groen vervangen in de Akkerweg in Wintelre, de Gildestraat in Duizel, in het plantsoen langs de dorpsrand bij de Steenstraat in Eersel, in het Wethouder Poeliejoepark in Eersel, en aan de Wanmolen en de Rapen in Eersel.

Aanpassen faunapassages landinrichting Wintelre-Oerle

In 2019 hebben we een begin gemaakt aan het aanpassen met faunapassage die in het kader van de landinrichting Wintelre-Oerle zijn aangelegd. Het eerste deel van de werkzaamheden heeft plaatsgevonden bij de faunapassage in de Oostelbeersedijk. Door uitbuigingen in de weg aan te brengen, is de snelheid van het verkeer teruggebracht naar de gewenste snelheid. De kans op wildaanrijdingen is zo sterk teruggebracht. De wildroosters in het wegdek waren daardoor niet meer nodig. Deze hebben we verwijderd en daarmee hebbe we een bron van geluidsoverlast voor omwonenden aangepakt. In 2020 worden ook andere faunapassages aangepast.

Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze

In 2013 is een samenwerkingsovereenkomst voor de gebiedsontwikkeling Kleine Beerze getekend. In deze samenwerkingsovereenkomst is bepaald dat het uitvoeringsprogramma loopt tot 31 december 2022. De samenwerkingsovereenkomst stuurt op drie maatschappelijke urgenties, zoals:

- Versterken van het ecologisch raamwerk
- Versterken van de leefbaarheid
- Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van de Brainportregio

In 2017 is het project Dorp aan de Beek in Vessem gestart. In 2018 is gestart met de aanleg van het project 'Lanen door de Kempen', 'Landschapselementen van Maatschappelijk belang' en 'Beleef de Kempen'. Deze projecten zullen de komende jaren gefaseerd worden uitgevoerd en in 2022 gereed zijn. In 2020 zal het Projectplan Waterwet worden vastgesteld. Zodat de feitelijke realisatie van de herinrichting van het beekdal in 2021-2022 kan plaatsvinden. In 2019 is door Gedeputeerde State van de Provincie Noord-Brabant de aanvraag voor 248 hectaren nieuw (Ondernemend) Natuur Netwerk Brabant goedgekeurd. De komende jaren staan in het teken van de doorontwikkeling van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze in de geest van de Omgevingswet. Hierbij valt te denken aan de transitie van de Landbouw en de realisatie van de (O)NNB en het opstarten van projecten die maatschappelijke meerwaarde opleveren. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de gebiedsontwikkeling Donk en transformatie van agrarische bouwblokken.

Handhaving

In 2019 is door het college het Uitvoeringsbeleid Kwaliteit Vergunningen Toezicht en Handhaving, 1^e herziening vastgesteld. Dit beleid heeft betrekking op de programma's 3, 4, 5 en 6 (ruimtelijke ordening, milieu, veiligheid en verkeer). Via het wettelijk vereiste jaarverslag VTH rapporteert het college over de uitvoering van deze taken aan de gemeenteraad. Via dat jaarverslag kan de gemeenteraad bepalen 'of het goed gaat'. Waar nodig kan worden bijgestuurd.

De inwoner ervaart overlast van de zogenaamde kleine ergernissen. Voorbeelden zijn afval in de openbare ruimte, overlast van dieren (loslopende honden en hondenpoep), langdurig of fout parkeren van voertuigen, vernielingen, overlast door motorcrossen en foutief plaatsen van reclameborden. Ook adequaat reageren op klachten of meldingen hebben prioriteit. Sinds 2017 is het budget verhoogd voor de inhuur van meer Buitengewoon opsporingsambtenaar capaciteit (BOA). De BOA wordt ingezet op onder andere de bestrijding van overlast door hondenpoep en zwerfvuil in de wijken en foutparkeren, ook in de avonduren. De gemeente Eersel had voor het jaar 2019 middelen beschikbaar voor de inzet van een groene BOA. Hierin zou met de andere Kempengemeenten worden opgetrokken. Niet alle gemeenten wensten hierin te participeren, zodat dit niet is gerealiseerd. In de begroting van 2020 is de extra capaciteit voor een groene BOA niet opgenomen. Verder nam de gemeente deel ook in 2019 deel aan regionale projecten, zoals 'Samen sterk in Brabant' (gebied overschrijdende zaken, zoals wildcrossen en dumpingen van drugsafval).

Uitvoering taken Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

Voor het actueel houden van de basisregistratie, zijn in 2019 wederom verschillenanalyses van luchtfoto's verwerkt. Panden zijn ingemeten en verwerkt in de BAG. Daarnaast is een project in uitvoering om de objectregistraties uit de WOZ verder af te stemmen met de BAG. Door middel van interne controle, zelfevaluatie en projectmatig werken, wordt de kwaliteit van deze basisregistratie op orde gehouden.

Wat heeft het gekost?

Het programma omvat de volgende productgroepen:

1. bouwen en wonen;
2. woonomgeving en leefmilieu;
3. planologie en stedenbouw.

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant-krediet	Over te boeken
10/11/12/13/14/16/17	<i>Ruimt. ordening en volkshuisvesting</i>				
	Wettelijke Wabo/Bag team VV (MIP '10+'11+12+13+14+16+17)	280.309	256.109	24.200	15.000
2016	Aankoop 4 woningen vergunninghouders ('16)	760.000	186.428	573.572	573.572
2014	Speelplan (uitv. 2014-2017) te activeren	41.000	23.924	17.076	0
2019	vervanging groen (MIP 2019)	119.000	50.432	68.568	68.568
2005	Ecol. verbind. zone Kleine Beerze (2e fase)	166.000	88.963	77.037	77.037
'06+'10+'12+'16	Ecol. verbind. zone Kleine Run	367.479	2.494	364.985	364.985
2009/2012/2013	Ecol. verbind. zone Gender (MIP'09+bw12)	718.290	687.676	30.614	30.614
10/11/12/13/14/15/16/17	Groen blauw stimuleringskader (MIP'10+'11+'12+'13+'14+15+16+17)	223.811	173.860	49.951	49.951
10/11/12/13/14/15/18/19	Gebiedsontwikk. Kleine Beerze (MIP'10+'11+'12+13+14+15+18+19)	2.469.784	1.542.753	927.031	927.031
2017	Herstelmaatregelen Groot en Kleinmeren	475.157	475.157	0	0
2018	EVZ Rouwven-Oostelbeersedijk	50.000	0	50.000	50.000
'07/'08/'12/'12/16/ 17	Landinrichting Wintelre-Oerle	470.580	690.045	-219.465	-219.465
12+'13+'15+'16+17+18	Herziening ruimtelijke plannen	462.553	262.857	199.695	199.695
2012/2013/2014	Agenda van de Kempen 2012+2013+2014	100.000	50.709	49.291	49.291
2018	Gebiedsvisie E3 en omgeving	30.000	16.707	13.293	13.293
2019	Visie transformatielocatie best steed geb (MIP2019)	50.000	12.257	37.743	37.743
2019	Anticiperende verwervingen	2.000.000	0	2.000.000	0
2019	Vorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties	50.000	0	50.000	0
	Vorbereidingskosten Meerheide III 2e fase	16.648	20.799	-4.151	0
	Vorbereidingskosten Duizel-Noord 2e fase		34.531	-34.531	0

	Vorbereidingskosten Koemeersdijk 2e fase		34.980	-34.980	0
	Totaal programma:	8.850.610	4.610.680	4.239.930	2.237.315

Toelichting:**Wettelijke taken BAG**

In 2019 zijn verschillenanalyses van luchtfoto's en verschillen ten opzichte van de objectregistraties uit het project BAG-WOZ verwerkt. In 2020 loopt dit project door. Een deel van het restant van het krediet is daarvoor nodig, zijnde € 15.000,--. De rest van het krediet komt te vervallen.

Aankoop 4 woningen vergunninghouders

Het is dit jaar niet nodig geweest om woningen aan te kopen om aan de taakstelling huisvesting statushouders te kunnen voldoen. Het restantkrediet, € 573.572,--, zetten we in de toekomst in mocht blijken dat de taakstelling niet gerealiseerd kan worden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Speelplan

Het resterend krediet voor het Speelplan 2014-2017 is bestemd voor een speelvoorziening in het nog te ontwikkelen plan Dorp aan de Beek. Omdat onbekend is wanneer het plan Dorp aan de Beek wordt gerealiseerd komt dit krediet te vervallen.

Vervanging groen (MIP 2019)

In 2019 hebben we op slechts zes van de geplande elf locaties groen kunnen vervangen. Door de warme zomers van 2018 en 2019 is de vraag naar bomen en planten groot, en hebben groenaannemers een overvolle orderportefeuille. Daarbij kwam nog dat het plantseizoen erg kort was door het warme najaar. Om ook het groen op de resterende vijf locaties te kunnen vervangen, dient het restantkrediet overgeboekt te worden naar 2020.

Ecol. Verbind. Zone Kleine Beerze (2^e fase) / Gebiedsontwikkeling Kleine Beerze

De aanleg van de ecologische verbindingzone's maken onderdeel uit van de gebiedsontwikkeling Levende Beerze. Na het krijgen van een provinciale cofinanciering zullen in 2020-2021 de twee resterende ecologische verbindingzones worden aangelegd. Gezien de stijging van de grond- en aanlegkosten in de afgelopen jaren is het niet zeker of het restantkrediet voldoende is om de aanleg te kunnen realiseren. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Ecol. Verbind. Zone Run

Het waterschap De Dommel staat aan de lat voor de realisatie van deze ecologische verbindingzone. De gemeente denkt mee, en neemt een deel van de grond- en inrichtingskosten voor haar rekening. Het eerste deel van de EVZ (traject Zandhoef-Eerdbrand) is in 2018 opgeleverd. Het waterschap is nu bezig met de grondverwerving voor het traject tussen de N397 en de grens met Veldhoven. Voor de gemeente zijn er daardoor in 2019 geen kosten geweest. Zodra de waterschap de grond verworven heeft, zal de inrichting plaatsvinden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Ecol. Verbind. Zone Gender

Dit restantkrediet is bedoeld voor het verbinden van de wandelroute bij Mirandollekes Heike met de wandelroute langs de Gender. Dit is afhankelijk van de medewerking van de betreffende grondeigenaar. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Groen Blauw Stimuleringskader (MIP 2020 t/m 2017)

De gemeente heeft vanaf 2010 jaarlijks een bedrag ingezet voor projecten in het kader van het Groen Blauw Stimuleringskader ("Stika"). Dit bedrag wordt door de provincie verdubbeld. De regeling levert een grote bijdrage aan de landschapsverbetering en stimuleert de biodiversiteit, met een grote betrokkenheid van de inwoners. In 2018 heeft de gemeente Eersel het nieuwe gebiedscontract voor de periode 2018-2021 ondertekend. Vanwege verlate toestemming van de Europese Commissie, en een nog niet aangepaste subsidieverordening van de provincie Brabant, moeten de verplichtingen van 2017 nog verrekend worden. Dit dient te gebeuren door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Herstelmaatregelen Groot en Kleinmeren

De herstelmaatregelen zijn in 2018 afgerond. In 2019 hebben we laatste deel van de subsidie van de provincie voor dit project ontvangen. Dit krediet kan worden afgesloten.

EVZ Rouwven-Oostelbeersedijk

In beleidsplan Groen Loont is aangegeven dat € 50.000,-- uit het budget van de bestemmingsreserve Rood met Groenfonds nodig is voor de ecologische verbinding te maken tussen de Oostelbeersedijk en het Rouwven. Het gaat daarbij om de bestaande verbindingen, en dan met name de kampenstructuur rond Wintelre, geschikt te maken voor de doelsoorten levendbarende hagedis, bruine eikenpage, veldkrekel, kleine marterachtigen en de steenuil. Hiermee willen we in 2020 van start gaan. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Landinrichting Wintelre-Oerle

Dit krediet is bedoeld voor de aanpassing van faunapassages die zijn aangelegd bij de landinrichting, onder andere in de Oostelbeersedijk. Deze werkzaamheden zijn in 2019 opgestart. De overschrijding van het krediet ad € 219.464,99 worden grotendeels gedekt door niet geraamde subsidies. Voor de aanpassing van faunapassages draagt de provincie 75% van de kosten en de gemeente Eersel 25%. Op zowel de inkomsten- (€ 257.396,--) als uitgavenkant (€ 219.465,--) is op dit moment een overschrijding van het krediet. De overschrijding aan de inkomstenkant is € 37.931,-- hoger. De verwachting is dat de netto kosten van de faunapassage die voor rekening van de gemeente komen niet hoger zijn dat dit saldo. Omdat de uitvoering doorloopt in 2020, dient dit krediet overgeboekt te worden.

Herziening ruimtelijke plannen

In 2019 hebben we gewerkt aan het bestemmingsplan voor Vessem en is het bestemmingsplan Buitengebied 2017, eerste herziening afgerond. In 2018 is gestart met de voorbereidingen voor een Omgevingsvisie. Deze werkzaamheden zijn doorgelopen in 2019 en worden afgerond 2020. In 2019 is ook gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet, dit loopt door in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Agenda van de Kempen

Het Huis van de Kempen heeft samen met haar partners (waaronder gemeente Eersel) een aantal projectfiches opgesteld. De projecten moeten leiden tot een sterk regionaal profiel van de Brabantse Kempen. Het gaat hierbij om de ontwikkeling van projecten in samenwerking met ondernemers en onderwijspartners en de overige Kempengemeenten. Het betreft projecten op het gebied van landbouw en landschap en op economisch en recreatief gebied. Een aantal projecten die samen met het Huis van de Brabantse Kempen zijn opgestart met name op het vlak van transitie landelijk gebied lopen op dit moment nog door. Denk daarbij aan het Tablab (Transitie agrarische bedrijvigheid, was eerder het Vablab). In 2019 heeft een vertrouwenspersoon gesprekken gevoerd met stoppende agrariërs. Dit project wordt in het tweede kwartaal van 2020 afgerond. Ten behoeve van ruimtelijke initiatieven die een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het buitengebied/platteland staat voor 2020 nog een project op de planning namelijk de actualisatie gebiedsvisie bebouwingsconcentraties. Het restantkrediet dient daarom overgeboekt te worden naar 2020.

Gebiedsvisie E3 (Duynenwater) en omgeving

De gebiedsvisie dient als toetsingskader voor toekomstige ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Inmiddels is met de opstelling van het toetsingskader gestart. We zijn in overleg met de initiatiefnemer/eigenaar over diverse ontwikkelingen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Visie transformatielocatie best sted geb (MIP2019)

Met de afnemende groei van het aantal huishoudens en daarmee de afname van de behoefte aan nieuwe woonruimte, komt er steeds meer nadruk te liggen op de bestaande woningvoorraad. Het accent verschuift van nieuwbouw naar 'vernieuwbouw'. Zoals aangegeven is een van de richtinggevende principes uit de Brabantse Agenda Wonen het accent op duurzame verstedelijking. Dit betekent dat we het woningbouwprogramma optimaal inzetten op (toekomstige) binnenstedelijke locaties – inbreiden, herstructureren en transformeren. Daarnaast zetten we in op het herbestemmen van leegstaand en leegkomend kantoor-, winkel- en ander vastgoed. Dit beide met als uitgangspunt dat zorgvuldig ruimtegebruik voor zuinig ruimtegebruik gaat. Binnen onze kernen zijn verschillende locaties aanwezig die kunnen transformeren. Het doel van deze visie is om een beeld te krijgen van de kansrijke locaties. Ook moet het een beeld opleveren van de mogelijke uitdagingen voor

herstructurering. Het uitgangspunt hierbij is dat de ruimtelijke kwaliteit van de dorpen altijd voorop staat. En niet het aantal te bouwen woningen. Als blijkt er binnen de kernen niet voldoende woningbouw mogelijkheden zijn, en er is nog behoefte, dan kijken we naar logische en aanvaardbare locaties voor uitbreiding en treden we hierover in overleg met de Provincie. In 2019 hebben we voor verschillende locaties onderzocht op welke wijze transformatie ingepast kan worden. Deze werkzaamheden lopen door in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Anticiperende verwervingen

Voor anticiperende verwervingen heeft uw raad € 2.000.000,-- beschikbaar gesteld. Dit conform de nota grondbeleid. In 2019 is geen gebruik gemaakt van dit krediet, derhalve kan dit krediet vrijvallen. In de begroting 2020 is hetzelfde bedrag, eveneens conform nota grondbeleid, opnieuw beschikbaar gesteld.

Voorbereidingskrediet nieuwe grondexploitaties

Op dit moment zijn er 3 nieuwe grondexploitaties in voorbereiding, waarvoor in totaal € 90.677,-- aan kosten gemaakt zijn. Vorig jaar is hiervoor € 16.648,-- beschikbaar gesteld en dit jaar € 50.000,--. In totaal is de post zodoende met circa € 24.000,-- overschreven. Op het moment dat er voor de in voorbereiding zijnde plannen een grondexploitatie wordt geopend zullen de gemaakte kosten daarin opgenomen worden en worden gedekt uit de toekomstige verkoopopbrengsten.

EXPLOITATIE

Programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Bouwen en wonen	192.709	215.956	158.608	57.348
Woonomgeving en leefmilieu	915.931	1.260.931	1.107.205	153.726
Planologie	3.162.015	4.364.088	5.132.606	-768.518
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	4.270.655	5.840.975	6.398.419	-557.444
BATEN				
Bouwen en wonen	663.935	931.435	1.096.997	165.562
Woonomgeving en leefmilieu	85.402	110.402	150.530	40.128
Planologie	3.365.825	4.557.898	5.429.870	871.972
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	4.115.162	5.599.735	6.677.397	1.077.662
	155.493	241.240	-278.980	520.220

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	4.270.655	5.840.975	6.398.419	-557.444
Kapitaallasten	245.614	622.345	421.953	200.392
Apparaatskosten	1.555.189	1.576.133	1.264.524	311.609
Totaal lasten	6.071.458	8.039.453	8.084.896	-45.443
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	4.115.162	5.599.735	6.677.397	1.077.662
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	314.000	162.524	-151.476
Totaal baten	4.115.162	5.913.735	6.839.921	926.186
Saldo programma	1.956.296	2.125.718	1.244.974	880.744

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse

gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Bouwen en wonen

Omgevingsvergunningen

De legesinkomsten voor omgevingsvergunningen bedragen € 197.000,-- meer dan de geraamde € 715.000,--. In eerste instantie was € 465.000,-- begroot. Via de 2^e bestuursrapportage is gemeld dat de legesinkomsten € 250.000,-- meer zouden bedragen. Uiteindelijk is dat € 447.000,-- meer dan de primaire begroting. De uitgaven voor de uitvoering van deze taak door de Samenwerking Kempengemeenten zijn niet gestegen. In 2019 zijn meer omgevingsvergunningen aangevraagd voor diverse woningbouwprojecten in Kerkebogten in Eersel, Duizel Noord en verschillende woningen verspreid over de gemeente. Daarnaast zijn enkele grote bedrijfsgebouwen op bedrijventerrein Meerheide III, verbouwingen van bedrijfsgebouwen en een ontwikkeling van een paardenhouderij in Steensel in 2019 aangevraagd. Vanwege de onzekere situatie in de agrarische sector, blijven omgevingsvergunningen voor agrarische bedrijfsgebouwen nog altijd achter bij de verwachtingen.

Handhaving extra toezicht

Sinds 2017 is het budget verhoogd voor de inhuur van meer Buitengewoon opsporingsambtenaar capaciteit (BOA). De BOA wordt ingezet op onder andere de bestrijding van overlast door hondenpoep en zwerfvuil in de wijken en foutparkeren. De gemeente Eersel had voor het jaar 2019 middelen beschikbaar voor de inzet van een groene BOA. Hierin zou met de andere Kempengemeenten worden opgetrokken. Niet alle gemeenten wensten hierin te participeren, zodat dit niet is gerealiseerd. Hierdoor is € 45.000,- niet uitgegeven. In de begroting van 2020 is de extra capaciteit voor een groene BOA niet opgenomen.

Huisvesting vergunninghouders

Mede in verband met de verkoop van de woonunits locatie Vessem per september 2019 zijn de huuropbrengsten € 25.867,-- lager dan geraamd. Dit heeft te maken met de gemiste huuropbrengsten voor de woonunits locatie Vessem (units verkocht in 2019), maar ook met gedeeltelijke leegstand voor de woonunits locatie Eersel. Ten gevolge van de verkoop zijn de exploitatieposten elektra, water, abonnementen en schoonmaakkosten lager uitgevallen. Per saldo levert dit een lagere exploitatielast op van circa € 20.000,--.

Productgroep Woonomgeving en leefmilieu

Groenbeheer binnen de kom

Er is een overschrijding van de kosten ad € 222.737,-- op deze post. De voorbereiding voor het herstellen van de droogteschade heeft veel tijd gekost omdat de werkzaamheden voor de inboet, renovaties en droogteschade zijn gecombineerd. Dit heeft ertoe geleid dat de werkzaamheden pas in december in de markt zijn gezet en in het voorjaar 2020 zijn uitgevoerd. Voor deze overschrijding groot € 274.400,-- wordt een voorstel tot budgetoverheveling gedaan. Verder zijn de kosten van het WVK-bestek met ca. € 20.000,-- toegenomen als gevolg van areaaluitbreiding en zijn er nog een aantal kleinere overschrijdingen.

Beheer Bossen

Het saldo bossen is € 20.910,-- nadelig ten opzichte van de begroting, voor dit saldo is beschikt over de reserve egalisatie bebossing (dit verloopt budgettair neutraal voor de exploitatie). Oorzaak voor het negatieve saldo is de lage houtprijs als gevolg van massale bossterfte in Duitsland.

Productgroep Planologie

Anterieure overeenkomsten

In de begroting zijn de lasten en baten met betrekking tot anterieure overeenkomsten budgettair neutraal geraamd. In 2019 zijn bij enkele anterieure overeenkomsten winst- en verliesnemingen gedaan. Per saldo is er een voordelig resultaat van circa € 38.000,--, na aftrek kosten overhead (verwerkt in programma 11) resteert er nog een positief saldo van € 15.000,--. Daarnaast is reeds een storting gedaan van €10.000,-- in de bestemmingsreserve bovenwijkse voorzieningen en een storting van € 20.755,-- in de bestemmingsreserve rood met groen.

Bouwgrondexploitatie

De bouwgrondexploitatie betreft een gesloten exploitatie, derhalve zijn er in dit programma geen verschillen zichtbaar. In 2019 bedraagt het resultaat van de bouwgrondexploitaties € 940.000,--

positief, daarnaast is een bedrag van € 42.493,-- vrij gevallen uit de verliesvoorziening. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf 7 Grondbeleid.

4. Milieu

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten die vallen onder dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Inwoners van de gemeente Eersel wonen in een schone, gezonde en duurzame leefomgeving.”**

Subdoel/ beleidsterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Afval	Aantal kg huishoudelijk restafval per inwoner per jaar (verplicht)	2020: 20 kg (inclusief milieustraat, meetbaar in 2021) Restafval huis- aan-huis 2013: 98 kg 2014: 57 kg 2015: 54 kg 2016: 52 kg 2017: 48 kg 2018: 46 kg 2019: 49 kg	Kempenbrede doelstelling is maximaal 5% restafval in 2020. In 2019 wordt onderzocht welke bewezen alternatieven er zijn om de doelstelling van maximaal 5% restafval in 2020 te behalen. Waarbij er sprake moet zijn van een goede balans tussen kosten, service en milieuresultaat Verhoging scheidingsresultaten milieustraat (doelstelling 10 kg per inwoner per jaar); Stimuleren goed scheidingsgedrag bij huis aan huis inzameling van restafval (doelstelling 10 kg per inwoner per jaar) Invoeren ondersteunende maatregelen, zoals grensoverschrijdend inzamelen, route-optimalisatie, tariefstelling.
Duurzame energie	Percentage elektriciteit opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa (verplicht)	2017: 17,1% (meetbaar in 2020) 2018: 9,4%	*Eigen ingekochte stroom is groen door aankopen Garanties van Oorsprong; *Zonnepanelen op eigen panden plaatsen; *Plan voor grootschalige duurzame energie opwekking: zonnevelden en windturbines; *Stimuleren particulieren, verenigingen en bedrijven om duurzame energie op te wekken.
Overlast vanuit leefomgeving	Aantal klachten over overlast ingedeeld in: *Geuroverlast *Geluidsoverlast *Ernstige hinder door regenwater (eigen indicator)	< 70 klachten over geluid (exclusief vliegverkeer) <20 klachten over geur 2019: 9 geluidsklachten	*Bij ernstige hinder door regenwater altijd onderzoek uitvoeren en indien nodig maatregelen treffen; *Inzicht verkrijgen in de effecten van de klimaatverandering met betrekking tot hinder door neerslag.

Subdoel/ beleidsterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
		en 4 geurklachten	*Monitoring van de emissie van ammoniak, fijnstof en. geur vanuit de veehouderij

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Afval

Kadernota Grondstoffen, Samen op weg naar een Circulaire Kempengemeenschap!

In februari is er een Kempenbrede raadsinformatieavond georganiseerd om de raadsleden mee te nemen op reis van afval naar grondstof. Hierna is de definitieve kadernota Grondstoffen De Kempen opgesteld en door de gemeenteraden vastgesteld. In de kadernota richten we ons op de kern van het grondstoffenbeleid voor de langere termijn (10 jaar). De uitwerking van Kadernota middels projecten is in volle gang. Hieronder is weergegeven wat de stappen/ projecten zijn en hoeveel procent deze zijn voltooid:

Nr.	Projecten Kadernota Grondstoffen	Status
1	Behoefteonderzoek	100%
2.1	Onderzoek scenario's grondstof inname/ inzamelsysteem	100%
2.2	Vervolg uitwerking grondstoffencentrum (Van schetsontwerp naar VO)	0%
2.3	Pilot mobiel scheidingstation	0%
3	Optimalisatie bestaande inzamelstructuren oud papier, glas, textiel	20%
4	Analyse Inzamelstructuur restafval	0%
5	Onderzoek kringloop en hergebruik centra bouwmaterialen	0%
6	Communicatieplan	100%
7	Inkoop dienstverlening/ samenwerking inzameling en verwerking	20%

Als nadere toelichting zijn onderstaande zaken uitgevoerd:

- Er is een inwonersenquête uitgevoerd er zijn sorteeranalyses gedaan en deze resultaten zijn vertaald in een raadsinformatiebrief.
- Het onderzoek: Van milieustraat naar Grondstoffencentrum is uitgevoerd en wordt in Maart aan de gemeenteraden voorgelegd.
- De inkoopstrategie voor de aanbestedingen is opgesteld.
- Er is een communicatieplan opgesteld en is momenteel in uitvoering
- Er is een nieuwe afvalapp geïntroduceerd.

Contracten inzameling en verwerking

De volgende contracten zijn in 2019 afgesloten of verlengd:

- Het contract voor inzameling en verwerking met Baetsen is voor 2020 verlengd. Het contract kan hierna niet meer verlengd worden.
- Het contract voor de sortering en vermarkting van PMD is vanaf 1 januari 2019 ondergebracht bij Nedvang. Hierbij is de systematiek dat de gemeente verantwoordelijk is voor de sortering en vermarkting veranderd. De gemeente wordt niet meer afgerekend op de verschillende gesorteerde deelstromen maar krijgt alleen een vergoeding voor de inzameling. Hiermee is de verantwoordelijk van sortering en vermarkting bij de markt neergelegd.
- Het contract voor de verwerking van GFT is voor 2020 verlengd met Valor.
- De dienstverleningsovereenkomst Diftar waarin o.a. het beheer van het containermanagement en de milieupassen zijn ondergebracht is voor 2020 verlengd.
- De financiële afwikkeling inzake het PMD dossier over de jaren 2015 en 2016 zijn afgewerkt.

Milieustraat

De poorttarieven zijn binnen de Kempen verder gelijk getrokken en klantvriendelijker gemaakt. De inrichting van de milieustraten is door kleine ingrepen geoptimaliseerd en de milieustraten zijn

opgeschoond. Er is veel meer aandacht aan het personeel en de werkwijze gegeven. Hiernaast zijn de milieustraten op staat van onderhoud geïnventariseerd.

Zwerfafvalproject De Kempen

De uitvoering van projecten is vastgelegd in een plan van aanpak (soort projecten, planning en kosten). De uitvoering wordt per kwartaal gemonitord. Vrijwilligers, bewoners, buurtverenigingen en scholen worden ondersteund tijdens de Landelijke Opschoondag, maar ook tijdens andere evenementen. Ook het geven van educatie op basis- en voorgezet onderwijs is een belangrijk thema.

Duurzaamheid

Gemeente Eersel heeft samen met de Kempengemeenten de ambitie om in 2025 energieneutraal te zijn. In de Toekomstvisie hebben we de ambitie vastgesteld om in 2030 zelf energieneutraal te zijn. Die doelstellingen hebben we in het duurzaamheidsbeleid overgenomen. Met het duurzaamheidsbeleid is bovendien aandacht voor andere duurzaamheidsthema's die samenhangen met de energietransitie. Denk hierbij aan afval/materialen, klimaatadaptatie, het verduurzamen van mobiliteit, biodiversiteit en eerlijke productie.

Sinds maart 2016 zijn we gestart met de leerkring duurzaamheid. Met behulp daarvan begint duurzaamheid steeds meer iets van ons samen te worden. In 2018 hebben alle medewerkers van de gemeente de workshop van The Natural Step (TNS) gevolgd om duurzaamheid mee te nemen in de reguliere werkprocessen. TNS leidt er toe dat iedereen dezelfde taal spreekt op het gebied van duurzaamheid, volgens dezelfde principes kan werken en we daardoor sneller resultaten bereiken. De kern van TNS zijn de volgende vier principes:

1. Niet meer en niet sneller stoffen uit de aardkorst in het milieu brengen dan de natuur kan verwerken.
2. Niet meer en niet sneller natuurvreemde stoffen in het milieu brengen dan de natuur kan verwerken.
3. De natuur niet sneller afbreken dan de tijd die nodig is om te herstellen.
4. Geen dingen doen waardoor we mensen beperken in het vervullen van hun behoeften.

Opwekking duurzame energie

Aan de doelstelling van de Kempengemeenten om in 2025 energieneutraal te zijn, werken we door in beeld te brengen waar grootschalige opwekking van wind- en zonne-energie wenselijk en mogelijk is. Daarnaast willen we de omgeving mee laten liften op het succes van deze grootschalige projecten. We werken toe naar een (visueel) document met alle mogelijke en wenselijke locaties voor de opwekking, de sociale uitgangspunten en de toetsingskaders. Hierdoor kunnen we een weloverwogen keuze maken voor het aanwijzen van de juiste gebieden.

Verduurzamen mobiliteit

Tot op heden is het helaas nog niet gelukt om een overeenkomst te sluiten met een aanbieder voor deelauto's voor inwoners van de gemeente Eersel. We verwachten dat er op korte termijn meer duidelijkheid komt of dit nog lukt.

Ondersteuning Uitvoeringstafel Eindhoven Airport

In oktober 2018 is de Proefcasus Eindhoven Airport gestart als start van het traject om te komen tot een zo breed mogelijk gedragen besluit over de toekomst van Eindhoven Airport (tot en met 2030). In april 2019 is het rapport 'Opnieuw Verbonden' gepresenteerd door kwartiermaker Pieter van Geel. Vervolgens is er gestart met de uitvoering hiervan om te komen tot een Permanente Overleg Structuur in 2020 en een nieuw luchthavenbesluit per 1 januari 2022. Bestuurlijk en ambtelijk neemt de gemeente Eersel in het kader van Eindhoven Airport deel aan: de stuurgroep Eindhoven Airport na 2019, de challenge group Eindhoven Airport, de Commissie Overleg & Voorlichting Milieuhygiëne Vliegbasis Eindhoven (COVM) en de Uitvoeringstafel Eindhoven Airport. Dit vroeg het afgelopen jaar en in de komende jaren de nodige bestuurlijke en ambtelijke inzet.

Om de impact op de luchtkwaliteit en het geluidsniveau vanuit (onder andere) Eindhoven Airport in de kernen van de gemeente Eersel te meten is er in 2019 gestart met het meetnet 'AiREAS Eersel'. Dit meetnet is financieel ondergebracht onder het thema Eindhoven Airport. Ook dit meetnet blijft de komende jaren actief in de gemeente Eersel.

Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken die hun wettelijke basis vinden in de Wet milieubeheer. De gemeente is op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen. In het verbreed GRP 2016-2021 is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak in de komende planperiode vorm geeft. Hierbij is rekening gehouden met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw). Het verbrede GRP is opgesteld in samenspraak met het waterschap 'De Dommel' en de Provincie Noord-Brabant. Alle noodzakelijke kosten voor de riolering en kosten die voortvloeien uit nieuwe wetgeving zijn in het verbrede GRP 2016-2021 vermeld. In het bijbehorende kostendekkingsplan is aangegeven hoe alle kosten door middel van een rioolheffing zijn gedekt.

Beheer

Ook in 2019 is reiniging en inspectie van het vrij verval riolering uitgevoerd. De resultaten van de inspectie geven aanleiding tot het uitvoeren van onderhoud en is de nodige aandacht besteed aan het planmatig onderhoud. Hierbij moet worden gedacht aan problemen met huisaansluitingen, het oplossen van verstoppingen in de riolering, plaatselijke wateroverlast, kolken zuigen etc. Met name de bijzondere constructies zoals pompen van gemalen en randvoorzieningen en mechanische riolering vergen het nodige aan onderhoud. Binnen het beschikbare budget in de begroting zijn de noodzakelijke herstelmaatregelen uitgevoerd aan deze rioleringsobjecten. De grote gemalen en randvoorzieningen zijn ook in 2019 weer gemonitord via een externe centrale post. De opgestelde rapportages geven een goed inzicht in het functioneren hiervan. Op basis van de halfjaarlijkse controle van de pompen in gemalen en randvoorzieningen worden de onderhoudsmaatregelen uitgevoerd en de vervangingen voor zowel elektrische als mechanische delen ingepland.

Metten en monitoren

Om beter inzicht te verkrijgen in het functioneren van de riolering wordt er vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel gemeten aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Op basis van een in 2010 opgesteld meetplan zijn er in Eersel op 19 locaties meters geplaatst nabij externe overstorten. De meetgegevens worden gebruikt om het rekenprogramma voor de riolering te kalibreren. In 2014 is een grondwatermeetnet aangelegd, in samenwerking met Waterschap de Dommel, Brabant Water en enkele gemeenten binnen het opgerichte Waterportaal Zuid- Oost Brabant uitgevoerd. De totale storting in de voorziening riolering is voor 2019 becijferd op € 64.938,--.

Geluidbeleid

Voor de uitvoering van taken van de afdelingen Ruimtelijke Ordening en Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH) is het van belang te beschikken over actueel geluidbeleid. Het bestaande gemeentelijk geluidbeleid (nota gebiedsgericht geluidbeleid) is verouderd en wordt daarom geactualiseerd. Voor 2019 stond de actualisatie van het bodem- en geluidbeleid op de rol. Voor bodem is een aanbestedingsprocedure gevolgd en opdracht gegund. Dit traject heeft naast de andere werkzaamheden binnen het beleidsteam en de beschikbare capaciteit ervoor gezorgd dat de actualisatie van het geluidbeleid nog niet is opgepakt. Daarbij wordt gelet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, begin 2020 bezien wat de gevolgen zijn als de actualisatie van het geluidbeleid. De actualisatie wordt in 2020 Kempense breed opgepakt.

Bodembeleid

Het beschikken over een actuele bodembeheernota (BBN) en bodemkwaliteitskaart (BKK) maakt uitvoering van bodembeleid efficiënter en eenduidig. Ook in financiële zin heeft het beschikken over een BBN en BKK voordelen. Dit geldt zowel voor de gemeente, bedrijven als inwoners. Met een actuele BBN en BKK kan gemotiveerd ontheffing worden verleend van het uitvoeren van bodemonderzoek. Op basis van de BKK vindt transport van grondstromen plaats. Hiervoor is het van belang dat deze kaart up-to-date is. Het gemeentelijk bodembeleid is verouderd en moet geactualiseerd worden. Voor bodem is in 2019 een aanbestedingsprocedure gevolgd. De opdracht is gegund. Oplevering van de bodemkwaliteitskaart is voorzien in 2020.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
	<i>Milieu</i>				
2010	Maatr.i.h.k.v. Kad.Richtl.Water (MIP'10)	1.700.000	1.263.531	436.469	436.469
2010	Opst. bel.not. afkopp.Eersel/6 kernen (MIP'10)	40.000	30.611	9.389	9.389
2016	Vervangen bouwkundig mech gemalen (Mip '16)	20.000	0	20.000	0
2016	Vervangen electr/mech gemalen (Mip 2016)	92.000	74.699	17.301	17.301
2016	Onderzoekskosten (Mip 2016)	95.000	31.105	63.896	63.896
2017	Vervangen bouwkundig mech gemalen (Mip '17)	20.000	0	20.000	0
2017	Vervangen electr/mech gemalen (Mip 2017)	92.000	29.026	62.974	62.974
2017	Onderzoekskosten (Mip 2017)	45.000	7.468	37.533	37.533
2017	KRW maatregelen Gender + RWZI Eindhoven	59.000	38.190	20.810	20.810
2017	Vervanging hoofdgemalen	154.411	130.669	23.742	23.742
2018	Vervanging riolering GRP	1.030.000	453.417	576.583	576.583
2018	Vervanging bouwkundig mech.gemalen	21.000	0	21.000	0
2018	Vervanging elect.mechanische gemalen	94.000	52.002	41.998	41.998
2018	Groot onderhoud (afkoppelen)	155.000	34.857	120.143	120.143
2018/2018	Riolering Onderzoekskosten	69.900	36.720	33.180	33.180
2018	Vervanging hoofdgemalen	55.000	53.449	1.551	0
2019	Vervanging riolering GRP	850.000	244.078	605.922	605.922
2019	Vervangen electr/ mech gemalen	95.000	55.953	39.047	39.047
2019	Vervangen bouwkundig mech gemalen	22.000	0	22.000	22.000
2019	Groot onderhoud (afkoppelen)	50.000	13.265	36.735	36.735
2019	Vervanging hoofdgemalen	107.000	12.620	94.380	94.380
2019	vervangen persleidingen mechanische riolering	75.000	45.888	29.112	29.112
2016/2018	Inzamelproef Molenakkers	365.526	339.366	26.160	0
2016+2017	Energiereductie gem. gebouwen (Mip '16+'17)	199.000	119.205	79.795	79.795
2016	Bodemsanering Oude Kerkstraat	40.000	23.966	16.034	0
2017+2018+2019	Energiereductie gem. gebouwen	1.774.000	420.194	1.353.806	1.353.806
2019	Onderzoek verkeerslawaaï diverse woningen	76.350	6.690	69.660	69.660
2018	Onderzoek mogelijkheden windenergie	16.000	3.831	12.169	0
2018	Stimuleren van zonne-energie	15.000	2.500	12.500	0
2018	Leerkring duurzaamheid	19.000	17.660	1.340	0
2018/2019	Verduurzamen mobiliteit	25.000	0	25.000	25.000
2018/2019	Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	188.974	25.458	163.515	163.515
2018	Proj.leider grootsch.wind-en zonne-energie	80.000	58.917	21.084	21.084
2018 / 2019	Ondersteuning ontwikkelingen E'Hoven airport	150.000	91.829	58.171	58.171
2019	Geluidsbeleid (MIP 2019)	15.000	0	15.000	15.000
2019	Bodembeleid (MIP 2019)	15.000	0	15.000	15.000
2019	Bewustwording duurzaamheid (2019)	19.000	8.912	10.088	10.088
2019	Wind- en zonne-energie (MIP2019)	50.000	13.190	36.810	36.810
2019	Onderz transitie best gem vastgoed (MIO 2019)	25.000	0	25.000	25.000
2019	Herstel geluidsscherm op geluidswal langs N397	205.000	0	205.000	205.000
2018	Proj. Intensivering toez.veehouderijen	181.000	91.040	89.960	89.960
	Totaal programma:	8.400.161	3.830.306	4.569.855	4.439.100

Toelichting:

Maatregelen i.h.k.v. de Kaderrichtlijn Water

Voor deze investering zijn voor de periode 2010-2015 kosten opgenomen voor het afkoppelen van 4 ha verhard oppervlak en de aanleg van open retenties nabij bestaande randvoorzieningen. Door het gezamenlijk optrekken van de deelnemende gemeenten en Waterschap De Dommel in het Waterportaal Zuid-Oost Brabant is inmiddels vast komen te staan dat de retenties niet nodig zijn doordat alternatieve maatregelen eenzelfde effect hebben tegen lagere maatschappelijke lasten. Bij de tussentijdse actualisatie van de kostendeckering van de rioleringszorg in 2018 is vastgelegd dat dit krediet ingezet wordt voor deze alternatieve maatregelen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Opst. Beleidsnotitie afkoppelen 6 kernen

Het opstellen van een globale notitie over de kansen voor afkoppelen is binnen het geraamde budget gerealiseerd. Een nadere uitwerking van de te hanteren oplossingsrichtingen moet nog worden uitgevoerd. Het resterende krediet wordt hiervoor ingezet. De uitwerking vindt in 2020 en 2021 plaats, na het uitvoeren van de klimaatstresstest. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2016 Vervangen bouwkundig mechanische gemalen

Het krediet is gebaseerd op een gemiddelde investering gedurende de levensduur van de bouwkundige delen en wordt na inventarisatie ingezet. Gebleken is dat het vervangen van bouwkundige delen nog niet noodzakelijk is. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

2016 Vervangen elektrische mechanische gemalen

In 2020 start een grootschalige renovatie. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2016 Onderzoekskosten

Nog niet alle onderzoeken uit het vGRP 2016-2021 zijn uitgevoerd. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2017 Vervangen bouwkundig mechanische gemalen

Het krediet is gebaseerd op een gemiddelde investering gedurende de levensduur van de bouwkundige delen en wordt na inventarisatie ingezet. Gebleken is dat het vervangen van bouwkundige delen nog niet noodzakelijk is. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

2017 Vervangen elektrische mechanische gemalen

In 2020 start een grootschalige renovatie. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2017 Onderzoekskosten

Nog niet alle onderzoeken uit het vGRP 2016-2021 zijn uitgevoerd. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

KRW Maatregelen RWZI Eindhoven

In 2019 is een deel van de 2^e tranche van de KRW maatregelen RWZI Eindhoven uitgevoerd. Het restantkrediet is benodigd voor de 2e tranche (in uitvoering) en dient overgeboekt te worden naar 2020.

2017 Vervanging hoofdgemalen

Het krediet is gebruikt voor de vervanging van drie rioolhoofdgemalen. Het restantkrediet is benodigd voor de niet geplande vervanging van pompen en installaties en dient overgeboekt te worden naar 2020.

2018 Vervanging Riolering GRP

Dit krediet is ingezet voor vervanging van de riolering in de Zandoerleseweg. Het restant krediet is benodigd voor aanvullende rioolvervanging en dient overgeboekt te worden naar 2020.

2018 Vervangen bouwkundig mechanische gemalen

Het krediet is gebaseerd op een gemiddelde investering gedurende de levensduur van de bouwkundige delen en wordt na inventarisatie ingezet. Gebleken is dat het vervangen van bouwkundige delen nog niet noodzakelijk is. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

2018 Vervangen elektrisch mechanische gemalen

In 2019 zijn ten laste van dit krediet 10 pompen van de drukriolering. In 2020 start een grootschalige renovatie. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2018 Groot onderhoud afkoppelen

In 2019 is dit krediet ingezet voor het afkoppelen van verhard oppervlak in de Zandoerleseweg. Hiervoor is beperkt gebruik gemaakt van dit krediet. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2018 Onderzoekskosten

In 2018 is een start gemaakt met het Basisrioleringsplan vanwege de door het Rijk opgelegde Klimaatstresstest. Hiervoor zijn benodigde investeringen die aanvankelijk in 2019 (inventarisatie verhard oppervlak) en 2020 (opstellen Basisrioleringsplan) gedaan zouden worden naar voren gehaald. Het Basisrioleringsplan is in 2019 niet gereed gekomen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2018 Vervanging hoofdgemalen

Dit krediet is ingezet voor de vervanging van drie rioolhoofdgemalen. In 2019 is dit afgerond. Het restantkrediet kan vervallen.

2019 Vervanging Riolering GRP

Dit krediet is ingezet voor vervanging van de riolering in de Lindehof e.o. en de Frans van Nunenstraat. Het restant krediet is benodigd voor deze werkzaamheden en dient overgeboekt te worden naar 2020.

2019 Vervangen elektrisch mechanische gemalen

In 2019 zijn ten laste van dit krediet 10 pompen en 4 schakelkasten vervangen en 18 renovaties van het leidingwerk van de drukrioolgemalen uitgevoerd. In 2020 start een grootschalige renovatie. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2019 Vervangen bouwkundig mechanische gemalen

In 2019 zijn geen bouwkundige delen vervangen. Het krediet is gebaseerd op een gemiddelde investering gedurende de levensduur van de bouwkundige delen en wordt na inventarisatie ingezet. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2019 Groot onderhoud afkoppelen

In 2019 is dit krediet ingezet voor het afkoppelen in de Lindehof en omgeving. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

2019 Vervanging hoofdgemalen

Dit krediet is ingezet voor de vervanging van de installaties van drie randvoorzieningen. De werkzaamheden worden in 2020 uitgevoerd. Het krediet dient te worden overgeboekt naar 2020.

2019 Vervangen persleidingen mechanische riolering

In 2019 zijn persleidingen aan het Bussereind en Veneind vervangen. Nog niet alle kosten zijn gemaakt. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Proef Molenakkers

In 2019 heeft de subsidieafrekening plaatsgevonden. Het restantkrediet kan vrijvallen.

Energiereductie gemeentelijke gebouwen (MIP 2016 +2017)

Het krediet ad € 199.000,-- is beschikbaar gesteld voor diverse duurzaamheidsmaatregelen bij sporthal de Kraanvogel en het gemeentehuis. Dit jaar zijn de volgende duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd:

- Zonneboiler en collectoren bij sporthal de Kraanvogel. Voor dit project heeft gemeente een ISDE subsidie toegekend gekregen;
- LED verlichting raadzaal/hal/kantine gemeentehuis;
- Extra dakisolatie i.c.m. een dakrenovatie bij gymzaal Duizel en Steensel.

Het restantkrediet dient te worden overgeboekt naar 2020 voor uitvoering van o.a. de volgende duurzaamheidsmaatregelen:

- Zonnepanelen op gymzaal Duizel en Steensel

- LED verlichting in de kantoren van het gemeentehuis.
- HR++ beglazing gymzaal Duizel en Steensel
- LED verlichting in sporthal de Kraanvogel

Bodemsanering Oude Kerkstraat

De bodemsanering op gemeenteground is helemaal uitgevoerd. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

Energiereductie gemeentelijke gebouwen (MIP 2017)

Het restantkrediet ad € 1.344.781,-- dient overgeboekt te worden naar 2020.

Dit krediet is beschikbaar gesteld voor het realiseren van diverse duurzaamheidsmaatregelen volgens uitvoeringsplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed welke uw raad op 1 november 2016 heeft vastgesteld.

In 2019 zijn met dit krediet de volgende duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd:

- Realiseren LED verlichting in de gymzaal van Duizel en Steensel;
- Plaatsing van zonnepanelen;
- Realiseren LED verlichting bij de veld- en baanverlichtingsinstallaties op de sportparken

In 2020 t/m 2025 staan, nog een breed scala aan duurzaamheidsmaatregelen gepland. Realisatie van al deze maatregelen is een uitdaging i.v.m. benodigde intensieve voorbereidingstijd en omdat uiteindelijke realisatie mede afhankelijk is van de volgende factoren:

- De businesscase moet voor elke locatie positief zijn (waarbij de haalbaarheid van alle duurzaamheidsmaatregelen i.r.t. de terugverdienopdracht van de betreffende investering/maatregelen in kaart moeten worden gebracht).
 - De uitkomst van gesprekken met de betreffende verenigingen inzake op bovengenoemde businesscases (terugverdienmodel van de investering versus baten, etc.) moet positief zijn.
 - De levensvatbaarheid van de betreffende verenigingen moet positief zijn (uitvoer in afstemming op toekomstig accommodatiebeleid);
- Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Onderzoek verkeerslawaaï diverse woningen

In 2019 zijn de voorbereidingen getroffen voor het onderzoek naar de hinder van verkeerslawaaï, verspreid over diverse straten in de gemeente. De opdracht is gegeven. In 2020 wordt het onderzoek feitelijk opgestart. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Onderzoek mogelijkheden windenergie

Deze onderzoeken zijn uitgevoerd. De kosten van het onderzoek zijn betaald door het MRE. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

Stimuleren van zonne-energie

Deze onderzoeken zijn uitgevoerd en we hebben inzichtelijk gemaakt welke gebieden kansrijk zijn. De kosten van het onderzoek zijn betaald door het MRE. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

Leerkring duurzaamheid

De projecten voor dit krediet zijn afgerond. Het restantkrediet kan daarom vervallen.

Verduurzamen mobiliteit

Op dit moment zijn we nog bezig met het zoeken naar een geschikte aanbieder. In 2020 wordt hierover meer duidelijk. Het restantkrediet overboeken naar 2020.

Uitvoeringsprogramma duurzaamheid

Met het uitvoeringsprogramma duurzaamheid worden de doelstellingen omtrent energie, afval en materialen, klimaatadaptatie, biodiversiteit en eerlijkheid uit het duurzaamheidsbeleid 2017-2025 gerealiseerd. In 2019 zijn hiervoor de volgende projecten gerealiseerd:

- Faciliteren verduurzamen woningen met Kempen Energie
- Samen met Kempen energie hebben we een duurzaamheid beurs georganiseerd
- Impactscan is uitgevoerd om inzicht te krijgen
- Samenwerken met buurkracht
- Energieke regio de Kempen

In 2020 gaan we verder om de doelstellingen omtrent energie, afval en materialen, klimaatadaptatie, biodiversiteit en eerlijkheid uit het duurzaamheidsbeleid 2017-2025 te realiseren. In 2020 staat het verder verduurzamen van scholen en de bedrijfsvoering op de planning. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Ondersteuning ontwikkelingen Eindhoven Airport

De middelen voor de ondersteuning bij de ontwikkeling rond Eindhoven Airport zijn beschikbaar gesteld voor de periode waarin Eindhoven Airport in transitie zit tot een nieuw luchthavenbesluit. Deze periode is nog niet afgerond en wordt vervolgd in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Geluidbeleid

Voor 2019 stond de actualisatie van het bodem- en geluidbeleid op de rol. Voor bodem is een aanbestedingsprocedure gevolgd en opdracht gegund. Dit traject heeft naast de andere werkzaamheden binnen het beleidsteam en de beschikbare capaciteit ervoor gezorgd dat de actualisatie van het geluidbeleid nog niet is opgepakt. Daarbij wordt gelet op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Begin 2020 wordt bezien wat de gevolgen zijn van de actualisatie van het geluidbeleid. De actualisatie wordt Kempeng breed opgepakt. Het is van belang dat gezamenlijk wordt opgetrokken. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Bodembeleid

Het gemeentelijk bodembeleid is verouderd en moet geactualiseerd worden. Voor bodem is in 2019 een aanbestedingsprocedure gevolgd. De opdracht is gegund. Oplevering van de bodemkwaliteitskaart is voorzien in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Bewustwording duurzaamheid

In 2019 zijn de volgende projecten gerealiseerd, geboortebos (nog een deel van de factuur moet worden ontvangen), duurzaamheidsstoel basisschool, duurzame broodtrommels, monitoring klimaatvisie en duurzame huizenroute. Voor 2020 staan weer een aantal nieuwe projecten op de planning, zoals de RRE regeling, duurzaamheidsstoel en geboortebos. Het restant krediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Wind- en zonne-energie

Proj.leider grootsch.wind-en zonne-energie

Deze twee projecten worden gezamenlijk uitgevoerd als één project. Met de Kempengemeenten zijn we in samenwerking met een adviesbureau gestart om beleid te schrijven voor wind- en zonne-energie. Voor deze werkzaamheden zijn nog niet alle facturen ontvangen. Het restant krediet gebruiken we voor de nog te ontvangen facturen en om externe expertise in te huren ter aanvulling van het regie team. Beide restantkredieten dienen overgeboekt te worden naar 2020.

Onderz transitie best gem vastgoed (MIP 2019)

Een transitie naar een gasloze verwarmings- en/of warmwaterbereidingsinstallatie is in een bestaand gebouw vaak een complexe ingreep en vraagt om een zorgvuldige voorbereiding en om maatwerk. Het Klimaatakkoord geeft aan dat Nederland in 2050 geheel van het aardgas af moet zijn. De gebouwde omgeving maakt dan niet langer gebruik van aardgas voor verwarming en koken. Als eerste stap moeten alle gemeenten uiterlijk in 2021 een transitievisie warmte (TVW) vastgesteld hebben. Na vaststelling TVW zal deze worden uitgewerkt in diverse wijkuitvoeringsplannen (WUP) welke door raad worden vastgesteld. Zodra een WUP voor ons gemeentelijk vastgoed bekend is kunnen we gericht per gebouw de volgende zaken in kaart gaan brengen:

- Welke duurzame varianten (hybride en/of gasloos) zijn er mogelijk?
- Zijn er per variant eventueel aanvullende installatietechnische en/of bouwkundige aanpassingen noodzakelijk, zo ja welke?
- Welke variant wordt geadviseerd en waarom?
- Komt de gasaansluiting te vervallen en/of moet de stroomaansluiting worden verzwakt?
- Wat is de verwachte totaal-investering, CO2 reductie en terugverdientijd (per variant);

Zodra bovenstaande antwoorden bekend zijn kan gemeente Eersel, per gebouw, een onderbouwde keuze in een alternatief (gasloos en/of hybride) systeem maken en deze (meer investeringen) integreren in de betreffende onderhoudsvoorzieningen zodat deze (vooralsnog) op de natuurlijke momenten kunnen worden gerealiseerd. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Herstel geluidsscherm geluidswal N397

De werkzaamheden hebben vertraging opgelopen door een niet goed verlopen aanbesteding van het werk. Dit is opnieuw opgepakt en wordt in 2020 uitgevoerd. Het krediet van € 205.000,-- moet daarvoor overgeboekt worden naar 2020.

Project intensivering toezicht veehouderijen

In 2019 en 2020 wordt het project voor de intensivering van de controles van veehouderijen door de omgevingsdienst afgerond. De controles voor 2020 zijn in uitvoering. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Milieu				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Voorkomen vervuiling	1.810.753	1.664.384	1.783.892	-119.508
Milieuzorg	274.900	266.622	279.798	-13.176
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	2.085.653	1.931.006	2.063.690	-132.684
BATEN				
Voorkomen vervuiling	3.648.570	3.436.623	3.632.802	196.179
Milieuzorg	109.034	184.111	21.957	-162.154
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	3.757.604	3.620.734	3.654.759	34.025
	-1.671.951	-1.689.728	-1.591.069	-98.659

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	2.085.653	1.931.006	2.063.690	-132.684
Kapitaallasten	1.101.692	1.517.874	1.338.002	179.872
Apparaatskosten	434.074	434.074	543.978	-109.904
Totaal lasten	3.621.419	3.882.954	3.945.670	-62.716
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	3.757.604	3.620.734	3.654.759	34.025
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	284.000	277.518	-6.482
Totaal baten	3.757.604	3.904.734	3.932.277	27.543
Saldo programma	-136.185	-21.780	13.392	-35.172

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Voorkomen vervuiling**Afval**

Per saldo zijn de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2019 € 16.000,--. Hierbij wordt aangetekend dat in de tweede bestuursrapportage 2019 reeds een negatieve bijstelling (€ 76.000,--) heeft plaatsgevonden. Hieronder volgen in het kort de substantiële afwijkingen ten opzichte van de tweede bestuursrapportage 2019:

- Verrekeningen afwikkeling PMD jaren 2015 en 2016 (nadeel € 28.000,--)
- Inzamel en verwerkingskosten restafval en gft hoger vanwege meer tonnage voorkomende uit het beëindigen van de pilot Molenakkers (nadeel € 38.000,--)
- Minder kosten bladafval door verwerking bij lokale boomkweker (voordeel € 18.000,--)
- Meer opbrengst PMD door nieuwe overeenkomst (voordeel € 40.000,--)

Onderhoud riolering

Het onderhoud en beheer van de riolering is € 153.294,-- (excl. toevoeging aan voorziening, afschrijving en kapitaallasten) , binnen budget gebleven. Dit is te verklaren door:

- Lagere kosten voor de telefoonvoorziening dan begroot ten bedrage van ca € 26.000,--.
- Uitstel van rioolreparaties, begroot op € 50.000,-- die naar aanleiding van de rioolinspectie 2019 uitgevoerd dienen te worden.
- Lagere kosten voor elektra dan begroot ten bedrage van € 2.500,--.
- Lagere kosten voor het Waterportaal Zuid-Oost Brabant dan begroot ten bedrage van € 15.000,--.
- Lagere kosten voor rioolreiniging en –inspectie dan begroot ten bedrage van € 16.500,--.
- Lagere kosten voor algemeen onderhoud dan begroot ten bedrage van € 48.500,--.
- € 111.635,-- meer rioolheffing dan begroot doordat er meer aansluitingen zijn geweest.

De onderschrijding van de exploitatie komt ten gunste van de Voorziening Riolering.

Productgroep Milieuzorg

Bodemsanering en Milieubeheer

Voor 2019 zijn inkomsten geraamd voor energiebesparende maatregelen die wij als gemeente uitvoeren bij verenigingen. Veel maatregelen die voor 2019 gepland waren zijn niet in 2019 uitgevoerd, waardoor we in 2019 € 160.000,-- minder aan inkomsten hebben ontvangen dan begroot. Hiertegen over staan lagere kapitaallasten.

5. Veiligheid

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **"Inwoners zijn en voelen zich veilig in de gemeente Eersel."**

Onderwerp	Indicator (verplichte of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Jeugd-criminaliteit	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar (verplicht)	< 115,8 2018: 107 2015: 115,8 2014: 115,8 2013: 69,8	Het aandachtsgebied 'veiligheid' van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) staat in nauw contact met de politie en gemeente. Door kennis en kunde te delen, voorkomen we problemen; *Meer zichtbaarheid van het CJG+ op straat bij hanggroepen om met hen in contact te komen * Door de bevordering van weerbaarheid van de jeugd, zullen zij een duidelijkere keuze kunnen maken.
	Het aantal harde kern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar (verplicht)	< 1,4 2014: 1,4 2013: 0,3	* Door middel van intensieve samenwerking met CJG+, politie en justitie scheppen we een duidelijk beeld van jongeren welke extra aandacht dan wel hulp nodig hebben;
Delicten	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (verplicht)	<1 2018: 0,3 2014: 0,5 2013: 1,5	*Handhavend optreden door Buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA), politie en justitie *We nemen deel aan het Veiligheidshuis en we vaardigen een gemeentelijke functionaris af bij casus-overleggen;
	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (verplicht)	<3,5 2018: 3,2 2016: 1,9 2015: 3,3 2014: 3,3 2013: 3,3	*We zetten in op nazorg voor ex-delinquenten mede via de Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) de Kempen. Denk aan inkomen werk/uitkering, identiteitsbewijs, schuldsanering en huisvesting);
	Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners (verplicht)	<4 2018: 1,6 2016: 3,2 2015: 2,7 2014: 3,8 2013: 4,1	*Met gerichte publicaties in het weekblad de Hint en social media vragen we aandacht voor bevorderen van meldingsbereidheid en het doen van aangifte.
	Het aantal vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners (verplicht)	<4,0 2018: 4,5 2016: 3,2 2015: 3,8 2014: 4,1 2013: 2,7	
Veiligheids-gevoel	Percentage inwoners dat zich wel eens onveilig voelt in eigen buurt	< 2,4 % 2018: 1,1% 2016: 1,1%	*Tweejaarlijkse monitoring via burgerpeiling waarstaatjegemeente.nl; *Met gerichte publicaties in weekblad de Hint, de website en social media maken

Onderwerp	Indicator (verplichte of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
	(eigen indicator)		we inwoners bewust van risico's en beïnvloeden we hun gedrag; De gemeente bevordert burgerinitiatieven op het gebied van veiligheid. Buurtpreventie, schouwronde en buurtpreventie WhatsApp groepen worden ondersteund door gemeente en politie. *We vergroten de bestuurlijke weerbaarheid tegen georganiseerde criminaliteit door het toepassen van diverse beleidsregels,
Rampen en incidenten	Geoefendheid staffunctionarissen in het kader van Rampenbestrijding (eigen indicator)	≥ 1 2019: 1 2018: 1 2017: 1 2015: 1 2014: 1 2013: 1	*We nemen deel aan (regionale) mono- en multidisciplinaire oefeningen van het regionaal crisisplan; *Bij evenementen nemen we deel aan multidisciplinaire advisering en toetsen we de veiligheidsplannen; *We signaleren tijdig en organiseren desgewenst (multidisciplinair) (crisis) overleg.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Delicten en vernielingen in de openbare ruimte

Het aantal vernielingen in de openbare ruimte is licht toegenomen. Het is te vroeg om aan te kunnen geven of het hier om een structurele verandering gaat. De indicator is scherp gesteld. Geprobeerd wordt door de inzet van onze BOA's en onze jeugdcoach om het aantal vernielingen en beschadigingen terug te dringen.

Projectleider ondermijning

Onder de vlag van het programma aanpak ondermijning Oost-Brabant / actiecentrum ondermijning Oost-Brabant werken onder andere gemeenten, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst en RIEC samen om ondermijnende criminaliteit, waaronder hennepteelt, synthetische drugs en Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's), zo effectief mogelijk aan te pakken. Met het vertrek van één van de projectleiders is kritisch gekeken naar de invulling voor deze functie voor de toekomst. Om als basisteam verder te ontwikkelen, is het van belang dat een projectleider wordt aangesteld (€ 10.000,- per jaar).

Kwartiermaker Kempen Interventie Team (KIT)

Het is de uitdaging om in deze complexe context van netwerksamenwerking, waarin diverse spelers opereren, concrete focus en betekenisvolle acties aan te jagen en uit te voeren. In Oost-Brabant is daarom een PIT (Peelland Interventie Team) werkzaam, waarin diverse partners vertegenwoordigd zijn. Denk aan gemeenten (waaronder Toezicht & Handhaving), politie, justitie en Belastingdienst. Ervaringen van dit PIT zijn positief en uit resultaten blijkt dat het vestigingsklimaat voor criminele organisatie minder aantrekkelijk wordt op plekken waar het PIT actief is. Tijdens het bestuurlijk overleg ondermijning van basisteam de Kempen van 24 november 2017 is gesproken over de ontwikkeling van een interventieteam. Om te komen tot een gedegen plan van aanpak voor dit Kempen Interventie Team, is het noodzakelijk om een kwartiermaker KIT in te huren (€ 5.200,- voor 2019).

Jeugdcriminaliteit

Het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG+) de Kempen is er voor alle (aanstaande) ouders, verzorgers, kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar uit de Kempen. Ouders zijn zelf de belangrijkste

opvoeders, maar ook het netwerk rond een gezin bepaalt het verloop van de opvoeding. Steun vanuit de leefomgeving is heel belangrijk. Pas als deze steun niet voldoende is, volgt professionele hulpverlening. In gevallen dat jeugdigen een (al dan niet strafbare) misstap maken, vindt er direct afstemming plaats tussen politie en CJG+ om tot een passend (hulpverlenings-)traject te komen om de jeugdige de juiste handvatten te geven.

Delicten

Als gemeente hebben we de regie op veiligheidsbeleid. Naast een intensieve samenwerking met de overige Kempengemeenten en politie, werken we samen met het Veiligheidshuis. Dit is een samenwerking van diverse organisaties die gaat om jeugd, veelplegers, nazorg ex-gedetineerden, huiselijk geweld en radicalisering. Door deze en de samenwerkingsvormen met de inwoners van gemeente Eersel, spelen we efficiënter en slagvaardiger in op problemen en het voorkomen hiervan.

Veiligheidsgevoel

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tast de maatschappelijke integriteit ernstig aan. Het beïnvloedt de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. We werken daarom intensief samen met onder andere het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) met als doel het vestigingsklimaat van georganiseerde criminaliteit negatief te beïnvloeden. De invloed van gemeenten pakt hier steeds duidelijker een rol.

Door onze dorpsraden en leefbaarheidsgroepen in de kernen, maar ook door de komst van buurtpreventie, bereiken we inwoners en andersom. Onze inwoners oefenen meer invloed uit en organiseren zich beter door de beschikbaarheid van informatie. Hierdoor geven ze meer vorm aan hun eigen (veilige) leefomgeving. Door het ontstaan van buurtpreventie WhatsAppgroepen en gebruik van social media wordt de inwoner, maar ook de gemeente in een kort tijdsbestek bereikt. Hierdoor ontstaan kortere en snellere communicatielijnen, waardoor het veiligheidsgevoel vergroot wordt en men er steeds meer invloed op heeft.

Rampen en incidenten

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio, bestaande uit de 21 burgemeesters uit onze regio, zorgt voor passende hulpverlening in geval van rampen en crisis. Niet alleen het op peil houden van voldoende getraind personeel en het behalen van de gestelde opkomsttijden voor de brandweer, maar ook preventieve maatregelen en voorlichting worden geïnitieerd vanuit de Veiligheidsregio. Door het maken van goede werkafspraken tussen de Veiligheidsregio en de gemeente, ontstaat er een continue aandacht voor fysieke veiligheid. Om snel en adequaat te reageren bij een ramp of crisis, beschikt de gemeente over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie. Samen met de Veiligheidsregio afdeling bevolkingszorg vullen we deze processen in en zorgen we voor oefeningen.

Risicobeheersing & risicobestrijding

Op basis van een gemeenschappelijke regeling en contractafspraken, levert de Veiligheidsregio advies over risico's en te nemen maatregelen. Advisering bij evenementen maakt hiervan onderdeel uit.

Vergroten zelfredzaamheid

Brandweer Nederland heeft diverse programma's waarin ze de zelfredzaamheid en bewustwording bij brand stimuleren. Door nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en lokale brandweerposten, vergroten we in het kader van 'Brandveilig leven' de risicobewustwording van (minder zelfredzame) inwoners en bedrijven. Dit doen we door voorlichtings- en preventiecampagnes. De gemeente en lokale brandweer blijven in contact met de bedrijven (op bedrijfsterreinen) binnen onze gemeente, om hen bewust te maken van de eigen verantwoordelijkheid op het gebied van preventieve en risicoreducerende maatregelen.

Wat heeft het gekost?

EXPLOITATIE

Programma: Veiligheid				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Sociale veiligheid	57.800	57.800	79.058	-21.258
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	1.180.560	1.180.560	1.139.611	40.949
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.238.360	1.238.360	1.218.669	19.691
BATEN				
Sociale veiligheid	158.150	158.150	158.579	429
Brandveil.,hulpverl.,ramp.bestr.	63.385	63.385	81.609	18.224
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	221.535	221.535	240.188	18.653
	1.016.825	1.016.825	978.481	38.344

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.238.360	1.238.360	1.218.669	19.691
Kapitaallasten	32.098	32.098	33.627	-1.529
Apparaatskosten	298.159	298.159	299.936	-1.777
Totaal lasten	1.568.617	1.568.617	1.552.232	16.385
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	221.535	221.535	240.188	18.653
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	0	0
Totaal baten	221.535	221.535	240.188	18.653
Saldo programma	1.347.082	1.347.082	1.312.044	35.038

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Sociale veiligheid

Integrale veiligheid

In 2019 is in totaal € 24.350,-- meer uitgegeven dan begroot. Deze overschrijding komt door een aantal factoren. Opsporingswerkzaamheden in verband met het opruimen van een bom uit de 2^e wereldoorlog. Hogere kosten in verband met het opruimen van achtergelaten fietsen, een hogere bijdrage aan het Zorg- en Veiligheidshuis (toename van het aantal casussen) en een hogere bijdrage aan het Rieck (algemene uitbreiding van de werkzaamheden).

Uitvoering APV/bijzondere wetten

De legesinkomsten voor vergunningen voor het aanleggen van kabels en leidingen bedroegen ca. € 21.000,-- meer dan begroot. Enkele nieuwbouwlocaties en grotere leidingtrajecten, zorgden incidenteel voor extra aanvragen om vergunningen en de daarbij behorende legesinkomsten.

Vermakelijkhedenretributie

In 2019 is minder vermakelijkhedenretributie ontvangen voor grote evenementen dan voorzien (€ 78.000,-- i.p.v. € 100.000,--). In 2019 heeft slechts één groot festival en enkele minder grote festivals plaatsgevonden op landgoed Duynenwater. Daarnaast betalen organisatoren van kleine evenementen sinds 2019 geen vermakelijkhedenretributie meer.

Productgroep Brandveiligheid, hulpverlening, rampenbestrijding

Brandw. en hulpverl. Reg. ZO N-Brabant

De werkelijke uitgave zijn in 2019 € 19.468,-- lager dan begroot. Dit komt door een uitkering van € 19.468,-- van de Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost als gevolg van een positief jaarrekeningresultaat 2018.

Brandweerkazernes

Jaarlijks wordt conform het meerjarige onderhoudsplan (MOP) de storting berekend in de voorziening onderhoud brandweerkazernes waarvan de storting in de voorziening ten laste komt van de exploitatie. De voorziening dient per 31-12 toereikend te zijn op basis van het 10-jarig MOP. In 2019 is zodoende € 24.043,-- van de voorziening vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

6. Verkeer en vervoer

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Goede bereikbaarheid in balans met verkeersveiligheid en met zo min mogelijk overlast.**”

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Verbeteren verkeersveiligheid*	Percentage ziekenhuisopnames na verkeersongeval met een motorvoertuig (als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnames) (verplicht)	< 13% 2015 Eersel: 14% Nederland: 8%	*Inrichten van wegen zoals aangegeven in de richtlijnen van Duurzaam Veilig; *Verbeteren van fietsverbindingen; *Verwijderen van overbodige borden en paaltjes; *Aanpak van verkeersonveilige situaties;
	Percentage overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnames) (verplicht)	< 8% 2015: Eersel: 11% Nederland: 9%	*Uitvoeren maatregelen met het doel de aanpak van het gedrag van de weggebruiker te beïnvloeden.
Bereikbaarheid	Kwaliteitsniveau B wegnnet uitgedrukt in de landelijke richtlijn CROW (nader toegelicht in de beleidsnotitie kwaliteitsplan wegen) (eigen indicator)	Niveau B $\geq$ 6	*Uitvoeren van onderhoudsmaatregelen (op basis van tweejarige inspectie) om het gekozen kwaliteitsniveau B te handhaven;

*Onder beleidsveld 6. Verkeer en vervoer zijn de volgende beleidsindicatoren opgenomen:

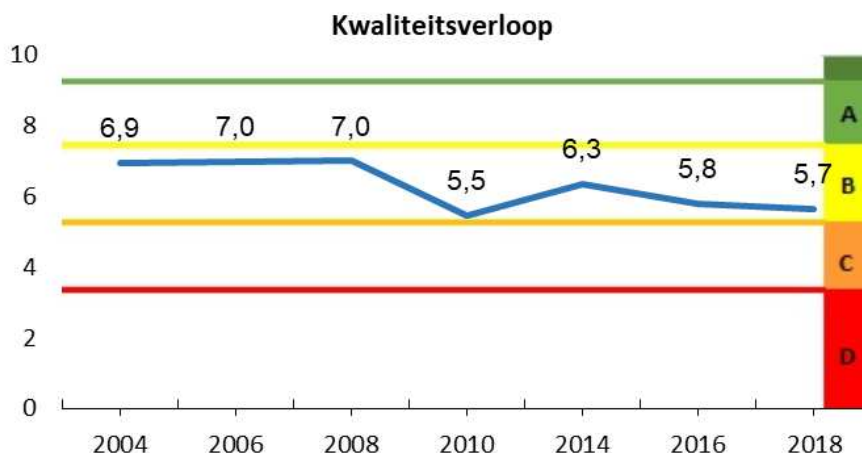
1. Percentage ziekenhuisopnames na verkeersongeval met een motorvoertuig (als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnames)
2. Percentage overige vervoersongevallen met een gewonde fietser (als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnames)

In 2018 zijn echter beide beleidsindicatoren komen te vervallen. Na wijzigingen in het beleid van de bronhouder kunnen er niet langer voldoende updates beschikbaar worden gesteld voor deze indicatoren. Hierdoor zijn deze indicatoren niet meer duurzaam.

De gemiddelde kwaliteit van de verhardingen in Eersel scoort een 5,7 en is hiermee gelijk aan het **ambitieniveau B**. Ten opzichte van 2016 is een lichte daling zichtbaar. Het dalende kwaliteitsniveau is waarschijnlijk veroorzaakte door de jarenlange bezuiniging van 10% van de jaarschijf. Ook een reden kan zijn de toenemende leeftijd van de wegen. Steeds meer wegen “lopen op zijn eind”.

Een andere reden is dat met de vaststelling van het kwaliteitsniveau door de raad is aangegeven dat de parkeerplaatsen op c niveau onderhouden moesten worden. Daarmee worden de parkeerplaatsen steeds slechter t.o.v. 2013 zodat het gemiddeld gewogen kwaliteitsniveau ook daarmee daalt.

Figuur 1 laat het verloop van de gemiddelde kwaliteit zien over de periode 2004 t/m 2018.



Figuur 1: Kwaliteitsverloop wegverhardingen 2004-2018

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Uitvoering maatregelen Verkeersveiligheidsplan (VVP)

Een ongeval heeft meestal meerdere oorzaken en ontstaat door een samenloop van omstandigheden. De mens speelt daarbij de belangrijkste rol, maar ook een vervoermiddel met gebreken of de toestand van de weg kan (mede) oorzaak zijn van een ongeval. Met verschillende maatregelen maakt de gemeente het verkeer veiliger en proberen we het aantal verkeersdoden en ernstige verkeersgewonden te verminderen. Dit is een actie die continu om aandacht vraagt. In 2019 is verder gegaan met de uitvoering van diverse maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid.

Aanpak van verkeersonveilige situaties

Op basis van verkeersongevallen, verkeerstellingen, meldingen en overleggen met onder andere dorpsraden en politie, beoordelen we (nieuwe) verkeersonveilige situaties. We passen deze situaties aan waar mogelijk. In overleg met de scholen kijken we naar een veilige schoolomgeving en nemen we maatregelen. Dit zijn doorlopende acties, die we in 2019 hebben voortgezet. Zo hebben we in verkeersremmende maatregelen aangebracht en kruispunten aangepast in de Zandoerlseweg in Knegsel en Slikdijk in Wintelre. In de Schadewijkstraat in Eersel en in de Willibrordusstraat in Wintelre zijn zebrapaden aangelegd.

Gedrag weggebruiker

De meeste ongevallen zijn het gevolg van menselijke fouten. Het is belangrijk dat de weggebruiker zich bewust is van zijn gedrag. Ook in 2019 hebben we maatregelen genomen om dat gedrag te beïnvloeden. Maatregelen zijn het ondersteunen van scholen op het gebied van verkeersveiligheid, het ondersteunen van landelijke en provinciale campagnes en het plaatsen van digitale snelheidsdisplays waarop de automobilist kan zien hoe hard hij rijdt. Ook zijn acties van Veilig Verkeer Nederland in onze gemeente gehouden, namelijk opfriscursus nieuwe verkeersregels voor senioren, BOB inzet (bewustwording alcoholgebruik in het verkeer) tijdens de toeristische dagen en Shotgun (bewustwording bij jongeren op afleiding in het verkeer) tijdens Playfestival in Eersel.

Verkeerstellingen

Om inzicht in de ontwikkelingen van het verkeer te hebben, voert de gemeente structureel verkeerstellingen uit. Hiervoor is in 2017 een telprogramma gemaakt met locaties die regelmatig geteld moeten worden. Met dit telprogramma is in 2018 gestart. De tellingen gebruiken we bij de beoordeling van verkeerssituaties, snelheidscontroles, geluids- en luchtkwaliteitsonderzoeken en verkeersmodellen. Ook in 2019 zijn, als onderdeel van het telprogramma, verkeerstellingen uitgevoerd.

Regionale ontwikkelingen (Bereikbaarheidsagenda)

De wegen houden niet op bij de gemeentegrens. Ontwikkelingen buiten de gemeente kunnen van invloed zijn op het verkeer in onze gemeente. Het is belangrijk om te zorgen voor een goede afstemming met andere gemeenten in de regio. Daarom hebben we hier regelmatig overleg over. In 2016 is een plan gemaakt (bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant) met maatregelen die ervoor zorgen dat de regio Zuidoost-Brabant leefbaar én bereikbaar blijft. In 2019 zijn deze maatregelen verder uitgewerkt. Deze maatregelen zijn onder andere:

- Verkenning naar een snelle fietsverbinding De Kempen – Veldhoven;
- Studie naar kleinschalig vervoer in de Kempen met als doel de bereikbaarheid voor alle inwoners met het openbaar vervoer van de kleine kernen te verbeteren;
- Werkgeversaanpak bedrijventerreinen De Kempen, met als doel een duurzame verandering van het mobiliteitsgedrag van werknemers;
- Aanpak sluipverkeer in de Kempen en opwaarderen Steenovens-Hoef door het opstellen van een samenhangende Kempische strategie om de overlast van autoverkeer in de dorpskernen in de spitsen te verminderen.

Verkeersveiligheidsplan / verkeersvisie

Het huidige beleidsdocument is het verkeersveiligheidsplan 2012-2016. Dit document is verouderd. De laatste jaren spelen er veel ontwikkelingen op verkeersgebied (zoals de regionale bereikbaarheidsagenda). Dit vraagt om een nieuw soort plan dat meer ingaat op de visie die de gemeente Eersel heeft op het gebied van verkeer. De visie is een handreiking met kaders, bouwstenen en ambities. Wat zijn bijvoorbeeld in een bepaald gebied de belangrijke hoofdroutes voor de verschillende vervoerswijzen (zoals vrachtauto, personenauto, fietsverkeer en voetgangers)? Bij de te maken keuzes houden we rekening met ruimtelijke en regionale ontwikkelingen. Aan deze visie, waarmee in 2018 is begonnen, is in 2019 verder gewerkt.

Mobiliteitsplannen kernen Eersel

Voor de kernen in de gemeente willen we in beeld brengen hoeveel verkeer en wat voor verkeer er op verschillende wegen rijdt. Vervolgens gaan we na of deze wegen hiervoor geschikt zijn en/of dit wenselijk is. Bij knelpunten gaan we de oorzaak na en proberen mogelijke verbeteringen aan te dragen.

Met name voor de kern Eersel wordt gekeken naar het centrum op en rondom de Nieuwstraat. Onderzocht wordt hoe de verkeersstromen nu lopen en of voor het wensbeeld aanpassingen verricht moeten worden aan de huidige wegen. Met dit onderzoek is in 2019 begonnen.

Herinrichting Knegselsedijk en Duiselseweg

De Knegselsedijk vormt samen met Steenovens en Hoef de ontsluiting van de noordelijke Kempen-dorpen naar het Rijkswegennet A67. Als onderdeel van de bereikbaarheidsagenda wordt het deel tussen de Steenovens en Hoef beter herkenbaar gemaakt voor het (vracht)autoverkeer om deze rol nog beter te vervullen. Tevens zullen als onderdeel van de herinrichting vrijliggende fietspaden worden aangebracht. In 2019 is begonnen met de voorbereiding van het project.

Uitvoering Onderhoud/vervanging wegen

Om de bereikbaarheid van alle panden en percelen in de gemeente Eersel goed te houden, voeren we jaarlijks, op basis van wegininspectie, onderhoudswerkzaamheden uit. Daar waar met de onderhoudsmaatregelen geen goed resultaat meer is te halen in verband met de ouderdom van de weg, fundering en materialen, gaan we over tot vervanging van de gehele wegconstructie (rehabilitatie). De wegen die voor rehabilitatie in aanmerking komen, worden opgenomen in het Meerjarig Investerings Programma (MIP).

In het kader van de samenwerking is het bestek voor het onderhoud van asfaltverhardingen 2018-2021 gezamenlijk met de andere vier Kempengemeenten aanbesteed. Helaas kwam de aannemer zijn afspraken niet na en waren we genoodzaakt het contract te ontbinden. In 2019 is het toch nog gelukt met een andere aannemer het benodigde asfaltonderhoud uit te voeren.

Met de wegininspectie van 2017-2018 en het nader onderzoek van ongeveer 13 kilometer asfalt, zijn meer wegen in beeld gekomen, waarbij repareren van het asfalt niet altijd meer zinvol en/of economisch verantwoord is. De meeste van deze wegen hebben een restlevensduur van 0 jaren. Daarom zijn van die wegen begrotingen gemaakt om ze in het geheel te vervangen. Deze gegevens, samen met de gegevens van de overige wegen die al in beeld waren om te vervangen, zijn gebruikt om een nieuw overzicht te maken van de kosten voor de vervanging van de wegen in de komende

jaren. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de stortingen in de reserve rehabilitatie wegen door de jaarlijkse stijging van € 30.000,-- (conform de voorjaarsnota 2019-2022) met ingang van 2022 te verhogen naar € 35.000,--.

Buurtschouw

De buurtschouw wordt gezien als een belangrijk instrument om samen met burgers het gesprek aan te gaan over hun directe leefomgeving. Gebleken is dat vele wensen van de bevolking met de bestaande middelen voor het beheer van de openbare ruimte kunnen worden uitgevoerd. Daarop is het budget aangepast.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
	<i>Verkeer en vervoer</i>				
2014 / 2015	Aanvullende gevelmaatregelen N284/Kekkeneind	47.226	37.107	10.120	0
2010/2011	Rec. en vervang. riol. Wilh.laan (MIP'10+'11)	1.424.000	1.315.798	108.202	108.202
2016	Actualisatie en digitalisatie wegenleger (Mip '16)	30.000	17.760	12.240	12.240
2017	Vervanging verharding Knegselsedijk/ Duiselseweg (MIP2017)	830.000	7.639	822.361	822.361
2017/2019	Aanleg fietspad Stevert (MIP2017)	1.010.000	0	1.010.000	1.010.000
2018	Vervanging verharding Zandoerleseweg	420.000	463.794	-43.794	0
2018	Aanleg weg naar KLG Europe	750.000	550.981	199.019	0
2019	Carquefouplein	25.000	0	25.000	25.000
2019	Herin knegselsedijk/Duiselseweg	1.645.000	0	1.645.000	1.645.000
2019	Vrijliggend fietspad Duiselseweg	700.000	644	699.356	699.356
2019	Verbeteren parkeerterrein gem huis	50.000	59.497	-9.497	0
2019	Verv verharding Fr v. Nunenstr	127.000	0	127.000	127.000
2019	Verv verharding Lindehof/Linestr	239.000	68.712	170.288	170.288
2019	Verv verharding Bussereind	212.000	194.024	17.976	0
2019	Verv asfaltverharding Veneind	65.000	99.045	-34.045	0
2019	Verv verharding Boksheide	30.000	3.196	26.804	26.804
2019	Voetpad geschikt rolstoel Gr Meer	56.000	1.870	54.130	54.130
2019	fietspad Koemeersdijk/Koemeer Wre	40.000	773	39.227	39.227
2019	herinr Eindhovenseweg	100.000	39.234	60.766	60.766
2019	Project Smara	251.031	23.760	227.271	227.271
2019	Verharding parkeerterrein	97.000	0	97.000	97.000
2019	Verleggen Veneind	27.000	4.400	22.600	0
2019	Bijdr bereikbaarheidsagenda regio brede projecten	422.000	41.618	380.382	380.382
06/07/08/09/10/11/12 /13/14/15/16/17/18/19	Verkeersveiligheidsplan (MIP'07+08+09+10+11+'12+'13+'14+'15+'16+'17+18+19)	2.067.200	2.075.799	-8.599	-8.599
07/09/17/18	Verkeersstructuur Eersel-Bergeijk (MIP2009,2017,2018)	1.659.000	632.607	1.026.393	1.026.393
2019	Fietspadstrooier	25.000	0	25.000	25.000
	Totaal programma:	12.348.457	5.638.257	6.710.201	6.547.821

Toelichting:

Aanvullende gevelmaatregelen Kekkeneind

Het project voor gevelmaatregelen aan het Kekkeneind in Wintelre is eind 2019 opgeleverd. In 2020 worden de laatste administratieve handelingen verricht, zoals het afmelden van dit project bij het verantwoordelijk ministerie. Het restantkrediet kan worden afgesloten.

Reconstructie en rioolvervanging Wilhelminalaan

Hoewel de werkzaamheden enige jaren geleden zijn uitgevoerd, rest er nog de afwerking van de hemelwaterafvoer naar de Beerze. Voor dit laatste zijn we afhankelijk van de plannen Dorp aan de Beek. Deze zijn in een vergevorderd stadium en zodra bekend is hoe de twee werken in elkaar passen, kunnen we de regenwaterafvoer definitief afwerken. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Actualisatie en digitalisatie Wegenlegger

Afgelopen jaar is de wegenlegger ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen ingediend en er is een nota van zienswijze opgesteld. De concept-wegenlegger, met nota van zienswijze en bijbehorende stukken zijn naar de provincie gestuurd en zullen daar aan Gedeputeerde Staten worden voorgelegd voor vaststelling. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020 om de laatste werkzaamheden zoals het digitaliseren van de wegenlegger af te kunnen ronden.

Vervangen verharding Knegselsedijk en Duiselseweg

Herinrichting Knegselsedijk en Duiselseweg

Aanleg vrijliggend fietspad Duiselseweg

Deze drie projecten worden gezamenlijk uitgevoerd als één project. In 2019 is er voortvarend gewerkt aan het project en begin 2020 wordt een voorlopig ontwerp opgeleverd.

Voor de verdere uitwerking en realisatie dienen de restantkredieten overgeboekt te worden naar 2020.

Aanleg fietspad Stevert

Met de aanleg van het fietspad wordt gewacht op de gemeente Bergeijk voor de aanleg van het gedeelte van fietspad op hun grondgebied. De subsidie voor het project is opgenomen in het uitvoeringsprogramma Gebiedsimpuls N69. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Vervanging verharding Zandoerleseweg

De weg is in 2018 in zijn geheel vervangen. Het aansluitende deel binnen de bebouwde kom is aangepakt in combinatie met rioolvervanging en afkoppelen van het regenwater. Dit laatste is begin 2019 afgewerkt. Door het meenemen van het gedeelte binnen de bebouwde kom zijn de kosten toegenomen en daarmee het beschikbare budget met € 43.794,-- overschreden. Het krediet kan worden afgesloten.

Aanleg weg KLG Europe

In verband met uitbreiding van KLG Europe moest er een nieuwe ontsluitingsweg aan de Meer gerealiseerd worden. Een gedeelte van de weg de Meer is verwijderd en geheel vervangen door een nieuwe weg tot het perceel van KLG Europe inclusief riolering en nutsvoorzieningen.

De werkzaamheden zijn geheel uitgevoerd. Het werk is uitgevoerd op kosten van KLG Europe. De kosten zijn lager uitgevallen dan begroot. Het restantkrediet kan worden afgesloten.

Carquefouplein

In 2019 is niets aan het Carquefouplein gedaan omdat de bouw van de woningen in de Kerkstraat, met daarbij een woning aan het Kerkepad, nog niet gereed zijn. In 2020 zal de voorbereiding opgepakt worden met als doel een kwaliteitsverbetering van het plein. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Verbeteren parkeerterrein gemeentehuis

De aanneemsom viel binnen het beschikbare budget maar door meerwerk aan de bomen is het werk, inclusief de toezichtskosten overschreden met € 9.497,--. Het werk is in 2019 afgerond. Het krediet kan worden afgesloten.

Vervangen verharding Fr. Van Nunenstraat

Met het project Steensel weer één dorp is vorig jaar gestart. Daarbij is een andere werkvolgorde aangehouden dan gedacht bij het opstellen van de begroting. De Frans van Nunenstraat is qua voorbereiding en uitvoering doorgeschoven naar 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Vervangen verharding Lindehof – Lindestraat

Het project vervangen verhardingen en riolering en aanleg infiltratieriool Lindehof en omgeving is in 2019 aanbesteed en is de uitvoering gestart. Ondanks enige tegenslagen bij de sanering van de

bodemverontreiniging in de straat de Mortel, waar ook de riolering vervangen moest worden en het infiltratieriool aangesloten is, loopt het project door in 2020. Het restant budget van € 170.288,-- dient overgeboekt te worden naar 2020 om de werkzaamheden af te ronden.

Vervangen verharding Bussereind

De asfaltverharding van het Bussereind is in 2019 vervangen. Tevens is de persleiding van de drukriolering in het project meegenomen. Het project is afgesloten met een restant krediet van € 17.976,-- en kan worden afgeboekt.

Vervangen asfaltverharding Veneind

Verleggen gedeelte Veneind

Deze twee projecten zijn in combinatie uitgevoerd. Daarbij is in het project meegenomen de verplaatsing van het drukrioolgemaal en verleggen van de rioolpersleiding. Voor deze 2 kredieten samen is overschreden met € 11.445,-- in verband met de uitvoering extra werkzaamheden zoals het vervangen en verlengen van een duiker en aanleg meer verharding in verband met verbeteren bereikbaarheid. De kredieten kunnen worden afgesloten.

Vervangen verharding Boksheide

Door wisseling van projectleiders heeft dit project vertraging opgelopen in de voorbereiding. Dit project zal, zoals gepland in 2020 opgepakt en uitgevoerd worden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Voetpad geschikt voor rolstoel rond Groot Meer

Dit project is opgestart waarbij de eerste stap van de voorbereiding is uitgevoerd. In verband met de drukte is het project nog niet uitgevoerd. Het doel is de realisatie van een semi-verhard wandelpad aan te leggen, dat ook geschikt is voor rolstoelen en past in het natuurgebied. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Aanleg fietspad Koemeersdijk – Koemeer

De voorbereiding van het project is voortvarend opgepakt maar de uitvoering wacht op een oplossing voor het vernieuwen van een rioolpersleiding in hetzelfde tracé. Het doel is de aanleg van een semi-verhard fietspad tussen het nieuwbouwplan Koemeersdijk en de Oirschotsedijk. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Herinrichting Eindhovenseweg

Het project Steensel weer één dorp is in mei gestart met het opstellen van de uitgangspunten voor de herinrichting. Daarna is met de bewoners van de Eindhovenseweg voor de Eindhovenseweg een inrichtingsvisie opgesteld. Omdat vele straten in Steensel aansluiten op de Eindhovenseweg is dit het uitgangspunt voor de bewonersavonden voor de herinrichting van de andere straten waar ook dit voorbereidingsbudget wordt gebruikt. De voorbereiding van het project Steensel weer één dorp loopt naar tevredenheid van de bewoners en dorpsraad. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Project Smara

Voor de Kempen geldt dat de bereikbaarheid in het gebied te eenzijdig is. Openbaar vervoer is in de Kempen geconcentreerd op beperkte lijnen en deze sluiten beperkt of niet aan op bestaande (werk)locaties. De vijf Kempengemeenten hebben daarom het project Smart Mobility Rural Areas (SMARA) (als onderdeel van de bereikbaarheidsagenda) opgestart, waarvan de gemeente Eersel kartrekker is. Het project SMARA richt zich op het opzetten van een fijnmazig netwerk van nieuwe vervoersvormen ter ondersteuning en versterking van de bestaande openbaar vervoerslijnen. In 2019 zijn we gestart met kleinschalige deelprojecten in samenhang met een werkgevers-aanpak. Het totaal benodigde budget voor de uitvoering van het SMARA project wordt geraamd op € 326.031,--. Van dit budget loopt € 251.031,-- via Eersel en € 75.000,-- loopt rechtstreeks middels het Brabants Mobiliteitsnetwerk. Het gehele budget wordt gedekt middels subsidie, waardoor het SMARA project budget neutraal kan worden uitgevoerd en in 2020 wordt voortgezet. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Verharding parkeerterreinen waterwingebied Vessem-Wintelre

Op basis van de provinciale verordening betreffende waterwingebieden, heeft de ODZOB controles uitgevoerd in het waterwingebied tussen Wintelre en Vessem en daarbij verschillende zaken geconstateerd. Met name de parkeerplaatsen in het waterwingebied moeten voorzien zijn van een

aaneensluitende verharding. De kosten voor de aanleg van de parkeerplaatsen worden beperkt door de toepassing van de vrijkomende stenen van het project vervanging verharding Lindehof en omgeving. De benodigde stenen komen in 2020 vrij om te verwerken. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Bijdrage Bereikbaarheidsagenda regio brede projecten

In 2018 is de gemeente een samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant 2017-2030 aangegaan. Onderdeel van dit samenwerkingsovereenkomst is de financiering van de regio brede projecten door alle 21 samenwerkende gemeenten. Voor Eersel bedragen de totale kosten € 422.000,--. In 2020 wordt vervolg gegeven aan het project. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Verkeersveiligheidsplan

De afgelopen jaren zijn we verder gegaan met maatregelen op het gebied van verkeersveiligheid. De overschrijding van het project ad € 8.599,11 komt doordat bij de kredietaanvraag de bijdragen van andere Kempengemeente ad € 58.760,-- en een subsidie van de provincie ad € 39.388,-- niet zijn meegenomen. In de eerste bestuursrapportage 2020 wordt uw raad verzocht het krediet te verhogen zowel aan de uitgaven als aan de inkomsten kant. In 2018 hebben we een subsidie van € 39.388,-- ontvangen van de provincie voor diverse projecten. Tevens zijn in 2019 voor enkele projecten uit de Bereikbaarheidsagenda bijdragen van andere Kempengemeenten van in totaal € 58.760,-- ontvangen. In 2019 zijn enkele van deze projecten opgestart, waar verdere uitvoering in 2020 plaatsvindt. Deze projecten zijn onder andere; aanpassing schoolomgeving 't Busseltje (Berkakkers), afsluiting Flinkert Vessem ter hoogte van de Braak, aanpassingen diverse kruisingen in Vessem en Wintelre (visuele markering en aanpassen fietsdoorsteek), verkenning snelle fietsverbinding de Kempen en verkenning aanpak sluipverkeer de Kempen. Het restant krediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Verkeersstructuur Eersel-Bergeijk

In 2019 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de dit project uitgevoerd zoals het wijzigen van het bestemmingsplan, enkele aankopen van de benodigde gronden, maken ontwerp en bestek. De planning geeft aan dat de werkzaamheden in 2020 kunnen starten en daarom is het nodig het restantkrediet van dit project over te boeken naar 2020.

Fietspadstrooier

Deze fietspadstrooier wordt in 2020 vervangen. Bij de vervanging van materieel buitendienst wordt gekozen voor de meest duurzame optie. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Verkeer en vervoer				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Bereikbaarheid	1.434.088	2.601.088	1.631.008	970.080
Verkeersveiligheid	364.653	474.653	949.891	-475.238
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.798.741	3.075.741	2.580.899	494.842
BATEN				
Bereikbaarheid	11.500	1.158.500	119.517	-1.038.983
Verkeersveiligheid	33.500	128.500	38.180	-90.320
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	45.000	1.287.000	157.697	-1.129.303
	1.753.741	1.788.741	2.423.202	-634.461

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.798.741	3.075.741	2.580.899	494.842

Kapitaallasten	264.412	882.893	208.027	674.866
Apparaatskosten	735.448	735.448	826.084	-90.636
Totaal lasten	2.798.601	4.694.082	3.615.010	1.079.072
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	45.000	1.287.000	157.697	-1.129.303
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	125.135	572.801	789.739	216.938
Totaal baten	170.135	1.859.801	947.436	-912.365
Saldo programma	2.628.466	2.834.281	2.667.574	166.707

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Bereikbaarheid

Planmatig onderhoud wegen:

Er is hier een overschrijding van € 27.695,--. Deze wordt veroorzaakt doordat er meer inhuur personeel heeft plaatsgevonden.

Dagelijks onderhoud wegen:

Op deze post is een onderschrijding van € 72.468,--. Deze onderschrijding heeft diverse oorzaken. Zo is de stelpost buurtschouw van € 20.000,-- niet ingezet omdat dit binnen bestaande budgetten is opgepakt. We hebben een niet geraamde bijdrage van € 37.500,-- ontvangen van MCC Hapert. Verder de stelpost van € 60.000,-- voor schoner Eersel (welke vanaf begroting 2020 is vervallen) grotendeels ingezet voor onkruidbestrijding / vegen wegen.

Ook hebben we ca. € 32.000,-- meeropbrengsten degeneratievergoedingen. Deze meeropbrengst wordt gestort in de voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding. Per saldo is dit budgettair neutraal voor de exploitatie.

Onderhoud bermen

Het beschikbaar budget was € 30.000,--. De uitgaven bedroegen in totaal € 123.531,--.

De overschrijding, die pas in beeld kwam in het najaar, is veroorzaakt door diverse factoren. Ten eerste is dat de wegen in het buitengebied smal zijn. Veel wegen hebben nog steeds de breedte van de eerste aanleg in de 60 en 70 terwijl het verkeer alleen maar is toegenomen. Ten tweede worden wegen gebruikt door veel vrachtverkeer in verband met zandtransporten maar ook van wegen die in een omleidingsroute worden meegenomen hebben de bermen erg veel te leiden. Ook speelt daarin mee dat het weer in winterperioden niet mee zit en het gauw een modderboel wordt.

Niets doen, aan de bermen waar gaten inzitten van meer dan 20 cm diep, is geen optie i.v.m. de verkeersveiligheid en toenemende schadeclaims van kapot gereden banden en velgen.

Daarnaast zijn de kosten voor afvoer van overtollige grond uit de bermen (ten behoeve van de verlaging zodat geen water op de weg blijft staan) heeft alleen al meer dan € 20.000,-- gekost in verband met Pfas en de daarbij behorende grondonderzoeken en kosten groundbank.

Productgroep Verkeersveiligheid

Uitvoering Beleidsplan Openbare Verlichting

Naast het reguliere werk van het verhelpen van storingen zijn in 2019 circa 230 lichtmasten en circa 90 armaturen vervangen. De nieuwe armaturen zijn voorzien van LED verlichting en dimmen in de nachtelijke uren. Er is € 24.252,-- onder besteed op het beheer en onderhoud van de Openbare Verlichting. Dit wordt veroorzaakt door licht hogere reclame opbrengsten dan begroot, de afwezigheid van bijzondere werkzaamheden en de kleine omvang van de jaarlijkse preventieve vervanging van lampen in 2019.

Gladheidsbestrijding

Het beschikbaar budget was € 65.000,--. In 2019 is door een zachte winter slechts € 48.420,-- uitgegeven, waardoor er een onderschrijding van € 16.580,-- resteert op deze post.

7. Cultuur, sport en recreatie

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Mogelijkheden creëren om inwoners mee te laten doen aan en te kunnen laten genieten van sport, cultuur en recreatie.”**

*Recreatie komt ook terug in programma 8 ‘Economische structuur’ (toerisme).

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Sport	Percentage niet sporters (verplicht)	≤ 45,0% 2014: 43,1% 2016: 38,1%	*Inzet combinatiefunctionarissen voor basisscholen en Zeer Moeilijk Lerende Kinderen (ZMLK) school; *Inzet buurtsportcoaches voor ouderen, ouders en jonge kinderen, 30-plussers en 50-plussers en mensen met beperking; *Ondersteuning verenigingen door sportcoördinator.
	Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over sportvoorzieningen ¹ (burgerpeiling waarstaatjegemeente) (eigen indicator)	≥ 77% 2018 Eersel: 76% Nederland: 75% 2016 Eersel: 77% Nederland: 74%	*In stand houden voldoende toekomstbestendige sportvoorzieningen, waarbij het eventueel samenvoegen van sportparken niet van bovenaf zal worden opgelegd. *Sportbeoefening voor iedereen mogelijk (blijven) maken; *Open staan voor nieuwe sporten, maar kiezen van multifunctioneel gebruik van bestaande voorzieningen; *Uitvoeren toekomstbestendig accommodatiebeleid.
Cultuur en Cultuureducatie	Tevredenheid van inwoners over het aanbod van culturele voorzieningen uitgedrukt in een rapportcijfer (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	≥ 6,8 2014: 6,8 2016: ²	*Inzet combinatiefunctionarissen; *Kunst- en Cultuureducatie bieden we structureel aan alle leerlingen van 4 tot en met 18 jaar. Ieder kind komt minimaal een, en zo mogelijk twee keer, in aanraking met elke

¹ De standaardvragenlijst voor de burgerpeiling van waarstaatjegemeente is gewijzigd. Hierdoor wordt de indicator niet meer in rapportcijfers uitgevraagd maar in percentages. We hebben de indicator aangepast naar de vraagstelling van de standaardvragenlijst de norm is bepaald op basis van een 0-meting.

² Bij de laatste burgerpeiling is het antwoord op de vraag over tevredenheid over het aanbod van culturele voorzieningen per abuis uitgedrukt in een percentage in plaats van een rapportcijfer. Hierdoor is het resultaat niet te vergelijken met de norm. 48% gaf aan zeer tevreden of tevreden te zijn over het aanbod en 30% gaf aan niet tevreden/ niet ontevreden te zijn.

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
	(eigen indicator)		kunstdiscipline (theater, dans, muziek, beeldend, multimedia, literatuur en cultureel erfgoed); *Muziekschool, harmonieën en fanfare verzorgen muzieklessen op basisscholen; *We houden een basisbibliotheek in Eersel en een jeugdbibliotheek-voorziening in elke kern in stand; *Vier keer per jaar bieden we een naschools aanbod cultuur aan voor een periode van zes weken; *We ondersteunen instellingen op gebied van cultuur via een subsidieprogramma; *We ondersteunen ad hoc producties en manifestaties; *We ontwikkelen een kunstwandelpad 'Kunst in het Landschap'.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Uniek Sporten

In 2019 is gemeente Eersel samen met de Kempen gemeenten Bergeijk, Bladel en Reusel de Mierden te komen aangesloten bij Uniek Sporten. Uniek Sporten is een online sportnetwerk voor aangepast sporten, welke gedreven wordt door het doel om de vraag en aanbod van gehandicaptensport in kaart te brengen. Mensen met een handicap kunnen via Uniek Sporten geholpen worden om een geschikte sport te vinden in eigen regio.

Privatisering kermissen

In 2018 is duidelijk geworden dat het steeds moeilijker wordt om in de kleine kernen een kermis te organiseren. Een vaste exploitant kwam in 2018 niet meer opdagen, omdat er geen winst meer gemaakt kon worden op de kleine kermissen. Met veel moeite is het toen alsnog gelukt om tijdig attracties te plaatsen op kleine kermissen. In 2019 is geïnventariseerd om de verpachtingen van alle kermissen uit te besteden. Er zijn 3 kermisbedrijven aangeschreven om in te schrijven voor verpachtingen van de kermissen vanaf 2020. Twee bedrijven hebben aangegeven dat het niet lukt om de kermissen in de kleine kernen in te vullen. Met een derde bedrijf hebben wij overeenstemming bereikt om vanaf 2020 de zes kermissen in te vullen met een jaarlijkse evaluatie. De financiële consequenties worden opgenomen in de 1^e Bestuursrapportage 2020.

Muziekonderwijs

Alle groepen van de basisscholen binnen onze gemeente ontvangen muziekonderwijs. In de groepen 5/6 wordt samen gewerkt met de plaatselijke HAFA verenigingen.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
	<i>Cultuur, sport en recreatie</i>				
2019	Onderzoek zwembad Eersel	25.000	23.353	1.647	1.647
2009	Berging korfbal Wintelre	7.613	0	7.613	7.613
2018	Innovatiesubsidie 2 padelbanen t.v. Eresloch	47.500	45.400	2.100	0
2019	Beregeningsinstallatie	25.000	21.623	3.377	3.377
2016	Dakrenovatie grote schuur museum (Mip 2016)	25.000	0	25.000	25.000
2018	Ontwikkelingsvisie Kempenmuseum	25.000	15.378	9.623	9.623
2018/2019	Kunstwandelaroute "verb. door verbeelden"	129.344	22.975	106.369	106.369
	Totaal programma:	284.457	128.729	155.728	153.628

Onderzoek zwembad Eersel

De huidige erfpachtovereenkomst en exploitatieovereenkomst van Zwembad de Albastros eindigen op 21 maart 2021. In 2019 is onderzocht of en op welke wijze in de toekomst kan worden voorzien in zwemwater. Deze onderzoeken zijn in 2019 afgerond. In 2020 volgt nog een restantfactuur voor reeds uitgevoerde werkzaamheden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020 voor betaling van restantfactuur.

Berging korfbal Wintelre

Er zijn ontwikkelingen op het sportpark waarbij in 2020 in overleg met de gebruikers wordt gekeken naar de beste invulling van de betreffende berging. Het restantkrediet dient daarom overgeboekt te worden naar 2020.

Innovatiesubsidie 2 padelbanen Tennisvereniging Eresloch

De aanleg van de 2 padelbanen bij tennisvereniging Eresloch zijn in 2019 afgerond. Het restantkrediet kan worden afgesloten.

Beregeningsinstallatie

Dit krediet is om het gemeentelijke deel van de beregeningsinstallatie bij V.V. Steensel en Dosko'32 te vervangen. Deze werkzaamheden worden begin 2020 afgerond. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Dakrenovatie grote schuur museum

In afwachting van de resultaten betreffende de Ontwikkelingsvisie Kempenmuseum onderzoek heeft de dakrenovatie nog niet plaatsgevonden. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Ontwikkelingsvisie Kempenmuseum

In de tweede helft van 2018 is gestart met een haalbaarheidsstudie naar de ontwikkelmogelijkheden van het Kempenmuseum. Het haalbaarheidsrapport is in de eerste helft van 2019 opgeleverd. Daarin wordt aanbevolen het museale profiel van het museum verder uit te werken. Ten aanzien van de wens van het museum om in te zetten op een regionaal bezoekerscentrum wordt tevens aanbevolen onderzoek te doen naar zowel de mogelijkheden op de huidige locatie als een andere locatie binnen de gemeentegrens van Eersel. Op basis van het haalbaarheidsrapport, de uitwerking van het museale profiel en de locatieonderzoeken kan een weloverwogen keuze gemaakt worden om al dan niet over te gaan tot een volgende fase van planontwikkeling. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Kunstwandelaroute "verbinden door verbeelden"

In 2019 is verder gewerkt aan de plannen voor inrichting van de Kunstwandelaroute van de markt Eersel naar de markt Eindhoven. Het project heeft vertraging opgelopen in afwachting van de

Leader subsidie. De beschikking van Leader is in december 2019 toegekend. In 2020 wordt gestart met uitvoering van de plannen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Cultuur, sport en recreatie				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Sport en recreatie	808.721	826.918	1.019.930	-193.012
Kunst en cultuur	544.084	559.084	560.097	-1.013
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.352.805	1.386.002	1.580.027	-194.025
BATEN				
Sport en recreatie	167.791	167.791	290.895	123.104
Kunst en cultuur	13.621	13.621	13.196	-425
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	181.412	181.412	304.091	122.679
	1.171.393	1.204.590	1.275.936	-71.346

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.352.805	1.386.002	1.580.027	-194.025
Kapitaallasten	235.826	266.270	323.514	-57.244
Apparaatskosten	166.248	166.248	194.783	-28.535
Totaal lasten	1.754.879	1.818.520	2.098.324	-279.804
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	181.412	181.412	304.091	122.679
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	25.000	53.626	28.626
Totaal baten	181.412	206.412	357.717	151.305
Saldo programma	1.573.467	1.612.108	1.740.607	-128.499

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Sport en recreatie

Onderhoud sportvelden

Afgelopen jaar 2019 heeft er een overschrijding plaatsgevonden van € 18.704,--. Dit is ontstaan door de noodzakelijke renovatie van het trainingsveld op sportpark Knegsel en door de hogere kosten van beregenen (meer storingen en reparaties) door de extreem droge/warme zomer.

Bevorderen sport en recreatie

In 2019 hebben we een specifieke uitkering (SPUK) stimulering sport ontvangen van € 228.653,--. Van dit bedrag verwachten we € 148.153,-- te moeten terug betalen doordat werkzaamheden zijn doorgeschoven van 2019 naar 2020, waardoor per saldo een bedrag resteert ad € 80.500,-- welke niet was begroot. Het bedrag ad € 80.500,-- is nog niet definitief, doordat de definitieve vaststelling van het bedrag pas uiterlijk 31 januari 2021 plaatsvindt. Deze uitkering is beschikbaar gesteld door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren. Voor de SPUK wordt jaarlijks door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport een landelijk budgetplafond ingesteld, zodoende is het onbekend welk bedrag we jaarlijks zullen ontvangen en is het tevens onbekend hoe lang de regeling nog blijft duren.

Onderhoud sportgebouwen

Jaarlijks wordt conform het meerjarige onderhoudsplan (MOP) de storting berekend in de voorziening onderhoud sportgebouwen waarvan de storting in de voorziening ten laste komt van de exploitatie. De voorziening dient per 31-12 toereikend te zijn op basis van het 10-jarige MOP. Door prijsactualisatie van het MOP en de BTW die per 1 januari 2019 kostprijsverhogend werkt, is extra storting in de voorziening noodzakelijk, waardoor de voorziening per ultimo 31-12-2019 weer toereikend is conform het 10-jarig MOP. In 2019 is zodoende € 115.000,-- meer in de voorziening gestort dan begroot.

Productgroep Kunst en cultuur

Geen significante afwijkingen.

8. Economische structuur

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: “**Economische ontwikkeling gericht op een zo groot mogelijke welvaart**”.

*Werkgelegenheid komt ook terug in programma 0 ‘Sociale voorzieningen’.

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Behoud van werkgelegenheid	Aantal banen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (verplicht)	≥ 663,0 2018 Eersel: 836,0 (waarstaatjegemeente) Nederland: 758,2	*Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA); *Scholingsprogramma's De Kempen; *Informatievoorziening aan ZZP-ers;
	Functiemengingsindex (verhouding tussen banen en woningen, 0 = alleen wonen en 100 = alleen werken) (verplicht)	≥ 54,4 Eersel: 55,1 (waarstaatjegemeente) Nederland: 52,8	*Uitgifte bedrijfsground Meerheide III, 1 ^e fase en planologische ontwikkeling Meerheide III, 2 ^e fase.
	Verhouding tussen verwacht en gemeten Bruto Gemeentelijk Product (BGP) (Het product van de toegevoegde waarde per baan en het aantal banen in een gemeente) (verplicht)	≥ 75 Eersel: 75 (waarstaatjegemeente) Nederland: 100	
Goed vestigingsklimaat	Aantal bedrijfsvestigingen per 1000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar (verplicht)	≥ 125,0 Eersel 2018: 145,2 (waarstaatjegemeente) Nederland: 125,0	*Meer individueel contact met bedrijven door bedrijfsbezoeken; *Uitvoering Kempische en Eerselse Detailhandels-visie; *Zorg voor voldoende bedrijfsground op Meerheide; *Betrokkenheid bij Kempisch Bedrijvenpark;

Beleidsveld/doel	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
			*Uitvoering Kempenvisie Bedrijventerreinen.
	Waardering vestigingsklimaat gemeente uitgedrukt in rapportcijfer (ondernemerspeiling)	≥ 6,3 Eersel: 6,36 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente) Nederland: 6,34	*Meer bedrijfsbezoeken afleggen; *Optimaliseren digitale serviceverlening.
Bevorderen Vrijetijdseconomie	Aantal overnachtingen toeristische sector (eigen indicator)	> 380.000 (Masterplan Vrijetijdseconomie 2014) 2018 zijn er 494.000 overnachtingen. Aantal overnachtingen nog niet bekend over 2019. Aangifte pas in april/mei door belas- tingplichtigen en ver- volgens worden aan- slagen juni 2020 op- gelegd.	*Faciliteren Stichting Promotie Eersel; *Opvolging geven aan het uitvoeringsprogramma VTE de Brabantse Kempen i.s.m. de sector zijn de volgende projecten gekozen; 1. Meten is weten 2. Ontwikkeling innovatieve wandel of fietsroute 3. Meertalige website de Kempen 4. Ontwikkeling marketing- organisatie de Kempen *Toeristische routestructuren: - ruiter- en mennetwerk verder uitwerken en mogelijk opleveren - extra MTB route realiseren *Uitvoeren wensenlijst meeropbrengsten toeristenbelasting. Het betreft de volgende projecten: • Uitzichttoren Cartierheide • Kunstroute Markt-tot- Markt (financiële bijdrage)

Noot:

De meeste gegevens voor onze gemeente bij Waar Staat Je Gemeente zijn nog niet voorhanden. Daarnaast is de landelijke indicator door "Waarstaatjegemeente" aangepast (de leeftijdsgroep is veranderd van 15-64 naar 15-74 jaar). Daardoor verschillen de normen van voorgaande jaren. Er is daarom een beoordeling gegeven vanuit de gegevens 2018. Er is wel een stijging waarneembaar t.o.v. vorig jaar, waardoor geconcludeerd kan worden dat er aan de normen voldaan is. In de begroting 2020 zijn de nieuwe normen opgenomen.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Behoud van werkgelegenheid

Uitvoering Kempische Industrie Agenda (KIA)

In het kader van de uitvoering van de Kempische Industrie Agenda is in 2019 gestart met het project "De slimme maakregio". Aan dit project nemen de Kempengemeenten, het Kempisch Ondernemersplatform en Pius X en het Rythovius deel. De scholingsprogramma's Ondernemend Onderwijs de Kempen (OOK), Kies Kempische Bedrijven en het Leerportaal zijn onderdeel van dit project. De uitvoerende coördinatie is in handen van de programmamanager van het Huis van de Brabantse Kempen. Het project vindt in 2020 doorgang.

Evaluatie en uitvoering Kempische Detailhandelsvisie

In 2019 hebben de Kempengemeenten aan een extern adviesburo opdracht gegeven om een evaluatie uit te voeren naar de uitvoering van de Kempische Detailhandelsvisie en of aanpassing van die visie, gelet op gewijzigde omstandigheden in de detailhandelsbranche en het in 2018 uitgevoerde koopstromenonderzoek, noodzakelijk is. In het 1^e kwartaal 2020 worden de resultaten bekend.

Informatievoorziening aan zelfstandigen zonder personeel (ZZP'ers)

In het Coalitieakkoord 2018-2022 "Dichtbij & betrokken" is afgesproken dat de ZZP-ers aandacht en ondersteuning krijgen van de gemeente. Ook is afgesproken dat we voor de Eerselse ZZP-ers informatie- en netwerkwerkbijeenkomsten organiseren. Een frequentie is niet afgesproken. De afgelopen jaren organiseerden wij een ZZP-informatiebijeenkomst in november. Omdat wij de nieuwe bijeenkomst samen met Reusel-De Mierden organiseren en wellicht Bergeijk en Bladel nog aan willen sluiten, heeft de voorbereiding meer tijd gekost dan verwacht. Ook vanuit Reusel-De Mierden zijn thema's ingebracht die nog nader uitgewerkt moeten worden. Bekend is dat de ZZP-ers het op het einde van het jaar erg druk hebben. Het afgelopen jaar was de belangstelling dan ook sterk dalende.

Herijking Kempische Bedrijventerreinvisie

De economie trekt aan en dat is merkbaar in de Kempen. Er is een toename van de verkoop van bedrijfspavementen en het aantal aanvragen voor uitbreiding op de bestaande bedrijventerreinen neemt toe. De provincie heeft nieuwe prognoses van werklocaties opgestart en verwacht van de gemeenten dat zij hun bedrijventerreinvisie ook herijken. Daarom is door de Kempengemeenten aan het extern adviesbureau opdracht gegeven onderzoek te doen naar de ruimtebehoefte van de Kempische industriële bedrijven en relatie met de in voorraad zijnde bedrijfsgrond. Aan de hand daarvan kan dan worden besloten welke maatregelen de betreffende gemeenten zouden moeten nemen. De resultaten worden in het 1^e kwartaal 2020 bekend.

Goed vestigingsklimaat

Uitgifte Meerheide III

In 2019 is op Meerheide III, 1^e fase, 11.745 m² bedrijfsgrond uitgegeven. Er resteert nog een perceel van 7.376 m², maar deze is contractueel gereserveerd voor de vestiging van kleine bedrijven. In de 1^e fase van Meerheide III is derhalve geen direct uitgeefbare grond meer voorhanden. Ten gevolge van onduidelijkheden in de rekenmethode omtrent de stikstofregels en de toepassing van PFAS met betrekking tot de afvoer van grond, kan er momenteel in het plangebied Meerheide III, 2^e fase, geen bedrijfsgrond uitgegeven worden. De bestemmingsplanprocedure ligt om voormelde redenen voorlopig stil.

Bevorderen vrijetijdseconomie

Kempenvisie en Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie

In 2019 en verder geven we opvolging aan het Uitvoeringsprogramma Vrijetijdseconomie De Brabantse Kempen. In samenspraak met de vrijetijdssector werken we aan de projecten die in het uitvoeringsprogramma zijn opgenomen:

1. Meten is weten
2. Ontwikkeling innovatieve wandel- of fietsroute
3. Meertalige website de Kempen
4. Ontwikkeling marketing-organisatie de Kempen

Hierdoor vergroten we de leefbaarheid, het economische rendement en de economische vitaliteit van de gemeente Eersel als onderdeel van de Kempen. In 2019 zijn we aangesloten bij het themajaar Brabant Remembers dat door Visit Brabant internationaal vermarkt werd en dat krijgt in 2020 nog een afsluiting met bevrijdingsdag.

Meten is weten is inmiddels afgerond.

Meeropbrengsten toeristenbelasting

Eventuele meeropbrengsten van de toeristenbelasting boven een bedrag van € 305.000,--, zijn van 2017 t/m 2019 rechtstreeks aangewend ter versterking van de toeristisch-recreatieve sector. In 2018 hebben we een wensenlijst samengesteld in samenspraak met de toeristische sector. In 2019 vervolgen we de uitvoering van deze wensenlijst. Uit deze wensenlijst zijn de uitkijktoren op de Cartierheide en het project Kunstroute het Groene Lint verder uitgewerkt en begint de uitvoering in 2020.

Actualisatie visie dag- en verblijfsrecreatie

De huidige regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie de Kempen dateert van 2008. Het beleid van 2008 sluit niet meer aan bij de huidige wet- en regelgeving. Bij elk nieuw verzoek lopen we er nu tegenaan dat de beleidsvisie gedateerd is en plannen daardoor niet goed getoetst kunnen worden. De BRET dient geactualiseerd te worden. Hiermee bedoelen we de regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie (BRET staat voor bureau voor regionale economie en toerisme). Dit traject wordt gezamenlijk opgepakt met andere Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel en Eersel).

Belevingsroutes

In het kader van Beleef de Kempen is er een bedrag van € 50.000,-- gereserveerd voor vijf belevingsroutes (één in elke kern, exclusief Vessem) door de gemeente Eersel. Het project Beleef de Kempen is niet als één van de 11 projecten opgenomen in het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie De Brabantse Kempen. Dit houdt in dat het gereserveerd bedrag van € 50.000,-- nog steeds beschikbaar is. Voor de inhuur van een externe projectleider voor de uitwerking en realisering van de belevingsroutes in de vijf kernen is in het investeringsprogramma € 15.000,-- opgenomen.

Innovatieprogramma 'Slimmer Eersel'

Innovatie

Innovatie is één van de speerpunten van de gemeente Eersel. In 2013 heeft de raad de toekomstvisie 2030 'Kempisch wonen in een wereldregio' vastgesteld. Deze visie bevat ambitieuze keuzes die als een rode draad door de ontwikkelingen van de gemeente lopen. Een deel van deze keuzes passen bij het reguliere werk en de wettelijke taken van de gemeente. Voor het werken aan een ander deel van de keuzes in de toekomstvisie moeten we een extra tandje bijzetten. In 2016 is daarom gestart met de innovatiestrategie van de gemeente Eersel, gericht op het invullen van deze ambitieuze keuzes in de toekomstvisie.

In 2018 hebben wij als vervolg op de strategie het innovatieprogramma 'Slimmer Eersel' vastgesteld. Een bundeling van alle projecten, geleerde lessen uit de voorgaande jaren en wensen (al dan niet vanuit de toekomstvisie 2030). Hierin zijn de activiteiten en prioriteiten in het kader van innovatie voor deze bestuursperiode verwerkt. Dit innovatieprogramma bestaat uit drie pijlers; Slimmer Meten, Slimmer Wonen en Slimme Mobiliteit.

Vanuit het innovatiekrediet worden de volgende zaken bekostigd;

- de opstart van nieuwe projecten in het innovatieprogramma;
- inhuur projectleiding (wanneer er geen reguliere capaciteit beschikbaar is of specifieke kennis noodzakelijk is);
- communicatie over het programma en haar projecten (intern en extern);
- abonnementskosten voor verbindingen en software in het project SamenSlim Eersel.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant-krediet	Over te boeken
	<i>Economische structuur</i>				
2014/2015	Aanleg glasvezel (cat.2)	985.520	858.573	126.947	126.947
2015	Aanleg glasvezel (cat.3)	150.000	0	150.000	150.000
2015/2016/2017	Uitvoering masterplan vrijetijdseconomie (mip15+16+17)	58.000	52.357	5.643	5.643
2015/2017+2018/2019	Innovatie en uitvoering toekomstvisie	275.000	216.208	58.792	58.792
2019	Rural data Center de Kempen	98.660	87.644	11.016	11.016
2016+2017+2018	Incidentele inhuur personeel (Mip 16+17+18)	175.000	135.123	39.877	39.877
2009	Verbouwing voormalige bibliotheek	60.677	1.272	59.404	59.404
2016	Toeristische routestructuren (Mip 2016)	105.000	40.003	64.997	64.997
2017+2018/2019	Uitvoeringsprogramma Kempensie VTE	92.650	55.313	37.337	37.337
2018	Projectleider toeristische-recreatieve sector	15.000	0	15.000	15.000
2019	Actualisatie visie dag en verblijfrecre	10.000	0	10.000	10.000
2019	projectleiding belevingsroutes	15.000	0	15.000	15.000
	Totaal programma:	2.040.507	1.446.494	594.013	594.013

Toelichting:

Aanleg glasvezel (cat.2)

In categorie 2 is het netwerk Homes Passed aangelegd, dat betekent dat bij alle adressen die niet direct hebben deelgenomen, de glasvezel op rol op de erfgrans aanwezig is, zodat alleen nog de huisaansluiting hoeft te worden verzorgd.

Een bedrag van € 119.828,-- dient te worden overgeboekt naar 2020. Dit bedrag betreft de doorbetaling aan Reggefiber/KPN van de nog te ontvangen eigen bijdragen, zijnde 58 huishoudens à € 2066,-- exclusief btw (Totaal categorie 2 is 512 aansluitingen, hiervan zijn er op 31-12-2019 454 aangesloten, dus resteren er nog 58 potentiële aansluitingen).

Aanleg glasvezel (cat.3)

Dit krediet dient te worden overgeboekt naar 2020 aangezien in 2020 zal blijken of over gegaan kan worden tot de aanleg van een glasvezelnetwerk in categorie 3.

Uitvoering masterplan VTE

Het onderzoek naar De Natuurlijke Aard van de gemeente Eersel is gestart in 2019, maar is nog niet volledig afgerond. Het restant dient overgeboekt te worden naar 2020.

Innovatie en uitvoering toekomstvisie

Het innovatiekrediet heeft een meerjarig karakter. Binnen de financiële ruimte van het krediet zijn meerjarige overeenkomsten gedekt, die ook in 2020 doorlopen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020 om afgesloten overeenkomsten te kunnen blijven bekostigen.

Rural Data Center de Kempen

De gemeente Eersel is penvoerder voor het Rural Data Center. In het krediet is door de gezamenlijke Kempengemeenten € 95.000,-- gestort voor de uitvoering van het project. Het programma draait tot en met 2020, vandaar dat het restantkrediet overgeboekt dient te worden naar 2020.

Incidentele inhuur personeel (Mip 16+17+18)

Voor 2020 is een medewerker duurzaamheid ingehuurd voor 3 dagen in de week. Hij gaat zich vooral richten op de participatie met inwoners, waaronder het RRE project. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Verbouwen voormalige bibliotheek Markt 29 Eersel (2009)

Er is nog geen definitieve huurder dan wel koper gevonden en daarom heeft de verbouwing nog niet plaatsgevonden. Derhalve dient het restantkrediet overgeboekt te worden naar 2020.

Toeristische routestructuren (mip 2016)

Het ruiter- en mennetwerk is eind 2017 van start gegaan. In verband met de Leader aanvraag kon pas in 2019 gestart worden met de aanleg. In december is hiermee gestart. Dit project loopt nog door in 2020. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Actualisatie visie dag- en verblijfsrecreatie

De huidige regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie de Kempen dateert van 2008. Het beleid van 2008 sluit niet meer aan bij de huidige wet- en regelgeving. Bij elk nieuw verzoek lopen we er nu tegenaan dat de beleidsvisie gedateerd is en plannen daardoor niet goed getoetst kunnen worden. De BRET (regionale beleidsvisie dag- en verblijfsrecreatie) dient geactualiseerd te worden. Dit traject wordt gezamenlijk opgepakt met andere Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel en Eersel). In het meerjarig-investeringsprogramma is voor 2019 hiervoor een bedrag opgenomen van € 10.000,--.

Gemeente Bergeijk is kartrekker van het traject. Wegens tijdsgebrek is de actualisatie niet voltooid in 2019. Er is wel een startnotie gemaakt die binnenkort besproken gaat worden tijdens een interdisciplinaire meeting met beleidsmedewerkers uit diverse beleidsterreinen (RO, economie, VTE) van de diverse gemeenten. Meerdere afdelingen binnen de gemeenten hebben namelijk behoefte aan een afwegingskader voor grote en kleine verblijfsinitiatieven, met name in het buitengebied. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Projectleider toeristisch-recreatieve sector

Dit krediet is gerelateerd aan de realisatie van de uitvoering rondom het project uitkijktoren. Het was de bedoeling dat we in 2019 van start gingen met het plan van aanpak en de uitvoering van het project uitkijktoren. Echter voor de uitvoering rondom het project uitkijktoren is pas in de raad van januari 2020 krediet beschikbaar gesteld. Het krediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Kempenvisie en Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie

Er zijn twee van de vier geplande projecten afgerond, te weten Meten is Weten en Brabant Remembers. De andere twee projecten; ontwikkeling innovatieve wandel of fietsroute en de meertalige website de Kempen lopen nog. Deze projecten worden naar verwachting in de loop van 2020 afgerond. Daarmee worden de kosten grotendeels in 2020 gemaakt. Daarnaast zullen in 2020 nieuwe projecten uit het Uitvoeringsprogramma VTE starten. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Projectleiding belevingsroutes

In het kader van Beleef de Kempen is er een bedrag van € 50.000,-- gereserveerd voor vijf belevingsroutes (één in elke kern, exclusief Vessem) door de gemeente Eersel. Het project Beleef de Kempen is niet als één van de 11 projecten opgenomen in het uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie De Brabantse Kempen. Dit houdt in dat het gereserveerd bedrag van € 50.000,-- nog steeds beschikbaar is. Voor de inhuur van een externe projectleider voor de uitwerking en realisering de belevingsroutes in de vijf kernen is in het investeringsprogramma € 15.000,-- opgenomen. Het restantkrediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Economische structuur				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Bevord. econ. Bedrijvigheid	88.848	108.048	104.417	3.631
Privaatrecht. eigendommen	154.580	836.079	993.086	-157.007
Toerisme en recreatie	197.688	329.407	337.713	-8.306
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	441.116	1.273.534	1.435.216	-161.682
BATEN				
Bevord. econ. bedrijvigheid	1.834	16.034	16.898	864
Privaatrecht. eigendommen	528.876	1.152.275	1.536.198	383.923
Toerisme en recreatie	0	96.719	97.330	611
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	530.710	1.265.028	1.650.426	385.398
	-89.594	8.506	-215.210	223.716

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	441.116	1.273.534	1.435.216	-161.682
Kapitaallasten	59.094	196.094	230.685	-34.591
Apparaatskosten	178.644	178.644	262.083	-83.439
Totaal lasten	678.854	1.648.272	1.927.984	-279.712
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	530.710	1.265.028	1.650.426	385.398
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	137.000	167.614	30.614
Totaal baten	530.710	1.402.028	1.818.040	416.012
Saldo programma	148.144	246.244	109.944	136.300

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Bevordering economische bedrijvigheid

Geen significante afwijkingen.

Productgroep Privaatrechtelijke eigendommenVerhuur en verpachtingen gronden

Door met name hogere pachtinkomsten van de erfpacht, meerjarige pacht en eenmalige/ eenjarige pacht zijn de opbrengsten € 18.459,-- hoger dan geraamd.

Grondzaken algemeen

Als gevolg van grondtransacties zijn er gronden geruild met de gemeente. Door de ruil krijgt de gemeente de mogelijkheid om een eventuele fietsverbinding tussen Haagdoorn en Meerheide te realiseren. Daarnaast verkrijgt de gemeente de ondergrond van het voetpad aan de Jan Smulderstraat in Vessem. De aankoopwaarde van de grond is € 228.057,-- de verkoopwaarde is € 275.107,50. Per saldo ontvangt de gemeente € 50.050,50. Naast voornoemde ruiling heeft de gemeente nog enkele reststroken verkocht en zijn er ten behoeve hiervan kosten gemaakt (landmeten, notaris, advieskosten).

In 2019 is het gemeentelijk deel van de gronden waarop motorcrossterrein MCC is gevestigd verkocht aan de gemeente Bladel, de koopsom bedraagt € 188.480,--.

Verhuur en onderhoud gemeentelijk onroerend goed

De panden Markt 29 en Servatiusstraat 4a zijn in 2019 niet verhuurd, dit betekent een neerwaartse bijstelling van circa € 24.000,--. Daarnaast zijn er reparatiewerkzaamheden aan het pand Servatiusstraat 4a uitgevoerd en zijn er energielasten geweest in verband met leegstand die niet geraamd zijn. De totale kosten hiervan bedragen circa € 14.000,--.

Productgroep Toerisme en recreatie

Geen significante afwijkingen.

9. Bestuur en organisatie

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Door het uitvoeren van de activiteiten in dit programma willen we het volgende maatschappelijke effect realiseren: **“Invulling geven aan een 21^e-eeuwse cultuur waarin we als gemeente ruimte geven aan de netwerksamenleving. Samen met partners stimuleert gemeente Eersel een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarin initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn, met als doel betere dienstverlening.”**

Subdoel/ Beleidssterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
Organisatie	Formatie in fte per 1.000 inwoners (verplicht)	4,8 – 6,1 2019 Eersel: 4,4 (Vensters voor bedrijfsvoering)	*Organisatievisie uitvoeren; *Monitoren aan de hand van Vensters voor bedrijfsvoering.
	Bezetting in fte per 1.000 inwoners (verplicht)	4,5 – 4,8 2019 Eersel: 4,5 (Vensters voor bedrijfsvoering)	
	Apparaatskosten per inwoner (verplicht)	≤ € 526 2019 Eersel: 480 (Vensters voor bedrijfsvoering)	
	Kosten inhuur externen als percentage van de totale loonsom + kosten inhuur externen (verplicht)	≤ 13,4 2019 Eersel: 17% (Vensters voor bedrijfsvoering)	
	Overheadkosten als percentage van de totale lasten (verplicht)	≤ 29,6 % 2019 Eersel: 11% (Vensters voor bedrijfsvoering)	
Dienstverlening	Waardering inwoners algehele gemeentelijke dienstverlening uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	≥ 6.9 2018 Eersel: 7 2016 Eersel: 6,7 Nederland: 6,7 (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	*Standaardiseren van bestaande processen waardoor er slimmer, efficiënter en klantvriendelijker gewerkt kan worden. Het face- to-face contact met inwoners wordt minder, maar de complexiteit neemt toe. En dat vereist hostmanship en vakmanschap. *In ons handelen zijn we open en respectvol. Innovatie en

Subdoel/ Beleidssterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
			duurzaamheid staan ook centraal (speerpunten) in onze organisatie. *In ons contact met inwoners streven we naar een goede balans. We streven naar excellente, persoonlijke dienstverlening waarbij we de volgende zaken niet uit het oog verliezen: - de kwaliteit van de persoonsgegevens; - privacy beveiliging; - fraudebestrijding. *Advies op maat (naar eigen keuze) via verschillende kanalen te gebruiken: - website; - e-mail; - twitter; - Facebook; - LinkedIn; - WhatsApp; - gemeente App; - post; - balie; - telefoon. *Sturen op wacht- en doorlooptijden aan de balie. Buiten de reguliere openingstijden flexibel omgaan met specifieke klantvragen *Goede telefonische bereikbaarheid;
	Waardering inwoners digitale gemeentelijke dienstverlening uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	≥ 7,0 2018 Eersel: 7.0 Nederland: 6.8 2016 Eersel: 6,8 Nederland: 6,8 (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	*Doorontwikkeling website gemeente Eersel door onder andere nieuw template; *Steeds meer producten digitaal aanbieden; *We streven ernaar om met het openstellen van gemeentelijke open data in een steeds grotere informatieverstrekking te kunnen voorzien.
	Waardering ondernemers algehele gemeentelijke dienstverlening uitgedrukt in rapportcijfer	≥ 6.4 2018 Eersel: 6,5 (ondernemerspeiling waarstaatjegemeente)	*Meer bedrijfsbezoeken afleggen; *Optimaliseren digitale dienstverlening.

Subdoel/ Beleidssterrein	Indicator (verplicht of eigen indicator)	Norm	Wat gaan we daarvoor doen?
	(eigen indicator)		Zie ook programma 8 Economische structuur.
Bestuur	Percentage inwoners dat vertrouwen heeft in de manier waarop de gemeente wordt bestuurd (eigen indicator)	≥ 33% Eersel 2018: 27% Eersel 2016: 22% Nederland 2016: 30% (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	
Communicatie	Waardering inwoners communicatie en voorlichting uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	≥ 6.9 2018 Eersel: 6.8 Nederland: 6.6 2016 Eersel: 6,6 Nederland: 6,7 (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	*Inzet van een breed aanbod aan communicatiemiddelen om elke doelgroep te voorzien van de benodigde informatie; * Inwoners tijdig van informatie voorzien (Factor C methodiek); * Nieuw template gemeentewebsite.
Burgerparticipatie	Waardering inwoners over samenwerking met inwoners en organisaties en mate waarin inwoner wordt betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van beleid, uitgedrukt in rapportcijfer (eigen indicator)	≥ 6.7 2018 Eersel: 6,3 2016 Eersel: 6,0 Nederland: 6,1 (burgerpeiling waarstaatjegemeente)	*Minimaal twee keer inzet van inwonerpanel; *Opnemen Factor C methodiek in minimaal vijf projectplannen; *We kiezen voor dorpsraden/ leefbaarheidsgroepen als sterke partners; *We streven met het inzetten van innovatie naar een steeds meer en verder participerende inwoner, ondernemer en onderwijsinstelling.

Toelichtingen op ontwikkelingen/speerpunten 2019

Kempensamenwerking en veerkrachtig bestuur

In 2018 heeft uw raad besloten voor het behoud van een zelfstandig Eersel. Ook heeft uw raad besloten de voortzetting van de onderlinge strategische samenwerking tussen de Kempengemeenten te versterken. Eind 2018 is met alle andere Kempengemeenten overeengekomen dat een gezamenlijke strategische agenda voor de Kempengemeenten gewenst is. In 2019 is hier uitvoering aan gegeven en zijn alle Kempengemeente overeengekomen dat de strategische samenwerking op vijf thema's wordt verdiept: Transitie van het landelijk gebied, Energietransitie, Mobiliteit, Wonen en Economie.

Communicatie

De waardering van onze inwoners op het gebied van communicatie en voorlichting is gestegen naar een 6.8. We zijn daarmee het gemiddelde van Nederland gepasseerd!

Het afgelopen jaar hebben we actief inwoners, ondernemers en (zorg)instellingen betrokken bij plannen van de gemeente op de volgende manieren:

- Als een beleidsonderwerp geschikt is voor participatie, maakt de gemeentelijke organisatie gebruik van de zogenoemde Factor C-methode. De Factor C-methode bestaat uit drie stappen: krachtenveldanalyse, kernboodschap en communicatiekalender. Door deze methode te volgen, stellen we vast in welke fase, met wie, op welk niveau, waarover en wanneer participatie gewenst

is. In 2019 hebben we deze methode ingezet bij zes projecten, namelijk: Steensel weer één dorp, Eindhoven Airport, Dienstverleningsvisie, Grootschalige zon- en windenergie, Grondstoffenbeleid de Kempen en Visie buitengebied;

- Wij hebben een inwonerspanel van ongeveer 400 leden. Afgelopen jaar hebben we het panel drie keer ingezet, namelijk voor de projecten Eindhoven Airport, Afvalinzameling en Meldingen.
- Onze inwoners worden gestimuleerd om met (duurzame) ideeën te komen via het participatieprogramma 'Dorpen Maken Het Verschil'.
- Betere interne samenwerking leidt tot een beter omgevingsbewustzijn. We zijn in november gestart met een 'newsroom'. Twee keer per week hebben we een dagstart met team gemeentebalie en team communicatie. We bespreken wat buiten speelt door middel van meldingen die binnenkomen, telefoontjes, baliebezoeken, social media berichten en persberichten. Verder sluiten collega's aan die signalen van 'buiten' hebben opgevangen. Denk bijvoorbeeld aan collega's van Uitvoering en Beheer en de Buitendienst. We creëren samen een beeld en spelen daar zo nodig proactief op in.

Dienstverlening

Voor de gemeente Eersel is waarde toevoegen de essentie van dienstverlening. De gemeente Eersel heeft in 2019 gekozen voor een mensgerichte dienstverlening waarbij de inwoners centraal staan. In praktijk betekent dit dat inwoners zelf kunnen kiezen via welk kanaal zij met de gemeente Eersel in contact willen treden. In 2019 zijn veel processen geoptimaliseerd en gedigitaliseerd.

Burgerparticipatie

Het doel is niet behaald, maar we zijn op de goede weg: het cijfer van de gemeente Eersel is in de Burgerpeiling voor wat betreft samenwerking met inwoners van een 6,0 in 2016 naar een 6,3 in 2018 gestegen. Het landelijke cijfer is daarentegen gelijk gebleven (i.c. een 6,1). De reeds ingeslagen weg van inwoners actief benaderen blijven we daarom vervolgen.

In 2019 is het participatieprogramma 'Dorpen Maken Het Verschil' vastgesteld. Er zijn bijeenkomsten georganiseerd om het plan bekendheid te geven en lokale initiatieven op te halen. Ook zijn in 2019 bewoners betrokken bij (plannen voor) hun eigen woonomgeving en hebben zij, waarbij hun wensen en behoeften zo mogelijk geïntegreerd worden: Steensel weer een dorp is hier een goed voorbeeld van.

Daarnaast zijn er in 2019, in samenspraak met dorpsraden/buurtverenigingen, alle kernen geschouwd, waarbij ruim 500 aandachtspunten behandelen/aangepakt zijn. Respect in de communicatie is hierbij een pijler: zeggen wat we doen en doen wat we zeggen.

Garantiebanen

Met de afspraken die op landelijk niveau zijn vastgelegd in het Sociaal Akkoord 2013, stellen de sociale partners (werkgevers en werknemers) zich garant om zoveel mogelijk mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. We geven hierin het goede voorbeeld en nemen onze werkgeversverantwoordelijkheid door te starten met de realisatie van één garantiebaan in 2017, oplopend tot 2,8 garantiebanen eind 2019. In 2023 moeten er volgens de norm 4,81 garantiebanen zijn ingevuld. Zie ook de stelpost 'garantiebanen' in het hoofdstuk 'Algemene dekkingsmiddelen en stelposten'.

Waarderingen woningen in het kader van de WOZ

Met ingang van 1 januari 2022 dient de waardering van de woningen in het kader van de wet WOZ te worden uitgevoerd op basis van gebruiksoppervlakte. (voorheen m3)

Binnen de gemeente Eersel dient van minimaal 8.000 grondgebonden woningen middels (automatische) meting, verwerking van uitval hieruit en de berekening vanuit de bouwtekeningen de gebruiksoppervlakte te worden bepaald.

Deze berekeningen worden verwerkt in de systemen van zowel de BAG als de WOZ. Mede gezien het aantal (8.000 woningen) is tijdig gestart van dit project.

In het meerjarig-investeringsprogramma is hiervoor voor 2019 een bedrag van € 50.000,-- opgenomen.

Wat heeft het gekost?

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant- krediet	Over te boeken
2010	<i>Bestuur</i> Real. progr. dienstverl. E-ersel (incid. 2010)	294.487	156.965	137.522	137.522
2019	WOZ obv gebruiksopp	50.000	25.606	24.394	24.394
	Totaal programma:	344.487	182.571	161.917	161.917

Toelichting:

Real.progr.dienstverl.E-ersel

De inrichting en doorontwikkeling van de gemeentelijke informatievoorziening gebeurt op verschillende onderdelen. Op basis van nieuwe dienstverleningsconcept 2019-2022 wordt vervolg gegeven aan de nog openstaande deelprojecten. In 2019 is het project 'betere basisregistraties' afgerond, waarin onderzocht is hoe de basisregistraties beter op elkaar afgestemd kunnen worden. De resultaten van dit project krijgen gevolg in de inrichting van de processen, waar nog budget voor beschikbaar is. Aanvullend op het dienstverleningsconcept zijn servicenormen opgesteld. In navolging hiervan worden deze intern en extern uitgebreid onder de aandacht gebracht in 2020.

Om de verschillende klantcontacten zo integraal mogelijk te behandelen, wordt de inrichting van het klantcontactstelsel (KCS) aangesloten op de inrichting van de nieuwe telefoniecentrale. Vanwege de vertraging in de uitrol van de telefoniecentrale, wordt de aanschaf en inrichting van het KCS pas in 2020 opgepakt. Daarnaast is de inrichting van zaakgericht werken in volle gang. In 2019 is de overgang naar de nieuwe versie van het DMS gerealiseerd, waarna een start is gemaakt met zowel de organisatorische als technische inrichting. Op basis van de nog lopende deelprojecten dient het restantkrediet overgeheveld te worden naar 2020.

WOZ obv gebruiksoppervlakte

Het project "omrekening WOZ van m³ in gebruiksoppervlakte (verder: GBO)" loopt nog. Een gedeelte van de grondgebonden woningen is inmiddels omgerekend naar GBO en na de benodigde afrondende werkzaamheden wordt van dat deel van de woningen in 2021 al een WOZ-beschikking opgelegd op basis deze GBO. De overige woningen volgen in 2022. Het project loopt daarom nog door tot 2022. Voor de uitvoering van de werkzaamheden is extra personele ondersteuning nodig. Aangezien deze personele ondersteuning nog doorloopt in 2020, het verzoek om het restant van de investering over te hevelen naar 2020. In de loop van 2020 zal blijken of het restant krediet voldoende is voor de afwikkeling van het totale project.

EXPLOITATIE

Programma: Bestuur				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Bestuursorganen	1.103.144	1.185.144	1.571.738	-386.594
Organisatie	0	0	-95.078	95.078
Maatschappelijke registratie	130.210	130.210	110.603	19.607
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.233.354	1.315.354	1.587.263	-271.909
BATEN				
Bestuursorganen	73.500	73.500	125.546	52.046
Organisatie	0	94.945	0	-94.945

Maatschappelijke registratie	273.033	286.285	245.742	-40.543
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	346.533	454.730	371.288	-83.442
	886.821	860.624	1.215.976	-355.352

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	1.233.354	1.315.354	1.587.263	-271.909
Kapitaallasten	35	35	16.978	-16.943
Apparaatskosten	526.548	526.548	404.521	122.027
Totaal lasten	1.759.937	1.841.937	2.008.762	-166.825
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	346.533	454.730	371.288	-83.442
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	0	16.978	16.978
Totaal baten	346.533	454.730	388.266	-66.464
Saldo programma	1.413.404	1.387.207	1.620.497	-233.290

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Bestuursorganen

Regionaal bestuur

In 2019 heeft de Metropoolregio een positief jaarrekening resultaat 2018 gerapporteerd, wat voor de gemeente Eersel een voordeel oplevert van € 21.038,--. Voornaamste oorzaak is het niet invullen van 2,8 fte vacatureruimte.

Gewezen wethouders

In 2019 is er een eenmalige extra last van afgerond € 340.000,-- in verband met de verplichtingen aan ex-bestuurders. Voornamelijk heeft deze extra last te maken met de pensioenverplichting welke als gevolg van nadelige rekenrente, verhoging sterftetafel en hogere bruto aanspraken omtrent ouderdoms- en nabestaandepensioen extra lasten veroorzaakt.

Productgroep Organisatie

Geen significante afwijking.

Productgroep Maatschappelijke registraties

Burgerlijke stand en reisdocumenten

In 2019 hebben we op de posten burgerlijke stand en reisdocumenten voor in totaal € 21.343,-- minder leges inkomsten ontvangen dan begroot. De lagere leges inkomsten komt doordat in 2019 minder aanvragen zijn geweest dan begroot.

10. Algemene baten en lasten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Het programma algemene baten en lasten is een specifiek programma dat geen maatschappelijk effect beoogt, maar de algemene dekkingsmiddelen en de stelposten. De algemene dekkingsmiddelen zijn met name de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, de gemeentelijke belastingen en de deelnemingen. Daarnaast zijn de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het investeringsprogramma 2019-2022 opgenomen.

EXPLOITATIE

Programma: Algemene baten en lasten				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Algemene dekkingsmiddelen	2.109.267	1.618.949	5.739.235	-4.120.286
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	2.109.267	1.618.949	5.739.235	-4.120.286
BATEN				
Algemene dekkingsmiddelen	30.984.733	31.607.644	33.209.501	1.601.857
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	30.984.733	31.607.644	33.209.501	1.601.857
	-28.875.466	-29.988.695	-27.470.266	-2.518.429

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	2.109.267	1.618.949	5.739.235	-4.120.286
Kapitaallasten	26.005	76.005	53.539	22.466
Apparaatskosten	193.808	193.808	186.164	7.644
Totaal lasten	2.329.080	1.888.762	5.978.938	-4.090.176
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	30.984.733	31.607.644	33.209.501	1.601.857
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	552.127	675.027	593.567	-81.460
Totaal baten	31.536.860	32.282.671	33.803.068	1.520.397
Saldo programma	-29.207.780	-30.393.909	-27.824.130	-2.569.780

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Algemene dekkingsmiddelen

De algemene uitkering is afgerond € 355.000,-- hoger dan de bijgestelde raming. Zie voor een nadere toelichting het overzicht "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten".

Vrijvallen van de stelpost onvoorziene uitgaven (€ 40.000,-- voordeel) en overige stelposten (€ 362.050,-- voordeel). Zie ook voor een nadere toelichting het overzicht "Algemene dekkingsmiddelen en stelposten".

De toeristenbelasting zijn € 62.000,-- hoger dan de bijgestelde raming: Zie voor een nadere toelichting de paragraaf "Lokale heffingen".

De opbrengsten van de OZB gebruikersbelasting is € 16.900,-- lager dan begroot. Dit komt deels doordat er meer leegstand was van bedrijfspanden en winkelpanden dan begroot. Daarnaast zijn de agrarische taxatiewijzers aan het eind van 2018 naar beneden toe bijgesteld waardoor de WOZ-waarden van niet-woningen uiteindelijk lager zijn uitgevallen dan de concept waarden welke beschikbaar waren bij het vaststellen van de begroting 2019.

Het geraamde begrotingsresultaat bedraagt € 89.186,--. Dit betreft het saldo bij de primitieve begroting en alle begrotingswijzingen, waaronder de bijstellingen bij de 1^e en 2^e berap. Het definitief rekeningoverschot 2019 van € 1.831.235,-- (exclusief grondbedrijf, zie hiervoor programma 3/paragraaf 7 Grondbeleid) is verwerkt in de werkelijk lasten 2019 van programma 10. Het voorgaande resulteert in een totale afwijking van € 1.742.049,--.

In 2019 heeft de Belastingdienst duidelijkheid verschaft over de belastbare activiteiten voor de Vennootschapsbelasting (Vpb) voor de gemeente Eersel vanaf 2016. Voor de jaren 2016 tot en met 2018 is aangifte verstuurd naar de Belastingdienst. Hieruit blijkt dat de gemeente Eersel over alle voorgaande jaren een te hoog voorschot Vpb heeft betaald. In zijn totaliteit betreft dit een voordeel in de jaarrekening 2019 van € 497.203,--.

11. Overheadkosten

Wat hebben we bereikt / gedaan?

Om de raad meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie, schrijft vanaf begrotingsjaar 2017 het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschriften voor, dat in de begroting een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. Dit overzicht presenteren we in programma 11.

Met dit programma 11 voldoen we dus aan de nieuwe BBV voorschriften. In de programma's 0 tot en met 10 staan vanaf 2017 alleen de kosten van de medewerkers van een bepaalde afdeling die direct verband houden met het betreffende taakveld (en daarom ook niet centraal moeten worden begroot). Deze kosten verdelen we op basis van productieve uren en rekenen we vervolgens toe aan de programma's/ taakvelden.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces, en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, introduceert het BBV een definitie van de overhead. Door het gebruik van deze definitie geven we eenduidig inzicht in de kosten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden en welke kosten geen betrekking hebben op het primaire proces. Deze laatste kosten worden niet in de programma's 0 tot en met 10 geraamd, maar komen centraal als overheadkosten in programma 11. Denk hierbij bijvoorbeeld aan management, financiën, huisvesting en documentaire informatievoorziening.

Door de kosten van overhead voortaan centraal te begroten en te verantwoorden, is het niet langer noodzakelijk dat deze informatie in de paragraaf bedrijfsvoering wordt opgenomen.

Hierdoor neemt ook de vergelijkbaarheid toe van de kosten van overhead en de kosten van het primair proces.

INVESTERINGEN

Jaar	Omschrijving kapitaalwerk	Beschikbaar gesteld	Uitgaven tot en met dienstjaar	Restant-krediet	Over te boeken
	<i>Bedrijfsvoering</i>				
2019	Inhuur personeel (projectleiding)	150.000	31.558	118.442	118.442
2019	Trainees	150.000	26.944	123.056	123.056
2019	Inhuur personeel WMO	50.000	0	50.000	50.000
2019	Inhuur cyclisch bouwen	200.000	74.816	125.184	125.184
2018	Bekabeling gemeentehuis	40.000	9.618	30.382	30.382
2019	Geluid- en brandwerende voorziening gemeentehuis	66.000	44.917	21.083	21.083
2010	Overbr. en substitutie/digit. bouwvergunningen	235.000	228.200	6.800	6.800
2019	Mobiele hogedrukreiniger	10.000	10.149	-149	0
2019	ICT onderzoek	10.000	0	10.000	10.000
	Totaal programma:	911.000	426.201	484.799	484.947

Inhuur personeel

In 2019 is projectleiding ingehuurd, conform het collegeprogramma. Ook in 2020 zullen deze projecten / projectvoorstellen verder voortgang hebben. Het restantkrediet dient overgeboekt worden naar 2020.

Trainees

In 2019 zijn enkele trainees gestart binnen de gemeente Eersel met als doel het administratief ondersteunen van de diverse teams. De trainees zijn gedurende het jaar gestart en niet direct vanaf het begin van het jaar, doordat er sprake was van een aanlooptijd om de functies goed in te vullen. Het restantkrediet dient overgeboekt worden naar 2020.

Inhuur personeel Wmo

Onder meer door de introductie van het abonnementstarief per 1 januari 2019 is de werkdruk bij het team Wmo toegenomen met als gevolg dat ook de wachttijden weer zijn opgelopen. Ook zijn aanvragen Wmo in verhouding tot voorheen complexer waardoor meer tijd nodig is om te komen tot een passende voorziening. De noodzaak om de formatie uit te breiden heeft inmiddels geresulteerd in extra formatie bij de frontoffice Wmo en extra formatie in de backoffice (consulent). Dekking van de uitgaven van de medewerker frontoffice geschiedt uit het krediet "inhuur personeel Wmo" dat in 2019 en in de begroting 2020 beschikbaar is gesteld. Om die reden dient het krediet voor 2019 volledig overgeboekt te worden naar 2020, zodat er voor de jaren 2020 en 2021 ieder nog € 50.000,-- beschikbaar is om de uitgaven te dekken.

Inhuur Cyclisch bouwen

In 2019 is het proces van cyclisch bouwen in gang gezet. Dit proces loopt door in de komende jaren. Er dienen complexe grondaankopen en samenwerkingsverbanden gedurende deze periode te worden aangegaan met (eventueel) particuliere ontwikkelaars. Externe projectbegeleiding is hiervoor noodzakelijk. Hiervoor is gestart met een budget op basis van geraamde uitgaven ad € 200.000,--. Deze kunnen worden gedekt uit de bestemmingsreserve anticiperende werken en grondzaken, waarbij wordt opgemerkt dat - indien mogelijk - de kosten in de projectkosten zullen worden meegenomen. Het openstaande krediet dient overgeboekt te worden naar 2020.

Bekabeling gemeentehuis

Een aantal bestaande datapunten in ons gemeentehuis zijn aan vervanging toe. De categorie 5a bekabeling moet worden verwijderd en worden vervangen door categorie 6a. Ook de patchpunten op wandgoten, in muren, etc. moeten daarbij vervangen moeten worden. De oude databekabeling categorie 5a moet verwijderd en afgevoerd moeten worden zodat deze niet als een antenne staat (interferentie) met nieuwe categorie 6a bekabeling. Dit jaar zijn er een aantal datapunten vervangen. Het restantkrediet ad € 30.382,-- dient overgeboekt te worden naar 2020.

Geluidwerende voorzieningen gemeentehuis

Tussen de onderlinge kantoorruimtes in het gemeentehuis werd erg veel geluidhinder ervaren. Met het aanbrengen van geluidsisolerende- en de noodzakelijke brandwerende voorzieningen zijn dit jaar alle verbeteringen gerealiseerd op het gebied van geluidwering (ARBO, comfort), privacy (AVG) en brandveiligheid. In het voorjaar van 2020 volgt de afrekening van deze klus. Daarom dient het restantkrediet ad € 21.083,-- overgeboekt te worden naar 2020.

Overbr. En substitutie/ digit. Bouwverg.

De bouw- en milieuvergunningen tot en met de invoering van de WABO (2010) zijn gedigitaliseerd. Het uitgangspunt van de digitalisering was vervanging, waardoor de analoge bouw- en milieuvergunningen vervangen worden door digitale reproducties, met als doel de bouw- en milieuvergunningen digitaal over te brengen naar de archiefbewaarplaats. Dit bevordert de toegankelijkheid voor het publiek.

Om de overbrenging te realiseren moet het vervangingsproces worden vastgelegd en dienen de gedigitaliseerde bouw- en milieuvergunningen gecontroleerd te worden op kwaliteit en volledigheid, aan de hand van visuele en technische controles ten opzichte van de analoge dossiers.

In 2019 is een start gemaakt met de controle van de gedigitaliseerde bouw- en milieuvergunningen. Alle analoge dossier zijn geretourneerd naar de gemeente en aan de hand van steekproeven zijn controles uitgevoerd.

Uit de controles blijkt dat de gedigitaliseerde bestanden niet volledig aan de technische en inhoudelijke eisen voldoen. In overleg met de archiefbewaarplaats (RHCE) worden in 2020 afspraken gemaakt over de manier waarop overbrenging van de bouw- en milieuvergunningen toch kan plaatsvinden. Het restantkrediet van € 6.800,-- dient daarom overgeboekt te worden naar 2020.

Mobiele hogedrukreiniger

De investering heeft in 2019 plaatsgevonden. Het krediet kan worden afgesloten.

ICT onderzoek

Binnen de Kempengemeenten is de behoefte ontstaan om de mogelijkheden betreffende de uitvoering van de ICT werkzaamheden in beeld te brengen. Door middel van een extern onderzoek willen de Kempengemeenten hierover een eigen visie vormen. In 2020 wordt met dit onderzoek gestart. Het krediet van 10.000 euro dient daarom overgeboekt te worden naar 2020.

EXPLOITATIE

Programma: Overhead				
Productgroep	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Overheadkosten	15.253.858	21.739.574	20.268.712	1.470.862
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	15.253.858	21.739.574	20.268.712	1.470.862
BATEN				
Overheadkosten	439.966	879.172	1.150.590	271.418
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	439.966	879.172	1.150.590	271.418
	14.813.892	20.860.402	19.118.122	1.742.280

	Begroting 2019		Werkelijk 2019	Verschil 2019
	begr.	na wijz.		
LASTEN				
Totaal lasten (excl.kap.lst. & app.kst.)	15.253.858	21.739.574	20.268.712	1.470.862
Kapitaallasten	-3.308.959	-5.258.776	-4.049.444	-1.209.332
Apparaatskosten	-6.975.127	-10.358.101	-10.336.031	-22.070
Totaal lasten	4.969.772	6.122.697	5.883.237	239.460
BATEN				
Totaal baten (excl. besch.res. i.v.m. kap.lst.)	439.966	879.172	1.150.590	271.418
Beschikking over reserves i.v.m. kap.lasten	0	560.000	133.318	-426.682
Totaal baten	439.966	1.439.172	1.283.908	-155.264
Saldo programma	4.529.806	4.683.525	4.599.329	84.196

Met betrekking tot de apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves in verband met kapitaallasten (afschrijvingen ineens ten laste van de reserves) wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering. De onderstaande analyse gaat alleen over de externe kosten, dus zonder apparaatskosten, kapitaallasten en onttrekkingen aan de reserves (voor zover deze directe relatie hebben met kapitaallasten/afschrijvingen ineens).

Productgroep Overheadkosten

Het verschil tussen het geraamde en werkelijke saldo van dit programma bedraagt € 84.000,-- voordelig en wordt voornamelijk veroorzaakt door:

• Lagere loonkosten	€ 322.000,--
• Hogere kosten inhuren personeel	€ -352.000,--
• Hogere overige personeelskosten	€ -15.000,--
• Hogere ICT kosten	€ -38.000,--
• Mutatie onderhoudsvoorzieningen gemeentehuis en gemeentewerf	€ 10.000,--
• Lagere kosten voor documentaire informatievoorziening	€ 13.000,--
• Hogere verzekeringskosten	€ -11.000,--
• Hogere inkomsten door werken voor derden	€ 174.000,--
• Lagere kapitaallasten	€ 47.000,--
• Lagere doorbelasting aan de taakvelden/programma's.	€ -62.000,--
	€ 88.000,--

In onderstaande tabel zijn de totale (netto-)overheadkosten verder gespecificeerd en geven we aan welke overhead we toerekenen aan de programma's:

Overheadkosten	Totaal	Toerekening aan programma's	Resteert tlv programma "Overhead"
<u>Overhead personeel:</u>			
Lonen en salarissen	5.504.308	-3.591.182	1.913.126
Personeel van derden	42.072	-5.997	36.075
Overige personeelskosten	97.942	-140.169	-42.227
Bijdragen (ISD/VTH/Jeugd/KempensPlus)	6.369.881	-6.369.881	0
Subtotaal uitgaven personeel	12.014.203	-10.107.229	1.906.974
Bijdragen en detacheringen	-317.270	72.676	-244.594
Totaal overhead personeel	11.696.933	-10.034.553	1.662.380
<u>Overhead organisatiekosten</u>			
Indirecte personeelskosten	1.356.063	0	1.356.063
ICT (incl. SSC)	1.416.221	0	1.416.221
Huisvestingskosten	509.418	0	509.418
Facilitaire zaken/inkoop/administratie/ verzekeringen	494.680	0	494.680
Materieel/werf buitendienst	301.243	0	301.243
Toerekening ICT/werf/vervoermiddelen/ gemeentehuis	0	-301.479	-301.479
Algemene kosten	129.695	0	129.695
Subtotaal uitgaven	4.207.320	-301.479	3.905.841
Bijdragen en huuropbrengsten	-968.892	0	-968.892
Totaal netto-overhead organisatie	3.238.428	-301.479	2.936.949
Totaal overheadskosten	14.935.361	-10.336.032	4.599.329

Bij de netto-overhead, welke ten laste blijft van het programma 'Overheadkosten', is rekening gehouden met het feit dat door het Besluit begroting en verantwoording (BBV) is toegestaan de kosten van overhead op een indirecte wijze toe te rekenen aan de bouwgrondexploitatie (programma 3) en investeringen. Dit gebeurt met een aparte verrekencategorie (7.5) welke als negatieve last is verantwoord in het programma 'Overheadkosten' voor een bedrag van € 84.304,-- (2.155 productieve uren x € 39,12).

Ook merken we op dat voor de tarieven van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en de leges geen toerekening heeft plaatsgevonden, maar deze conform het BBV extracomptabel worden berekend. Het (extracomptabel) geraamde uurtarief 2019 van € 39,12 is vermenigvuldigd met de werkelijke productieve uren voor de genoemde lokale heffingen. Deze gecijferde overhead wordt dus niet toegerekend aan de programma's. In de nieuwe voorgeschreven tabellen in de paragraaf 'Lokale heffingen' worden de geraamde en de werkelijke overheadkosten in het desbetreffende programma/taakveld afzonderlijk vermeld.

Volledigheidshalve merken we op dat in het programma 11 ook de rente- en afschrijvingskosten worden verantwoord van in totaal € 4.615.946,--. Deze zijn in eerste instantie als last verantwoord in dit programma en volledig als negatieve last doorbelast aan de programma's. Ten opzichte van de begroting 2019 is sprake van een daling van de (bruto-) kapitaallasten met € 1.580.000,--. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2019 ook afschrijving zijn begroot, waarvoor in komend jaar uitgaven zullen plaatsvinden.

Nadere toelichting op de overheadkosten

Lonen en salarissen

Dit betreft voornamelijk de directe loonkosten van het management, bestuurs- en managementondersteuning, team financiën, secretariaat en IBC.

Overige personeelskosten

Dit betreft voornamelijk reis- en verblijfskosten en het “rugzakje”.

Bijdragen en detacheringen

Dit betreft voornamelijk bijdragen van andere gemeenten vanwege detacheringen van medewerkers.

Indirecte personeelskosten

Dit betreft voornamelijk de kosten van salarisadministratie, opleidingen, arbo, ondernemingsraad en bedrijfshulpverlening. Ook wordt hieronder de bijdrage aan P&O geboekt.

ICT

Dit betreft voornamelijk de bijdrage aan het SSC. Het overige heeft betrekking op de telefoonvoorziening en de kosten voor bijvoorbeeld software, welke niet zijn opgenomen in de begroting van het SSC.

Huisvestingskosten

Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storting onderhoudsvoorziening en inventaris.

Facilitaire zaken/ inkoop/ administratie/ verzekering

Het betreft hier de kosten van detachering bode, papier- en drukwerk, portokosten, catering, vakinformatie, inkoopbureau, accountantskosten en verzekeringen.

Kapitaallasten

Dit betreft de volgende kapitaallasten:

Personeel	€ 133.318,--
ICT	€ 9.261,--
Gemeentehuis	€ 237.810,--
Gemeentewerf	€ 93.545,--
Materieel	€ 76.661,--
	€ 550.595,--

Algemene kosten

Onder algemene kosten worden de uitgaven geraamd voor communicatie, representatiekosten, landelijke ombudsman en planning & control (Ondernemerspeiling, Vensters Voor Bedrijfsvoering en informatiebeveiliging volgens de voorjaarsnota 2018-2021).

Inkomsten

Het betreft hier de inkomsten vanwege verhuur gedeelte gemeentehuis, 55 werkplekvergoedingen VTH en een werkplek SSC.

OVERZICHT VAN ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN STELPOSTEN

1. Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In de volgende tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen.

Algemene dekkingsmiddelen (bedragen * € 1.000)		
	Begroting 2019	Rekening 2019
Lokale heffingen:		
- onroerendezaakbelastingen	3.643	3.625
- toeristen- en forensenbelasting	430	498
- precariobelasting	26	29
- reclamebelasting	50	48
Algemene uitkering gemeentefonds	25.900	26.255
Dividend BNG	345	345
Rente eigen financieringsmiddelen (bespaarde rente ten gunste van de exploitatie)	117	115
Totaal algemene dekkingsmiddelen	30.511	30.915

Onroerendezaakbelastingen (OZB), Toeristen- en forensenbelasting, precariobelasting
Voor deze lokale heffingen wordt op deze plaats verwezen naar de paragraaf "Lokale heffingen".

Algemene uitkering gemeentefonds (inclusief sociaal domein)

De werkelijke in 2019 verantwoorde algemene uitkering bedraagt € 26.255.147,--. De geraamde rijksbijdrage bedraagt na diverse bijstellingen(t/m 2^e berap 2019) € 25.899.703,--. Er is derhalve sprake van een voordelig effect van € 355.444,--. Dit voordelige effect wordt hoofdzakelijk door een drietal zaken verklaard. In eerste instantie een voordeel van afgerond € 83.000,-- als gevolg van de septembercirculaire 2019 (accres, ambulantisering in de GGZ en sociaal domein). Ten tweede zijn via de decembercirculaire 2019 een drietal decentralisatie uitkeringen toegekend, namelijk voor het energieloket (€ 25.000,--), transitie warmte (€ 202.000,--) en wijkaanpak (€ 10.000,--). Tot slot zijn er nog verrekeningen over voorgaande jaren (€ 18.000,--), met name 1 extra uitkeringspunt over 2018.

Toelichting Algemene uitgaven en inkomsten

In programma 10 wordt de totale beschikking over de bestemmingsreserve bruto-methode geraamd. Deze inkomst betreft de dekking van de kapitaallasten van geactiveerde uitgaven die gedekt worden uit beschikkingen over reserves en/of bijdragen van derden. Middels de bruto-methode blijven deze geactiveerde wel zichtbaar in de exploitatie en op de balans. Het effect voor de exploitatie is nihil aangezien de kapitaallasten en de beschikking over de reserve bruto-methode budgettair neutraal verlopen. De beschikking over de egaliseringsreserve bruto-methode bedraagt voor 2019 € 559.673,--.

2. Stelposten

In de begroting 2019 zijn naast de stelposten voor onvoorziene uitgaven en lasten van het meerjarig investeringsprogramma, tevens stelposten opgenomen voor het sluitend maken van de begroting. Het totaaloverzicht van de in de jaarrekening 2019 nog resterende ramingen op stelposten kan als volgt worden weergegeven:

	Primitieve begroting 2019 (x €)	Restant raming 2019 (x €)
Stelpost onvoorziene uitgaven		
Onvoorzien	40.000	40.000
Totaal onvoorziene uitgaven	40.000	40.000
Stelposten		
Lasten investeringsprogramma	113.410	0
Overige stelposten		
Stelpost onderuitputting rentelasten investeringen	-18.510	-4.950
Stelpost statushouders	23.000	0
Stelpost armoedebestrijding	30.500	30.500
Stelpost IBP	125.000	125.000

Stelpost schulden en armoede	14.000	0
Stelpost verhoging premie ABP	75.000	75.000
Stelpost lagere eigen bijdrage Wmo	130.000	0
Stelpost loon- en prijsbijstelling overgehevelde posten sociaal domein	175.000	36.500
Stelpost hogere programmakosten Wmo a.g.v. invoering abonnementstarieven	75.000	0
Stelpost uitbreiding formatie (Wmo)	50.000	-50.000
Stelpost uitbreiding formatie dorpscoördinator	60.000	0
Stelpost verhoging ICT budget	20.000	0
Stelpost sociaal domein	0	150.000
Stelpost statushouders (inkomsten)	-71.000	0
Stelpost inzet deel ruimte onder BCF-plafond	-127.500	0
		0
Totaal overige stelposten 2019	560.490	362.050

Toelichting stelpost "Onvoorziene uitgaven"

De restantraming van de stelposten voor onvoorziene uitgaven van € 40.000,-- valt vrij ten gunste van de exploitatie 2019.

In de wettelijke voorschriften voor de jaarstukken is ondermeer opgenomen dat de toelichting bij de jaarrekening een overzicht dient te bevatten waaruit de aanwending van de post 'onvoorziene uitgaven' blijkt (artikel 28 lid b van het Besluit Begroting en Verantwoording).

Het overzicht voor 2019 betreft de volgende aanwending c.q. vastgestelde begrotingswijzigingen 2019:

Post onvoorziene uitgaven 2019 (primitieve begroting) € 40.000,--

Aanwending in 2019:

- Geen aanwendingen € 0,--

Restantraming stelpost onvoorzien € 40.000,--

Toelichting stelpost "Lasten investeringsprogramma"

Bij de 2^e begrotingswijziging 2019 zijn de kapitaallasten 2019 uit het meerjarig investeringsprogramma 2019-2022 voor de beschikbaar gestelde kredieten overgeheveld van deze stelpost naar het bijhorende taakveld. Hierdoor is het restantsaldo van deze stelpost nihil.

Toelichting "Overige stelposten"**Onderuitputting rentelasten investeringen**

Conform bestaande voorschriften wordt in de begroting geen onderuitputting meer geraamd van in de begroting opgenomen beschikbaar gestelde kredieten, welke kredieten bij de aanvang van het begrotingsjaar nog niet (volledig) zijn besteed. Hierdoor zullen de kapitaallasten lager uitvallen of rentevoordeel ontstaan doordat later beschikt wordt over reserves. Dit voordeel valt (verplicht) in het rekeningresultaat.

Wel mag conform onze financiële verordening in de begroting rekening worden gehouden met onderuitputting van een half jaar geraamde rentelasten voortvloeiende uit nieuwe investeringen. In de jaarrekening 2019 bedraagt de restantraming op deze post de geraamde onderuitputting van de rentelasten van de bij de 1^e en 2^e berap 2019 beschikbaar gestelde nieuwe investeringen € 4.950,--).

Stelpost statushouders

Deze restantstelpost kan conform de 1^e bestuursrapportage 2019 vrijvallen.

Stelpost armoedebestrijding

Deze stelpost is in 2019 niet aangewend. Conform de toelichting in de begroting 2020, zal hiervoor nog een raadsvoorstel komen.

Stelpost Interbestuurlijk programma (IBP)

Deze stelpost is in 2019 niet aangewend. Zie ook de toelichting in de voorjaarsnota 2020-2023.

Stelpost schulden en armoede

Conform de 2^e berap 2018/1^e begrotingswijziging 2019 is deze stelpost volledig afgeboekt.

Stelpost verhoging ABP

Deze stelpost dient ter dekking van de stijging van de premie van het ABP.

Stelpost lagere eigen bijdrage Wmo

Conform de 2^e berap 2018/1^e begrotingswijziging 2019 is deze stelpost geheel ingezet om de lagere eigen bijdrage Wmo op te kunnen vangen.

Stelpost loon- en prijsstijging overgehevelde posten sociaal domein

Via de 2^e berap 2018/1^e begrotingswijziging 2019 én 2^e bestuursrapportage 2019 is er totaal € 138.500,-- van deze stelpost afgeraamd om de hogere programmakosten te kunnen dekken.

Stelpost hogere programmakosten Wmo a.g.v. invoering abonnementstarieven

Conform de 2^e berap 2018/1^e begrotingswijziging 2019 is deze stelpost geheel ingezet voor de hogere programmakosten.

Stelpost uitbreiding formatie Wmo / uitbreiding formatie dorpscoördinator

Conform 1^e bestuursrapportage 2019 zijn deze stelposten opgeheven en is het budget overgeheveld naar programma 11 overhead.

Stelpost verhoging ICT budget

Conform het raadsbesluit op 28 mei 2019 is besloten deze stelpost in te zetten ter dekking van de extra lasten van de GRSK.

Stelpost Sociaal Domein

Conform 2^e bestuursrapportage 2019 is er tegenover de extra rijksmiddelen voor jeugd een stelpost geraamd om eventuele extra lasten uit het sociaal domein te kunnen dekken.

Stelpost decentralisatie uitkering statushouders

Conform 1^e bestuursrapportage 2019 is deze stelpost opgeheven.

Stelpost BCF-plafond

Conform de 2^e bestuursrapportage 2019 is besloten om deze extra budgetruimte op te heffen. Dit mede op advies van provincie en rijk.

PARAGRAFEN

1. Lokale heffingen

1.1 Algemeen

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die verkregen worden op grond van publiekrechtelijke regels, voornamelijk belastingen, heffingen en retributies, die de overheid heft op grond van wettelijke bepalingen.

Bij de lokale lasten wordt een onderscheid gemaakt tussen belastingen, heffingen en retributies:

- De belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting. (OZB, toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelastingen)
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten ten behoeve van de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst. Voorbeelden van heffingen zijn afvalstoffenheffing en rioolheffing.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

1.2 Beleid

Het beleid betreffende de lokale lasten is opgenomen in:

- de diverse belastingverordeningen;
- het raadsbesluit Afbakening belastinggebied op grond waarvan kwijtschelding voor afvalstoffenheffing en rioolheffing kan worden aangevraagd-

Voor de hoogte van de lokale lasten gelden de volgende uitgangspunten:

1. Ten aanzien van de overige heffingen en leges wordt een zo veel mogelijk kostendekkend tarief nagestreefd, voor de directe dienstverlening aan de burger.
2. De legestarieven zijn – conform de door de raad vastgestelde uitgangspunten – verhoogd met 1,5% inflatiecorrectie met uitzondering van de door het Rijk vastgestelde tarieven.

1.3 Belastingen en heffingen

1.3.1 Onroerende zaakbelasting (OZB)

De OZB worden geheven op binnen de gemeente gelegen onroerende zaken. Het betreft een directe belasting die is uitgesplitst in:

- *een gebruikersbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak al dan niet krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt. De opbrengst OZB gebruikers in 2019 bedraagt € 534.896,-- (Raming 2019 € 551.880,--).
- *een eigenarenbelasting van niet-woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. De opbrengst OZB eigenaren niet-woningen in 2019 bedraagt € 799.187,-- (Raming 2019: € 800.398,--).
- *een eigenarenbelasting van woningen* van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht. De opbrengst OZB eigenaren woningen in 2019 bedraagt € 2.291.224,-- (Raming 2019: € 2.290.877,--).

1.3.2 Toeristenbelasting

Onder de naam toeristenbelasting wordt een directe belasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, pensions, vakantieonderkomens, mobiel kampeeronderkomens, niet-beroepsmatig verhuurde ruimten en op vaste standplaatsen tegen een vergoeding in welke vorm dan ook voor personen die niet als ingezetene zijn opgenomen in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens van de gemeente.

In 2019 wordt de opbrengst over belastingjaar 2018 ontvangen. Deze opbrengst bedraagt € 402.274,--, deze is € 62.274,-- hoger dan begroot (raming € 340.000,--). Een stijgende lijn is waarneembaar in de opbrengst toeristenbelasting. De opbrengst toeristenbelasting over 2017 bedroeg € 376.043,-- en over 2016 € 364.136,--.

1.3.3 Forensenbelasting

Onder de naam forensenbelasting wordt een directe belasting geheven van iemand die langdurig in een gemeente verblijft zonder daar zijn hoofdverblijf te hebben. Als langdurig verblijf wordt aangemerkt indien er op meer dan 90 dagen van het belastingjaar voor betrokkene of zijn gezin een gemeubileerde woning beschikbaar wordt gehouden. De werkelijke opbrengsten in 2019 (over belastingjaar 2018) bedragen € 35.440,-- (begroot € 30.000,--).

1.3.4 Precariobelasting

Onder de naam precariobelasting wordt een directe belasting geheven ter zake van het hebben van voorwerpen op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond.

De werkelijke opbrengsten in 2019 bedragen € 28.858,-- (inclusief standplaatsen) en er was een bedrag geraamd van € 26.000,-- (inclusief standplaatsen).

1.3.5 Reclamebelasting

De reclamebelasting is ingevoerd in 2016. De werkelijke opbrengst in 2019 bedraagt € 47.939,-- (begroot € 50.000,--) en wordt uitgekeerd aan de Stichting promotie Eersel (SPE).

1.3.6 Rioolheffing

Rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd.

De werkelijke opbrengst rioolheffing 2019 bedraagt € 2.072.177,-- en er was een bedrag geraamd van € 1.960.542,--. Het exploitatiesaldo op de post riolering wordt jaarlijks verrekend met de voorziening riolering.

Overzicht verdeling kosten riolering

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de riolering (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren. Deze kosten worden - evenals de BTW component – (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendeekkende rioolheffing.

De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is vanaf 2017 opgenomen in de "Financiële verordening gemeente Eersel 2017".

Kostendeekkendheid van de riolering	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Kosten taakveld riolering	-1.697.000	-1.643.817
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	228.000	245.740
Netto kosten taakveld	-1.469.000	-1.398.077
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-120.000	-106.044
BTW	-261.000	-277.858
Egalisatie taakveld riolering	-111.000	-290.198
Totale kosten taakveld riolering	-1.961.000	-2.072.177
Opbrengst heffingen	1.961.000	2.072.177
Dekkingspercentage	100%	100%

1.3.7 Afvalstoffenheffing

Op basis van de werkelijke cijfers afvalverwijdering is ten opzichte van de begroting 2019 na 3^e begrotingswijziging (raadsvoorstel afvalstoffenheffing) sprake van een netto-nadeel van € 92.337,-- (inclusief BCF-effect en overhead) Dit nadeel komt ten laste van de exploitatie. Volledigheidshalve wordt hierbij opgemerkt dat de meeste afwijkingen reeds zijn gemeld bij de tweede bestuursrapportage 2019.

Overzicht verdeling kosten afval

Onderstaande tabel geeft een uiteenzetting over de kosten van de afvalstoffenheffing (in overeenstemming met het BBV). De overheadkosten worden gemaakt door de sturing en ondersteuning. Deze kosten worden verantwoord op het verplichte hoofdstuk 'Overhead'. We baseren de kosten op de totale niet doorbelaste overheadskosten gedeeld door de totale productieve uren.

Deze kosten worden - evenals de BTW component – (extra-comptabel) meegenomen in de berekening van de kostendekkende afvalstoffenheffing
De methodiek voor de berekening van overhead aan de tarieven is opgenomen in de “Financiële verordening gemeente Eersel 2017”.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Kosten taakveld afval	-1.140.000	-1.106.450
Kosten taakveld verkeer en vervoer	-37.000	-15.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	381.000	314.373
Netto kosten taakveld	-796.000	-807.077
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-36.000	-76.744
BTW	-225.000	-210.528
Egalisatie taakveld afval	0	0
Totale kosten taakveld afval	-1.057.000	-1.094.349
Opbrengst heffingen	1.057.000	-1.002.012
Dekkingspercentage	100%	92%

1.3.8 Leges

In de begroting 2019 wordt de totale opbrengst leges geraamd op € 723.000,--. De werkelijke opbrengst 2019 bedraagt € 1.179.817,--. De hogere opbrengst ad € 456.000,-- wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere opbrengsten voor omgevingsvergunningen (€ 452.000,--).

We heffen de leges over een aantal verschillende rechten ter zake van het genot van, door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De geraamde opbrengst bij de primitieve begroting 2019 bedraagt € 723.000,--.

Om de kosten transparant te maken worden deze vanaf 2017 weergegeven op het niveau van taakvelden.

De onderstaande tabel is ook betreffende de kostendekkendheid van de leges - op grond het nieuwe BBV - opgenomen in de jaarrekening.

Kostendekkendheid van de leges	Begroot 2019	Werkelijk 2019
Kosten taakveld burgerzaken (titel 1)	-131.000	-384.104
Kosten taakveld parkeren (titel 1)	-5.000	-19.068
Kosten taakveld wonen en bouwen (titel 2)	-622.000	-612.561
Kosten taakveld openbare orde en veiligheid (titel 3)	-106.000	-106.258
Netto kosten taakvelden	-864.000	-1.121.991
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Overhead	-116.000	-111.688
Totale kosten taakvelden	-980.000	-1.233.679
Opbrengst leges (titel 1 t/m 3)	723.000	1.179.817
Dekkingspercentage	74%	96%

In artikel 229 b eerste lid van de gemeentewet is bepaald dat de legestarieven zodanig vastgesteld moeten worden dat de geraamde baten van de rechten niet uitgaan boven de geraamde lasten. De legesverordening is verdeeld in 3 titels, te weten:

Titel 1 Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand, naturalisatie e.d.;

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning;

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning. De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

De legestarieven worden bepaald op basis van de begroting, zodat incidentele hogere of lagere opbrengsten geen invloed hebben op de vastgestelde tarieven.

In onderstaand overzicht geven de mate van kostendekkendheid van de leges weer:

Kostendekkendheid per titel (incl. overhead)	Lasten 2019	Baten 2019	Kosten-dekking per titel
Titel 1	501.979	158.180	32%
Titel 2	618.830	942.639	152%
Titel 3	112.870	78.998	70%
Kostendekkendheid totale tarieventabel	1.233.679	1.179.817	96%

1.3.9 Vermakelijkhedenretributie

De werkelijke opbrengst in 2019 bedraagt € 79.581,--. De raming 2019 bedroeg € 100.000,--. In 2019 heeft slechts één groot festival en enkele minder grote festivals plaatsgevonden op landgoed Duynenwater. Daarnaast betalen organisatoren van kleine evenementen sinds 2019 geen vermakelijkhedenretributie meer. Voor 2020 worden meerdere grote festivals voorzien.

1.3.10 De geraamde en werkelijke inkomsten

In onderstaand overzicht zijn alle inkomsten ten aanzien van lokale heffingen opgenomen voor 2019.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	Begroting 2019	Rekening 2019
Onroerende zaakbelasting	3.643.155	3.625.307
Toeristenbelasting	400.000	462.274
Forensenbelasting	30.000	35.440
Precariobelasting	26.000	28.858
Reclamebelasting	50.000	47.938
TOTAAL ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	4.149.155	4.199.817
NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN		
Rioolheffing	1.960.542	2.072.176
Afvalstoffenheffing (inclusief begrotingswijziging 2019)	951.681	1.002.012
Leges (inclusief begrotingswijziging 2019)	986.628	1.179.817
Vermakelijkhedenretributie	100.000	79.581
TOTAAL NIET ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	3.998.851	4.333.586

1.4 Kwijtscheldingsbeleid

Wanneer men een inkomen heeft op of net boven het bijstandsniveau en niet beschikt over vermogen kan men in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen. Bij kwijtschelding komt de verplichting tot betaling geheel of gedeeltelijk te vervallen. Kwijtschelding kan alleen worden aangevraagd door particulieren en niet door rechtspersonen.

In 2019 is voor een bedrag van € 42.960,-- kwijtschelding verleend en was er een bedrag geraamd van € 45.000,--.

2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Algemeen

Het gemeentelijk weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen. Wil de gemeente dat kunnen, dan moet zij beschikken over een zekere mate van vrije ruimte binnen de begroting en/of de vermogenspositie. Deze vrije ruimte ofwel buffer, wordt de weerstandscapaciteit genoemd.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de verhouding tussen:

- *De weerstandscapaciteit*, zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te kunnen dekken;
- *Alle risico's* waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Om risico's goed te kunnen relateren aan de weerstandscapaciteit, dienen de risico's in kwantitatieve grootheden benoemd te worden.

Niet alle risico's zijn relevant voor de weerstandscapaciteit. Niet relevant zijn:

- Concrete of reguliere risico's (afdekken middels voorziening of verzekering);
- Risico's lager dan € 25.000,-- (vallen onder reguliere bedrijfsvoering);
- Zeer zeldzame en grote risico's met extreme gevolgen, zoals natuurrampen.

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement, welke op 18 december 2007 is vastgesteld, is bepaald dat per relevant risico de volgende zaken aangegeven dienen te worden:

1. Omschrijving van het risico;
2. Een inschatting van de kans dat een gebeurtenis optreedt. Hierbij moet worden aangegeven hoe vaak een risico zich zal voordoen. Uitgaande van de planperiode van 4 jaar van de meerjarenbegroting, kan de kans variëren van:
 - Vierjaarlijks risico (factor 1);
 - Driejaarlijks risico (factor 1,33);
 - Tweejaarlijks risico (factor 2);
 - Jaarlijks risico (factor 4).
3. Een uitspraak over in hoeverre het financiële gevolg van een risico is in te schatten, in termen van goed, redelijk, slecht of niet;
4. Een inschatting van de mogelijke financiële gevolgen als het risico zich voordoet. Hierbij wordt een zestal categorieën onderscheiden, namelijk:
 - Risico's met een indicatie > € 25.000,-- < € 50.000,-- (€ 37.500,--);
 - Risico's met een indicatie > € 50.000,-- < € 250.000,-- (€ 150.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 250.000,-- < € 750.000,-- (€ 500.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 750.000,-- < € 1.250.000,-- (€ 1.000.000,--);
 - Risico's met een indicatie > € 1.250.000,-- (geschat indicatief risico);
 - Risico's waarvoor geen indicatie is aan te geven (PM)

Tussen haakjes is aangegeven hoe het financiële gevolg wordt meegenomen in de berekening. Het aangegeven bedrag wordt vermenigvuldigd met de risicofactor (zie punt 2).

5. Hoe met het risico omgegaan wordt in termen van vermijden, verminderen, overdragen of accepteren;
 - Vermijden: beleid waardoor een risico ontstaat wordt beëindigd of op een andere manier vormgegeven;
 - Verminderen: risico wordt afgedekt middels een verzekering, een voorziening of een ander budget in de programmabegroting;
 - Overdragen: het beleid dat een risico met zich meebrengt, laten uitvoeren door een andere partij, die daarbij ook de financiële risico's overneemt;
 - Accepteren: wanneer het risico niet beïnvloedbaar is en niet op een andere wijze wordt afgedekt, dient eventuele financiële schade volledig middels de weerstandscapaciteit afgedekt te worden.

2.2 Beleid

De volgende beleidsuitgangspunten gelden:

- Om een buffer te hebben om risico's en tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat hierdoor dekkingsmiddelen in de exploitatiesfeer wegvallen, is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk een minimale omvang voor de algemene reserve (vrij besteedbaar) te bepalen;
- Om de algemene reserve (vrij besteedbaar) te verruimen, worden op te heffen reserves en voorzieningen in beginsel toegevoegd aan de algemene reserve (vrij besteedbaar); ook de berekende rente over de voorzieningen worden middels resultaatsbestemming toegevoegd aan de algemene reserve (vrij besteedbaar);
- Om een afzonderlijke buffer te hebben om onvoorziene risico's met betrekking tot de bouwgrondexploitatie op te kunnen vangen, is het voor een gezond financieel beleid noodzakelijk een minimale omvang voor de algemene reserve bouwgrondexploitatie te bepalen.

Conform de vastgestelde beleidsnota Reserves en voorzieningen (2011) dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend en is voor 2019 bepaald op de minimumbuffer van € 2.500.000,- zoals deze in de grondnota is vastgesteld.

Conform voorgaande jaren is er een splitsing gemaakt tussen algemene risico's en risico's uit bouwgrondexploitaties. Algemene risico's worden daarbij gedekt uit de algemene reserve vrij besteedbaar (minimale buffer: € 2,5 mln.). En risico's uit bouwgrondexploitaties door de algemene reserve bouwgrondexploitaties.

Op dit moment is de stand van zaken betreffende de buffer bouwgrondexploitaties als volgt. In paragraaf 7 grondbeleid staat een verdere toelichting / onderbouwing:

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie

(x € 1.000,-)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SALDO RESERVE PER 1 januari	4.011	2.716	2.506	2.615	3.632	4.103	4.216	4.325
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat)	148	64	69	71	80	83	85	87
Bij: Bijdrage van Alg.res.								
Bij: Storing uit br stim.Woningmarkt, makelaarskn	48							
Mutatie voorziening wegens verliezen	-81	42						
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitaties t-1)	3.378	470	940	946	391	30	24	
Af: VPB verplichting t-1	-188	-186	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	-4.600	-600	-900	0	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.716	2.506	2.615	3.632	4.103	4.216	4.325	4.412
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	470	940						
Saldo inclusief voorgestelde storting	3.186	3.446						
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500						
Tekort (-) danwel overschot (+)	686	946						
Voorstel tot afroaming (afgerond)	600	900						

2.3 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit kan betrekking hebben op de exploitatie en/of op het vermogen. In de exploitatiesfeer is dit het exploitatiesaldo en in de vermogenssfeer (de balans) is dit de omvang van de algemene reserve vrij besteedbaar.

Exploitatiesfeer		2019
Exploitatiesaldo (minus budgetoverhevelingen)		3.647.916
Weerstandscapaciteit exploitatie		3.647.916
Vermogenssfeer	Stand reserve 1-1-2019	Stand reserve 31-12-2019
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	11.350.249	13.171.130
Weerstandscapaciteit vermogenssfeer	11.350.249	13.171.130

Het totale weerstandsvermogen per 31 december 2019 bedraagt € 16.819.046,--. Hierbij moet worden aangetekend, dat ten aanzien van lopende investeringen, die gedekt worden middels beschikking over de algemene reserve vrij besteedbaar, per 31 december 2019 nog een bedrag van € 4.925.169,-- was uit te geven (zie onderstaande tabel). Tevens wordt opgemerkt dat bij de vaststelling van de begroting 2020 diverse nieuwe investeringskredieten beschikbaar zijn gesteld, die eveneens gedekt worden uit de hiervoor genoemde algemene reserve. Dit laatste betekent dat naast de hiervoor genoemde lopende investeringen ad € 4.925.169,--, ook voor de nieuwe investeringen 2020 wordt beschikt over de algemene reserves voor een bedrag van € 510.000,--.

Resumerend kan het totale beschikbare weerstandsvermogen als volgt worden becijferd:

Totale weerstandscapaciteit per 31-12-2019	€ 16.819.046,--
Nog te beschikken over de algemene reserve (zie onderstaande tabel)	€ -4.925.169,--
Nog te beschikken nieuwe investeringen 2020	€ -510.000,--
Rentetoevoegingen 2020	€ +370.987,--
	€ -5.064.182,--
Totale gecorrigeerde weerstandscapaciteit	€ 11.754.864,--

Het voorgaande betekent dat het – rekening houdende met de beschikbaar gestelde kredieten tot met 2020 – het **totale beschikbare weerstandsvermogen afgerond € 11,7 miljoen** bedraagt.

Per 31 december 2019 is terzake van de volgende restant-kredieten nog te beschikken over de algemene reserve vrij besteedbaar	Algemene Reserve (vrij bested- baar)
Jongerenopbouwwerk/inhuur jeugdcoach (MIP 2019)	16.862
Andere kijk op dorpsraden	139.088
Duurzaamheidsmaatregelen basisscholen	27.308
Opheffen onderwijsachterstanden	115.000
Wettelijke Wabo/Bag team VV (MIP '10+'11+'12+'13+'14+'16+'17)	24.200
Ecol. verbind. zone Kleine Run	218.629
Groen blauw stimuleringskader (MIP'10+'11+'12+'13+'14+'15+'16+'17)	49.951
Gebiedsontwikk. Kleine Beerze (MIP'10+'11+'12+'13+'14+'15+'18+'19)	16.672
Gebiedsvisie E3 en omgeving	13.293
Inzamelproof Molenakkers	4.389
Bodemsanering Oude Kerkstraat	16.034
Onderzoek mogelijkheden windenergie	12.169
Stimuleren van zonne-energie	12.500
Leerkring duurzaamheid	1.340
Verduurzamen mobiliteit	25.000
Uitvoeringsprogramma duurzaamheid	163.515
Ondersteuning ontwikkelingen E'Hoven airport	58.171
Geluidsbeleid (MIP 2019)	15.000
Bodembeleid (MIP 2019)	15.000

Bewustwording duurzaamheid (2019)	10.088
Wind- en zonne-energie (MIP2019)	36.810
Onderz transitie best gem vastgoed (MIO 2019)	25.000
Proj. Intensivering toez.veehouderijen	89.960
Rec. en vervang. riol. Wilh.laan (MIP'10+'11)	108.202
Actualisatie en digitalisatie wegenleger (Mip '16)	12.240
Aanleg fietspad Stevert (MIP2017)	220.000
Herin knegselsedijk/Duiselseweg	1.645.000
Vrijliggend fietspad Duiselseweg	699.356
herinr Eindhovenseweg	60.766
Verkeersveiligheidsplan (MIP'07+08+09+10+11+'12+'13+'14+'15+'16+'17+18+19)	89.549
Onderzoek zwembad Eersel	1.647
Berging korfbal Wintelre	7.613
Ontwikkelingsvisie Kempenmuseum	9.623
Kunstwandeleroute "verb.door verbeelden"	56.000
Aanleg glasvezel (cat.3)	150.000
Uitvoering masterplan vrijetijdseconomie (mip15+16+17)	5.643
Innovatie en uitvoering toekomstvisie	58.792
Incidentele inhuur personeel (Mip 16+17+18)	39.877
Toeristische routestructuren (Mip 2016)	64.997
Uitvoeringsprogramma Kempensvisie VTE	79.671
Projectleider toeristische-recreatieve sector	15.000
Actualisatie visie dag en verblijfrecre	10.000
projectleiding belevingsroutes	15.000
Real. progr. dienstverl. E-ersel (incid. 2010)	137.522
WOZ obv gebruiksopp	24.394
Inhuur personeel (projectleiding)	118.442
Trainees	123.056
Inhuur personeel WMO	50.000
Overbr. en substitutie/digit. Bouwvergunningen	6.800
ICT onderzoek	10.000
TOTAAL GENERAAL	4.925.169

Risicobeheersing

In onderstaande tabel zijn de risico's benoemd en vertaald in de mate van inschatbaarheid, beheersing risico en 'reëel' financieel gevolg (= kans x financieel gevolg). Indien er geen financiële gevolgen zijn in te schatten, is desbetreffend risico niet opgenomen in deze tabel. Het totaal resulteert in een totaal benodigde weerstandscapaciteit. Welke vervolgens gebruikt kan worden voor de berekening van de ratio weerstandsvermogen.

<i>Risico</i>	<i>Kans</i>	<i>Mate van inschatbaarheid</i>	<i>Geschat financieel gevolg bij voordoelen</i>	<i>Beheersing risico</i>	<i>Reëel financieel gevolg</i>
<i>Het eigen beleid:</i>					
Markt 29	1	Redelijk	37.500	Accepteren	37.500
Servatiusstraat 4a	1	Redelijk	37.500	Accepteren	37.500
Onderwijshuisvesting	1	Slecht	1.000.000	Accepteren	1.000.000
<i>Het beleid van hogere overheden:</i>					
WMO *	2	Redelijk	37.500	Accepteren	75.000
Jeugdhulp*	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
Verontreinigde grond	2	Slecht	150.000	Accepteren	300.000
<i>Samenwerking met andere gemeenten of instanties:</i>					
Verbonden partijen	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Participatiebedrijf	4	Slecht	150.000	Accepteren	600.000
Gemeentelijke overeenkomsten	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000

Vergoedingen kunststof verpakkingen Afvalfonds	1	Slecht	37.500	Accepteren	37.500
Leverplicht aan Attero huishoudelijk restafval (opgenomen als financieel minimum)	1	Slecht	150.000	Accepteren	150.000
<i>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen:</i>					
Algemene uitkering / BCF	4	Slecht	37.500	Accepteren	150.000
Totaal benodigde weerstandscapaciteit					3.437.500

* In verband met de bestemmingsreserve 3D is het risico niet jaarlijks opgenomen

Conclusie

De ratio weerstandsvermogen is berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. De ratio weerstandsvermogen bedraagt 3,42 (€ 11.754.864,-- gedeeld door € 3.437.500,--). Dit betekent dat deze meer bedraagt dan de gestelde norm uit de nota weerstandsvermogen en risicomanagement (we streven naar een ratio weerstandsvermogen tussen 1 en 2). Oftewel de beschikbare weerstandscapaciteit is meer dan tweemaal de hierboven becijferde benodigde weerstandscapaciteit.

Hierbij wordt opgemerkt dat deze hoge ratio (>2) voor een belangrijk deel ook verband houdt met het feit dat vanaf de begroting 2020-2023 een bedrag van € 3,5 miljoen wordt gereserveerd voor de periode 2023-2026.

2.4 Risico's

Alle voorzienbare risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van grote betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of het eigen vermogen, worden als risico aangemerkt.

Bij de risico's wordt een onderscheid gemaakt in vijf groepen:

- het eigen beleid;
- het beleid van hogere overheden;
- samenwerking met andere gemeenten of instanties;
- voor de gemeente autonome ontwikkelingen (bijv. economische en maatschappelijke ontwikkelingen);
- het doen en/of nalaten van anderen.

2.4.1. Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

Gemeentelijke gebouwen

Het pand Markt 29 Eersel is beschikbaar voor verhuur. Er wordt gezocht naar een geïnteresseerde voor het gehele pand. Vanaf 1 oktober 2017 is de erfpacht overeenkomst voor het pand Servatiusstraat 4a te Vessem beëindigd en er wordt gezocht naar een nadere invulling van dit pand.

Toekomstige exploitatie zwembad de Albatros

Aan de Postakkers in Eersel is zwembad De Albatros gevestigd. De exploitatie van het zwembad is middels een erfpacht- en exploitatieovereenkomst afgesloten. De huidige erfpacht- en exploitatieovereenkomst eindigt op 1 april 2021. Conform raadsbesluit, behandeling Toekomstig Accommodatiebeleid, is middels een amendement besloten om vanaf 2021 de exploitatie van het zwembad opnieuw aan te besteden onder verscherpte condities. Wat de financiële consequenties van dit besluit voor de gemeente kunnen zijn, is op dit moeilijk in te schatten.

Onderwijshuisvesting

Op 23 januari 2018 is het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel vastgesteld. In hoeverre het budget toereikend zal zijn om de komende jaren aan onze verplichtingen met betrekking tot onderwijshuisvesting te kunnen voldoen is onduidelijk. Dat heeft vooral te maken met de planvorming die medio 2020 plaatsvindt ten aanzien van de renovatie/nieuwbouw Rythoviuscollege en de renovatie van "De Groote Aard" en de financiële bijdrage die de gemeente bereid is hieraan te leveren.

2.4.2. Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

Wet maatschappelijke ondersteuning

Voor alle Wmo maatwerkvoorzieningen geldt dat sprake is van een open-eind regeling. De hoogte van de uitgaven zijn afhankelijk van het aantal voorzieningen Wmo dat uiteindelijk wordt toegekend en dus lastig te ramen. In 2019 is van rijkswege het abonnementstarief Wmo ingevoerd. te voeren. Hierbij betaalt ieder huishouden met een Wmo voorziening een vast bedrag van € 17,50 per vier weken in plaats van een bijdrage afhankelijk van inkomen en vermogen. De verwachting dat deze maatregel een aanzuigende werking zou hebben is uitgekomen. Er is in 2019 sprake geweest van een flinke toename in het aantal aanvragen (met name voor hulp bij het huishouden) in vergelijking met voorgaande jaren. In de begroting 2019 was reeds met een toename van het aantal aanvragen en dus ook met een stijging van de uitgaven rekening gehouden. Per saldo heeft in 2019 geen overschrijding van de in de begroting opgenomen bedragen Wmo plaatsgevonden.

WW-verplichtingen

Vanaf 1 januari 2018 is de gemeente als werkgever verplicht om conform artikel 10c 7 van de CAR/UWO maandelijks 0,1% premie "Reparatie uitkering 3e WW-jaar" in te houden op het salaris van alle medewerkers. Dit betekent vervolgens dat de gemeente risicodragend is voor het 3e WW-jaar en de gemeente dus mogelijk vanuit het UWV wordt aangesproken op deze WW-verplichting. De eventuele financiële consequenties zijn niet in te schatten.

Afbouw Wet sociale werkvoorziening (Wsw) op aantallen en prijs

Vanaf 1 januari 2015 is de instroom van de Wsw stopgezet. De toekenning van het Wsw-deel van de integratie uitkering is gebaseerd op een geschatte daling van het aantal arbeidsplaatsen per gemeente. Of deze daling daadwerkelijk plaatsvindt, is mede afhankelijk van persoonlijke omstandigheden.

Daarboven komt nog de verlaging van de fictieve vergoeding per arbeidsjaar: van ongeveer € 26.000,-- per arbeidsjaar, in stappen van ongeveer € 500,-- per jaar naar € 24.939,-- in 2019 en € 24.539,-- vanaf 2020. De exacte bedragen worden jaarlijks in de mei-circulaire bekend gemaakt en zijn afhankelijk van de feitelijke, landelijke, uitstroom. Omdat de loonkosten per Wsw-medewerker hoog zijn, is de uitstroom van de Wsw-medewerkers gunstig voor de exploitatie.

Jeugd

Het macrobudget jeugd laat nog steeds grote schommelingen zien. Dit wordt voor een groot deel veroorzaakt door de berekening van de cliënten met voogdij. Naast de schommelende inkomsten zijn ook de uitgaven niet stabiel. De verschillen tussen de verschillende gemeenten in de Kempen laten veel veranderingen zien, evenals de verschillen per jaar. Zowel het aantal cliënten als het soort jeugdhulp dat zij ontvangen is daar debet aan. Voor jeugd geldt overigens, net als bij de Wmo taken, dat sprake is van een open-eind regeling. Voor jeugd geldt bijkomend dat de gemeente niet de enige verwijzer is. Huisartsen kunnen bijvoorbeeld ook verwijzen naar specialistische jeugdhulp, hierop heeft de gemeente geen directe invloed.

Verontreinigde grond

Bij werkzaamheden in grond (bijvoorbeeld voor het leggen van kabels of aanleggen van een weg) zijn de werknemers vanaf 2015 verplicht om zich te houden aan de nieuwe arbeidsomstandigheden regels die zijn opgenomen in de CROW (onafhankelijke kennisorganisatie op het gebied van infrastructuur, openbare ruimte en verkeer en vervoer). Als men dan moet werken in verontreinigde grond bestaan er risico's voor blootstelling van werknemers aan de stoffen die in de grond zitten (naast andere risico's). Volgens de Arbouwetgeving moeten de risico's beoordeeld worden en moeten passende maatregelen getroffen worden om deze te beheersen. Maatregelen om de risico's te beheersen zijn door het platform CROW ingevuld: voor het werken in verontreinigde grond in de publicatie CROW 132 en voor kabels en leidingen in de CROW 307 (uitsluitend als aanvulling op de CROW 132). De CROW 132 en 307 zijn geen wetgeving; de Inspectie SZW beschouwt ze wel als de stand van de techniek. De inspectie controleert of de situatie voldoende beoordeeld is (voldoende bodemonderzoeken gedaan?), of de werknemers voldoende beschermd zijn tegen blootstelling en of er voldoende voorlichting en onderricht gegeven is en toezicht gehouden wordt.

Aan de hiervoor genoemde werkzaamheden zijn extra kosten verbonden. Deze kosten werden in het verleden niet gemaakt. De kosten komen voor rekening van de gemeente, wij zijn immers eigenaar van de grond. Hoe hoog de kosten zijn op jaarbasis is moeilijk te voorspellen. Dit is namelijk afhankelijk van de aantal en lengte aan te leggen weg of kabels/leidingen. Daarnaast is de wetgeving rond Pfas afgelopen jaar aangepast. Dit leidt er toe dat meer grondonderzoeken uitgevoerd moeten worden waar in bestaande projecten is rekening gehouden. Dit kan tussentijds extra kosten geven.

2.4.3. Risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten en instanties

Risico's met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy Informatiebeveiliging

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met diverse keten-partners. Het is daarbij van belang dat gegevens beschikbaar en betrouwbaar zijn. Daarnaast mag informatie alleen voor bevoegden inzichtelijk zijn. De beveiliging van informatie moet daarom goed georganiseerd worden. Hiermee verlagen we het risico op beveiligingsincidenten en beperken we de mogelijk negatieve impact van dergelijke incidenten op privacy en de gemeentelijke informatievoorziening.

Mogelijke beveiligingsincidenten en daarmee verbonden risico's zijn te verdelen in:

- Het niet beschikbaar zijn van de benodigde informatie(systemen) (aspect beschikbaarheid). Het uitvallen van een kernapplicatie voor bijvoorbeeld het verstrekken van paspoorten of het uitbetalen van uitkeringen of subsidies, verstoort direct de bedrijfsprocessen, maar kan ook inwoners of organisaties direct in de problemen brengen.
- Ongeautoriseerde toegang tot vertrouwelijke of geheime informatie (aspect vertrouwelijkheid). Wanneer onbevoegden toegang hebben tot gevoelige informatie kan dat verstrekken gevolgen hebben voor zowel aantasting van privacy, of het lekken van gevoelige bedrijfsinformatie. In bepaalde gevallen kan dit zelfs fysieke gevolgen hebben, bijvoorbeeld wanneer pompen, sluizen of gemalen gehackt worden.
- Onjuiste of onvolledige informatie (aspect integriteit). Wanneer in administraties of basisregistraties onjuiste gegevens staan, kan dat leiden tot diverse problemen en fouten, bijvoorbeeld foutieve uitbetalingen.

Beveiligings- en privacy-incidenten brengen voor gemeenten het risico op imagoschade en financiële schade met zich mee. De politiek consequenties kunnen enorm zijn. De hoogte van de eventuele financiële consequenties is op voorhand niet in te schatten.

Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)

De gemeente is krachtens de gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven aangesloten bij de gemeenschappelijke archiefdienst, te weten het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE). In 2018 is een onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van de bedrijfsvoering van het RHCE, naar aanleiding van de financiële en personele tekorten en de weerslag die dit heeft op de uitvoering van haar wettelijke taken en de dienstverlening aan de deelnemende gemeenten. Het RHCE bevindt zich in een doorontwikkeling. Vooralsnog hoeven hier geen extra kosten voor gemaakt te worden, maar dit is onzeker voor de toekomst.

Een van de taken van het RHCE is het realiseren van een Duurzame Digitale Opslagvoorziening (DDO). Op dit moment is er een tijdelijk DDO gerealiseerd, welke wordt gerealiseerd binnen de huidige begroting en meerjarenbegroting. Als risico moet hierbij benoemd worden dat voortschrijdend inzicht, wanneer een permanent DDO wordt aangeschaft, kan leiden tot hogere incidentele en structurele kosten.

Verbonden partijen

We kunnen worden geconfronteerd met financiële tegenvallers van verbonden partijen waarin we onszelf verplichten bij te dragen in eventuele nadelige saldi. Hierop hebben we niet altijd directe invloed. Indien in de loop van een jaar een nadelig saldo ontstaat, leggen we hiervoor separate voorstellen voor aan de raad. Een onderdeel van de verbonden partijen zijn de gemeenschappelijke regelingen. Ons uitgangspunt is dat de gemeenschappelijke regelingen in eerste instantie zelf moeten zorgdragen voor dekking. Ten aanzien van de begroting gaan we zoveel mogelijk uit van de loon- en prijsstijgingen zoals de deelnemende gemeenten deze zelf ook hanteren.

Participatiebedrijf

Per 1 juli 2019 is het nieuwe participatiebedrijf KempenPlus gestart. De financiële kaders van participatiebedrijf zijn geen 'hard' gegeven, maar gebaseerd op aannames die voortdurend in de uitvoeringspraktijk van het participatiebedrijf worden getoetst. Het volume aan klanten is aan fluctuaties onderhevig mede als gevolg van veranderingen in de economische structuur, lokale arbeidsmarkt en samenstelling beroepsbevolking. Gemeenten en participatiebedrijf volgen en sturen daarom nauwlettend de ontwikkelingen in de praktijk.

Gemeentelijke (privaatrechtelijke) overeenkomsten

De gemeente Eersel gaat diverse (privaatrechtelijke) overeenkomsten aan. Er kunnen zich in de uitvoering hiervan situaties voordoen waardoor een risico ontstaat op niet (volledige) nakoming van deze overeenkomsten door partijen.

Vergoedingen kunststof verpakkingen Afvalfonds

Op basis van de Raamovereenkomst Verpakkingen tussen het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, de VNG en het verpakkende bedrijfsleven, ontvangen gemeenten een vergoeding voor de inzameling van kunststof verpakkingen, afkomstig uit huishoudens, vanuit het Afvalfonds. Daarnaast ontvangen gemeenten ook een vergoeding van het Afvalfonds voor het vermarkten van het kunststof dat als recyclebaar uit de sorteerinstallatie komt. Die vergoedingen worden uitgekeerd als voorschot. De eindafrekening over de jaren 2015 t/m 2016 is inmiddels ontvangen en verwerkt in de jaarrekening 2019. De eindafrekening voor de jaren 2017 en 2018 vindt in 2020 plaats.

Verwerkingsovereenkomst restafval Attero

In 1996 hebben de (toenmalige) 6 Brabantse gewesten met Afvalsturing Brabant een overeenkomst gesloten om t/m januari 2017 Brabantbreed jaarlijks 510 kiloton huishoudelijk restafval ter verwerking (verbranding) aan te leveren (volumeverplichting). Lopende die overeenkomst is Attero de contractpartner geworden. Omdat steeds meer gemeenten hun afval (beter) gingen scheiden, wordt sinds 2011 niet meer aan die volumeverplichting voldaan. Dat was voor Attero reden om aan de gewesten een naheffing op te leggen voor, in eerste instantie, de jaren 2011-t/m 2015. Na meerdere juridische procedures is Attero uiteindelijk in het ongelijk gesteld. Daarmee is die naheffing van de baan.

Later heeft Attero aan de gewesten weer een nieuwe naheffing opgelegd voor het niet nakomen van de volumeverplichting over de jaren 2015 t/m januari 2017 (einde verwerkingsovereenkomst). Die naheffing betrof een bedrag van € 14,5 miljoen. Vooralsnog heeft het Nationaal Arbitrage Instituut (NAI) die naheffing als terecht beoordeeld. De Vereniging van Contractanten is het daar niet mee eens en heeft daarom een procedure aangespannen bij de Rechtbank tot vernietiging van dat NAI-vonnis. Vooruitlopende op die uitspraak waren de gewesten wel verplicht om die naheffing te voldoen en daarom heeft het SRE haar deel van de naheffing (€ 6,1 miljoen) voorgeschooten voor de 21 gemeenten. De vraag waarop die naheffing straks over die gemeenten verdeeld moet gaan worden, is vooruitgeschoven tot na de uitspraak in die vernietigingsprocedure.

2.4.4. Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling algemene uitkering Gemeentefonds

Accres

De laatste jaren was er diverse malen onzekerheid over de hoogte van het accres doordat een aanvankelijk hoog accres op latere momenten neerwaarts werd bijgesteld. Met andere woorden de hogere rijksuitgaven ("samen trap op") waren later toch minder hoog, zijnde de zogenaamde "onderuitputting". Dit speelt mogelijk ook bij de onderuitputting 2019 welke zal blijken uit de meicirculaire 2020, aangezien deze circulaire een bijstellingsmoment is. Vooralsnog zijn de signalen dat de accresrelevante uitgaven beperkt afwijken van de stand uit de septembercirculaire 2019.

Herijking

De invoer van een nieuw verdeelstelsel is een jaar uitgesteld, van 2021 naar 2022. In een brief aan de Tweede Kamer is gemeld dat dit uit een oogpunt van zorgvuldigheid en draagvlak gebeurt. Op basis van de huidige uitkomsten zullen de steden waarschijnlijk ook een plus ontvangen. Voor de plattelandsgemeenten is een groot risico op een nadelig herverdeeleffect aanwezig.

Vanuit een specialist op het gebied van het gemeentefonds wordt geadviseerd om vanaf 2022 een stelpost op te nemen ter waarde van de overgangsregeling. Hierbij wordt rekening gehouden met een overgangsregeling van 4 jaar met een maximaal nadeel van € 25 per inwoner per jaar. Omdat deze variant zeer fors is wordt door de specialist ook een tussenvariant voorgesteld, zijnde 50% van dit effect.

Vooralsnog heeft het college er voor gekozen om géén stelpost voor de herijking op te nemen, omdat de gemeente uitgaat van de lobby van de kleine gemeenten om de geplande bezuinigingen niet werkzaam te laten zijn. Derhalve zijn de exacte gevolgen voor de organisatie van de gemeente Eersel niet uitgewerkt in een financiële vertaling.

BCF-plafond

Met betrekking tot het zogenaamde BCF-plafond wordt opgemerkt dat vanaf 2019 het verwachte niet gedeclareerde BCF-deel niet meer financieel wordt vertaald in de raming van de algemene uitkering. Dit betekent dat de gemeenten de middelen onder het BCF-plafond wel steeds (jaarlijks) ontvangen, maar dat door deze verwerking deze ruimte niet meer als structureel dekkingsmiddel wordt ingezet. Inmiddels heeft het ministerie van Binnenlandse zaken en onze provinciale toezichthouder hierover nadere uitleg gegeven. Hierin geven zij aan dat zij een onzekere c.q. afnemende ruimte onder het BCF-plafond zien, zodat ook de afrekening van BTW uit het BTW compensatiefonds in de meicirculaire 2020 nog een positief of negatief effect kan opleveren.

Renteontwikkeling

Indien de rente op de geld- en kapitaalmarkt zich ongunstig ontwikkelt ten opzichte van de percentages die in de begroting zijn opgenomen, moeten we rekening houden met extra rentelasten (zie ook de treasury paragraaf). De ontwikkeling van de rente is moeilijk in te schatten.

Omgevingswet

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De inhoud van de wet is niet concreet, het is namelijk een kaderwet die uitgewerkt wordt in algemene maatregelen van bestuur en uitwerkingsregelingen. De komende jaren worden de algemene maatregelen van bestuur en de uitwerkingsregelingen uitgewerkt, zie bijgevoegde figuur. Hierdoor moet met onzekerheden rekening gehouden worden.

Voor een deel is in de financiering voorzien via het krediet "Herziening ruimtelijke plannen", het gaat hier met name om een aantal procedurele elementen en het opstellen van Omgevingswet-instrumenten.

De invoering van de Omgevingswet heeft naast een verandering van de instrumenten ook gevolgen voor de cultuur en de informatievoorziening.

De verandering op het gebied van cultuur zijn:

- van nee tenzij, naar ja mits
- van toets vooraf, naar handhaven achteraf
- van zorgplicht bij overheid naar zorgplicht bij iedereen
- van inspraak en bezwaar naar brede participatie.

Voor een cultuuromslag zal ook de nodige weerstand overwonnen moeten worden. Maar de organisatie van de gemeente Eersel is al langer bezig met een omschakeling van nee tenzij, naar ja mits en naar integraal werken. De cultuuromslag die gevraagd wordt voor de Omgevingswet past in de algehele verandering van de rol van de overheid van regelaar naar partner.

Een belangrijk deel van de Omgevingswet is de informatievoorziening. Via zogenaamde informatiehuizen moet iedereen over dezelfde informatie beschikken en kunnen hergebruiken. Maar het gaat ook om de interne werkprocessen en het samenwerken met de ketenpartners, zoals de ODZOB. Op dit moment is nog niet bekend hoe deze voorzieningen eruit gaan zien en of de gemeente overal zelf in moet voorzien of dat aangesloten kan worden op landelijke voorzieningen. Hierdoor kunnen hier nog geen exacte bedragen aan gehangen worden. Voor VTH-deel zijn in 2019 de voorbereidingen gestart voor de aanbesteding in regionaal verband. In de het krediet "Herziening ruimtelijke plannen" is hier rekening mee gehouden.

Met het verminderen van legesinkomsten als gevolg van de Omgevingswet is vanaf het jaar 2021 in de begroting 2019-2022 rekening gehouden.

De exacte gevolgen voor de organisatie van de gemeente Eersel zijn nog niet uitgewerkt.

Intensivering controles bedrijven

Uit onderzoeken van de omgevingsdienst en provincie blijkt dat veel gemeenten in Brabant te weinig prioriteit geven aan de controles van bedrijven. Vanuit wetgeving is het een vereiste het beleid binnen het gebied van de omgevingsdienst op elkaar af te stemmen. Daartoe is een voorstel in voorbereiding, het Regionaal Operationeel Kader Milieutoezicht. Het 'ROK Milieutoezicht' is het gezamenlijk kader voor alle 21 gemeenten binnen het gebied van de omgevingsdienst op basis waarvan in alle gemeenten gelijksoortige bedrijven op dezelfde manier gecontroleerd gaan worden. Het biedt gemeenten in onze regio een risicogerichte aanpak voor het opstellen, uitvoeren en steeds verder ontwikkelen van een kwalitatief hoogwaardig en professioneel regionaal uitvoeringsprogramma. De exacte financiële consequenties van de toename van de controles zijn nog niet duidelijk. De verwachting is dat de toename voor Eersel vanaf het jaar 2021 zal plaatsvinden. Voor de jaren 2019 en 2020 is budget voorzien voor de intensivering van controles voor uitsluitend veehouderijen.

Coronavirus

De uitbraak van COVID-19 (Corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekennde omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Ook voor de bouwgrondexploitatie zal dit risico aanwezig zijn. Denk hierbij aan project Duizel-Noord waar nog een substantiële opbrengst te realiseren is.

2.5 Kengetallen

Conform Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) nemen we de volgende kengetallen op:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie
- belastingcapaciteit

Kengetallen behorende bij de rekening 2019	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
Netto schuldquote	-22,9%	5%	-30,7%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte geldleningen	-24,0%	4%	-31,3%
Solvabiliteitsratio	54,7%	48%	57,1%
Structurele exploitatieruimte	3,28%	2,04%	-1,12%
Grondexploitatie	5,0%	11%	2,3%
Belastingcapaciteit	97%	97%	97%

Toelichting op deze kengetallen:

Schuldquote

Dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De schuldquote is voor de gemeente Eersel laag en daalt zelfs nog zodat de gemeente Eersel met dit kengetal ruim voldoende "scoort". Dit lage kengetal houdt verband met het feit dat er de laatste jaren sprake is van een toename van het financieringsoverschot door grondverkoop.

Als algemene norm geven we de volgende richtgetallen.

Algemene normwaarden schuldquote	Schuldquote
Normaal	0% - 100%
Voorzichtigheid geboden	> 100 %
Zeer hoge schuld	> 130 %

Solvabiliteitsratio

Deze ratio geeft het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Wanneer de helft of meer uit eigen vermogen bestaat is een gemeente voldoende solvabel.

Algemene normwaarden bruto schuld	Ratio solvabiliteit
Weinig tot geen schuld	> 80 %
Normaal	30% - 80%
Voorzichtigheid geboden	20% - 30%
Bezit zeer zwaar belast met schuld	0% - 20%

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Zoals blijkt uit de tabel is de structurele exploitatieruimte negatief, wat aangeeft dat de structurele baten ontoereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft aan hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het is lastig om hier een norm voor te formuleren aangezien deze norm niets zegt over de relatie tussen vraag en aanbod van woningbouw c.q. bedrijventerreinen.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de gemeente Eersel in 2019 onder op het landelijk gemiddelde zit.

3. Onderhoud Kapitaalgoederen

3.1 Algemeen

Belangrijke taken van de gemeente zijn het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen die van belang zijn voor de openbare ruimte. Als het onderhoud niet goed gebeurt, roept de onderhoudstoestand veel klachten op wat leidt tot ad hoc maatregelen en risicoaansprakelijkheid. Verder kan achterstallig onderhoud tot grote extra uitgaven c.q. kapitaalvernietiging leiden. Het is dan ook van belang dat het onderhoud systematisch geschiedt. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van beheersplannen. De belangrijkste kapitaalgoederen zijn:

- a. infrastructuur (wegen, riolering, bruggen c.a.);
- b. voorzieningen (groen, openbare verlichting, sport- en speelfaciliteiten);
- c. gebouwen.

Het beheer geschiedt op basis van beleids- en beheerplannen:

- Verbreed GRP 2016-2021 (d.d. 15-12-2015) en Operationeel plan 2016-2020
- Meerjarenplanning wegbeheer 2012-2021 (d.d. 15 maart 2012);
- Beleidsplan Openbare verlichting 2014-2024 gemeente Eersel.
- Onderhoudsbestekken (meerjarig);
- Beleidsplan Groen Loont;
- Bos- nota en bosbeheerplannen;
- Speelruimteplan.

3.2 De diverse kapitaalgoederen

3.2.1 Wegen

Beleidskader

De gemeente is als wegbeheerder op grond van de Wegenwet verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen binnen de bebouwde kom en wegen buiten de bebouwde kom die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Onder de weg worden in dit kader ook verstaan de aanliggende bermen, sloten en eventuele kunstwerken (bruggen en/of viaducten). De te onderhouden wegen van asfalt, klinkers of beton hebben in 2018 een totaal verhardingsoppervlak van 1.849.562 vierkante meter.

Beheer

Met ondersteuning van een geautomatiseerd wegbeheerprogramma wordt het totale wegenbestand (asfalt, beton en elementenverhardingen (inclusief civiele kunstwerken) in stand gehouden middels planmatig onderhoud. De storting in de voorziening (onderhoud) wegen voor 2019 bedraagt in totaal € 699.262,-- . Naast het planmatig onderhoud met behulp van het wegbeheerprogramma zijn er nog diverse onderhoudstaken uitgevoerd op basis van inspectierondes en vaste onderhoudscycli. Deze onderhoudstaken omvatten onder ander het vegen van de wegen, afgraven en aanvullen bermen, onderhoud wegmarkeringen, onderhoud zandwegen, calamiteitenonderhoud verhardingen, onkruidbestrijding op verhardingen, onderhoud straatmeubilair, uitdiepen berm sloten en het onderhoud aan de duikers onder de wegen.

Jaarlijks worden de verschillen tussen de geraamde en de werkelijke onderhoudskosten over het voorbije dienstjaar ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

Vervanging van wegen/ rehabilitatie

In het verleden hebben we ervoor gekozen om het vervangen van wegen (verhardingsconstructie), als dit aan de orde is, op te nemen in het Meerjarig Investeringsprogramma (MIP).

Binnen de voorziening wegen houden we dus geen rekening met vervangingskosten. We reserveren daar ook geen geld voor. De gemiddelde levensduur van een weg komt neer op 60 jaar.

Aangezien een groot deel van de wegen in Eersel is aangelegd tussen 1950 en 1970, houden we rekening met een structurele toename van de benodigde middelen voor het vervangen van de wegen. Hiervoor hebben we de bestemmingsreserve rehabilitatie wegen.

Als we kijken naar de leeftijdsopbouw van de wegen, neemt ook de hoogte van de storting in de voorziening de komende jaren toe. Dit als gevolg van de noodzakelijke vervangingsinvesteringen. In het meerjarenperspectief hebben we vanaf 2011 jaarlijks rekening gehouden met € 20.000,-- extra.

Vanaf 2020 wordt dat € 30.000,-- extra en in de begroting 2019-2022 wordt op grond van de in juli 2018 geactualiseerde lijst in het meerjarenperspectief vanaf 2022 € 35.000,-- extra geraamd. In 2019 bedraagt de storting in totaal € 330.039,-- (=inclusief rentebijbeschrijving van € 73.039,-- en incidentele storting € 27.000,--). Uit de tweejaarlijkse wegininspectie in 2018 zijn geen bijzonderheden naar voren gekomen. Echter voor die wegen die ouder zijn dan 50 jaar en waarbij groot onderhoud wordt voorgesteld stellen wij de vraag of die investering voor groot onderhoud verantwoord is. Daarom hebben we ongeveer 13 km wegen laten onderzoeken. Van deze 13 km onderzochte wegen blijkt het grootste gedeelte een restlevensduur te hebben van 0 jaren. Het uitvoeren van groot onderhoud van deze wegen heeft dan weinig zin en worden op een lijst gezet om t.z.t. te worden vervangen incl. funding. Het betekent dus niet dat ze meteen vervangen moeten worden. Naar aanleiding van de twee jaarlijkse inspectie is het mogelijk dat de jaren van rehabiliteren kunnen verschuiven.

3.2.2 Riolering

Beleidskader

Aanleg en beheer van riolering zijn gemeentelijke taken die hun wettelijke basis vinden in de Wet milieubeheer. De gemeente is op grond van deze wet verplicht om een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) op te stellen.

In het verbreed GRP 2016-2021 is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak in de komende planperiode vorm geeft. Hierbij is rekening gehouden met de gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw).

Het verbrede GRP is opgesteld in samenspraak met het waterschap 'De Dommel' en de Provincie Noord-Brabant. Alle noodzakelijke kosten voor de riolering en kosten die voortvloeien uit nieuwe wetgeving zijn in het verbrede GRP 2016-2021 vermeld. In het bijbehorende kostendekkingsplan is aangegeven hoe alle kosten door middel van een rioolheffing zijn gedekt.

Beheer

Ook in 2019 is reiniging en inspectie van de vrij verval riolering uitgevoerd. De resultaten van de inspectie geven aanleiding tot het uitvoeren van onderhoud.

Naast enkele kleine vervangingen is ook in 2019 ook de nodige aandacht besteed aan het planmatig onderhoud. Hierbij moet worden gedacht aan problemen met huisaansluitingen, het oplossen van verstoppingen in de riolering, plaatselijke wateroverlast, kolken zuigen etc. Met name de bijzondere constructies zoals pompen van gemalen en randvoorzieningen en mechanische riolering vergen ook het nodige aan onderhoud. Binnen het beschikbare budget in de begroting zijn de noodzakelijke herstelmaatregelen uitgevoerd aan deze rioleringsobjecten. De grote gemalen en randvoorzieningen zijn ook in 2019 weer gemonitord via een externe centrale post. De opgestelde rapportages geven een goed inzicht in het functioneren hiervan. Op basis van de halfjaarlijkse controle van de pompen in gemalen en randvoorzieningen worden de onderhoudsmaatregelen uitgevoerd en de vervangingen voor zowel elektrische als mechanische delen ingepland.

Metten en monitoren

Om beter inzicht te verkrijgen in het functioneren van de riolering wordt er vanaf medio 2010 in samenwerking met het waterschap de Dommel gemeten aan de overstorten. Het betreft kwantitatieve metingen. Op basis van een in 2010 opgesteld meetplan zijn er in Eersel op 19 locaties meters geplaatst nabij externe overstorten. De meetgegevens worden gebruikt om het rekenprogramma voor de riolering te kalibreren.

In 2014 is een grondwatermeetnet aangelegd, in samenwerking met Waterschap de Dommel, Brabant Water en enkele gemeenten binnen het opgerichte Waterportaal Zuid- Oost Brabant uitgevoerd.

De totale storting in de voorziening riolering is voor 2019 becijferd op € 290.196,--.

3.2.3 Verlichting

Beleidskader

Aanleg, vervanging en beheer van de openbare verlichting is vastgelegd in het "Beleidsplan openbare verlichting 2014-2024 gemeente Eersel". Op 27 februari 2014 is het nieuwe plan vastgesteld door de gemeenteraad. Naast het uitgangspunt 'niet verlichten tenzij...' wordt bezuinigd op elektra en beheer en onderhoud door het toepassen van LED verlichting.

Beheer

De openbare verlichting dient zowel de verkeersveiligheid als ook de sociale veiligheid. Er wordt ook gekeken naar de effecten van openbare verlichting in relatie met de natuur.

Vervanging van de armaturen vindt zoveel mogelijk per straat plaats, waarbij gebieden waar sociale veiligheid en verkeersveiligheid in het geding zijn voorrang krijgen. Vervanging van masten wordt gekoppeld aan de ombouw naar LED armaturen en is daarnaast zoveel mogelijk gekoppeld aan reconstructie of herbestrating van wegen ('werk met werk maken'). In 2019 zijn 231 lichtmasten en 92 armaturen vervangen.

Bij vervanging van de openbare verlichting wordt aandacht besteed aan energiebesparing door het toepassen van energiezuinige lampen, het toepassen van armaturen met een hoog licht- technisch rendement, het toepassen van energiezuinige hoogfrequente voorschakelapparatuur en het toepassen van dimapparatuur. Op dit moment is ongeveer 40% van de lichtpunten voorzien van LED verlichting.

De gemeente beschikte per 1-3-2019 over 5.120 masten, 5.206 armaturen en 5.218 lampen.

Het beheer van de openbare verlichting is op basis van een in 2016 afgesloten overeenkomst voor vier Kempengemeenten uitbesteed aan een aannemer. Voor het coördineren van de werkzaamheden en de controle op de aannemer wordt gebruik gemaakt van een extern bureau wat optreedt als regisseur voor de vier van de vijf Kempengemeenten. Het onderhoud van de OV bestanden (GBI) van de vijf Kempengemeenten wordt gedaan door het SSC de Kempen.

In 2019 heeft een groepsremplace plaatsgevonden voor de lampen die aan het maximaal aantal branduren zitten. Bij uitbreidingsplannen en reconstructies wordt LED verlichting toegepast, evenals bij het vervangen van afgeschreven of defecte verlichting.

Het optimaliseren van de openbare verlichting door het aanpakken en oplossen van knelpunten aangedragen door burgers is weer opgepakt.

Lichtmastreclame/plaatsing billboards

Op basis van het aangepaste reclame-, en uitstallingenbeleid is op beperkte schaal lichtmastreclame mogelijk. De inkomsten vallen voorlopig tegen mede als gevolg van de recessie en het nog beperkte reclame en uitstallingenbeleid. Tot nu toe is er sprake van 3 lichtmastreclames, één stadsklok en zijn er twee reclameborden in Eersel geplaatst. De totale inkomsten van 2019 bedragen € 9.206,--

3.2.4 Groen

Beleidskader

Als groene gemeente hebben we relatief veel openbaar groen. De kwantitatieve kaders voor de openbare groenvoorziening binnen de bebouwde kommen leggen we vast in de geldende bestemmingsplannen.

In het kwaliteitsplan Groen (2012) en beleidsplan Groen Loont (2017) zijn de gewenste kwaliteitsniveaus voor de verschillende groenvoorzieningen vastgesteld. Ook bevat Groen Loont een lijst van groenvervangingsprojecten. Deze lijst is in 2019 opnieuw bekeken en op punten aangepast. In 2019 zijn we ook gestart met het vervangen van droogteschade die ontstaan is door de hete zomers van 2018 en 2019.

In 2013 is het Bomenbeleidsplan vastgesteld voor een goede bescherming en instandhouding van het huidige bomenbestand. Het beleidsplan 'natuurlijk spelen' hanteren we voor de speelterreinen. Voor de sportaccommodaties geldt het accommodatiebeleid. In dit beleidsplan staat aangegeven wat basisvoorziening is (wat wij onderhouden) en wat niet (onderhoud door sportverenigingen).

Groenbeheer

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen binnen de kom wordt geheel uitbesteed op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen binnen de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen in 2019 € 733.044,-- Voor dit bedrag worden de evenemententerreinen, speelterreinen, plantsoenen, bomen en gazons binnen de kom onderhouden.

Het groenonderhoud in gemeente wordt uitgevoerd door KempenPlus. In 2019 is het beeldkwaliteitsniveau niet altijd op alle punten gehaald door Kempenplus. Dit speelde vooral tijdens piekmomenten van gewasgroei. Gemiddeld genomen is het kwaliteitsniveau wel gehaald. In 2019 is op zes plekken het groen vervangen of verbeterd.

Het beheer van gemeentelijk openbaar groen buiten de kom besteden we voor een deel (sloten en bermen snoeien hagen) uit op basis van meerjarige bestekken. De totale beheerkosten voor groen buiten de bebouwde kom (exclusief apparaatskosten) bedragen voor 2019: € 150.156,--

Het beheer van een groot deel van de gemeentelijke bossen, landschappelijke elementen en natuurterreinen besteden we uit op basis van meerjarige bestekken. Via de bestemmingsreserve egalisatie bebossing compenseren we de tekorten van het ene jaar met de opbrengsten van het andere jaar. Deze voorziening hebben we in het leven geroepen omdat de verschillen in de houtopbrengsten van jaar tot jaar erg groot zijn. Dit wordt veroorzaakt door een grote schommeling in de houtprijs. In 2019 is de houtprijs in West-Europa sterk gedaald door massale bossterfte in m.n. Duitsland. Hierdoor heeft het bosbeheer een negatief resultaat gehaald. In de buurt van de wijk Oeijenbosch hebben we te maken gehad met een aantasting door de bastkever letterzetter in twee bospercelen met fijnspaar. Deze percelen hebben we daarom gerooid, en deze zijn inmiddels opnieuw aangeplant.

Speelvoorzieningen

De speeltoestellen worden voor een deel onderhouden door de buitendienst en voor deel door derden op basis van een inspectie. Het budget voor het beheer aan de speelvoorzieningen was geraamd voor 2019 op € 24.490,--. De werkelijke lasten betroffen € 29.119,--. Op deze wijze waarborgen we het onderhoud van de speelvoorzieningen op verantwoorde wijze.

3.2.5 Gebouwen

Beleidskader

Het betreft hier de gebouwen die bij de gemeente in onderhoud zijn.

Ten aanzien van gebouwen zijn drie soorten onderhoud te onderscheiden:

- Het dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functieervulling noodzakelijk is. In de exploitatiebegroting wordt hier elk jaar een post voor opgenomen;
- Het periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals buitenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Het groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de CV- installatie).

De kosten van het periodiek en het groot onderhoud zijn in een meerjaren -onderhoudsplan opgenomen, op basis waarvan de stortingen en onttrekkingen uit de voorzieningen zijn berekend. Hiermee is al het noodzakelijk onderhoud aan het onroerend goed in financiële zin afgedekt. Uiteraard moet regelmatig herijking plaatsvinden. Nieuwe investeringen voor aanpassingen of uitbreidingen worden in het meerjarig -investeringsprogramma opgenomen.

In het accommodatiebeleid is aangegeven wat wordt verstaan onder een basisvoorziening. Voor de gebouwen die vallen onder het accommodatiebeleid betekent dit dat alleen de basisvoorzieningen door de gemeente worden onderhouden. De gemeente draagt dan zorg voor het groot onderhoud inclusief de installaties. Voor het dagelijks onderhoud zijn de verenigingen of stichtingen zelf verantwoordelijk. Het onderhoud van de gebouwen (basisvoorziening) waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, kan echter ook door de vereniging onder bepaalde voorwaarden in eigen beheer worden uitgevoerd (privatisering). De verenigingen ontvangen daarvoor financiële bijdragen, gebaseerd op de gemiddelde onderhoudslast over tien jaar.

Naast de schoolgebouwen en de gebouwen welke zijn opgenomen in het accommodatiebeleid heeft de gemeente ook nog de verantwoordelijkheid voor het onderhoud van andere gebouwen zoals de binnensportaccommodaties, woning Bisschop Rythoviusweg 18 Eersel, Markt 29 Eersel, Servatiusstraat 4a Vessem, woning Putterstraat 49 Vessem, de vrijstaande torens in Duizel en Steensel, de gemeentewerf Eersel en het gemeentehuis Eersel. Voor deze gebouwen zijn eveneens meerjarige onderhoudsplannen opgesteld. De gemeente is hier verantwoordelijk voor het totale onderhoud.

Beheer

Het onderhoud geschiedt volgens een meerjaren -onderhoudsprogramma (MOP) en jaarlijkse na - inspecties. Deze MOP's per gebouw worden jaarlijks geactualiseerd en geven een overzicht van het geplande onderhoud voor de eerstvolgende 10 jaar (1^e jaar is het begrotingsjaar). De hoogte van storting in de begroting bedraagt het gemiddelde van de totale geraamde onderhoudskosten in genoemde periode van 10 jaar. Bij de stortingen voor deze onderhoudsvoorzieningen wordt rekening

gehouden met het saldo in de voorziening per 1 januari van het begrotingsjaar. Ook wordt bij deze storting, evenals voorgaande jaren, rekening gehouden met een korting van 5% op planmatig onderhoud.

Jaarlijks worden de verschillen tussen de geraamde en de werkelijke onderhoudskosten over het voorbije dienstjaar ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht en wordt het saldo van de voorziening per 31 december afgestemd met de geactualiseerde meerjarenonderhoudsprogramma's voor de begroting van de volgende 10 jaar. Een hieruit voortvloeiend verschil wordt eveneens ten gunste of ten laste van de exploitatie gebracht.

Schoolgebouwen

Vanaf 1 januari 2015 zijn de verantwoordelijkheden (en daarmee het budget) voor het buitenonderhoud en de aanpassing van schoolgebouwen in het primair en speciaal onderwijs van gemeenten naar schoolbesturen overgeheveld. Ondanks de andere verdeling van verantwoordelijkheden hebben de schoolbesturen en de gemeente nog steeds behoefte aan een beleidsrijke meerjarenplanning voor onderwijs(huisvesting). In maart 2018 is het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2018-2032 gemeente Eersel vastgesteld. Van renovatie is gezegd dat we dat zien als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van schoolbestuur en gemeente. Hoe dat zich inhoudelijk en financieel vertaalt, wordt concreet gemaakt bij de mogelijke renovatie van het Rythovius College. Dat proces is opgestart in 2018 en zal de komende jaren verder worden uitgewerkt.

Bij MFA's waar de gemeente eigenaar is van het volledige gebouw, inclusief onderwijs, draagt de gemeente ook zorg voor het onderhoud van het totale gebouw. Dit moet op basis van de verdeling van verantwoordelijkheden (en budget) verrekend worden. Voor de meeste MFA's zijn hierover schriftelijke afspraken gemaakt. Daar waar dit nog ontbreekt zullen die afspraken in 2020 geformaliseerd moeten worden.

4. Treasury

Algemeen

Inleiding

In de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido) staat de treasuryfunctie centraal en is de treasuryparagraaf zowel bij de begroting als bij het jaarverslag verplicht gesteld.

In de vergadering van december 2015 heeft de gemeenteraad het geactualiseerde treasurystatuut vastgesteld (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/gmb-2016-4154.html>) Hierin zijn de noodzakelijke aanpassingen als gevolg van wijziging van de wet Fido, de RUDDO (Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden) en de Wet Verplicht schatkistbankieren verwerkt.

Deze 'Treasuryparagraaf' bevat de volgende onderdelen:

- Risicobeheer;
- Gemeentefinanciering;
- Uitzettingen;
- Kasbeheer.

4.1 Risicobeheer

Conform de eisen van de wet Fido moet de uitvoering van de treasuryfunctie uitsluitend de publieke taak dienen, het beheer prudent te zijn en er moet voldaan worden aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De gemeente Eersel heeft conform de bepalingen in de wet Fido en het treasurystatuut enkel geldleningen gesloten en garanties uitgezet voor de uitoefening van de publieke taak. Binnen het prudent beleid is het streven steeds gericht op het maximaliseren van het rendement op het belegde vermogen en het minimaliseren van de kosten. Hierbij dient uiteraard rekening te worden gehouden met de bepalingen van het treasurystatuut.

4.1.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt genoemd in de uitvoeringsregeling van de wet Financiering decentrale overheden. Deze limiet stelt een grens aan de korte financiering die gemeenten hanteren voor de financiering van lopende uitgaven om tijdelijke liquiditeitstekorten op te vangen. Een gemeente mag slechts een beperkt deel van de begroting met kort geld financieren. Een langere vastlegging van de geleende middelen zorgt voor een beter voorspelbare rentelast. Bij de huidige rentestanden is het de vraag of er wel sprake is van een risico. De bovengrens is gesteld op een bedrag ter grootte van een percentage (8,5%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 300.000,--.

In het overzicht hieronder wordt de kasgeldlimiet in 2019 in beeld gebracht.

Toets kasgeldlimiet		(x € 1.000,-)			
Omvang begroting per 1 januari (=grondslag)	44.122	Bedragen in euro's per kwartaal			
		Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
1. Toegestane kasgeldlimiet		3.750	3.750	3.750	3.750
- in procenten van de grondslag		8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
- in bedrag		3.750	3.750	3.750	3.750
2. Omvang vlottende korte schuld		3.454	727	1.949	1.629
Opgenomen gelden < 1 jaar		2.478	686	1.909	1.589
Schuld in rekening-courant		0	0	0	0
Gestorte gelden door derden < 1 jaar		976	41	40	40
3. Vlottende middelen		23.061	22.946	26.740	26.858
Contante gelden in kas		3	2	4	2
Tegoeden in rekening-courant		16.793	16.173	22.086	22.933
Overige uitstaande gelden < 1 jaar		6.265	6.771	4.650	3.923
4. Toets kasgeldlimiet					
Toegestane kasgeldlimiet (1)		3.750	3.750	3.750	3.750
Totaal netto vlottende schuld (2)-(3)		-19.607	-22.219	-24.791	-25.229
Ruimte (+)/Overschrijding (-)		23.357	25.969	28.541	28.979

4.1.2 Renterisiconorm

In de wet Fido en in artikel 4 van het treasurystatuut staat dat de renterisiconorm niet mag worden overschreden. De norm is een bedrag ter grootte van een percentage (20%) van het totaal van de jaarbegroting van de gemeente, met een minimum van € 2.500.000,--. Deze norm is ingevoerd ter beperking van het renterisico op de vaste schuld. Het renterisico betreft het risico van ongewenste veranderingen in de financiële resultaten van de gemeente door rentewijzigingen. Spreiding van dit risico kan onder andere worden bereikt door bij het afsluiten van geldleningen te kiezen voor afwijkende looptijden en een vaste rente over de hele looptijd.

In 2019 zijn geen nieuwe vaste geldleningen aangegaan.

Hieronder is een staat opgenomen, waarin de renteherzieningen en de aflossingen in beeld worden gebracht. De renterisiconorm wordt niet overschreden.

Renterisiconorm		(x € 1.000,-)			
		2019	2020	2021	2022
1a	Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	0
1b	Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	0
1	Netto renteherziening op vaste schuld (1a -/- 1b)	0	0	0	0
2a	Te betalen aflossing	845	845	807	807
2b	Te ontvangen aflossing	152	150	55	55
2	Netto aflossing (2a -/- 2b)	693	695	752	752
3	Renterisico (1 + 2)	693	695	752	752
4	Renterisiconorm	8.824	8.867	8.843	8.854
	Ruimte onder rente risiconorm (4 > 3)	8.131	8.172	8.091	8.102
	Overschrijding rente risiconorm (3 > 4)	0	0	0	0
<i>Berekening rente risiconorm</i>					
	Begrotingstotaal jaar T	44.122	44.333	44.216	44.271
	Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	8.824	8.867	8.843	8.854

4.1.3 Rentevisie

De marktrente is ook in 2019 historisch laag gebleven. Op grond van de prognoses van enkele grotere bankinstellingen is de verwachting dat de rente in de nabije toekomst niet zal stijgen. De marktrente voor vaste geldleningen, 20 jaar gelijk zonder tussentijdse renteaanpassing, lag in januari 2020 op ongeveer 0,44%.

4.2 Gemeentefinanciering

In artikel 7 van het treasurystatuut is bepaald dat financiering voor een periode langer dan één jaar met externe financieringsmiddelen zoveel mogelijk wordt beperkt door primair gebruik te maken van interne financieringsmiddelen. Tevens is in lid 2 van artikel 7 opgenomen dat uitsluitend gebruik gemaakt wordt van onderhandse leningen.

Het renteomslagpercentage voor 2019 is berekend op 3,458%. De bespaarde rente, die gedeeltelijk ten gunste van de exploitatie wordt gebracht en gedeeltelijk wordt toegevoegd aan de reserves is - conform de begroting - berekend tegen 2%. Voor de bouwgrondexploitatie is in 2019 een rente gehanteerd van 1,870%.

De leningenportefeuille van de gemeente Eersel bestond per 31 december 2019 uit 3 vaste geldleningen; 2 afgesloten bij de Bank voor Nederlandse Gemeenten en 1 bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Het totale schuldrestant per 31 december 2019 bedraagt € 9.551.487,--. Het totaal rentebedrag over 2019 bedraagt € 391.995,-- en het totale schuldrestant per 1 januari 2019 bedroeg € 10.396.308,--. Voor de lopende vaste geldleningen is geen vervroegde buitengewone aflossing toegestaan.

Schema rentetoerekening Realisatie jaar 2019

a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering			392.078
b. De externe rentebaten (idem)	-/-		12.948
Saldo rentelasten en rentebaten			379.130
c1. De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	35.361	
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	0	
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+	0	
			-35.361
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			343.769
d1. Rente over eigen vermogen	+/+		964.472
d2. Rente over voorzieningen	+/+		450.683
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			1.758.924
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-/-		1.697.786
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury gerealiseerd	NADEEL		-61.138

De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 1.758.924,-- en de toegerekende rentelasten € 1.697.786,-- bedraagt -/- € 61.138,--. Deze afwijking bedraagt 3% van de werkelijke rentelasten.

4.3 Uitzettingen**4.3.1 Uitzettingen op lange termijn**

De gemeente heeft geld vastgelegd in aandelen bij de volgende instanties (per 31 december 2019):

- Bank voor Nederlandse Gemeenten (121.021 aandelen; € 2,50 nominaal) € 807.776,--
- Brabant Water (35 aandelen + 1 in 2001 aangekocht; € 45,38 nominaal) € 1.634,--

4.3.2 Uitzettingen op korte termijn

Voor wat de uitzettingen op korte termijn betreft is in artikel 5 van het treasurywetboek aangegeven middels welke producten en bij welke financiële instellingen overtollige gelden mogen worden belegd.

Als gevolg van de invoering van de Wet Verplicht Schatkistbankieren zijn uitzettingen alleen nog toegestaan in de vorm van leningen bij en tussen decentrale overheden onderling. De wet Ruddo bepaalt echter, dat het terug uitzetten van tijdelijk overtollige aangetrokken vaste financieringsmiddelen t.b.v. projectfinanciering altijd dient te geschieden bij de financiële instelling, die de vaste financieringsmiddelen heeft verstrekt.

4.4 Kasbeheer

Nagenoeg al het betalingsverkeer vindt plaats via één bank, namelijk de huisbankier, zijnde de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Ook worden de liquide middelen zoveel mogelijk geconcentreerd bij de BNG, dat wil zeggen dat saldi bij andere instellingen worden afgeroomd door overboeking van saldi naar de hoofdrekening bij de BNG. Naast de hoofdrekening zijn bij de BNG enkele nevenrekeningen in gebruik voor speciale inkomsten of uitgaven (bijvoorbeeld belastingen). De saldi van deze rekeningen worden eenmaal per maand automatisch overgeboekt naar de hoofdrekening. Voor de renteberekening in rekening-courant heeft dit echter geen consequenties.

Overigens worden bij de beoordeling van de automatische afroaming in het kader van schatkistbankieren de (saldi van de) hoofdrekening en de nevenrekeningen dagelijks ineen geschoven.

Wat het chartale geldverkeer betreft houdt de gemeente de contante middelen in de kassen/kuis zo laag mogelijk: het streven is er op gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt in voorkomende gevallen het 'pinnen' aanbevolen.

5. **Bedrijfsvoering**

Burgers mogen van de overheid verwachten dat zij rechtmatig handelt, betrouwbaar en transparant is evenals doelmatig, doeltreffend en responsief handelt. Onderstaand zijn deze criteria verder uitgewerkt.

Rechtmatig	:	een gemeente handelt rechtmatig als zij handelt volgens de geldende wet- en regelgeving;
Betrouwbaar	:	de gemeente heeft haar zaken voor elkaar en voert de (wettelijke) regels voorspelbaar uit en handhaaft de regels;
Transparantie	:	een transparante overheid biedt inzicht in de uitvoering van de Programma's en de ondersteunende processen;
Doelmatigheid	:	met zo min mogelijk input voortbrengen van een bepaalde output of met een bepaalde input zoveel mogelijk output behalen;
Doeltreffendheid	:	de effecten bereiken die beoogd waren;
Responsiviteit	:	een responsieve gemeente anticipeert en speelt in op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

De gemeentelijke bedrijfsvoeringorganisatie is daarmee een externe vraaggerichte organisatie. Mede gezien de organisatiebrede vertakking van deze bedrijfsvoering wordt door de externe gerichtheid, de toegenomen transparantie en de kwaliteit van de bedrijfsvoering, deze steeds meer zichtbaar voor de burgers en vormt daarmee een factor voor het imago van de gemeente.

Organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling is een constant aandachtspunt. Conform de organisatievisie zijn we verder gegaan met de ontwikkeling daarvan. In de nota staan de cultuurwaarden open en respectvol en de speerpunten duurzaamheid en innovatie centraal. Ook komt erin terug hoe we omgaan met formatie. Het uitgangspunt hierbij is: voor vaste taken medewerkers in vaste dienst aanstellen. Deze nota legt verder vast dat bij projecten altijd flexibel wordt ingehuurd. De gemeente heeft de afgelopen jaren haar planningen onvoldoende gehaald, omdat projecten naast het reguliere werk werden uitgevoerd zonder dat hiervoor capaciteit beschikbaar was. Middels de vaststelling van de begroting 2020 – 2023 hebben we de formatie verder op peil kunnen brengen om zo de basis structureel op orde te hebben.

In 2019 was onze focus op keuzes die direct effect hebben op onze klanten van de gemeente. Zoals de ontwikkeling van een nieuw dienstverleningsconcept, afhandeling van verzoeken, verdere ontwikkeling in communicatie naar onze klanten (schriftelijk en gedigitaliseerd / geautomatiseerd).

Personeel

De programmabegroting van de raad wordt binnen de organisatie uitgewerkt in een concernplan. We zijn een moderne werkgever. In 2018 zijn we van start gegaan met de werving van nieuwe medewerkers en ook voor 2020 is de noodzaak hiervoor aanwezig. We streven naar kwalitatief goed geëquipeerde medewerkers. Bij het aannemen van personeel selecteren we op niveau en attitude in relatie tot dienstverlening. Zittende medewerkers leggen we 'langs de lat' en als het nodig is krijgen ze bijscholing. Hierbij zijn 'van buiten naar binnen gericht', 'open en transparant', belangrijke uitgangspunten. Hierover worden jaarlijks met alle medewerkers "SMART" afspraken gemaakt wat van hen verwacht wordt én wat zij kunnen verwachten van de gemeente als werkgever.

Beleid en beleidsdocumenten

De raad moet in het kader van het duale stelsel, op basis van datgene wat is vastgelegd in de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording (BBV), onder andere nadere regels voor de bedrijfsvoeringsaspecten stellen. In de Wet dualisering gemeentebestuur wordt dit, in relatie tot de Gemeentewet, expliciet aangegeven bij de volgende onderwerpen:

- Artikel 212, versterking beleidsmatig karakter financiële verordening (zie programma 9);
- Artikel 213, versterking aandacht voor rechtmatigheid door het opnemen van een rechtmatigheidsoordeel en de accountantsverklaring. Versterking aandacht van de raad voor de rechtmatigheid, de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen (zie programma 9);
- Artikel 213a, verordening over periodiek onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid;

- Lokale rekenkamerfunctie, een commissie van de raad of een zelfstandige instelling, die doelmatigheid - en doeltreffendheid - van het gemeentelijk beleid onderzoekt en incidenteel rechtmatigheidsonderzoeken doet.

Daarnaast geeft het artikel 14 van de BBV aan dat de bedrijfsvoeringparagraaf in ieder geval inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering geeft.

Informatiebeveiliging

Gemeenten gebruiken voor de uitvoering van hun taken over het brede spectrum van beleidsterreinen diverse mogelijkheden van informatie-uitwisseling, zowel onderling als met ketenpartners. Informatiebeveiliging betreft het totale pakket aan maatregelen om de betrouwbaarheid, beschikbaarheid en vertrouwelijkheid van de gemeentelijke informatiesystemen en uitwisselingsmogelijkheden te waarborgen.

Vanaf 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht, ter vervanging van de BIG. Hiermee komt er één uniform normenkader informatiebeveiliging voor de gehele Nederlandse overheid.

Ter voorbereiding op de overgang is een uitgebreide GAP-analyse uitgevoerd. De GAP-analyse heeft geresulteerd in een activiteitenplan met daarin op te nemen maatregelen om de informatiebeveiliging volgens de BIO richtlijnen aan te scherpen. Om de inrichting van de informatiebeveiliging en de inbedding daarvan via een PDCA-cyclus in de organisatie te waarborgen, is een Information Security Management System (ISMS) aangeschaft.

Naast de verplichte te nemen organisatorische en technische maatregelen voor informatiebeveiliging is het afgelopen jaar veel aandacht besteed aan het vergroten van bewustzijn voor informatiebeveiliging binnen zowel de organisatie als het bestuur. De gemeente verantwoordt zich ook in 2019 over informatiebeveiliging via het verantwoordingsstelsel ENSIA.

Doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken

Jaarlijks wordt een onderzoeksplan vastgesteld door het college, waarin de onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar zijn opgenomen.

Vanaf 2016 is in de begroting structureel onderzoeksbudget opgenomen. Dit budget is gebaseerd op:

- het tweejaarlijks uitvoeren van de burgerpeiling van waarstaatjegemeente
- het tweejaarlijks uitvoeren van de ondernemerspeiling van waarstaatjegemeente
- het tweejaarlijks uitvoeren van Vensters voor Bedrijfsvoering
- het tweejaarlijks uitvoeren van Vensters voor Dienstverlening

6. Verbonden partijen

Wat zijn verbonden partijen?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang verstaan we een zetel in het bestuur of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang bedoelen we dat we middelen beschikbaar stellen die we kwijt zijn in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente verhaald kunnen worden.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

1. Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (MRE)
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Het bestuur van de MRE bestaat uit het Algemeen Bestuur (24 leden: één vertegenwoordiger uit iedere gemeente, de burgemeester van gemeente Eindhoven (tevens lid Dagelijks Bestuur), de burgemeester van gemeente Helmond (tevens lid Dagelijks Bestuur) en een tweede lid uit de gemeente waaruit het, door het Algemeen Bestuur aangewezen, derde lid, van het Dagelijks Bestuur afkomstig is), het Dagelijks Bestuur (3 leden) en de voorzitter. De samenstelling en werkwijze van deze organen is geregeld in de GR (hoofdstuk 4 en volgende). Wanneer daar aanleiding voor is, kunnen de portefeuillehouders voor overleg bijeen worden geroepen. De bestuursorganen laten zich in hun taakoefening bijstaan door een Regionaal Platform en andere overlegorganen. Het Regionaal Platform wordt gevormd door de 21 colleges van burgemeester en wethouders, waarbij elk college ernaar streeft met minimaal twee collegeleden aanwezig te zijn. Omdat de gemeenteraden een belangrijke rol hebben in de regionale samenwerking organiseert de Metropoolregio Eindhoven tweemaal per jaar een bijeenkomst voor hen, zodat zij betrokken blijven bij de regionale zaak (raadsledenbijeenkomsten).
Vestigingsplaats Eindhoven
Doelstelling Licht en flexibel samenwerken op de thema's waarop dat nu nodig is. Samen met andere overheden, bedrijfsleven, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties werken we aan een regionale strategie op de vier thema's economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven en in het Samenwerkingsakkoord 2019-2022. De 21 regiogemeenten werken samen in de MRE. Specifiek betekent het dat de gemeenten: • een gezamenlijke strategie en agenda opstellen, met doelen voor de regionale inzet; • samenhang en afstemming organiseren tussen alle betrokken regionale partijen; • gezamenlijk optrekken naar hogere overheden. De samenwerkende gemeenten van de MRE zijn vanzelfsprekend onderdeel van de Triple helix samenwerking. Zij steunen en faciliteren deze samenwerking vanuit de gezamenlijke overheidsdoelstelling. Op het regionale schaalniveau treden de gemeenten als een eenheid op. We pakken regionale vraagstukken gezamenlijk en op een integrale wijze aan en spelen snel in op nieuwe ontwikkelingen. De bepalende succesfactor hierbij is de kunst om partijen samen te brengen, verbinding te leggen, kansen te benutten en om snel voor alle partijen bevredigende oplossingen te vinden. Het doel is om in een actieve dialoog ambities te verbinden (halen en brengen), die een bijdrage leveren aan de regionale ambities.
Relatie In het Ambitiedocument 'De Slagvaardige regio' Update Metropoolregio Eindhoven zijn de volgende vier thema's benoemd voor taken van de MRE in de komende vier jaar: 1. Economie 2. Mobiliteit 3. Energietransitie 4. Transitie landelijk gebied.

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel- De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 256.980,--.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 4.280.060	€ 5.820.759
Vreemd vermogen	€ 17.412,698	€ 18.049.951

Exploitatieresultaat 2019 € 1.039.335 (voorlopig resultaat)

Ontwikkelingen

In 2014 is gestart met een nieuwe vorm van bestuurlijke samenwerking binnen de MRE.

De bestuurlijke samenwerking van de MRE is vastgelegd in twee documenten:

A. de Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Eindhoven 2015 en;

B. de Regionale Agenda 2015-2018.

De Gemeenschappelijke Regeling (en het daarbij horende Statuut overlegorganen Metropoolregio Eindhoven) betreft de structuur van de samenwerking (hoe werken we samen).

De Regionale Agenda bepaalt de inhoud van de samenwerking (wat bereiken we samen).

Per 1 januari 2017 is een proces van evaluatie van de bestuurlijke samenwerking tussen de gemeenten in de MRE gestart.

In de raadsvergadering van 26 september 2017 is het evaluatierapport behandeld.

Uit de evaluatie zijn drie belangrijke aanbevelingen naar voren gekomen. Dit waren een gebrek aan eigenaarschap, onvoldoende slagkracht en onduidelijke rollen en taken.

Aan de hand van de reacties van de gemeenteraden is een plan van aanpak opgesteld voor het herijtingsproces ("Update Metropoolregio Eindhoven").

Op 27 maart 2019 heeft het Algemeen Bestuur (AB) van de MRE het Samenwerkingsakkoord 2019-2022 en het Werkprogramma 2019 vastgesteld.

Risico's

In hoofdstuk 2 paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement van de Programmabegroting 2019 zijn de risico's en bijbehorende weerstandcapaciteit benoemd.

2. Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost (Gemeentelijke Gezondheidsdienst)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).

Relatie

De GGD is ondergebracht in het programma: Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid.

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 319.645,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 2.830.000	€ 2.864.000
Vreemd vermogen	€ 12.663.000	€ 13.345.000
Exploitatieresultaat 2019	€ 212.560,--	
Progr Publ. Gezondheid	+/- € 124.475,--	
Progr Ambulancezorg	+/- € 88.085,--	
Totaal verbonden partij	+/- € 212.560,--	

Ontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft gekregen in 2019 zijn:

- Implementatie van een nieuw paraatheid- en spreidingsplan ambulancezorg;
- Het borgen van publieke gezondheid in de omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten;
- Programmatische aanpak voor preventie van suïcide- en depressie;
- Extra inzet gezondheidspreventie voor vluchtelingen;
- Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg (JGZ) als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein;
- Tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen;
- Implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD;
- Uitvoeren van de bestuursopdracht die aan de GGD is gegeven (incl. het onderzoek naar het investeren van JGZ 0 -4 bij de GGD)

Risico's

Om risico's te beheersen wordt door de GGD actief risicomanagement ontwikkeld. Elk trimester staat het management in de marap-gesprekken nadrukkelijk stil bij de ontwikkeling en ontstaan van relevante risico's en welke maatregelen genomen moeten worden om deze risico's te beperken. Daarnaast is het risicomanagement een belangrijk element in de HKZ-certificering. Als belangrijkste risico's worden gezien:

Stijging van kosten

- Het risico dat de loon- en materiële kosten sneller stijgen dan de in de begroting opgenomen indexering van de gemeentelijke bijdrage voor het gezamenlijke takenpakket en/of het NZA-budget voor ambulancezorg, en dat deze niet in de daaropvolgende jaren wordt rechtgetrokken.
- Het risico dat door fusie, reorganisatie, conflicten etc. er wachtgeld/friktiekosten dienen te worden uitbetaald die niet door gemeenten, derden of de lopende exploitatie worden gedekt.
- Het risico dat als gevolg van (belasting)wet- en regelgeving de kosten meer dan gemiddeld stijgen en/of tot een naheffing leiden.
- Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bv duurder personeel van derden / ZZP inhuren) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden.

Onvoldoende Budget

- Het risico dat om de paraatheid van de Ambulancezorg te handhaven er, bv vanwege een hoog ziekteverzuim of een groot personeelsverloop, te weinig budget is om de vervangingskosten te dekken. Daarnaast bestaat m.b.t. ambulancezorg een algemeen exploitatierisico op de omvangrijke materiële kosten.

Uitvoering van noodzakelijke activiteiten zonder financiering

- Het risico dat door een ramp bij PG veel extra inzet nodig is en/of waardoor het reguliere werk in gevaar komt.
- Het risico dat verplichte landelijke wet- en regelgeving bij PG leidt tot activiteiten waarvan de kosten nog niet zijn opgenomen in de begroting.

Extra kosten door organisatieverandering

- Het risico dat, wanneer de vergunning voor ambulancevervoer in het kader van de openbare aanbesteding (per 2021) niet aan de GGD wordt toegekend, een deel van centrale overhead niet meer wordt gedekt.

- Het risico dat, wanneer JGZ in het kader van de discussie m.b.t. integrale JGZ bij een andere organisatie wordt ondergebracht, een deel van de centrale overhead niet meer wordt gedekt.
Extra kosten door verandering taakuitvoering
- Het risico dat er (door externe ontwikkelingen) een wijzing in de taakinhoud optreedt waardoor er tijdelijk meerkosten ontstaan.
Extra kosten door afname van markttaken
- Het risico dat door marktomstandigheden er tijdelijk ongedekte kosten blijven bij de contracttaken voor het rijk en derden.
Beveiliging en (onder-)verzekering
- Het risico dat toegewezen schadeclaims niet volledig worden afgedekt door de afgesloten verzekeringen.
- Het risico dat er zich ICT-beveiligingsproblemen voordoen.
Verbonden Partijen
- Het risico dat bij liquidatie van een der verbonden partijen er claims aan de GGD zullen zijn.
Overige incidentele tegenvallers
- Het risico verbonden aan de verkoop en het terug-huren van de Callenburgh.
- Het risico dat er zich nog overige (personele) tegenvallers zullen voordoen waarmee nog geen rekening is gehouden.

3. Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Eindhoven

Doelstelling

1. Het ontwikkelen en onderhouden van een goed toegeruste organisatie van de hulpverlening en rampenbestrijding.
2. Het bevorderen van een goede integrale samenwerking tussen de bij de hulpverlening en de bestrijding van ongevallen en rampen betrokken organisaties.
3. Het bevorderen van de bestuurlijke afstemming c.q. integratie van de bij de hulpverlening en de bestrijding van ongevallen en rampen betrokken organisaties in de regio Zuidoost-Brabant.
4. Het onder alle omstandigheden bewerkstelligen van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van werkzaamheden ter zake van het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen en beperken van ongevallen bij brand en hetgeen daarmee verband houdt, het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand, het beperken en bestrijden van rampen en het bevorderen van een goede hulpverlening bij ongevallen en rampen.
5. Het realiseren en in stand houden van, en verantwoording dragen voor integraal ambulancezorgsysteem in de regio Zuidoost-Brabant.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 1.130.229,--

Financiële gegevens verbonden partij

01-01-2019

31-12-2019

Eigen vermogen	€ 7.390.581	€ 6.886.932
Vreemd vermogen	€ 42.790.781	€ 39.485.492
Exploitatieresultaat 2019	€ 646.870,--	
Ontwikkelingen - In 2017 is gestart met de visie op Crisisbeheersing voor VRBZO om als organisatie te kunnen blijven inspelen op de veranderende (sociaal-maatschappelijke) omgeving. - In 2020 wordt door het ministerie van V&J geacht dat de Veiligheidsregio's Brabant- Noord en Brabant-Zuidoost één meldkamer voor Oost-Brabant gerealiseerd hebben. In 2019 is de meldkamer voor Brabant Zuid-Oost samengevoegd met die van Noord en gevestigd in 's-Hertogenbosch. - In 2018 is het Risicoprofiel als opmaat voor een Regionaal beleidsplan opgesteld.		
Risico's - Veiligheidsregio Brabant Zuidoost staat voor een financiële uitdaging. In 2019 is de financiële bijdrage van de gemeenten verhoogd.		

4. Stichting Beheer en Exploitatie veiligheidshuis Brabant

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Burgemeester

Dagelijks bestuur: Vertegenwoordiging vanuit de 5 Kempengemeente: één burgemeester en één wethouder

Vestigingsplaats

Helmond

Doelstelling

Het Veiligheidshuis voert onafhankelijke procesregie op de aanpak van keten overstijgende complexe casuïstiek. Hiermee werken zij conform het Landelijk kader Veiligheidshuizen. De hoofdtaken van het Veiligheidshuis zijn:

- Procesregie op ketenoverstijgende, complexe casuïstiek (probleemgestuurd en oplossingsgericht);
- Adviseren van ketenpartners en gemeenten over de aanpak van (complexe) casuïstiek;
- Signaleren van (overstijgende) knel- en verbeterpunten, gericht op optimalisatie van keten- en netwerksamenwerking.

Relatie

Het veiligheidshuis is onderdeel van het programma: Veiligheid

Betrokkenen

Aan de stichting nemen 21 regiogemeenten deel.

Vanuit de in december 2016 ondertekende samenwerkingsovereenkomst wordt samengewerkt met partners zoals: Bureau Jeugdzorg, GGZ Eindhoven, GGZ-Oost-Brabant, Leger des Heils, LEVgroep, Lumens, NEOS, Novadic Kentron (zorg en justitieel), Openbaar Ministerie, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, Slachtofferhulp Nederland, SMO Helmond, Stichting Mee, Stichting Reclassering Nederland.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 4.494,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 35.943	€ 110.446
Vreemd vermogen	€ 56.903	€ 195.318

Exploitatieresultaat 2019	€ 74.503
Ontwikkelingen - Het in 2017 vastgestelde landelijk meerjarenplan Zorg- en Veiligheidshuizen vormt de basis voor het Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost. - Voortvloeiend uit deze rapportage is gekozen voor een andere naam van het Veiligheidshuis; Zorg- en Veiligheidshuis. - Radicalisering en extremisme zijn tevens ondergebracht bij het Zorg- en Veiligheidshuis. Net als voorgaande jaren zijn de vastgestelde topprioriteiten: - Uitvoering geven aan de 3 hoofdtaken van het Veiligheidshuis: Procesregie (Casus Op Maat/ PGA), Advisering en Signalering. - Uitvoering geven aan een optimale Informatievoorziening COM en PGA. Benoemde aandachtsvelden: - Aansluiting ZSM – VHH/ Veilig Thuis - VHH/ Sociaal Domein – VHH. Uniforme werkwijze voor de Zorg- en Veiligheidshuizen in Oost-Brabant	
Risico's -	

5. Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)		
Vertegenwoordiging gemeente Eersel Algemeen bestuur: Wethouder		
Vestigingsplaats Eindhoven		
Doelstelling De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers wettelijk verplichte milieutaken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht. Als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur levert de Omgevingsdienst een bijdrage aan het realiseren en borgen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015). Daarnaast voert de omgevingsdienst op verzoek diverse extra milieutaken uit.		
Relatie De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de programma's: Ruimtelijke Ordening en volkshuisvesting en Milieu.		
Betrokkenen Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en Provincie Noord-Brabant.		
Financieel belang De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 335.077,--		
Financiële gegevens verbonden partij		
	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 1.514.541	€ 2.429.098
Vreemd vermogen	€ 4.254.309	€ 3.413.049
Exploitatieresultaat 2019	€ 914.557	

Ontwikkelingen

- De Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 in werking treedt, betekent een algehele stelselherziening voor de wet- en regelgeving, die ziet op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De herziening heeft een grote impact op de manier van werken, de cultuur, het juridisch en technisch instrumentarium en grote gevolgen voor het bevoegde gezag en organisaties die bij de wet betrokken zijn. De wet beoogt het vergroten van de inzichtelijkheid en het gebruikersgemak, het versnellen van de besluitvorming, meer lokale afwegingsruimte (vooral ook op milieugebied) en een samenhangende benadering. De herziening vraagt om meer regionale afstemming en samenwerking. De ODZOB bereidt zich samen met de deelnemers van de GR en de andere betrokken partners, waar onder de Metropoolregio Eindhoven (MRE), GGD en VRBZO voor op de komst van de wet.
- Er is gewerkt aan regionaal beleid op het gebied van vergunningverlening en toezicht (Regionaal Operationeel Kader). Het beleid voor toezicht wordt in 2020 geëvalueerd, waarbij de financiële consequenties worden betrokken.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

- Door de gemeenten en provincies ingezette bezuinigingen die leiden tot omzetsdaling;
- Het verlies van takenpakket aan kleine samenwerkingsverbanden en andere concurrenten;
- Kosten ontwikkelingen ICT voorzieningen en implementatie Omgevingswet;
- Verandering in taken, bijvoorbeeld taken Wbb / deregulering / lokaal beleid.

6. Gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark (KBP)**Vertegenwoordiging gemeente Eersel**

Algemeen bestuur: Wethouder

Dagelijks bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

Het ontwikkelen en realiseren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar bedrijvenpark gelegen binnen het rechtsgebied, binnen de door het bevoegd gezag te stellen ruimtelijke en andere publiekrechtelijke randvoorwaarden. Bovenstaande met inachtneming van de nader te formuleren sectorale doelstellingen en uitgangspunten.

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van de paragraaf: Grondbeleid

Betrokkenen

De gemeenschappelijke regeling is aangegaan door de gemeente Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

De betrokkenen participeren risicodragend in de realisatie van het plan. Eventuele verliezen of winsten worden gelijkkelijk door de gemeenten gedragen of over de deelnemende gemeenten verdeeld. Binnen het KBP is veel aandacht voor de financiën en beheersbaarheid van de risico's.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	8.736.000	10.588.000
Vreemd vermogen	30.799.000	19.500.000
Exploitatieresultaat 2019	€ 0	

Ontwikkelingen

In 2006 zijn de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden de gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijvenpark aangegaan. In deze regeling is bepaald dat de regeling een looptijd heeft tot 1 januari 2016 of zoveel eerder nadat 90% van de uitgeefbare grond is verkocht en het parkmanagement is geregeld. In de raadsvergadering van 15 december 2015 is besloten om deze gemeenschappelijke regeling te verlengen tot 1 januari 2024. In 2019 is de uitgifte van bouw kavels op het KBP voortgezet. Inmiddels is 61% van de gronden verkocht en geleverd en 7% is gereserveerd en nog 32% is beschikbaar. Voor de ontwikkeling van de eerste fase en de tweede fase van de woon kavels (in totaal 30 kavels) is een overeenkomst gesloten met een ontwikkelaar. De eerste 14 kavels zijn verkocht. De verkoop van de volgende fase start in 2020.

Risico's

De belangrijkste risico's zijn:

- Meerkosten grondverwerving. Bij één aankoopdossier loopt nog een discussie over nabetaling i.v.m. een rechtelijke uitspraak over een nieuw bouwplan. Hierover wordt gecorrespondeerd tussen de wederzijdse advocaten. Begin 2017 heeft de mondelinge behandeling van de zaak plaatsgevonden bij de rechtbank. Partijen hebben geen overeenstemming kunnen bereiken. De rechter heeft inmiddels zijn vonnis uitgesproken, echter is hoger beroep ingediend. Zaak is nog niet afgehandeld.
- De rente is met langlopende leningen vastgezet voor een aantal jaren <1%. In de grondexploitatie dient met de werkelijke rente gerekend te worden. Impact dat de rentekosten veel hoger zullen uitvallen zullen beperkt zijn, aangezien een groot deel van de financieringsbehoefte vastgezet wordt met langlopende leningen.
- Het tempo van de uitgifte heeft invloed op het eindresultaat van de exploitatie. Indien het break-evenpoint nog niet is bereikt, heeft dit een grotere impact op het resultaat, omdat de financieringslasten langer doorlopen. Er worden jaarlijks diverse scenario's qua uitgiftetempo uitgewerkt. Deze eindigen allen met een positief saldo. De overige risico's zijn beperkter in omvang en worden nader toegelicht in de jaarrekening van het KBP.

7. Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Bestuur: voor het cluster BOV (Best, Oirschot, Veldhoven) en De Kempen (Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden) zijn twee bestuurders (wethouders van Best en Bergeijk) gekozen.

Vestigingsplaats

Oirschot

Doelstelling

De stichting heeft ten doel het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten, o.a. door het faciliteren van het regionaal inkoopbureau, en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

In nauwe samenwerking met de aangesloten partijen regelt Bizob inkoop, aanbestedingen, contractmanagement en -beheer voor het sociaal domein, openbare ruimte, bedrijfsvoering en ICT.

Relaties

Inkoop en aanbesteding zijn onderdeel van programma Algemene Baten en Lasten.

Betrokkenen

Ruim 30 gemeenten en publieke instellingen zijn aangesloten bij Bizob.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 58.080,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 786.116	€ 868.255

Vreemd vermogen	€ 604.831	€ 956.732
Exploitatieresultaat 2019	€ 401.499	
Ontwikkelingen In 2020 gaan we vol ambitie verder op de ingeslagen weg om de dienstverlening optimaal te laten aansluiten bij de gemeentelijke organisaties en hun samenwerkingsverbanden. Hierdoor kunnen steeds meer inkooptrajecten effectiever en efficiënter worden uitgevoerd, wat resulteert in uitgebreidere dienstverlening van Bizob en betere afspraken per inkooptraject.		
Risico's De aangesloten gemeenten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.		

8. Stichting Huis van de Brabantse Kempen

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Wethouder

Vestigingsplaats

Hapert

Doelstelling

Stichting Het Huis van de Brabantse Kempen streeft naar een verbetering van de economie, een prettiger maatschappelijk klimaat en een fijne leefomgeving in de Brabantse Kempen. De Stichting werkt vanuit een multi-helix structuur en is een coalitie van gemeenten, onderwijs- en kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties die initiatieven van onderaf ondersteunt en ambitie van bovenaf oplegt om de duurzame vitaliteit van de Brabantse Kempen te behouden. Voor de organisatie zijn een aantal ambities geformuleerd.

De organisatie dient:

- Een bovenlokaal adres voor projectuitvoering te zijn;
- Situationeel opdrachtnemer voor bovenlokale projecten te zijn;
- Het beleid vanuit Europa, Rijk, provincie te verbinden en uit te voeren in de streek;
- De streek met een regionaal profiel te branden;
- Gezamenlijk meer geld naar de regio te trekken;
- Meer verbinding van het platteland met de stedelijke gebieden tot stand te brengen;
- Lobby uit te voeren binnen de regio en daarbuiten richting Rijk, provincie en publieke en private organisaties;
- De regio als smart 21 door te ontwikkelen door innovatie te bevorderen.

De partijen in de regio zijn het erover eens dat de samenwerking tussen bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers, onderwijs- en kennisinstellingen en overheden voortgezet moet worden om de duurzame vitaliteit van de Brabantse Kempen te behouden. Een vitale economie, sociale veerkracht en een vitaal landschap zijn voorwaarde.

Het afgelopen jaar is er aan een "Brabantse Kempenkoers 2.0" gewerkt aan drie programma's opgenomen:

1. Economische vitaliteit
2. Duurzame Landbouw en Landschapsbeheer
3. Vitale Vrijtijdseconomie

Met de drie programma's laten we voor de komende jaren voor de regio een duidelijke focus zien op deze thema's. De thema's zijn een vertaling van de 'regio-idealen' van de partners in de Brabantse Kempen. De Brabantse Kempen ziet een belangrijke rol bij het versterken van verbindingen tussen stad en platteland enerzijds en de verschillende beleidsniveaus anderzijds. Daarmee moet het begrip "platteland" een andere inhoud krijgen.

Op dit moment zijn door de gemeente Eersel de volgende projecten bij het Huis van de Brabantse Kempen ondergebracht:

- Notitie grootschalige wind- en zonne-energie
- Energieke regio de Kempen
- Smart Mobility Applications and solutions in Rural Areas (SMARA)
- Project Kansen in het Buitengebied (voorheen VAB-aanpak)

Relatie

De gemeenschappelijke regeling is onderdeel van het programma: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Betrokkenen

Provincie Noord-Brabant, Gemeente Eersel, Gemeente Bergeijk, Gemeente Bladel, Gemeente Reusel-De Mierden, Gemeente Oirschot, Waterschap De Dommel, Stichting Het Kempisch Ondernemers Platform (KOP), Rabobank De Kempen, KempenPlus, ZLTO.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 40.240,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 230.021	€ 261.777
Vreemd vermogen	€ 195.438	€ 244.990
Exploitatieresultaat 2019	-/- € 4.518	

Ontwikkelingen

Partijen in het streekplatform De Brabantse Kempen (de multiple-helix organisatie waar de gemeente Eersel deel van uitmaakt) werken samen aan de afspraken die zijn gemaakt vanuit het Koersdocument 2017-2021. De uitvoeringsorganisatie Stichting Het Huis van de Brabantse Kempen dient hierin als regionale netwerk en projectorganisatie. Met alle partijen vinden continue gesprekken plaats over project partnerschap en financiering voor de projecten uit het Koersdocument 2017-2021. Voor de komende 5 jaar zijn al verschillende financiële toezeggingen gedaan voor meerdere projecten. Met de andere partijen lopen de gesprekken over project partnerschap en financiering nog volop. Daarnaast zijn verschillende subsidieaanvragen ingediend en in voorbereiding. Streekplatformleden kunnen en mogen ook nieuwe projecten voordragen.

Risico's

- De participanten zijn aansprakelijk voor eventuele exploitatie tekorten.

9. Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Algemeen bestuur: Voltallige college

Dagelijks bestuur: Burgemeester

Vestigingsplaats

Reusel-De Mierden

Doelstelling

Het bevorderen van een duurzame, robuuste samenwerking met flexibiliteit binnen geldende marges door het behartigen van gemeenschappelijke belangen van de gemeenten. Het vergroten van het gemeenschappelijke kennisniveau en het inspelen op dwingende bestuurlijke en maatschappelijke ontwikkelingen die op termijn de bestuurskracht van de individuele gemeenten sterk zullen beïnvloeden. De taakvelden SSC, P&O, Maatschappelijke Dienstverlening en VTH maken onderdeel uit van de GRSK. Daarnaast bestaan op andere terreinen lichtere samenwerkingsvormen tussen de deelnemende gemeenten, zoals overleg en aparte afspraken.

Relatie

De taakvelden raken primair de bedrijfsvoering van de deelnemende gemeenten, zij komen voor in de programma's: Sociale voorzieningen, Maatschappelijke dienstverlening en gezondheid, Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting en Algemene baten en lasten.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden.

Financieel belang

De gemeente levert een financiële bijdrage 2019 ad € 4.408.783,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	€ 422.593	€ 315.295
Vreemd vermogen	€ 8.490.361	€ 7.225.677
Exploitatieresultaat 2019	€ 315.295	

Ontwikkelingen

Onder het jaarmotto 'versterking van de samenwerking' is een belangrijke basisvoorwaarde ingevuld, gelet op de taken en verantwoordelijkheden van de organisatie. Er is hierbij naast het voldoen aan wettelijke verplichtingen ook rekening gehouden met de onzekere toekomst van de samenwerking in de Kempen. Een toekomst, die nog steeds afhankelijk is van de keuzes die de individuele gemeenten maken in het kader van Veerkrachtig Bestuur. De horizon voor de Samenwerking Kempengemeenten met betrekking tot de versterking strekt zich daarom voorsnog uit tot 1 januari 2021. Onder aansturing van één directeur is gewerkt aan "de basis op orde". De Planning & Control-cyclus heeft meer aandacht gehad. De kwaliteit op inhoud en in het besluitvormings- en afstemmingsproces met gemeenten is verbeterd. Ook informatiebeveiliging, archivering en privacybescherming hebben een vaste plaats gekregen.

Verder heeft de vorming van een Participatiebedrijf voor de Kempengemeenten veel aandacht gevraagd. De afdeling ISD is gesplitst. Het deel van de ISD dat uitvoering geeft aan de Participatiewet is overgeheveld naar het nieuwe Participatiebedrijf. Het deel van de ISD dat zich bezig houdt met schuldhulpverlening, Wmo en bijzondere bijstand is samen met Jeugdhulp terecht gekomen in een nieuwe afdeling Maatschappelijke Dienstverlening. In 2018 zijn belangrijke bestuurlijke besluiten genomen over de vorming van het Participatiebedrijf. De daadwerkelijke implementatie is in 2019 gebeurd.

Als gevolg van het nieuw opgerichte Participatiebedrijf KempenPlus per 1 juli 2019 zijn de achtergebleven taken van de ISD en de afdeling Jeugdhulp ondergebracht bij de per 1 juli 2019 nieuw gevormde afdeling Maatschappelijke Dienstverlening. Hierdoor is de GRSK gewijzigd. De afdeling Maatschappelijke Dienstverlening is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Bijzondere Bijstand van de Participatiewet, Sociaal Raadsliedenwerk, Schuldhulpverlening, Minimabeleid, Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdhulp.

Risico's

Risico's op organisatieniveau

De Kempengemeenten hebben een strategische oriëntatie op de regionale samenwerking in gang gezet, welke een vervolg krijgt in 2019. Daardoor is er op dit moment onzekerheid over de ontwikkeling van de samenwerking, die ook voor de GRSK onzekerheden en risico's met zich brengt. Dat geldt ook voor de formatie-uitbreiding die opgenomen werd in de begrotingswijziging 2018. Daarbij is het op voorhand niet zeker dat de maatregelen die nu genomen worden later passen in de vorm van samenwerking waarvoor gemeenten uiteindelijk gaan kiezen. Het risico is het mogelijk ontstaan van frictiekosten bij aanpassing van het samenwerkingsverband.

Afdeling Staf en afdeling personeel en Organisatie

Bij deze afdelingen zijn geen bijzondere risico's vastgesteld die met de activiteiten van deze afdeling verband houden.

Afdeling SSC

Risico's bij SSC blijven mogelijke investeringen in de komende jaren met een verplicht karakter. Een verplichting kan ontstaan door extra eisen die het Rijk stelt c.q. nieuwe wetgeving waar

gemeenten aan moeten voldoen. Een verplicht karakter van investeringen kan ook ontstaan waar softwareleveranciers updates van applicaties doorvoeren.

Afdeling Maatschappelijke Dienstverlening

Risico van de taken die voor deelnemende gemeenten worden uitgevoerd is het zogenaamde open-einde karakter van de regelingen. Het effect daarvan op programmakosten komt direct voor rekening van de deelnemende gemeenten. In de bedrijfsvoeringskosten van Jeugdhulp (CJG+) is een zogenaamde flexibele schil opgenomen. Dat budget is beschikbaar om de uitvoeringskosten van eventuele onverwachte vraag naar dienstverlening door het CJG+ te dekken. Een toenemende vraag kan daarmee zowel op de uitvoeringskosten als ook op de programmakosten van invloed zijn.

Afdeling VTH

De effecten van de Omgevingswet voor de deelnemende gemeenten zijn op dit moment nog niet bekend. Daarom wordt de invoering van deze wet ook als risico aangeduid

10. Regeling WVK → per 1 juli 2019 gewijzigd in de Gemeenschappelijke Regeling Participatiebedrijf KempenPlus

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Bestuur: wethouder

Vestigingsplaats

Bladel

Doelstelling

De dienst heeft tot doel het gemeenschappelijk belang sociale werkvoorziening ten behoeve van de deelnemende gemeenten te behartigen, alsmede de hiervoor opgebouwde infrastructuur in te zetten voor re-integratiedoelinden.

Relatie

De WVK groep maakt onderdeel uit van de programma's: Sociale voorzieningen en Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting.

Betrokkenen

Deelnemende gemeenten zijn: Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden

Financieel belang

n.v.t.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	€ 27.525.000	€ 21.211.000
Vreemd vermogen	€ 2.076.000	€ 2.072.000
Exploitatieresultaat 2018	€ 438.000	

Ontwikkelingen

Het jaar 2018 is afgesloten met een (voorlopig) positief resultaat. In de meerjarenbegroting wordt voor de komende jaren uitgegaan van een sterk dalend exploitatieresultaat. Dit vooral als gevolg van een verwachte daling van de taakstelling en van een lager subsidiebedrag per arbeidsplaats. Dit heeft direct gevolgen voor het exploitatieresultaat.

Een intensief proces is gevolgd voor de vorming van het Participatiebedrijf KempenPlus. Hierbij is sprake van een aanpassing die samenhangt met de herziening van de uitvoering ten gevolge van de Participatiewet (Pw) en de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) in de Kempen.

De uitvoering van de Pw en de Wsw heeft ook impact op de GRSK en heeft voorzien in het ontvlechten van (een deel van) de huidige ISD. De taken die zijn achtergebleven bij ISD de

Kempen na vorming van het Participatiebedrijf (Wmo, Schuldhulpverlening, Bijzondere bijstand en Minimabeleid) zijn te gering om als aparte afdeling te organiseren. De afdeling ISD de Kempens is gesplitst. De uitvoering van het Participatiebedrijf is ondergebracht in het nieuw opgerichte Participatiebedrijf KempensPlus (per 1 juli 2019). De achtergebleven taken van de ISD en de afdeling Jeugdhulp zijn ondergebracht bij de nieuw gevormde afdeling Maatschappelijke Dienstverlening van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten.

Risico's

Financieringsstructuur Wsw.

De toekomstige financieringsstructuur voor de Wsw gaat veranderen. De omvang van de financiële implicaties van het nieuwe verdeelmodel zijn nog niet volledig in beeld. Duidelijk is wel dat rekening moet worden gehouden met substantieel lagere subsidiegelden.

Bedrijfseconomische ontwikkelingen:

De regionale bedrijfseconomische vooruitzichten zijn verbeterd. Voor WVK-groep zijn er betere vooruitzichten op voldoende werk, maar in het rendement van de werkopdrachten van de industriële sector is nog weinig verbetering merkbaar. WVK-groep richt zich nu met name op het binnenhalen van nieuwe opdrachten voor de vestiging Raambrug die goede rendementsvooruitzichten hebben.

Met de inwerkingstelling van de Participatiewet op 1 januari 2015 is er een einde gekomen aan de instroom van nieuwe medewerkers. Dit heeft tot gevolg dat het aantal werknemers de komende jaren sterk daalt. Deze ontwikkeling heeft een negatief effect op het aantal productieve uren en daarmee ook op de netto omzet.

Calamiteiten:

In het geval zich calamiteiten voordoen moet er rekening mee worden gehouden dat gedurende een langere periode voor bedrijfsactiviteiten geen opbrengsten worden gegenereerd terwijl de belangrijkste kostenposten (m.n. salaris- en loonkosten) op de exploitatie blijven drukken.

Privaatrechtelijke verbondenheden

11. Brabant Water N.V.

Vertegenwoordiging gemeente Eersel

Wethouder is lid van aandeelhoudersvergadering

Vestigingsplaats

Den Bosch

Doelstelling

Streven naar en waarborgen van een zo hoog mogelijke waterkwaliteit en de zorg voor een optimale drinkwatervoorziening voor alle burgers in het verspreidingsgebied.

Betrokkenen

Diverse aandeelhouders.

Financieel belang

Gemeente Eersel heeft een bescheiden deelname in het aandelenkapitaal ad. € 1.634,--

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2018	31-12-2018
Eigen vermogen	609 mln.	634 mln.
Vreemd vermogen	439 mln.	457 mln.
Exploitatieresultaat 2018	25 mln.	

Risico's

Nihil, gezien bovenstaand vermogen. De levering en distributie wordt verzorgd door monopolistische bedrijven, waarvan de aandelen in handen zijn van de provinciale en gemeentelijke overheid.

12. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Vertegenwoordiging

De gemeente heeft zeggenschap in BNG via stemrecht op de aandelen die zij bezit (een stem per aandeel van € 2,50). College wordt uitgenodigd voor deelname aan algemene jaarlijkse aandeelhoudersvergadering.

Vestigingsplaats

Den Haag

Doelstelling

De N.V. Bank Nederlands Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.

Betrokkenen

De gemeenten, provincies en het Rijk zijn aandeelhouder van de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Financieel belang

Het aantal aandelen a € 2,50 (nominaal) van de gemeente bedraagt 121.021. Er hebben zich geen veranderingen voorgedaan in het belang dat de gemeente in BNG heeft. Wij ontvangen jaarlijks een dividend.

Financiële gegevens verbonden partij

	01-01-2019	31-12-2019
Eigen vermogen	4.990 mln.	4.887 mln.
Vreemd vermogen	136.351 mln.	144.802 mln.
Exploitatieresultaat 2019	163 mln.	

Risico's

Het uit te keren dividend.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) kan de gemeenteraad invloed uitoefenen op de begrotingen van bovenstaande gemeenschappelijke regelingen doordat het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling de ontwerpbegroting zes weken voordat zij aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toe moet zenden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

7. Grondbeleid

7.1 Algemeen

Het grondbeleid heeft invloed op en samenhang met de realisatie van beleidsvoornemens op het terrein van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer en de economische structuur. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van de gemeente.

Grondbeleid richt zich in de gemeente op twee afzonderlijke hoofditems, namelijk:

- a. Grondbeleid in het kader van exploitatiegebieden voor het bouwen van woningen en bedrijven;
- b. Grondbeleid in het kader van cultuurgronden en natuurgroten.

Deze paragraaf geeft hoofdzakelijk de stand van zaken en (toekomstige) ontwikkelingen weer van de bouwgrondexploitaties en pachtgronden.

In de gemeentelijke nota grondbeleid welke op 17 december 2017 is vastgesteld, zijn de beleidsuitgangspunten voor het te voeren grondbeleid binnen de gemeente Eersel geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen samen een integraal beleidskader voor een verbetering van de beheersing en onderlinge afstemming van de verschillende, binnen het grondexploitatieproces te onderkennen, uitvoeringstrajecten. De gemeente Eersel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.

7.2 Doelstelling grondbeleid

In de begroting 2019 is als doelstelling weergegeven dat er voor 2019 in totaal tussen de 80 en 160 woningen gerealiseerd gaan worden. In 2019 zijn er 107 woningen opgeleverd. Voor 2020 verwachten we dat er rond de 70 woningen worden opgeleverd. Voor een nadere specificatie van deze aantallen wordt op deze plaats verwezen naar programma 3.

7.3 Bouwgrondexploitatie

Inleiding

De basis voor de uitvoering van ruimtelijke plannen ligt bij het vormen van ruimtelijk beleid (bestemmingsplannen, structuurvisie). Grondbeleid draagt bij aan de uitvoering: het is een belangrijk instrument voor verwezenlijking van dat ruimtelijk beleid. Aan de hand daarvan wordt een grondexploitatie in gang gezet en een daaraan ten grondslag liggende exploitatieberekening opgesteld.

Driedeling

Voor grondexploitaties geldt, conform het BBV, een administratieve scheiding tussen actief en faciliterend grondbeleid. We kennen de volgende driedeling:

1. Bouwgronden in exploitatie;
2. Materiele vaste activa en
3. Faciliterend grondbeleid.

ad. 1: Bouwgronden in exploitatie (BIE).

Het startpunt van een Bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.

ad. 2: Materiële vast activa.

Gronden die in de toekomst getransformeerd gaan worden naar bouwrijpe grond maar waarvoor nog geen grondexploitatiebegroting is vastgesteld zal als materieel vast actief worden aangemerkt en verantwoord.

ad. 3: Faciliterend grondbeleid.

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Bouwgrondexploitaties

Jaarlijks geven wij, in het kader van de jaarrekening, een toelichting op de financiële positie van de "grond-exploitatie-activiteiten" per 31 december van het afgesloten boekjaar. Dit gebeurt op basis van de meest actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot deze datum gerealiseerde inkomsten en uitgaven. Tevens is rekening gehouden met de wijzigingen in de regelgeving. De belangrijkste wijzigingen met betrekking tot de BIE's zijn:

- Om de risico's op de voorraadpositie met zeer lang lopende projecten te beperken mag de looptijd van een grondexploitatiecomplex maximaal 10 jaar bedragen;
- Jaarlijks zal een herziening van de grondexploitatiebegroting moeten plaatsvinden;
- Voor de kosten die aan BIE kunnen worden gerekend tot de vervaardigingskosten wordt aangesloten op de kostensoortenlijst, zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening;
- De toegestane toe te rekenen rente aan BIE moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Het is niet toegestaan om rente over het eigen vermogen toe te rekenen aan BIE.

Gevoeligheidsanalyse

De toepassing van grondpolitiek is afhankelijk van vastgestelde ambities in beleidsvisies, de marktomstandigheden en is locatie gebonden. In het (verre- en recente) verleden heeft de gemeente via actieve grondpolitiek enkele grondaankopen gedaan om strategische grondposities te kunnen bezitten. Inmiddels is de wet gewijzigd (gemeente kan faciliterend kwantiteit mee bepalen), zijn de marktomstandigheden gewijzigd en zijn bij ruimtelijke projecten aanpassingen aan bouwprogramma's, afzettingen, herinrichtingen en uitstel van planontwikkeling aan de orde. De financiële effecten van deze ontwikkelingen zijn zoveel mogelijk verwerkt in de grondexploitatie.

De grondexploitatie is gevoelig voor wijzigingen in economische ontwikkelingen en onderliggende parameters, zoals rente, inflatie en prijzen. De gemeente acht het van belang de ontwikkelingen en de impact daarvan op de verwachte resultaten nauwlettend te volgen. Om inzicht te krijgen in de actuele financiële positie van de grondexploitatie herijkt de gemeente de grondexploitaties, daar waar noodzakelijk, daarom driemaal per jaar.

Voor de grondexploitaties 2019 zijn de volgende parameters gehanteerd:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	De civieltechnische kosten geraamd op het prijspeil 2020. Voor een actuele doorkijk gaan we uit van een bedrijfseconomische benadering en is vanaf 2021 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,5% voor zowel de civieltechnische uitgaven als inkomsten.
Rente	Voor 2019 bedraagt de rente 1,983% van de boekwaarde. Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,870%.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern gebaseerd op migratiesaldo 0.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per februari 2020 met als prijspeil 1-1-2020. Voor het bepalen van de kosten in de grondexploitatie zijn er door de vakafdeling kostenramingen gemaakt. Deze kostenramingen zijn gebaseerd op de hoeveelheden die voortvloeien uit inrichtingstekeningen behorende bij de desbetreffende grondexploitatie of op basis van daadwerkelijk aanbesteding. De fasering van de werkzaamheden en de kosten in de verschillende jaarschijven zijn gekoppeld aan de verwachte uitgifte van grond per fase.
Opbrengsten gronduitgifte	Ten aanzien van de geraamde nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd: De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies. De uitgifte in de verschillende jaarschijven vloeien voort uit het woningbouwprogramma welke door het college is vastgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met afspraken welke voortvloeien uit uitgiftecontracten.

	Bij kavels groter dan 500 m ² dan wel 750 m ² (afhankelijk van bouw mogelijkheden) wordt rekening gehouden met grondopbrengsten van 50% op de basisgrondprijs.
Opbrengsten bedrijventerrein	Voor de opbrengst van de gronden voor het bedrijventerrein Meerheide wordt een grondprijs aangehouden van € 165,- per m ² . De gronden gelegen onder de hoogspanningsmast hebben zeer beperkte gebruiksmogelijkheden. Voor deze gronden worden aangepaste grondprijzen gehanteerd afhankelijk van de exacte ligging.
Disconteringsvoet	De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van het Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2019: 2,0%).

Vennootschapsbelasting (VpB) voor grondexploitatie

De aangiftes VpB inzake de bouwgrondexploitatie heeft bij veel gemeenten, waaronder Eersel, geruime tijd op zich laten wachten, gelet op onduidelijkheid vanuit de Belastingdienst op diverse onderdelen. Eind vorig jaar hebben we van de Belastingdienst een aanbod ontvangen om via een voorgesteld model aangifte te doen. Dit model is door de gemeente Eersel en fiscaal adviseur Ernst en Young bekeken. Wij hebben geconcludeerd dat dit model een goede uitkomst biedt om de aangiftes VpB over 2016 en 2017 voor de op 1 januari 2016 openstaande bouwgrondexploitaties te kunnen verwerken. In 2019 zijn de aangiftes over 2016 en 2017 bij de belastingdienst ingediend. Doordat in 2019 duidelijkheid is verkregen over de wijze waarop deze aangiftes dienen te geschieden, wordt ook conform het stelsel van baten en lasten deze verplichting in je jaarrekening verwerkt. In 2016 t/m 2019 is in de jaarrekening rekening gehouden met een hogere voorlopige aanslag (bewuste veiligheidsmarge), waardoor er nu bij deze eerste fiscale doorrekening over de jaren 2016 t/m 2019 een bedrag wordt teruggevorderd. Totaal voordeel € 497.203,--. De VpB last maakt onderdeel uit van een van de verplichte taken in programma 10 en komt ten laste of ten gunste van de exploitatie.

Tussentijds winstnemen

De (tussentijds) winstneming geschiedt conform de aanvullende notitie van de commissie BBV van maart 2018. Dit betekent dat het voorzichtigheidsprincipe moet worden losgelaten en winst moet worden genomen volgens de Percentage of Completion (POC) methode. Voor de onzekerheid in de doorkijk van zowel de uitgaven als inkomsten mag de gemeente een correctie toepassen. Gemeente Eersel houdt voor deze onzekerheid op zowel de uitgaven als inkomsten een percentage van 10% aan. Het te nemen resultaat 2019 conform de BBV bedraagt € 940.000,--.

Ontwikkeling bouwgrondexploitaties

In 2019 hebben er toevoegingen en onttrekkingen aan de voorziening exploitatieverliezen grondexploitaties plaats gevonden voor een bedrag van € 42.493,-- (per saldo een verlaging van de voorziening). Daarnaast dient er conform het BBV betreffende drie exploitaties een winst genomen worden van totaal € 940.000,--.

Het gaat om de volgende grondexploitaties:

<i>Complex</i>	<i>Mutatie voorziening in 2019</i>	<i>Totalen</i>
- Steensel Noord	8.471	
- Koemeersdijk	-/-40.363	
- Hart van Kneysel	2.840	
- Duizel Noord	15.975	
- Rosheuvel II	<u>55.570</u>	
		+/- 42.493
<i>Winstnemingen in 2019</i>		
- Meerheide III	900.000	
- Boterbochten	120.000	
- Poelenloop	140.000	
- Rosheuvel II	<u>-/-220.000</u>	
		<u>940.000</u>
Totaal		982.493

Voor Koemeersdijk moet een aanvullende voorziening worden gevormd. Voor drie complexen kan een klein gedeelte van de reeds gevormde voorziening vrijvallen. Het gaat hierbij om de complexen Steensel Noord, Hart van Knegsel en Duizel Noord. Het gaat hierbij om kleine mutaties als gevolg van het bijstellen van de kosten en opbrengsten in het kader van de jaarrekening. Voor het complex Rosheuvel II valt het saldo uit de verliesvoorziening vrij.

Toelichting per grondexploitatie

We beginnen deze toelichting met de plannen toe te lichten waarbij er sprake is van een mutatie van de verliesvoorziening.

- In Steensel Noord is in 2019 de laatste woning opgeleverd waarna is gestart met het woonrijpmaken van het complex. In 2020 vindt de afronding hiervan plaats. De voorziening kan voor een klein gedeelte vrij vallen omdat de kosten lager zijn dan begroot.
- In het plan Koemeersdijk zijn in 2019 3 kavels verkocht met een opbrengst van € 443.000,--. Er staan nu nog 3 kavels te koop in het plan. De werkzaamheden voor het woonrijpmaken zijn inmiddels afgerond. De toevoeging aan de voorziening wordt met name veroorzaakt door extra kosten voor het woonrijpmaken als gevolg van prijsstijgingen en de aanleg van een extra stukje voetpad langs de Koemeersdijk. In het eerste halfjaar van 2020 gaan we in procedure voor de laatste fase van Koemeersdijk. In deze laatste fase zitten 30 woningen waaronder woningen voor starters, huurwoningen en tweekappers.
- Voor het Dorpshart Knegsel is er nog 1 kavel uit te geven. De overige kavels zijn verkocht. Het woonrijpmaken is in 2019 voor het grootste gedeelte afgerond. De voorziening kan voor een heel klein gedeelte vrijvallen omdat de kosten iets lager uitvallen dan begroot.
- In 2019 is er in het plan Duizel Noord 1 kavel verkocht. In totaal zijn er nu nog 14 kavels te koop voor zelfbouw. Het woonrijpmaken van fase 1 moet nog plaats vinden. Er moet € 15.975,-- aan de voorziening worden toegevoegd omdat de plankosten hoger zijn dan begroot. Ondanks dat er nog 14 kavels te koop zijn brengen we in 2020 de laatste fase van Duizel Noord in bestemming omdat er dringend behoefte is aan sociale koop en huurwoningen en doorstroomwoningen. Ook zitten er in deze laatste fase woningen voor senioren.
- In het plan Rosheuvel II hebben we tussentijdse winst genomen in 2014 van € 1.000.000,--. Vorig jaar hebben we voor de extra lasten een verliesvoorziening getroffen. In de aanvullende notitie BBV (juli 2019) inzake grondexploitaties wordt duidelijk aangegeven dat slechts bij bouwgrondexploitaties met een negatief eindresultaat een verliesvoorziening worden gevormd. Dit betekent dat bij Rosheuvel II vorig jaar geen verliesvoorziening had moeten worden gevormd, maar dat de extra lasten als verlies hadden moeten worden genomen. Derhalve valt het saldo uit de verliesvoorziening voor dit onderdeel nu vrij. De volgende stap is dat we de winst moeten herberekenen conform de uitgangspunten van het BBV voor wat betreft het tussentijds nemen van winst. Deze stap staat beschreven als toelichting bij de winst- en verliesnemingen hieronder.

Uit de hiervoor gepresenteerde tabel blijkt dat bij drie complexen sprake is van winstnemingen en in 1 geval van verliesneming.

- In het plan Meerheide III is in 2019 voor € 2.092.000,-- aan opbrengsten gerealiseerd. Het totaal aan gerealiseerde opbrengsten komt daarmee uit op een bedrag van € 13.055.000,--. Dit is 91% van de totale opbrengsten in het plan. De kosten zijn voor 93% gerealiseerd. Conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals wettelijke voorschriften moeten we 93% (gerealiseerde kosten) maal 91% (gerealiseerde opbrengsten) = 85% aan tussentijdse winst nemen. De tussentijdse winstneming komt daarbij uit op een bedrag van € 4.180.000,-- rekening houdende met de correctie op de verwachte winst aan het einde van de looptijd van 10% van de nog te maken kosten en opbrengsten. Tot en met het boekjaar 2018 hebben we reeds een tussentijdse winst genomen van € 3.280.000,-- waardoor er nu aanvullend een bedrag van € 900.000,-- aan tussentijdse winst moet worden genomen. Het restant aan grondverkoop voor een bedrag van € 1.200.000,-- zal plaats vinden in 2020 waarna alle gronden in het plan Meerheide zijn uitverkocht. Inmiddels wordt er hard gewerkt aan een nieuw bestemmingsplan voor de volgende fase van Meerheide.
- In het plan Boterbochten is in 2019 voor € 565.000,-- aan gronden verkocht. Het totaal aan verkochte gronden komt daarmee uit op € 2.245.000,-- van het totaal van € 2.816.000,-- aan verwachte grondopbrengsten in dit plan. Daarmee is 80% van de opbrengsten gerealiseerd. De kosten zijn voor 85% gerealiseerd. Conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals wettelijke voorschriften moeten we 85% (gerealiseerde kosten) maal 80%

(gerealiseerde opbrengsten) = 67% aan tussentijdse winst nemen. De tussentijdse winstneming komt daarbij uit op een bedrag van € 330.000,--, rekening houdende met de correctie op de verwachte winst aan het einde van de looptijd van 10% van de nog te maken kosten en opbrengsten. Tot en met het boekjaar 2018 hebben we reeds een tussentijdse winst genomen van € 210.000,--, waardoor er nu aanvullend een bedrag van € 120.000,-- aan tussentijdse winst moet worden genomen. De laatste 14 kavels in het plan Boterbochten zijn inmiddels verkocht. Deze grondtransactie gaat in 2020 plaats vinden. Nadat de bouw van deze woningen is afgerond kunnen de werkzaamheden voor het woonrijpmaken gaan plaats vinden. Deze werkzaamheden worden in 2021 en 2022 voorzien.

- In het plan Poelenloop zijn in 2018 de laatste kavels verkocht. Het totaal aan verkochte gronden bedraagt €2.575.000,--. De kosten zijn voor 98% gerealiseerd. Conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals wettelijke voorgeschreven moeten we 98% aan tussentijdse winst nemen. De tussentijdse winstneming komt daarbij uit op een bedrag van € 880.000,--, rekening houdende met de correctie op de verwachte winst aan het einde van de looptijd van 10% van de nog te maken kosten. In totaal is reeds voor een bedrag van € 740.000,-- aan tussentijdse winst genomen waardoor we nu een aanvullende tussentijdse winst moeten nemen van € 140.000,--. Het plan Poelenloop loopt nog tot 2020.
- In het plan Rosheuvel II wordt, conform de voorschriften voor het tussentijds nemen van winst zoals door de commissie BBV in juli 2019 nader is toegelicht, gehandeld. Dit betekent dat we 87% van het gecorrigeerde resultaat nu moeten nemen, zijnde € 780.000,--. Aangezien we hier tot op heden € 1.000.000,-- reeds aan winst hebben genomen betekent dit dus nu een verliesname van € 220.000,--. Dit verlies wordt in 2019 voor (afgerond) € 56.000 gedekt uit de vrijval van de verliesvoorziening. Voor de jaren 2020 en 2021 is er nog een winstneming geraamd van totaal afgerond € 184.000,--. Per saldo derhalve een voordelig saldo op eindresultaat van € 20.000,--.

Overzicht resultaatverwachting einde looptijd alle complexen:

Complex:	Boekwaarde per 31-12-2019 (-=batig saldo)	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Verwachte beschik. over voorziening verlieslatend complex (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (contante w.)
complex Meerheide III	-345.348	635.424	1.217.040	0	926.964	903.272
complex Steensel-Noord	426.617	58.059	0	484.676	0	0
complex Duizel Noord	2.549.716	1.182.966	2.901.733	830.949	0	0
complex Koemeersdijk	2.393.581	174.740	763.912	1.804.409	0	0
complex Rosheuvel II	-847.156	663.307	0	0	183.849	179.209
complex Dorpshart Knegsel	774.747	138.894	125.660	787.981	0	0
complex Boterbochten	-27.077	343.899	570.900	0	254.078	245.631
complex De Poelenloop	-66.232	40.009	0	0	26.223	25.708
complex Eersel-West	39.557	412.643	452.200	0	0	0
	4.898.406	3.649.941	6.031.445	3.908.015	1.391.113	1.353.820

Mede met inachtneming van eerder genoemde uitgangspunten, worden de nog te maken lasten en baten vanaf 2019 geraamd op respectievelijk € 3.649.941,-- en € 6.031.445,--. De totaal geraamde beschikking over de verliesvoorziening bouwgrondexploitatie bedraagt € 3.908.015,-- en het positieve resultaat op basis van eindwaarde van de lopende exploitatie wordt geraamd op € 1.391.113,--. Op basis van contante waarde bedraagt het positieve resultaat per 1-1-2020 € 1.353.820,--.

7.4 Algemene reserve bouwgrondexploitatie

Conform de vastgestelde beleidsnota Reserves en voorzieningen (2011) dient de gemeente om onvoorziene risico's met betrekking tot de grondexploitatie op te vangen een afzonderlijke buffer te hebben in de vorm van een algemene reserve bouwgrondexploitatie. Hierbij moet met name gedacht worden aan risico's die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen waardoor de gronduitgifte

over de gehele linie stagneert. De hoogte van deze reserve wordt jaarlijks beoordeeld en eventueel aangepast bij de begroting en jaarrekening (paragraaf grondbeleid). In de grondnota welke uw raad in december 2017 heeft vastgesteld is vanaf 2017 een nieuwe methodiek besproken. Deze nieuwe methodiek sluit beter aan op de financiële risico's waarvoor een voorziening wordt getroffen. De ondergrens is conform de grondnota vastgesteld op € 2.500.000,--. De minimale omvang van de buffer wordt jaarlijks opnieuw berekend en is voor 2019 bepaald op € 2.500.000,--. Dit betekent dat in het raadsvoorstel bij de jaarrekening zal worden voorgesteld om € 900.000,-- af te romen.

Alle onderhanden plannen zijn inhoudelijk gezien en ook qua planning financieel doorgerekend. Op basis hiervan kon het verloop van de algemene reserve grondexploitatie opgemaakt worden.

Overzicht verloop stand algemene reserve grondexploitatie

(x € 1.000,-)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SALDO RESERVE PER 1 januari	4.011	2.716	2.506	2.615	3.632	4.103	4.216	4.325
Bij: Rentetoevoeging (incl. rente resultaat)	148	64	69	71	80	83	85	87
Bij: Bijdrage van Alg.res.								
Bij: Storing uit br stim.Woningmarkt, makelaarskn	48							
Mutatie voorziening wegens verliezen	-81	42						
Toevoeging conform resultaatbestemming (resultaten bouwgrondexploitaties t-1)	3.378	470	940	946	391	30	24	
Af: VPB verplichting t-1	-188	-186	0	0	0	0	0	0
Af: bijdrage in Algemene reserve (cfm iflo-methode)	4.600	-600	-900	0	0	0	0	0
SALDO RESERVE PER 31 december	2.716	2.506	2.615	3.632	4.103	4.216	4.325	4.412
Voorgestelde storting in t+1, zijnde resultaat bouwgrondexploitatie	470	940						
Saldo inclusief voorgestelde storting	3.186	3.446						
Minimale omvang buffer volgens grondnota	2.500	2.500						
Tekort (-) danwel overschot (+)	686	946						
Voorstel tot afroning (afgerond)	600	900						

7.5 Risico's

Grondexploitaties algemeen

Bij grondexploitaties waar de gemeente een actieve grondpolitiek voert en grondaankopen verricht loopt de gemeente risico's. Deze zijn het gevolg van langdurige looptijd van plannen en planvorming, inschatting van parameters, marktwerking en betrokkenheid van partijen en hiermee corresponderende belangen. Het is niet erg dat deze risico's gelopen worden mits men bewust is van aanwezige risico's en deze goed "gemonitord" worden. Risico's zijn niet louter negatief. De definitie van een risico is dan ook een mogelijke gebeurtenis die een negatieve (bedreiging) of positieve (kans) invloed kan hebben op het realiseren van de strategie, doelstellingen of uitkomsten van de grondexploitatie. Hierbij moet gedacht worden aan bijvoorbeeld effecten van rentestijgingen, inflatie en planvertragingen. Bij het maken van plannen en bij (grond) onderhandelingen wordt steeds rekening gehouden met mogelijke effecten van planvertragingen, fluctuaties van grondprijzen en toename van rentekosten door meerdere varianten en scenario's door te rekenen om weloverwogen beslissingen te kunnen nemen. In de fasering van de grondexploitaties is rekening gehouden met een reële uitgifte uitgaande van de huidige marktomstandigheden.

Kempisch bedrijvenpark

De gemeente Eersel is voor 25% eigenaar van de gemeenschappelijke regeling Kempisch Bedrijven Park (KBP). Dit betekent ook dat zij voor 25% de risico's draagt van het KBP. Jaarlijks wordt door het KBP de jaarrekening opgesteld welke vanaf 2018 gecontroleerd wordt door Crowe Foederer te Eindhoven.

De grondexploitatie van het KBP sluit met een positieve eindwaarde. Het KBP heeft in de notitie "grondexploitatie 2020" een drietal scenario's van gronduitgifte uitgewerkt (uitgifte van 3, 5 en 7 ha per jaar). Elk scenario kent een positieve eindwaarde. Het einde van de looptijd van deze scenario's lopen uiteen van 2023 tot en met 2028. Ondanks de geprognosticeerde positieve eindwaarde blijft voorzichtigheid echter geboden mede vanwege het grote aanbod van kavels op bedrijventerreinen in de regio. De risico's binnen het KBP zitten met name in de fasering van de uitgifte van bedrijfskavels.

Op het KBP worden ook woningbouwkavels uitgegeven. In 2019 zijn 4 woonkavels aan de Burgemeester Swachtenstraat geleverd. In totaal zijn voor het eerste cluster 12 woonkavels van de in totaal 15 beschikbare woonkavels geleverd. Op 2 kavels ligt een koopoptie en 1 kavel is nog beschikbaar. Het tweede cluster aan de Burgemeester Gremstraat van 15 woonkavels is in 2019 in ontwikkeling genomen. In 2019 zijn hierover afspraken gemaakt met een ontwikkelaar. De verkoop start in 2020. Op 1 januari 2023 worden alle kavels afgenomen

Ultimo 2019 is voor 38,1 ha. bedrijfskavels verkocht en geleverd. Op 13 januari jl. is 4,1 ha geleverd. Dit betekent dat op deze peildatum nog 26,5 ha kan worden geleverd. Hiervan is volgens de jaarrekening 2019 begin 2020 4,1 ha geleverd.

In 2019 zijn er voor een bedrag van € 12.669.000,-- aan opbrengsten gerealiseerd. Het gaat om de verkoop van 5,4 hectare grond. De kapitaaluitgaven in 2019 bedragen € 10.817.000,-- en de winstneming bedraagt conform het BBV € 1.852.000,--.

De boekwaarde ultimo 2018 ad € 47,4 miljoen daalt door bovenstaande mutaties met € 8,2 miljoen naar € 39,2 miljoen ultimo 2019. Net als voorgaand jaar wordt de winstneming in 2018 toegevoegd aan het eigen vermogen. Het totale eigen vermogen ultimo 2019 bedraagt € 10,6 miljoen. Per saldo bedraagt de boekwaarde verminderd met het eigen vermogen derhalve € 28,6 miljoen. Gezien de hoge boekwaarde en het feit dat er nog veel grond moet worden uitgegeven blijft de grondexploitatie van het KBP een risico waar volop aandacht voor moet blijven en waar de gemeente in de bepaling van de buffer voor de risico's van haar grondexploitaties ook rekening mee houdt.

7.6 Beheer overige gronden

Gemeente Eersel heeft een viertal soorten pacht, te weten:

- erfpacht gemeentebossen;
- erfpacht landbouwgronden;
- meerjarige/reguliere pacht;
- geliberaliseerde pacht.

Circa 500 ha. gemeentebossen zijn vanaf 1980 in erfpacht bij Staatsbosbeheer voor de duur van 50 jaar (tot 2030) met een verlengingsmogelijkheid van 25 jaar. In 2018 is er een oppervlakte van circa 195 ha. onttrokken aan erfpacht en hierdoor terug in volle eigendom en beheer van de gemeente Eersel gekomen. De oppervlakte erfpacht Staatsbosbeheer is nu nog circa 303 ha.

Het aantal in erfpacht uitgegeven kavels landbouwgrond (vier overeenkomsten) heeft betrekking op een totale oppervlakte van circa 25,6 ha. De erfpachtcanon wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages die worden vastgesteld door de Rijksoverheid.

Gemeente Eersel heeft op 1 januari 2020 een landbouwareaal van ongeveer 250 hectare (exclusief erfpachtgronden). Van deze 250 hectare wordt ongeveer 177 hectare meerjarig/regulier verpacht. De pachtsom wordt jaarlijks aangepast op basis van de veranderpercentages. De veranderpercentages hebben een wettelijke status en werken om deze reden van rechtswege door in de pachtovereenkomsten.

De overige gronden, circa 73 hectare, worden van jaar tot jaar verpacht (geliberaliseerde pacht). De geliberaliseerde pacht prijzen zijn vrij. Gemeente Eersel vraagt vanaf 1 januari 2020 voor haar percelen groter dan 1 hectare een pacht prijs van € 1.100,-- of € 1.400,-- per hectare per jaar. De hoogte van de pacht prijs is afhankelijk van de vorm, ligging, oppervlakte en kwaliteit van de kavel. Voor de percelen kleiner dan 1 hectare betalen de pachters een prijs van € 750,-- per hectare per jaar.

JAARREKENING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

	Begroting 2019					Realisatie 2019			Saldo
	primitief		na wijziging			Lasten	Baten	Saldo	begr 2019
<u>Programma's:</u>	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	-/- rek 2019
Progr 00 Sociale voorzieningen	6.293.603	2.227.033	6.233.755	2.376.398	3.857.357	6.332.088	3.786.498	2.545.590	1.311.767
Progr 01 Maatsch. dienstverl. en gezondheid	10.690.820	431.461	11.913.123	431.461	11.481.662	11.175.498	300.749	10.874.749	606.913
Progr 02 Onderwijs en educatie	1.494.488	164.033	1.903.680	437.403	1.466.277	1.894.777	482.692	1.412.085	54.192
Progr 03 Ruimt. ordening en volkshuisvesting	4.885.162	4.015.792	5.794.284	4.416.492	1.377.792	6.872.279	5.520.619	1.351.661	26.131
Progr 04 Milieu	3.621.419	3.539.138	3.877.447	3.402.268	475.179	3.940.898	3.429.501	511.397	-36.218
Progr 05 Veiligheid	1.568.617	221.535	1.568.617	221.535	1.347.082	1.552.233	240.188	1.312.044	35.038
Progr 06 Verkeer en vervoer	2.568.601	45.000	3.222.082	45.000	3.177.082	2.714.566	130.697	2.583.870	593.212
Progr 07 Cultuur, sport en recreatie	1.754.879	127.412	1.818.520	127.412	1.691.108	2.098.324	247.175	1.851.149	-160.041
Progr 08 Economische structuur	678.854	530.710	878.657	889.410	-10.753	1.136.096	1.274.808	-138.712	127.959
Progr 09 Bestuur en organisatie	1.759.937	346.533	1.841.937	454.730	1.387.207	2.008.762	371.287	1.637.475	-250.268
Progr 10 Algemene baten en lasten	1.198.138	1.397.862	737.788	1.199.362	-461.574	388.056	2.409.626	-2.021.570	1.559.996
Progr 11 Overhead	4.969.772	279.151	6.122.697	279.151	5.843.546	5.883.237	550.569	5.332.668	510.878
Totaal programma's	41.484.290	13.325.660	45.912.587	14.280.622	31.631.965	45.996.814	18.744.408	27.252.406	4.379.559
<u>Algemene dekkingsmiddelen:</u>									
Lokale heffing, waarvan de besteding niet gebonden is	0	4.054.155	0	4.149.155	-4.149.155	0	4.199.818	-4.199.818	50.663
Algemene uitkeringen	0	25.307.716	0	25.899.703	-25.899.703	0	26.255.147	-26.255.147	355.444
Dividend	0	225.000	0	344.910	-344.910	0	344.910	-344.910	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	0	29.586.871	0	30.393.768	-30.393.768	0	30.799.875	-30.799.875	406.107
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	-497.203	0	-497.203	497.203
Totaal saldo van lasten en baten	41.484.290	42.912.531	45.912.587	44.674.390	1.238.197	45.499.611	49.544.283	-4.044.672	5.282.869
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2.638.154	1.209.913	7.177.736	8.415.933	-1.238.197	5.655.637	6.473.280	-817.644	-420.553
Het geraamde versus gerealiseerde resultaat	44.122.444	44.122.444	53.090.323	53.090.323	0	51.155.247	56.017.563	-4.862.316	4.862.316

Overzicht incidentele baten en lasten

BATEN

Programma 0

Het Algemeen bestuur van Kempenplus heeft eind 2019 besloten om het vermogen uit te keren	€	1.443.000,--	V
---	---	--------------	---

Programma 3

Hogere legesinkomsten omgevingsvergunningen	€	197.000,--	V
Winstneming bouwgrondexploitatie	€	940.000,--	V

Programma 6

Dagelijks onderhoud wegen meeropbrengst degeneratievergoeding	€	72.000,--	V
---	---	-----------	---

Programma 7

Specifieke uitkering (SPUK) stimulering sport	€	81.000,--	V
---	---	-----------	---

Programma 8

Grondverkopen	€	387.000,--	V
---------------	---	------------	---

Programma 10

Algemene uitkering	€	355.000,--	V
Toeristenbelasting	€	62.000,--	V

LASTEN

Programma 0

Lagere bijstandskosten	-/- €	93.000,--	V
------------------------	-------	-----------	---

Programma 1

Inzet rijksuitkering onderwijsachterstanden	-/- €	246.000,--	V
Lagere kosten voorziening gemeenschapshuizen	-/- €	50.000,--	V

Programma 3

Groenbeheer	-/- €	223.000,--	V
-------------	-------	------------	---

Programma 6

Onderhoud bermen	€	94.000,--	N
------------------	---	-----------	---

Programma 7

Voorziening onderhoud sportgebouwen	€	115.000,--	N
-------------------------------------	---	------------	---

Programma 8

Grondaankopen	€	148.000,--	N
---------------	---	------------	---

Programma 9

Voorziening verplichtingen (ex) bestuurders	€	340.000,--	N
---	---	------------	---

Programma 10

Vrijval stelposten	-/- €	402.000,--	V
Vennootschapsbelasting	-/- €	497.000,--	V

Programma 11

Overheadkosten	-/- €	88.000,--	V
----------------	-------	-----------	---

In 2019 kan het totaal aan incidentele afwijkingen worden becijferd op € 4.439.000,-- voordelig.

Overzicht structurele toevoeging en onttrekkingen reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	Toevoeging	Onttrekking	Omschrijving
	€	€	
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	2.000	0	Planschade
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	0	225.259	Rente voorziening Riolering
BR Afkoopsommen bouwfonds overname HNG	0	95.548	Vrijval termijn HNG
BR Vervanging Groen	120.988	0	Storting conform begroting 2019
BR Bebossing (egalisatie)	0	19.852	Mutatie bosbeheer
BR Rehabilitatie wegen	230.000	0	Storting conform begroting 2019
BR Tennisvereniging Eresloch	0	56.916	Rente en aflossing lening Eresloch
BR Decentrale onderwijshuisvesting	55.770	0	Storting 2019 t.o.v. budget
BR Egalisatiereserve bruto-methode	0	559.673	Beschikking ter dekking kapitaallasten 2019
Div reserves	1.225.769	0	Rentetoevoeging 2019 (inclusief rente voorziening riolering)
Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	1.634.527	957.248	

Overige toelichting

Eigen bijdrage van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

WNT-verantwoording 2019 Gemeente Eersel

De WNT is van toepassing op de gemeente Eersel. Het voor de gemeente Eersel toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000,--.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	J.W.G. van Bree	H.M.L. Offermans
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functieervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	67.422,70	97.682,27
Beloningen betaalbaar op termijn	11.697,24	16.211,52
Bezoldiging	79.119,94	113.893,79
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	172.660,00	194.000,00
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	J.W.G. van Bree	H.M.L. Offermans
Functiegegevens	Griffier	Secretaris
Aanvang en einde functieervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,89	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	66.171,52	93.539,21
Beloningen betaalbaar op termijn	9.445,32	14.723,76
Bezoldiging	75.616,84	108.262,97

BALANS MET TOELICHTING

Balans debet		
Omschrijving ACTIVA	boekwaarde per 31-12-2019	boekwaarde per 31-12-2018
Immateriële vaste activa		
-Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en saldo agio/disagio	0	0
-Kosten van onderzoek en ontwikkeling	265.468	184.311
-Bijdragen aan activa in eigendom derden	51.063	52.565
	316.531	236.876
Materiële vaste activa		
<i>-Met economisch nut</i>		
-Gronden en terreinen	1.732.181	1.772.184
-Woonruimten	201.112	318.391
-Bedrijfsgebouwen	24.571.630	25.458.366
-Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	1.949.101	2.011.302
-Investerings (waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven)	15.890.711	15.551.915
-Vervoermiddelen	131.221	182.223
-Machines, apparaten en installaties	267.574	289.173
-Overige materiële vaste activa	175.950	184.874
	44.919.480	45.768.428
<i>-In de openbare ruimte met maatschappelijk nut</i>		
-Gronden en terreinen	0	45.271
-Woonruimten	0	0
-Bedrijfsgebouwen	23.494	24.112
-Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	2.735.182	1.756.633
-Vervoermiddelen	0	0
-Machines, apparaten en installaties	0	0
-Overige materiële vaste activa	0	0
	2.758.676	1.826.016
Totaal materiële vaste activa	47.678.156	47.594.444
Financiële vaste activa		
-Deelnemingen	809.410	809.410
-Overige langlopende leningen	304.488	456.611
Totaal financiële activa	1.113.898	1.266.021
TOTAAL VASTE ACTIVA	49.108.585	49.097.341
Voorraden		
-Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.163.744	2.148.382
	1.163.744	2.148.382
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
-Vorderingen op openbare lichamen	2.623.577	3.504.298
-Verstrekke kasgeldleningen	0	0
-Schatkistbankieren	22.308.538	18.356.573
-Overige vorderingen	2.205.135	1.150.363
	27.137.250	23.011.234
Liquide middelen		
-Kas	3.544	2.854
-Bank	257.655	280.320
	261.199	283.174
Overlopende activa		
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Europese overheidslichamen	0	0
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen Rijk	0	0
-Nog te ontvangen voorschotten spec doeluitkeringen ov Ned overheidslichamen	0	0
-Nog te verhalen	3.351.853	1.972.049
-Overige vooruitbetaald	247.998	527.551
-Ov. transitorische/anticipatieposten	48.583	203.504
	3.648.434	2.703.104
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	32.210.627	28.145.894
Totaal activa	81.319.212	77.243.235

Balans credit		
Omschrijving PASSIVA	boekwaarde per 31-12-2019	boekwaarde per 31-12-2018
Eigen vermogen		
Algemene reserves		
-Algemene reserve	22.331.920	20.693.880
-Algemene reserve grondexploitatie		
-Reserve gereal. opslag gr. werken grondexploitatie		
	22.331.920	20.693.880
Bestemmingsreserves		
-Bestemmingsreserves	19.131.175	17.921.855
Saldo van rekening		
-Gerealiseerd resultaat	4.862.316	3.665.005
Totaal eigen vermogen	46.325.411	42.280.740
Voorzieningen		
-Voorzieningen	19.152.581	18.785.759
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar en langer		
Onderhandse leningen		
-Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	9.551.487	10.396.308
Waarborgsommen	15.342	15.242
	9.566.829	10.411.550
TOTAAL VASTE PASSIVA	75.044.821	71.478.049
Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		
-Bank	0	0
-Kasgeldleningen	0	0
-Overige schulden	3.947.220	3.629.398
	3.947.220	3.629.398
Overlopende passiva		
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen Europese overheidslichamen	0	0
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen Rijk	0	47.964
-Vooruitontvangen specifieke doeluitkeringen ov Ned overheidslichamen	433.497	506.019
-Nog te betalen	189.013	475.935
-Overige vooruitontvangen	658.166	407.254
-Ov. transitorische/anticipatieposten	1.046.495	698.616
	2.327.171	2.135.788
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	6.274.391	5.765.186
Totaal passiva	81.319.212	77.243.235
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen zijn verstrekt	76.748.300	95.131.700

Toelichting balans

Activa

Vaste activa

De waardering van de vaste activa geschiedt op basis van historische kostprijs (aanschafwaarde exclusief BTW), waarbij duurzame waardevermindering onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking wordt genomen. De vaste activa zijn uitgesplitst in een drietal componenten te weten: immateriële, materiële en financiële activa.

De betekenis van materiële en financiële activa spreekt voor zich. Het begrip "immateriële" activa is minder gemakkelijk te definiëren. Immateriële vaste activa zijn de activa die, in tegenstelling tot de materiële vaste activa, niet stoffelijk (niet tastbaar) en, in tegenstelling tot de financiële vaste activa, niet financieel van aard zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling zijn een voorbeeld van immateriële vaste activa.

Onder de immateriële activa zijn o.a. bijdragen in de restauratiekosten van enkele monumenten en onderzoekskosten (o.a. voor het regionaal bedrijventerrein) geboekt, waarbij bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd indien de daadwerkelijke investering bijdraagt aan de publieke taak.

De materiële activa zijn in de balans uitgesplitst in investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Investerings met een economisch nut zijn investeringen, die verhandelbaar zijn of waar de gemeente inkomsten mee kan genereren (b.v. heffing rioolrechten). Indien een investering niet voldoet aan bovenstaande criteria dan betreft het een investering met een maatschappelijk nut (b.v. wegen). Investerings moeten worden geactiveerd.

Naast deze uitsplitsing vallen de materiële activa uiteen in een aantal onderdelen te weten: gronden en terreinen, woonruimten, bedrijfsgebouwen, grond-/weg-/waterbouwkundige werken, vervoermiddelen, machines, apparaten en installaties en overige. Deze uitsplitsing is voorgeschreven en is met name bedoeld voor de rapportages aan het CBS. In 2014 is er vanuit de BBV een nieuwe categorie toegevoegd voor investeringen waarvoor ter dekking van de kosten een heffing kan worden geheven.

Ten aanzien van de afschrijvingen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In principe wordt lineair afgeschreven; annuïtair afschrijven wordt beschouwd als een afwijking van de standaard en moet te allen tijde expliciet gemotiveerd worden.
- Immateriële vaste activa worden afgeschreven in maximaal 5 jaar, of maximaal gelijk aan de looptijd van de lening, of maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.
- (Materiële) investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut moeten door een wijziging in de BBV vanaf 2017 worden geactiveerd.

Voor investeringen met een economisch nut gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

-Gebouwen (exclusief grond)	
-permanent: nieuwbouw/verbouw	40 jaar
-semi-permanent (noodlokalen)	15 jaar
-Installaties (o.a. cv.)	15 jaar
-Meubilair/inventaris gebouwen	20 jaar
-Onderwijsleerpakket	10 jaar
-Brandveiligheidsvoorz./inbraak- en brandbeveiliging	15 jaar
-Gymmateriaal	25 jaar
-Vervoermiddelen	8 jaar
-Overig materieel beheer en uitvoering	5 jaar
-Kantoorapparatuur:	
-computerapparatuur/hardware	3 jaar
-software	5 jaar
-bekabeling netwerk	10 jaar
-Rioleringen	conform GRP
Op gronden wordt niet afgeschreven.	

Het verloop van de vaste activa is als volgt:

Immateriële vaste activa

	Boek- waarde 1 jan 2019	Investerin- gen	Des- investerin- gen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Af- waarderin- gen	Boek- waarde 31 dec 2019
	€	€	€	€	€	€	€
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio/disagio	0	0	0	0	0	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	184.311	976.475	0	743.623	151.694	0	265.469
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	52.565	0	0	1.503	0	0	51.062
Totaal	236.876	976.475	0	745.126	151.694	0	316.531

Materiële vaste activa met economisch nut

	Boek- waarde 1 jan 2019	Investerin- gen	Des- investerin- gen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Af- waarderin- gen	Boek- waarde 31 dec 2019
Investerings met economisch nut	€	€	€	€	€	€	€
Gronden en terreinen	1.772.184	0	0	40.002	0	0	1.732.181
Woonruimten	318.391	0	0	117.279	0	0	201.112
Bedrijfsgebouwen	25.458.366	155.603	0	1.038.522	3.817	0	24.571.630
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	2.011.302	60.243	0	65.078	57.366	0	1.949.101
Investerings (waarvoor ter bestrijding van kosten een heffing kan worden geheven)	15.551.915	840.513	0	501.717	0	0	15.890.711
Vervoermiddelen	182.223	0	0	51.002	0	0	131.221
Machines, apparaten en installaties	289.173	68.881	0	56.279	34.201	0	267.574
Overige materiële vaste activa	184.874	98.470	0	107.394	0	0	175.950
Totaal investeringen met econ. nut	45.768.428	1.223.710	0	1.977.273	95.384	0	44.919.480

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut

	Boek- waarde 1 jan 2019	Investerin- gen	Des- investerin- gen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden/ reserves	Af- waarderin- gen	Boek- waarde 31 dec 2019
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	€	€	€	€	€	€	€
Gronden en terreinen	45.271	162.334	0	238	207.367	0	0
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Bedrijfsgebouwen	24.112	0	0	618	0	0	23.494
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.756.633	1.143.257	0	74.303	90.405	0	2.735.182
Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
Machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0	0

Overige materiële vaste activa	0	36.297	0	11.154	25.143	0	0
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	1.826.016	1.341.888	0	86.313	322.915	0	2.758.676

Financiële vaste activa

De financiële activa vallen uiteen in 2 onderdelen: deelnemingen en verstrekte langlopende leningen.

	Boekwaarde 1 jan 2019	Investeringen	Des- investeringen	Afschrijving/ aflossing	Waarde vermindering	Boekwaarde 31 dec 2019
Kapitaalverstrekingen	€	€	€	€	€	€
Deelnemingen	809.410	0	0	0	0	809.410
Gemeenschappelijke regelingen	0	0	0	0	0	0
Overige verbonden partijen	0	0	0	0	0	0
Totaal kapitaalverstrekingen	809.410	0	0	0	0	809.410
Leningen						
Openbare lichamen	0	0	0	0	0	0
Woningbouw corporaties	0	0	0	0	0	0
Deelnemingen	0	0	0	0	0	0
Overige verbonden partijen	191.095	0	0	95.548	0	95.548
Overige langlopende leningen	265.516	0	0	56.576	0	208.940
Totaal leningen U/G	456.611	0	0	152.124	0	304.488
Totaal financiële vaste activa	1.266.022	0	0	152.124	0	1.113.898

Voorraden

Onder voorraden is de boekwaarde van het onderhanden werk van de bouwgrondexploitatie verantwoord.

	Boek waarde 1 jan 2019	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	Winst- uitname	Boek waarde 31 dec 2019	Voor- ziening verlies- latend complex	Balans- waarde 31 dec 2019
Bouwgronden in exploitatie	€	€	€	€	€	€	€
Meerheide III	806.808	40.334	2.092.490	900.000	-345.348	0	-345.348
Steensel-Noord	312.536	114.081	0	0	426.617	475.172	-48.556
Duizel-Noord	2.346.788	351.772	148.844	0	2.549.717	752.617	1.797.100
Koemeersdijk	2.398.160	438.757	443.336	0	2.393.581	1.734.342	659.239
Rosheuvel II	-647.123	22.368	2.401	-220.000	-847.156	0	-847.156
Dorpshart Knegsel	625.689	152.663	3.605	0	774.747	772.531	2.217
Boterbogten	339.828	78.086	564.991	120.000	-27.077	0	-27.077
De Poelenloop	-352.338	146.307	201	140.000	-66.232	0	-66.232
Eersel-West	21.127	18.430	0	0	39.557	0	39.557
Totaal onderhanden werk	5.851.475	1.362.798	3.255.868	940.000	4.898.406	3.734.662	1.163.744

Complex:	Boekwaarde per 31-12-2019 (=batig saldo)	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Verwachte beschik. over voorziening verlieslatend complex	Verwacht resultaat resterende periode (nominale w.)	Verwacht resultaat resterende periode (contante w.)
Meerheide III	-345.348	635.424	1.217.040	0	926.964	903.272
Steensel N	426.617	58.059	0	484.676	0	0
Duizel NO	2.549.716	1.182.966	2.901.733	830.949	0	0
Koemeersdijk	2.393.581	174.740	763.912	1.804.409	0	0
Rosheuvel II	-847.156	663.307	0	0	183.849	179.209
Dorpshart Knegsel	774.747	138.894	125.660	787.981	0	0
Boterbogten	-27.077	343.899	570.900	0	254.078	245.631
Poelenloop	-66.232	40.009	0	0	26.223	25.708
Eersel-West	39.557	412.643	452.200	0	0	0
Totaal	4.898.405	3.649.941	6.031.445	3.908.015	1.391.114	1.353.820

Nadere toelichting op bovenstaande tabel:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	De civieltechnische kosten geraamd op het prijspeil 2020. Voor een actuele doorkijk gaan we uit van een bedrijfseconomische benadering en is vanaf 2021 rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 1,5% voor zowel de civieltechnische uitgaven als inkomsten.
Rente	Voor 2019 bedraagt de rente 1,983% van de boekwaarde. Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,870%.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern gebaseerd op migratiesaldo 0.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per februari 2020 met als prijspeil 1-1-2020. Voor het bepalen van de kosten in de grondexploitatie zijn er door de vakafdeling kostenramingen gemaakt. Deze kostenramingen zijn gebaseerd op de hoeveelheden die voortvloeien uit inrichtingstekeningen behorende bij de desbetreffende grondexploitatie of op basis van daadwerkelijk aanbesteding. De fasering van de werkzaamheden en de kosten in de verschillende jaarschijven zijn gekoppeld aan de verwachte uitgifte van grond per fase.
Opbrengsten gronduitgifte	Ten aanzien van de geraamde nog te realiseren opbrengsten heeft het college de volgende uitgangspunten gehanteerd: De basisgrondprijzen worden jaarlijks door het college vastgesteld op basis van een deskundigenadvies. De uitgifte in de verschillende jaarschijven vloeien voort uit het woningbouwprogramma welke door het college is vastgesteld. Hierbij wordt ook rekening gehouden met afspraken welke voortvloeien uit uitgiftecontracten. Bij kavels groter dan 500 m ² dan wel 750 m ² (afhankelijk van bouw mogelijkheden) wordt rekening gehouden met grondopbrengsten van 50% op de basisgrondprijzen.
Opbrengsten bedrijventerrein	Voor de opbrengst van de gronden voor het bedrijventerrein Meerheide wordt een grondprijs aangehouden van € 165,- per m ² . De gronden gelegen onder de hoogspanningsmast hebben zeer beperkte gebruiksmogelijkheden. Voor deze gronden worden aangepaste grondprijzen gehanteerd afhankelijk van de exacte ligging.
Disconteringsvoet	De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van het Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2019: 2,0%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31 dec 2018	Stand 31 dec 2019	Voorziening oninbaar- heid	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€	€	€
Vorderingen op openbare lichamen	3.504.298	2.623.577	0	2.623.577
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet fido	0	0	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	18.356.573	22.308.538	0	22.308.538
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet- financiële instellingen	0	0	0	0
Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0	0	0
Overige vorderingen	1.150.363	2.400.478	195.343	2.205.135
Overige uitzettingen	0	0	0	0
Totaal uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	23.011.234	27.332.593	195.343	27.137.250

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Het saldo van de kortlopende vorderingen is altijd vrij hoog. Dit komt doordat inkomsten, welke nog betrekking hebben op 2019, maar waarvan de bescheiden in 2020 zijn ontvangen, via de subadministratie "debiteuren" nog in 2019 zijn verantwoord. De financiële afwikkeling gebeurt echter in 2020. De belangrijkste openstaande vordering betreft de aangifte inzake het BTW-compensatiefonds. De financiële afwikkeling door de belastingdienst - een ontvangen gering voorschot buiten beschouwing gelaten - vindt pas medio van het jaar, volgend op het verslagjaar plaats. Ten aanzien van de aangifte over 2019 staat nog een totaalbedrag "open" van € 2.530.515,--.

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dit is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de gemeente Eersel is dat voor 2019 € 331.000,--.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2019 hebben geen overschrijdingen plaats gevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2019 is geweest:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	331			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	145	155	145	163
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	186	176	186	168
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	44.122			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	44.122			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	331			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	13.056	14.140	13.365	14.980
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	145	155	145	163

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
Kassaldo	2.854	3.544
Banksaldi	280.320	257.655
Totaal liquide middelen	<u>283.174</u>	<u>261.199</u>

Overlopende activa

Hieronder zijn de (als) vooruitbetaalde (geboekte) bedragen verantwoord. Enkele grotere posten zijn de contributies en verzekeringen.

Tevens zijn onder de overlopende activa opgenomen de nog te verwachten inkomsten over 2019 en eventueel vorige jaren, waarvan op het moment van het opmaken van de jaarrekening het bedrag nog niet bekend was, of waarvan de nodige bescheiden nog niet waren ontvangen. Het gaat hier voornamelijk om de toeristenbelasting, riool- en afvalstoffenheffing 3^e termijn. Wanneer de exacte bedragen niet bekend zijn, wordt vooralsnog uitgegaan van het in de begroting geraamde bedrag, wat dan als "nog te ontvangen" wordt opgenomen.

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
– Europese overheidslichamen	0	0

– het Rijk	0	0
– overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
Overige nog te ontvangen bedragen	2.175.553	3.400.436
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	527.551	247.998
Totaal overlopende activa	<u>2.703.104</u>	<u>3.648.434</u>

Passiva

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 dec 2018 €	Boekwaarde 31 dec 2019 €
Reserves, gespecificeerd naar:		
– algemene reserve	20.693.880	22.331.920
– bestemmingsreserve	17.921.855	19.131.175
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.665.005	4.862.316
Totaal eigen vermogen	<u>42.280.740</u>	<u>46.325.411</u>

Van de beschikkingen over reserves, heeft een bedrag van € 2.222.934,-- betrekking op de dekking van kapitaallasten. Het betreft de volgende reserves:

Algemene reserve (vrij besteedbaar)	990.028
BR Ecol. Verbindingszone	238
BR rehabilitatie wegen*	103.776
BR grondzaken en anticiperende werken	87.073
BR Herziening (algemene) ruimtelijke plannen	80.652
BR Duurzaamheid	49.837
BR Nulplusmaatregelen sluipverkeer Eersel-Bergeijk	259.607
BR Vervanging groen	50.432
BR Bereikbaarheidsagenda	41.618
Egalisatiereserve bruto-methode*	559.673
	2.222.934

* alleen dekking reguliere afschrijvingen, géén afschrijvingen ineens

De gemeente kent per 31 december de volgende algemene en bestemmingsreserves:

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
Resultaat ná bestemming		N.v.t.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Algemene reserve		Bufferfunctie			
<i>Saldo 1 jan 2019</i>	<i>Toevoegingen 2019</i>	<i>Rente toerekening 2019</i>	<i>Onttrekkingen 2019</i>	<i>Saldo 31 dec 2019</i>	
3.195.005	3.922.316	0	-3.195.005	3.922.316	

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
Algemene reserve (minimum)		Deze reserve vervult een inkomensfunctie. Dit wil zeggen dat de rente hiervan jaarlijks vrijvalt ten gunste van de exploitatie. Als gevolg hiervan is de besteedbaarheid wel beperkt.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Algemene reserve		Bufferfunctie			
<i>Saldo 1 jan 2019</i>	<i>Toevoegingen 2019</i>	<i>Rente toerekening 2019</i>	<i>Onttrekkingen 2019</i>	<i>Saldo 31 dec 2019</i>	
5.766.165	0	0	0	5.766.165	

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
Algemene reserve (vrij besteedbaar)		Deze reserve maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen en dient als buffer voor het opvangen van niet-structurele financiële risico's. Doordat de rente wordt bijgeschreven hebben beschikkingen geen consequenties voor de exploitatie en is deze dus vrij besteedbaar.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Algemene reserve		Bufferfunctie		2.500.000
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
11.350.249	4.934.934	641.050	-3.755.103	13.171.130

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
Resultaat grondexploitatie		N.v.t.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Algemene reserve		Bufferfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
470.000	940.000	0	-470.000	940.000

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
Algemene reserve grondexploitatie		Deze reserve is bedoeld als buffer voor het opvangen van de financiële risico's, die kunnen voortvloeien uit de bouwgrondexploitatie.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Algemene reserve		Bufferfunctie		2.500.000
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
2.716.058	283.717	63.721	-557.507	2.505.989

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
Bovenwijkse voorzieningen		Deze reserve is bedoeld voor het realiseren van voorzieningen, betrekking hebbende op méér dan één bouwgrondexploitatieplan.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve (grondexploitatie)		Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
861.407	10.000	17.228	0	888.635

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Kunst		Reserve bedoeld voor dekking van uitgaven als gevolg van door de raad vastgestelde werkplannen mbt beeldende kunst.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
46.034	0	921	0	46.955

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Infrastructurele maatregelen/ duurzaam veilig		Reserve ter dekking van investeringen van infrastructurele aard, zoals werkzaamheden in het kader van verkeersveiligheid, leefbaarheid en/of verfraaiing, een reconstructie of herinrichting alsmede voor maatregelen in het kader van Duurzaam Veilig; anders dan regulier onderhoud wegen. Dit komt ten laste van de voorziening onderhoud wegen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u> <u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019
139.090	0	2.782	0	141.872

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
BR Ecologische verbindingszone		Reserve ter dekking van kosten wegens het conform Rijks- en Provinciaal beleid ontwikkelen van vastgestelde ecologische verbindingzones waarbij bestaande natuurgebieden met elkaar worden verbonden waardoor een grotere biodiversiteit wordt verkregen en aanwezige bedreigde diersoorten uitbreiden en tevens de landschappelijke (cultuurhistorische) waarde wordt verhoogd.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bestedingsfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
403.380	0	8.068	-238	411.209	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening Gemeenten			Reserve bedoeld voor het opvangen van hogere financiële lasten op bijstandsuitkering in het kader van de BUIG, danwel het opvangen van een lagere Rijksbudget-uitkering. In verband met onzekerheden ten aanzien van de instroom en uitstroom, alsmede door de onzekere macro-economische situatie; de BUIG-rijksbijdrage wordt steeds berekend op basis van deze gegevens van 2 jaar terug (t-2 systematiek).			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
316.878	0	6.338	0	323.215		

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>				
BR Afkoopsommen bouwfonds overname HNG		Deze reserve dient ter dekking van de afschrijving van de tegen contante waarde geactiveerde (nog te ontvangen) afkoopsommen terzake van de overname van het bouwfonds door HNG (afschrijving is gelijk aan jaarlijkse vrijval).				
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Dekkingsreserve mbt investeringen			Financieringsfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
191.095	0	0	-95.548	95.547		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Uitvoering DOP's			Deze reserve heeft als doel uitvoering van dorpsontwikkelingsplannen, waarvoor naar verwachting géén subsidie kan worden verkregen, toch mogelijk te maken.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
89.159	0	1.783	0	90.942		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Hart van Knegsel			Deze (tijdelijke) reserve is ingesteld om opbrengsten wegens specifieke projectfinancieringen, die door de gemeenteraad geoormd zijn voor de dekking van Dorpshart Knegsel, te "parkeren", teneinde deze -na realisatie van Dorpshart (MFA) Knegsel- te storten in de egalisatiereserve bruto-methode.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bestedingsfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
146.373	0	0	-146.373	0		

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Compensatie bossen		Deze reserve heeft ten doel het aantal HA bosgrond, dat in bezit is van de gemeente zoveel mogelijk te stabiliseren. Terzake van in dit kader gedane aan- of verkopen van bosgrond wordt aan deze reserve onttrokken dan wel toegevoegd.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bestedingsfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
649	0	13	0	662

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Rood met Groenfonds		Deze reserve dient ter verwerving van gronden en het ontwikkelen en uitvoeren van plannen ter verbetering van de kwaliteit van het landschap (groen). Voeding gebeurt door middel van een bedrag per m2 uitgegeven grond voor stedelijke functies (rood) die ten koste gaan van het buitengebied. Als basis voor deze plannen geldt het landschapsonontwikkelingsplan en de nota "Rood met groen".		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bestedingsfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
372.966	20.755	7.459	0	401.180

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Tennisvereniging Eresloch		De reserve is gevormd ter dekking van de jaarlijkse rente en afschrijving van de aan de tennisvereniging Eresloch verstrekte geldlening.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Dekkingsreserve mbt investeringen		Financieringsfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
200.000	0	6.916	-56.916	150.000

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Rehabilitatie wegen		Deze reserve heeft ten doel het dekken van de kapitaallasten van het vervangen van wegen. Het vervangen van wegen is niet opgenomen in het onderhoudsplan ten behoeve van de voorziening onderhoud wegen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Dekkingsreserve mbt investeringen		Bestedingsfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
1.080.063	308.438	21.601	-103.776	1.306.326

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Decentrale onderwijshuisvesting		Deze reserve is ingesteld om de verschillen tussen kapitaallasten op grond van het vastgestelde IHP en de bestaande activa ten opzichte van het voor een periode van 4 jaar vastgestelde budget te verrekenen. Iedere vier jaar wordt het IHP geactualiseerd en wordt het budget opnieuw vastgesteld en vindt eventuele afoming/aanvulling van het saldo plaats.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Dekkingsreserve mbt investeringen		Egalisatiefunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
1.101.740	55.770	0	0	1.157.510

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
BR Grondzaken en anticiperende werken			Deze reserve is in 2009 ingesteld ter dekking van kosten als gevolg van het voeren van een actieve grondpolitiek, grondtransacties met betrekking tot reconstructiedoelen, aankoop van restgronden alsmede van de kosten voor nieuwe initiatieven die niet direct leiden tot bouwgrondexploitaties. Indien de desbetreffende locatie niet tot ontwikkeling komt binnen 5 jaren, zal bij de jaarrekening worden voorgesteld om de geactiveerde kosten volledig af te schrijven en ter dekking hiervan een beschikking over deze bestemmingsreserve te doen ten gunste van de exploitatie.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Bestemmingsreserve			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
453.383	-0	9.068	-87.073	375.378	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
BR Compensatie landbouwgronden			Deze reserve heeft als doel het in de grondnota genoemde minimale areaal aan landbouwgrond te waarborgen. Noodzakelijke aankopen kunnen hieruit worden betaald.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Bestemmingsreserve			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
346.697	0	6.934	-264.699	88.932	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
BR Egalisatie bebossing			Deze bestemmingsreserve is bedoeld om toekomstige verliezen op te vangen. Het exploitatiesaldo terzake van het beheer van bossen en natuurterreinen wordt jaarlijks ten gunste of ten laste van deze reserve gebracht, waardoor fluctuaties in de exploitatie worden genutraliseerd, een en ander met inachtneming van het voor deze reserve vastgestelde maximum van 150.000,--. Het college is bevoegd om mutaties die samenhangen met de doelstelling van deze reserve zonder separaat raadsbesluit te verwerken.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Bestemmingsreserve			Egalisatiefunctie		150.000
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
142.459	-0	2.849	-19.852	125.457	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
BR Herziening (algemene) ruimtelijke plannen			Deze reserve is bij besluit van 14 juni 2012 gevormd om de externe kosten van de in de komende 10 jaar te verwachten herzieningen van bestemmingsplannen en overige ruimtelijke plannen op te vangen. De gereserveerde gelden waren eerder ondergebracht binnen de bouwgrondexploitatie.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Bestemmingsreserve			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
375.067	0	7.501	-80.652	301.916	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
BR Stimulering woningmarkt			De verlaging van de bestemmingsreserve volkshuisvesting door het SRE heeft in 2012 geresulteerd in een eenmalige uitkering. Aangezien deze vrijval dient te worden ingezet voor volkshuisvestelijke- of verstedelijkingsdoeleinden heeft de gemeenteraad bij de vaststelling van de jaarrekening 2012 besloten hiervoor een reserve te vormen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
35.539	0	711	0	36.249	

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>				
BR Facilitaire zaken		Gemeente Eersel heeft tot en met 2013 een bonusbudget bij de WVK opgebouwd waarmee de gemeente medewerkers van de WVK inhuurt en de WVK arbeidsintegratie bekostigt. De opbouw van dit bonusbudget is door het nieuwe groencontract met de WVK nagevoeg beëindigd. Het deel van het bonusbudget (90000,--) dat beschikbaar is voor de inhuur van WSW'ers t.b.v. facilitaire ondersteuning, is door WVK overgedragen. In 2014 heeft de gemeenteraad besloten om dit bedrag te storten in een nieuw te vormen bestemmingsreserve Facilitaire ondersteuning, waaruit dan voor minimaal de komende 6 jaren de inhuurlasten van de WVK voor de inhuur door het team facilitaire zaken kunnen worden voldaan.				
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
53.380	0	1.068	0	54.447		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Afbouw dividenduitkering WVK			Het algemeen bestuur van de WVK-groep heeft in 2014 besloten om het uitkeringsregime aan te passen in die zin dat de uitkering is verhoogd en de duur is verlengd t/m 2019. De gemeenteraad heeft in 2014 besloten om een deel van de eenmalige uitkering van WVK te bestemmen voor het opvangen van het op termijn wegvallen van de dividenduitkering door het instellen van de bestemmingsreserve afbouw dividenduitkering WVK.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
667.078	0	13.342	0	680.420		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Duurzaamheid			Er wordt binnenkort een onderzoek ingesteld naar doelmatige investeringen in duurzaamheid. Daarom heeft de gemeenteraad in 2014 besloten tot het instellen van een nieuwe bestemmingsreserve "Duurzaamheid". De uit het onderzoek doelmatig blijken investeringen kunnen ten laste hiervan worden gebracht.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
143.347	0	2.867	-49.836	96.377		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Afvalverwijdering			Het saldo tussen de kosten terzake van de afvalverwijdering en de opbrengsten van de afvalstoffenheffing wordt jaarlijks gestort in/ onttrokken aan deze reserve.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
0	0	0	0	0		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Innovatie en uitvoering toekomstvisie			In onze toekomstvisie "Kempisch wonen in een wereldregio" staat onder de noemer "21e eeuwse cultuur" dat de gemeente Eersel ruimte geeft aan de netwerksamenleving: "Samen met partners stimuleert zij een duurzame, dynamische en innovatieve cultuur waarbij initiatieven uit de kernen en uit de regio leidend zijn". Om die gewenste rol van stimulator waar te kunnen maken zijn middelen nodig om snel en slagvaardig in te kunnen spelen op ontwikkelingen en initiatieven.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
1.558	0	31	0	1.589		

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Gebiedsimpuls N69		In het kader van het Integraal gebiedsplan grenscorridor N69 heeft de gemeente Eersel een drietal projecten opgevoerd, te weten het ontwikkelen van natuur en landschap (*incl. wandelverbinding) in het Rundal, de aanleg van een vrijliggend fietspad tussen Steensel en Riethoven en de aanleg van een fiets- en wandelbrug tussen De Haagdoorn en Meerheide.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
321.484	-0	6.430	0	327.913

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Nulplusmaatregelen sluipverkeer Eersel-Bergeijk		Reserve voor de maatregel van een nieuwe weg tussen Eersel en Bergeijk, welke dient ter voorkoming van het sluipverkeer op het wegennet aan de zuidkant van Eersel, als onderdeel van het Gebiedsakkoord Grenscorridor N69.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie		1.219.000
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
1.330.272	0	26.605	-259.607	1.097.271

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Aanvullende maatregelen Brede School Eersel		Reserve dient om maatregelen te treffen in de naaste omgeving van het gebouw, zoals het buitenterrein c.q. speelplaats voor de kinderopvang geschikt te maken (verharding en afrastering).		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
47.586	0	952	0	48.538

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR Vervanging groen		Deze bestemmingsreserve is bij het raadsvoorstel Groen Loont! ingesteld om de benodigde vervangingen van groen die jaarlijks worden opgenomen in het meerjarig investeringsprogramma te kunnen bekostigen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
10.355	120.988	207	-50.432	81.118

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>		
BR 3D		Reserve dient als egalisatie om de forse schommelingen in de rijksuitkering als ook de uitgaven in de jaarrekening op te vangen. Aangezien hier sprake is van een open-eind-regeling waarbij de uitgaven fors kunnen oplopen, kunnen de kosten worden geëgaliseerd.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie		1.000.000
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>
900.702	0	18.014	-137.000	781.716

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>				
BR Kwaliteitsverbetering buiten-gebied		Bij de vaststelling van de structuurvisie op 3 april 2012 is besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen en te vullen met de provinciale teruggave van Ruimte-voor-ruimtegeden en met inkomsten uit de verplichte bijdragen voor landschapsinvestering bij projecten in het buitengebied. De uitgaven uit de bestemmingsreserve waren te verdelen over gebiedsontwikkeling Kleine Beerze, landschapsonwikkelingsplan (nu Groen Loont!), uitvoering plattelandontwikkeling en de sloopstimuleringsregeling, zoals opgenomen in bijlage 2 van de Structuurvisie, nog niet in werking laten treden.				
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
<i>Saldo 1 jan 2019</i>	<i>Toevoegingen 2019</i>	<i>Rente toerekening 2019</i>	<i>Onttrekkingen 2019</i>	<i>Saldo 31 dec 2019</i>		
369.328	312.500	7.387	0	689.215		

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>			
BR Bereikbaarheidsagenda			Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 ingesteld. Op 27 september 2016 heeft de gemeenteraad van Eersel de intentieovereenkomst van het regionale Bereikbaarheidsakkoord bekrachtigd en daarmee de intentie uitgesproken om voor de financiering van de bijdrage van de gemeente Eersel middelen te zoeken binnen de begroting. Uit deze bestemmingsreserve kunnen de bijdragen aan de generieke projecten uit het Bereikbaarheidsakkoord worden bekostigd.			
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve			Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019		
422.000	0	8.440	-41.618	388.822		

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
BR SDE Subsidie		Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de 1e bestuursrapportage 2019 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ervoor om de eerste 15 jaar elk jaar 40% van het ontvangen bedrag aan SDE subsidie te storten om vervolgens het 16e tot en met 25e jaar jaarlijks aan deze reserve een bedrag te onttrekken waardoor de SDE subsidie over 25 jaar wordt verdeeld.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
0	4.772	0	0	4.772	

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
BR Participatiebedrijf Kempen-plus		Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. Op 29 november 2018 heeft het algemeen bestuur van de WVK besloten om, conform het bedrijfsplan inzake het op te richten participatiebedrijf vermogen uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Vervolgens is het raadsvoorstel "vorming Participatiebedrijf Kempen-plus" op 12 maart 2019 in de raad behandeld, waarbij ook is aangegeven dat de incidentele en structurele aard van de kosten nog nader wordt bekeken. Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige onvoorziene lasten.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
0	1.257.000	0	-207.377	1.049.623	

<u>Naam reserve</u>		<u>Doel</u>			
BR Gelden tbv toeristische sector		Deze bestemmingsreserve is bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 ingesteld. De bestemmingsreserve dient ter dekking van toekomstige uitgave toeristische sector.			
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>	<u>Maximum</u>
Bestemmingsreserve		Bufferfunctie			
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Rente toerekening 2019	Onttrekkingen 2019	Saldo 31 dec 2019	
0	193.993	0	0	193.993	

<u>Naam reserve</u>			<u>Doel</u>		
Egalisatiereserve bruto-methode			Reserve voor het genereren van jaarlijkse vrijval terzake van ontvangen investerings-bijdragen/beschikkingen over reserves ter dekking van de kapitaallasten van bruto-investeringen. Komt alleen voor bij investeringen met economisch nut, niet zijnde vervangingsinvesteringen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		<u>Minimum</u>
<u>Maximum</u>					
Dekkingsreserve mbt investeringen			Financieringsfunctie		
<u>Saldo 1 jan 2019</u>	<u>Toevoegingen 2019</u>	<u>Rente toerekening 2019</u>	<u>Onttrekkingen 2019</u>	<u>Saldo 31 dec 2019</u>	
8.214.194	643.443	284.047	-559.673	8.582.012	

Batig saldo

Het batig exploitatiesaldo over 2019 bedraagt € 4.862.315,89

Daarvan is het saldo van de bouwgrondexploitatie € 940.000,-- voordelig. Hierbij kan worden opgemerkt dat in 2019 er aan de voorziening voor toekomstige te verwachten verliezen een bedrag van € 42.493,-- per saldo is onttrokken.

Het betreft de volgende exploitaties:

- Dorpshart Knegsel	-/-	€	2.840,--
- Steensel-Noord	-/-	€	8.471,--
- Koemeersdijk		€	40.363,--
- Duizel-Noord	-/-	€	15.975,--
- Rosheuvel II	-/-	€	55.570,--

Rekening houdend met de mutaties van en naar de reserves, komt het totaalsaldo van baten en lasten (gezuiverd resultaat) uit op € 6.815.906,78 voordelig.

Saldo van baten en lasten	6.815.906,78
Beschikkingen over de reserve(s)	<u>10.138.285,79</u>
	16.954.192,57
Toevoegingen aan de reserve(s)	<u>-10.939.407,31</u>
	6.014.785,26
Rentetoevoeging aan algemene reserve	-648.699,45
Rentetoevoeging aan bestemmingsreserves	<u>-503.769,92</u>
Gerealiseerd resultaat	<u>4.862.315,89</u>

Voorzieningen

De voorzieningen zijn apart in de balans opgenomen. Aangezien de aanwending ervan reeds bekend is, worden deze niet als eigen vermogen, maar als vreemd vermogen aangemerkt.

De voorzieningen laten over 2019 het volgende verloop zien:

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
Voorzieningen	<u>22.534.139</u>	<u>22.917.587</u>
Totaal voorzieningen	<u>22.534.139</u>	<u>22.917.587</u>

Voor toekomstige te verwachten exploitatieverliezen op bouwgrondexploitaties is een voorziening gevormd van € 3.734.662,--. Op grond van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) dient deze echter op de waarde van de gronden in mindering te worden gebracht. Tevens dient de voorziening voor dubieuze debiteuren, ad € 30.344,--, in mindering te worden gebracht op de openstaande vorderingen. Op de balans is hierdoor onder voorzieningen een bedrag van € 19.152.581,-- opgenomen.

In navolging van voorgaande jaren wordt het voordelige of nadelige resultaat tussen de geraamde en de werkelijke kosten van de werkzaamheden uit de betreffende jaarschijf van de meerjarige

onderhoudsplannen ten laste/gunste van de onderhoudsvoorzieningen en ten gunste/laste van de exploitatie gebracht.

De gemeente heeft per 31 december de volgende voorzieningen:

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening gewezen wethouders			Deze voorziening voorziet in de middelen, die noodzakelijk zijn om de ten laste van de gemeente blijvende kosten wegens (toekomstige) verplichtingen terzake van gewezen wethouders te dekken.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Voorziening voor risico's en verplichtingen			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
526.143	28.476	-118.659	0	435.960	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening dubieuze debiteuren			Deze voorziening heeft als doel het ondervangen van het eventuele risico van niet betalen van openstaande vorderingen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Voorziening voor risico's en verplichtingen			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
45.287	0	0	-14.943	30.344	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening personele gevolgen organisatieontwikkelingen			Deze voorziening is in 2012 ingesteld ter dekking van de kosten van enkele medewerkers die als gevolg van organisatie-aanpassingen geheel of gedeeltelijk boven-formatief zijn geworden.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Voorziening voor risico's en verplichtingen			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
117.202	340.000	-234.374	0	222.828	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening pensioenverplichting ex-bestuurders			Deze voorziening heeft ten doel het veilig stellen van de (door-)betalingsverplichtingen van ontvangen pensioenwaarde-overdrachten van ex-bestuurders.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Voorziening voor risico's en verplichtingen			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
1.618.000	345.000	0	0	1.963.000	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening toekomstige negatieve saldi bouwgrondexploitatie			Deze voorziening is bij besluit van 31 januari 2013 in het leven geroepen ter dekking van te verwachten negatieve saldi bij afwikkeling van bestaande bouwgrondexploitatieplannen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Voorziening voor risico's en verplichtingen			Bestedingsfunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
3.703.093	31.569	0	0	3.734.662	

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud/ vervanging inventaris sporthal		Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van de kosten, die voortvloeien uit jaarlijkse inspecties van en onderhoud aan of vervanging van gymnastiekmaterialen en -toestellen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
14.348	7.900	-12.645	0	9.603

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud/ vervanging inventaris gymlokaal Duizel		Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van de kosten, die voortvloeien uit jaarlijkse inspecties van en onderhoud aan of vervanging van gymnastiekmaterialen en -toestellen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
29.333	441	-15.952	0	13.823

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud/ vervanging inventaris gymlokaal Steensel		Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van de kosten, die voortvloeien uit jaarlijkse inspecties van en onderhoud aan of vervanging van gymnastiekmaterialen en -toestellen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
22.477	401	-6.896	0	15.982

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud/ vervanging gymmaterieel Vessem Winkelre Knegsel		Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van de kosten, die voortvloeien uit jaarlijkse inspecties van en onderhoud aan of vervanging van gymnastiekmaterialen en -toestellen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
31.011	5.724	-1.817	0	34.918

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud veldverlichting		De bestaande veldverlichtinginstallaties op de gemeentelijke sportparken zijn gerenoveerd en voldoen weer aan huidige wet- en regelgeving, sportnormen en accommodatiebeleid. De lichtkwaliteit is conform de sportnorm ISA (NOC-NSF). Deze voorziening heeft ten doel dit niveau te handhaven en de hiermee gepaard gaande onderhoudskosten te dekken en te spreiden.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
20.031	18.966	-21.021	0	17.976

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening renovatie tennisbanen			De kosten voor renovatie van de huidige tennisbanen (op basis van gravel) worden geraamd op basis van een meerjaren renovatieschema. De hieruit voortvloeiende kosten worden vertaald in de voorziening renovatie tennisbanen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening			Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
222.976	68.884	0	0	291.860	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening vervanging stoffering gemeentehuis			Deze voorziening beoogt de vervanging van vloerbedekking en gordijnen van het gemeentehuis (welke niet zijn opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan gebouwen) Jaarlijks wordt vanuit de exploitatie een bedrag gestort.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening			Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
87.333	9.400	0	0	96.733	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen			Door middel van een meerjarig onderhoudsplan worden voor een periode van 10 jaar de toekomstige onderhoudsverplichtingen van de gemeentelijke gebouwen begroot. Dit plan wordt jaarlijks bij de opstelling van de begroting geactualiseerd en worden de (bijgestelde) stortingen in de (meerjaren)begroting opgenomen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening			Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
1.674.256	441.192	-364.187	-94.471	1.656.790	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud wegen			De basis voor de voorziening onderhoud wegen wordt gevormd door het onderhoudsplan wegen. Hierin zijn de te verwachten onderhoudswerkzaamheden aan het wegnnet opgenomen voor de komende 10 jaar. Tevens is hierin een financiële vertaling opgenomen. Het onderhoudsplan wordt elke 2 jaar geactualiseerd en de te ramen stortingen worden hierop aangepast. De voorziening heeft eveneens een egalisatiefunctie: het opvangen van fluctuaties in de onderhoudskosten van wegen.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening			Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
2.571.901	699.262	-1.019.589	0	2.251.574	

<u>Naam voorziening</u>			<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud wegen degeneratievergoeding			Door het uitvoeren van graafwerkzaamheden ten behoeve van het leggen van leidingen onder verhardingsconstructies ontstaat schade die leidt tot degeneratie van het verhardingsoppervlak. Door de instemminghouder wordt aan de gemeente een vergoeding betaald voor het veroorzaken van deze schade. De vergoedingen, die ter compensatie van deze schade worden betaald, wordt degeneratievergoeding genoemd.		
<u>Classificatie</u>			<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening			Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019	
173.737	36.179	0	0	209.916	

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud openbare verlichting		Ter vervanging van de lichtmasten en armaturen en voor enige optimalisatie werd op grond van de beleidsnota openbare verlichting deze voorziening ingesteld.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
414.077	109.200	-144.788	0	378.489

<u>Naam voorziening</u>		<u>Doel</u>		
Voorziening onderhoud riolering		De basis voor deze voorziening is het in 2015 opgestelde verbreed gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2021 en heeft ten doel om de kosten van onderhoud en vervanging van het rioolstelsel te dekken. Ook de kosten als gevolg van de zorgplicht voor de gemeente op grond van nieuwe wet- en regelgeving (Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken, Europese Kader Richtlijn Water etc.) zijn in genoemd plan meegenomen.		
<u>Classificatie</u>		<u>Functie</u>		
Egalisatievoorziening		Egalisatiefunctie		
Saldo 1 jan 2019	Toevoegingen 2019	Onttrekking 2019	Vrijgevallen bedrag	Saldo 31 dec 2019
11.262.933	290.196	0	0	11.553.129

Op grond van het BBV moet het saldo van een voorziening zijn onderbouwd en kan nimmer negatief zijn. Wanneer een voorziening per 31 december een negatief saldo vertoont dient het saldo t.l.v. de exploitatie te worden aangevuld. Per 31 december 2019 vertonen alle voorzieningen een positief saldo.

Rentetoevoeging aan voorzieningen is niet toegestaan, tenzij een voorziening is berekend op basis van contante waarde. Dit doet zich voor bij de voorziening toekomstige verliezen op grondexploitatie.

De rente over de reserves en voorzieningen bedraagt € 1.415.155,--. Hiervan is een bedrag van € 1.101.031,-- via resultaatsbestemming aan de reserves toegevoegd en € 74.062,-- aan de voorziening toekomstige verliezen grondexploitatie. Het restant is ten gunste gebracht van de exploitatie.

Ten behoeve van de onderbouwing van de saldi van de onderhoudsvoorzieningen per 31 december is bij de jaarrekening aansluiting gezocht met de (meerjaren-) onderhoudsplannen. Bij de overige voorzieningen is anderszins een onderbouwing van het saldo gemaakt.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Hieronder worden onder andere de opgenomen geldleningen verantwoord. Het verloop hiervan is als volgt:

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	10.396.308	9.551.487
Waarborgsommen	15.242	15.342
Totaal vaste schulden	<u>10.411.550</u>	<u>9.566.829</u>

De rentelast ten aanzien van bovengenoemde geldleningen bedroeg over 2019 € 391.995,--.

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De post netto vlottende schulden worden onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
Banksaldi	0	0
Kasgeldleningen	0	0
Overige schulden	3.629.398	3.947.220
Totaal kortlopende schulden	3.629.398	3.947.220

Het saldo van de kortlopende schulden is hoog. Dit komt, doordat uitgaven, welke nog betrekking hebben op 2019, maar waarvan de bescheiden eerst in 2020 zijn ontvangen, via de sub administratie "crediteuren" nog in 2019 zijn verantwoord. De financiële afwikkeling gebeurt echter in 2020. Daarnaast staat er via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten nog een schuld van de gemeente Eersel open, welke op onze balans is gepresenteerd. Ook wordt hieronder een eventueel debetsaldo van de bank verantwoord.

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31 dec 2018	Boekwaarde 31 dec 2019
	€	€
De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	0
- Het Rijk	47.964	0
- Overige Nederlandse overheidslichamen	506.019	433.497
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	407.254	658.166
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgende begrotingsjaar tot betaling komen	1.174.551	1.235.508
Totaal	2.135.788	2.327.171

Hieronder zijn opgenomen de nog te verwachten uitgaven over 2019 en eventueel vorige jaren, waarvan op het moment van het opmaken van de jaarrekening het bedrag nog niet bekend was, of waarvan de nodige bescheiden nog niet waren ontvangen. Wanneer de exacte bedragen niet bekend zijn, wordt voornamelijk uitgegaan van het in de begroting geraamde bedrag, wat dan als "nog te betalen" wordt opgenomen. Ook de verplichtingen die via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten betaald moeten worden, zijn hier gepresenteerd.

Tevens zijn hieronder de vooruitontvangen bedragen voor 2019 verantwoord, alsmede de (vooruitontvangen) specifieke doeluitkeringen, waarvan de bestemming nog moet worden gerealiseerd. Het verloop van deze doeluitkeringen is als volgt te specificeren:

Het Rijk	Saldo 1 jan 2019	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31 dec 2019
Onderwijsachterstanden-beleid	34.346	62.617	96.963	0
Aanvullende gevelmaatregelen N284	13.618	0	13.618	0
Overige Nederlandse overheidslichamen	Saldo 1 jan 2019	Vermeerdering	Vermindering	Saldo 31 dec 2019
Provincie Noord Brabant	506.019	0	72.522	433.497

Niet in de balans opgenomen rechten / verplichtingen

De gemeente heeft diverse verplichtingen, die niet in de balans mogen/kunnen worden opgenomen. Teneinde deze inzichtelijk te maken zijn de belangrijkste hieronder aangegeven:

Garanties:

De gemeentegaranties terzake van het eigen woningbezit door particulieren zijn ondergebracht bij de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Voor de gemeente bestaat nog een beperkt risico als gevolg van de afgesproken achtervangconstructie. Deze constructie houdt in, dat bij een bovenmatig beroep op de middelen van de stichting, de gemeente alsnog kan worden aangesproken.

Ook staat de gemeente garant voor anders dan voor eigen woningbezit afgesloten geldleningen, met name door toegelaten instellingen (Woningstichting de Zaligheden, Nederlandse Stichting voor Andere Woonvormen). Ook hier is sprake van een achtervangconstructie. Deze garanties zijn ondergebracht bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw, met een schuldrestant per 31-12-2019 van € 76.748.300,--. Gelet hierop en op de aard van deze instellingen zijn de risico's voor de gemeente zeer beperkt.

Concrete verplichtingen als gevolg van garantieverlening zijn per 31 december niet aanwezig.

Leningen:

Vanuit de lening portefeuille zijn, voor de restant looptijd van de huidige leningen, renteverplichtingen aangegaan, met een totaal van € 2.660.342,-- tot en met 31-12-2036.

Overeenkomsten:

De gemeente heeft met diverse partijen meerjarige contracten en overeenkomsten afgesloten waaruit financiële verplichtingen kunnen voortvloeien die niet uit de balans blijken.

- Contracten ten behoeve van uitvoeren van de taken naar aanleiding van de decentralisaties;
- Een 5-jarige overeenkomst met de WVK, voor onder andere de groenvoorziening met een daarbij horende totaal verplichting van € 432.786,22 per jaar met een jaarlijkse indexering;

De uit bovengenoemde verplichtingen voortvloeiende jaarlijkse lasten worden echter afgedekt door middel van ramingen in de begroting.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het COVID-19 (Corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor, naar verwachting, veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's en die van onze verbonden partijen voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Specifieke uitkeringen

Single Information Single Audit (SISA)

- Sisa bijlage verantwoordingsinformatie 2019

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 27 januari 2020								
BZK	C1	Regeling Reductie Energiegebruik	Totaal ontvangen beschikking	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (JA/NEE)	Besteding (Jaar T) aan afwijkingen. Alleen invullen bij akkoord ministerie.	Cumulatieve bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de
		Gemeenten	Aard controle R Indicatornummer: C1 /	Aard controle R Indicatornummer: C1 /	Aard controle R Indicatornummer: C1 /	Aard controle R Indicatornummer: C1/04	Aard controle R Indicatornummer: C1/05	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 /
			1 € 0	2019-628131	€ 0	Ja		€ 0
			Kopie projectnaam/ nummer Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 /	Toelichting Aard controle R Indicatornummer: C1/08	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: C1 /			
			1 2019-628131		Nee			
OCW	D8	Onderwijsachterstand en beleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) Aard controle R Indicatornummer: D8 /	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) Aard controle R Indicatornummer: D8 /	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen Aard controle R Indicatornummer: D8 /			
		Gemeenten	€ 62.624	€ 0	€ 0			
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden Bedrag Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 /	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Bedrag Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D8 /	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden Bedrag Aard controle R Indicatornummer: D8 /		
			1					
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaie	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
		Subsidieregeling sanering verkeerslawaaie						
		Provincies, gemeenten en	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /
			1 IenW/BSK-2018/192318	€ 10.381	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording Ja/Nee
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /	Aard controle R Indicatornummer: E3 /	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 /
			1 IenW/BSK-2018/192318	€ 10.381	€ 0	€ 0		Ja
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2019	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		I.1 Participatiewet (PW)		I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
			Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
		Gemeente		Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	
			Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle R Indicatornummer: G2 /	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 /
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel		inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /
		1 060770 Gemeente	€ 1.847.452	€ 158.677	€ 52.019	€ 55	€ 5.776	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /	
		1 060770 Gemeente	€ 0	€ 5.536	€ 0	€ 0	€ 145.911	
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)					
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A /	Aard controle R Indicatornummer: G2A /				
		1 060770 Gemeente	€ 0					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeente deel 2019	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee				
			Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09			
		€ 0	€ 0	Nee				
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2018	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
		Besluit bijstandverlening	Inclusief geldstroom	inclusief geldstroom	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /
		1 060770 Gemeente	€ 0	€ 0	€ 31.106	€ 6.561	€ 93.359	€ 8.176
		Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004			
		In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	inclusief geldstroom naar openbaar lichaam			
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /	Aard controle R Indicatornummer: G3A /		
		1 060770 Gemeente	€ 0	€ 0	€ 0			
VWS	H4	Specifieke uitkering Sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Projectnaam / nummer	Totale aanvraag per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Verrekening (jaar T) Onroerende zaken (sportaccommodaties) per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) Roerende zaken sportbeoefening en sportstimulering per project ten laste van Rijksmiddelen	Verrekening (jaar T) overige kosten per project ten laste van Rijksmiddelen
		Gemeenten	Aard controle R. Indicatornummer: H4 / 01	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 02	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 03	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 04	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 05	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 06
		1 € 228.654	SPUK-Sport18-632780	€ 78.695	€ 29.255	€ 6.475	€ 42.965	
		Kopie projectnaam / nummer	Totale besteding (Jaar T) per project ten lasten van Rijksmiddelen (automatische berekening)	Percentage besteed (Jaar T) per project tenopzichte van aanvraag ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting	Overig (Jaar T) ten opzichte van ontvangen Rijksbijdrage - automatisch ingevuld		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 07	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 08	Aard controle R Indicatornummer: H4 / 09	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 10	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: H4 / 11	
		1 SPUK-Sport18-632780	78695	34,42%	€ 149.959			

Bijlage A**Taakvelden gemeenten****Realisatie**

	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.520.716,30	125.545,70	-1.395.170,60
0.2 Burgerzaken	583.124,03	245.741,65	-337.382,38
0.4 Overhead	5.772.251,08	550.568,78	-5.221.682,30
0.5 Treasury	117.902,70	1.773.012,72	1.655.110,02
0.61 OZB woningen	88.453,98	2.291.224,00	2.202.770,02
0.62 OZB niet-woningen	0,00	1.334.083,00	1.334.083,00
0.64 Belastingen overig	197.607,24	116.325,40	-81.281,84
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0,00	26.255.146,81	26.255.146,81
0.8 Overige baten en lasten	0,00	954.942,84	954.942,84
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	-497.203,00	0,00	497.203,00
0.10 Mutaties reserves	5.655.636,65	6.473.280,41	817.643,76
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	4.862.315,89	0,00	-4.862.315,89
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.210.423,22	81.608,95	-1.128.814,27
1.2 Openbare orde en veiligheid	341.809,68	78.998,19	-262.811,49
2.1 Verkeer en vervoer	2.713.206,22	130.696,65	-2.582.509,57
2.2 Parkeren	19.067,69	4.803,90	-14.263,79
2.5 Openbaar vervoer	1.360,00	0,00	-1.360,00
3.1 Economische ontwikkeling	301.733,25	-250,00	-301.983,25
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.512.616,44	2.936.558,75	423.942,31
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	7.013,98	-4,00	-7.017,98
3.4 Economische promotie	160.312,35	619.039,55	458.727,20
4.1 Openbaar basisonderwijs	339.032,54	102.006,12	-237.026,42
4.2 Onderwijshuisvesting	778.897,79	11.814,10	-767.083,69
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	830.792,94	368.871,40	-461.921,54
5.2 Sportaccommodaties	1.432.754,30	223.979,44	-1.208.774,86
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	280.283,38	14.654,82	-265.628,56
5.4 Musea	108.163,88	-1.844,00	-110.007,88
5.6 Media	305.281,26	0,00	-305.281,26
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.477.415,47	105.678,74	-1.371.736,73
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.575.755,10	100.395,03	-2.475.360,07
6.2 Wijkteams	103.020,67	0,00	-103.020,67
6.3 Inkomensregelingen	3.217.433,30	2.042.086,51	-1.175.346,79
6.4 Begeleide participatie	2.944.605,00	1.743.000,00	-1.201.605,00
6.5 Arbeidsparticipatie	72.943,47	0,00	-72.943,47
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	491.676,42	-81,00	-491.757,42
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.553.204,23	156.000,03	-3.397.204,20
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.248.394,00	0,00	-2.248.394,00
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	61.999,98	0,00	-61.999,98
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	359.624,00	0,00	-359.624,00
7.1 Volksgezondheid	1.644.672,57	298,00	-1.644.374,57
7.2 Riolering	1.934.013,34	2.092.657,52	158.644,18
7.3 Afval	1.211.487,89	1.314.885,98	103.398,09
7.4 Milieubeheer	926.078,16	21.957,12	-904.121,04
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	464,50	0,00	-464,50
8.1 Ruimtelijke ordening	505.534,78	387.020,19	-118.514,59
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.891.487,50	1.933.980,45	42.492,95
8.3 Wonen en bouwen	1.154.199,00	1.428.879,42	274.680,42
Totaal	56.017.563,17	56.017.563,17	0,00